КАЛЕНДАР ОСИ

1921.

Ціна 60 центів

Накладом: — "OSA" PUBLISHING CO. — 748 N. Robey St., Chicago, Ill.

ГУМОРИСТИЧНИЙ КАЛЄНДАР

ОСИ

на звичайний рік

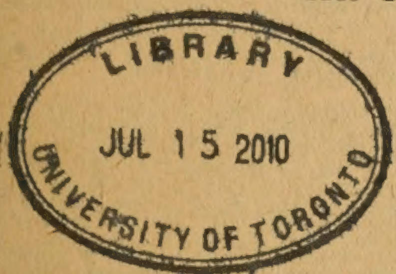

1921.

В сїм календарі містить ся невичерпана скарбниця гумору, комічні ілюстрації, мужицькі монольоґи, сатира і т. п.

Цїна 60 центів

Накладом: — "OSA" PUBLISHING CO. — 748 N. Robey St., Chicago, Ill.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР.

СІЧЕНЬ. — 13 Андрусівська умова р. 1667 ; 15 (3) народив ся укр. поет та вчений Агафомгел Кримський, р. 1871; 18 (8) Переяславська Рада р. 1654; 21 (9) † Кирило Розумовський, останній укр. гетьман, р. 1803; 22 (9) IV-й Універсал Укр. Центральної Ради про державну самостійність України, 1918 р.; Революційні події в Петербурзї р. 1905; 26 (14) † Павло Чубинський, український етнограф р. 1884.; 22 (9) † Данило Апостол укр. гетьман р. 1734; 31 (18) земельний закон Укр. Ц. Ради р. 1917; 31 (21) Бій Богдана Хмельницького з Поляками під Охматовом р. 1655; 2. (II. 21) народив ся преший укр. байкар Евген Гребінка р. 1812; 7.2 (25) Укр. Ц. Р. вийшла з Київа. Київ захоплено большевиками р. 1918; 9.2 (25) Берестейський мир України з Центральними Державами р. 1918.

ЛЮТИЙ. — 14 † Пантелеймон Куліш, український письменник. р. 1897; 19 (7) народив ся український діяч та вчений Олександер Русов р. 1845; 24 (13) † кн. Константин Острозький, р. 1608; 24 (17) з'єднання Литви з Польщею р. 1386; 27 (17) 1664 р. розстріляно гетьмана Витовського; 2. II. (18) злучено Буковину з Галичиною в один край р. 1849; 3. III. (19) народив ся Леонід Глібів р. 1827; 3. III. (19) скасування кріпацтва р. 1861; 9.III. (25) народив ся Тарас Шевченко р. 1814! 10.III. (26) † Т. Шевченко р. 1861; 10.III. (27) початок великої російської революції.

МАРЕЦЬ. — 5-го 1847 р. народив ся відомий наш вчений Хв. К. Вовк; 13 (1) року 1881 вбийство царя Олександра II. в Петербурзї; 16(4) † Петро Нішинський, поет, року 1896; 17 (7) року 1651 полковник вінницький Богун потопив у полонках Бута велику силу польського війська; 20 (7) утворення Укр. Центральної Ради р. 1917; 21 (8) р. 1907 помер у Київі укр. історик Володимир Антонович; 22 (10) р. 1842 родивсь найбільший український музик Микола Лисенко; 23 (10) свято народної волї р. 1917; 26 (13) р. 1911 розстріл робітників на ленських копальнях у Сибірі; 26 (3) † Микола Аркас, укр. історик і музик, р. 1909; 1.IV. (19) велике українське віче у Київі р. 1917; 2.IV (20) † Іван Нечуй Левицький укр. письм., р. 1918; 7.IV (27) прилучений Волинї та Поділля до Россії р. 1793; 7.IV. (25) Вихід часописи "Нова Рада", р. 1917.

КВІТЕНЬ. — 7 побив кн. Володимир Мономах Половців за Доном, р. 1111; 17 (5) заарештовано Т. Шевченка на Дніпрі р. 1847; 19-21 (6-8) перший Всеукраїнський Національний (Конґрес) З'їзд, р. 1917; 19 (7) † Костомарів М., історик, р. 1885; 21 (8) закрито з наказу російського уряду Київську "Просвіту", р. 1910; 22 (9) † Марко Кропивницький, батько укр. театру, р. 1910; 20(10) † Петро Конашевич - Сагайдачний, гетьман, р. 1622; 25 (12) † Михайло Коцюбинський, укр. письменник, р. 1913; 27 (14) † Михайло Старицький письм. р. 1904; 29 (16) грамота гетьмана П. Скоропадського. Українська Народна Републіка перетворюєть ся на Українську Державу, з гетьманом на чолї, р. 1918; 29 (19) 1838; 6.V. (23) † Борис Грінченко, укр. діяч і письм., р. 2.IV. 20. засновано в Галичині перше укр. тов. у Львові. 4.IV. (22) викуплено аТраса Шевченка з кріпацтва р. 1838; 6.V. (23) † Борис Грінченко, укр. діяч і письм., р. 1910; 10.V. (27) скликано в Россії першу Державну Думу, 1906 р.

МАЙ. — 14 Т. Шевченко дістав амнестию р. 1857; 15 (3) скасування кріпацтва в Галичині, р. 1848; 16 (4) народив ся М. Костомарів, історик р. 1817; 18 (6) урочисте перевезення тіла Т. Шевченка на Україну, на Тарасову гору, р .1861; 18 (8) битва на Жовтих Водах, р. 1648; 19-21 (6-8) перший всеукраїнський військовий з'їзд, р. 1917; 27 (14) ліквідаційні збори Київської "Просьвіти" р. 1910; 29 (16) побіда Богдана Хмельницького над Поляками під Корсунем р. 1648; 29.(16) заснування Петром І-им "Малоросійської Колеґії." р. 1722; 31 (18) ганебний указ, яким було заборонено укарїнське письменство в межах Россії, р. 1876; 28 (15) † Іван Франко, р. 1916; 29 (24) † Володимир Мономах, р. 1125; 2.VI. (23) побіда Б. Хмельницького над Поляками під Батогом, р. 1653; 8.VI. (27) † Яків Щоголів, поет, р. 1898; 10.VI. (28) перший всеукраїнський селянський з'їзд, р. 1917.

ЧЕРВЕНЬ. — 13 (1) Васпль Мова, письменник, р. 1891; 14(2) вийшов перший робітничий закон у Россії про зменшення денної праці, р. 1897; 14 (3) †гетьман Іван Скоропадський, р. 1722! 15 (3) † Михайло Драгоманів, вчений, р. 1895; 14 (5) Люблинська Унія, р. 1569; 17 (4) другий всеукраїнський військовий з'їзд р. 1917; 23 (10) оголошення 1-го Універсалу Центральної Ради про автономію України й заснування Генерального Секретаріяту, р. 1917; 27 (14) бунт на панцирникові "князь Потьомкін", р. 1905; 29 (17) родила ся Олена Пчілка (Косач) укр. письм. р. 1852; 29 (16) † відомий український вчений проф. Ів. К. Вовк, р. 1918! 30 (19) Залізняк і Гонта здобули Умань, р. 1768; 7.VII. (27) † у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький, р. 1657; 8.VII. (27) битва під Полтавою, р. 1709; 30.VI. — 9.VII. (20-29) битва під Берестечком р. 1651; 12.VII.(29) угода з російським урядом в Київі, р. 1917; 12.VII. (29) † Хведір Вовк, укр. учений - антропольог, р. 1918.

ЛИПЕНЬ. — Другий Універсал Укр. Ц. Ради і вступлення меншостей в Раду! р. 1917; 19 (6) † М. Дмитрів, укр. діяч, р. 1908; 21 (8) розпущено першу Російську Державну Думу, р. 1906; 22 (9) Виборгський з'їзд першої Державної Думи, р. 1906; 23 (10) перший всеукраїнський робітничий з'їзд, р. 1917; 25 (14) смертна кара Іскри та Кочубея, р. 1708; 19 (15) † Володимир Великий, укр. князь р. 1015; 27 (15) народив ся письменник Володимир Винниченко, р. 1881; 28-29 (15—16) Укр. Ц. Рада ухвалювала "Статут вищого управлїння України, р. 1918; 31 (18) † Іван Стешенко, перший укр. мінїстер осьвіти р. 1918; 5. VIII. (23) † Ганна Барвінок (Олександра Кулїшева), укр. письм. р. 1911; 8.VIII (27) вдікриття у Київі університету св. Володимира, р. 1834; 8.VIII. (27) народив ся П. Куліш, укр. письм., р. 1819; 10.VIII. (28) † Марко Вовчок (Марія Марковичка) укр. письменниця, р. 1907.

СЕРПЕНЬ. — Гетьман Павло Полуботок приїхав з депутацією до Петербурга, щоб домагати ся прав укр. народов. р. 1724; 14 (3) указ про друге зруйнування Січі, р. 1775 15 (3) народив ся Іван Франко, року 1856; 17 (4) тимчасова інструкція Генеральному Секретаріяту, р. 1917; 17 (6) прилучено Галичину до Австрії, р. 1772; 20 (8) † Гр. Квітка - Основяненко, письм., р. 1856; 20 (10) Зборівська умова, р. 1649; 22 (9) протест Укр. Ц. Ради проти інструкції і "згода" на тимчасове обмеженє прав У. Ц. Р., р. 1917; 25 (22) † Іван Васильович Лучицький, професор історії, р. 1918; 2.IX. (22) † Іван Мазепа укр. Гетьман, р. 1709; 9.IX. (29) народив ся перший укр. письменник Іван Котляревський р. 1769; 12.IX (30) відкриття памятника І. Котляревському в Полтаві, р. 1903.

ВЕРЕСЕНЬ. — 14 російський тимчасовий уряд затверджує Генеральний Секретаріят, України, р. 1917; 14 (2) † Опана Маркович, письм. р. 1867; 15 (2) † І. Карпенко - Карий (Тобилевич), драматург і артист, р. 1907; 18 (6) † Ол. Афанасіїв - Чужбинський, письм. р.1875; 16 (6) Гадяцька умова, р. 1658; 22 (9) відкриття Київського Державного Університету р. 1918; 29 (17) народив ся Михайло Грушевський, історик, р. 1866; 30 (20) бій Богдана Хмельницького з Поляками під Білою - Церквою, р. 1651; 6. X. (23) відкриття народнього укр. університету в Київі р. 1917; 10.X. (30) перемога Богдана Хмельницького над Поляками під Пилявцями, р. 1648.

ЖОВТЕНЬ. — 12 вибрано гетьманом Данила Апостола, р. 1727; 13 (1) † Петро Артемовський - Гулак, укр. письм., р. 1866! 12 (2) напад запорожців на Константинополь, р. 1642; 16 (4) † Омелян Огоновський, учений, р. 1894! 17 (8) † Косинський, гетьман, р. 1596; 19 (6) з'їзд укр. інтелігентів у Львові, р. 1905; 19(6) проголошення Української Держави в Австрії р. 1918; 20 (7) † О. О. Русов, р. 1915; 21 (8) народив ся Сергій Єфремов, укр. публіцист і письм., р. 1876; 22 (9) відкриття камянецького Державного Університету, р. 1918; 18(9) Берестейська унія, р. 1596; 24 (11) відкриття памятника Т. Шевченкові в Росії,, р. 1918; 30 (17) маніфест про "свободи" в Росії, р. 1905; 1.XI. (20) народилась укр. письм. Дніпрова Чайка (Василевська), р. 1861; 6.XI.(29) † Іван Котляревський, р. 1838.

ЛИСТОПАД. — 13 Куруківська угода між козаками й Поляками, р. 1625; 17 (4) відчинення укр. педагогічної академії, р. 1917; 17 (5) заснування Харківського університету р. 1804; 18 (6) народив ся Іван Нечуй - Левицький, укр. письменник, р. 1838; 18 (6) † Олекса Стороженко, укр. письм., р. 1874; 20 (7) III-ій Універсал Ц. Ради р. 1917; 20 (7) † Лев Толстой, р. 1910;22 (9) урочисте проголошення Укр. Републіки, р. 1917; 19 (9) † Петро Дорошенко, гетьман, р. 1698; 22 (10) † М. Максимович, вчений, р. 1883; 23 (12) проголошено анафему на гетьмана Івана Мазепу, р. 1708; 5.XII. (22) відкриття Української Академії Мистецтв, р. 1917; 5.XII (23) † Петро Кальнишевський, останній кошовий Запорожжя, р. 1803; 5. XII (23) народив ся Олесь, поет, р. 1871; 7.XII. (25) Г. Чупринка, поет, народив поет, р. 1878; 6. XII. (24) народив ся Микола Вороний, ся, р. 1879; 8.XII (26) засновано у Львові Т-во "Просвіта", р. 1865; 9.XII (27) народив ся Борис Грінченко, укр. письм. і діяч, р. 1863; 12.XII. (29) † О. Кониський, письм., р. 1900 р.

ГРУДЕНЬ. — 12 Зруйнування Київа Батиєм р. 1240; 16 (6) битва Павлюка з Поляками під Кумейками, р. 1637; 18 (6) народив ся укр. артист, Микола Садовський, р. 1856; 21 (10) вийшов указ про скасування гетьманів, р. 1764; 23 (4) народив ся Спиридон Черкасенко, укр.письменник., р. 1876; 23 (11) основано Т-во імені Кирила і Методія, р. 1846; 24 (14) перемога Б. Хмельницького над Поляками під Жванцем, р. 1653; 26 (14) повстання декабристів у Петербурзї, р. 1825; 29 (18) † Павло Полуботок, наказний гетьман, р. 1724; 9. I. (27) вибори до Українськ. Установчих Зборів, р. 1917; 10.I. (30) † Петро Могила, Київський митрополит, р. 1646; 11.I. (30) † Юрко Федькович, поет р. 1888.

Хронольоґія Світових Подій.

1966 літ минуло від часу заведеня нашого календаря.
1299 літ минуло від заведеня магометанського календаря.
1261 літ минуло від часу як почато вживати арабські знаки чисел.
933 літ минуло від хрещеня України.
867 літ минуло від поділу церков.
575 літ минуло від того часу як винайдено стрільний порох.
484 літ минуло від початку друкарства.
429 літ минуло від відкритя Америки.
337 літ минуло з того часу, як вперше привезено бараболю з Америки до Европи.
324 літ минуло від появленя першої друкованої часописи.
267 літ минуло від прилученя України до російської держави.
216 літ минуло з того часу, коли винайдено парову машину.
92 літ минуло від заведеня зелізниць.
60 літ минуло від смерти Тараса Шевченка.
16 літ минуло як заведено парляментаризм в Росії.
7 літ минуло від початку великої світової війни.
4 літ минуло після революції й проголошеня української держави.
3 літ минуло від злуки Галичини з надніпрянською Україною.

БАРВИ ДЕРЖАВ І КРАЇВ.

Україна: — синя і жовта, в прапорах приходить синя краска на гору, в кокардах на край. Знаком державним є тризуб Володимира Великого, який в X., віці злучив був в своїй державі всї українські землї.

Галицька Україна: — золотий лев на синім поли звернений в свою праву сторону.

Анґлїя: — червона, золота, синя.
Австро-Нїмеччина: — червона, біла.
Америка: — червона, біла, синя.
Бельґія: — чорна, жовта, червона.
Болгарія: — біла, зелена, червона.
Данїя: — червона, біла, червона.
Італїя: — зелена, біла, червона.
Іспанїя: — червона, жовта.
Морава: — біла, червона, синя.
Нїмеччина: — чорна, біла, червона.
Польща: — оранжова, біла.
Румунїя: — синя, жовта, червона.
Росія: — чорна, золота, біла.
Словакія: — біла, синя, червона.
Сербїя: — червона, біла, синя.
Швайцарія: — червона, біла.
Чехи: — біла, червона.
Угорщина: — червона, біла, зелена.
Франція: — синя, біла, червона.
Японїя: — біла, червона.

МІРИ ТА ВАГИ НА УКРАЇНІ.

(Стара народня міра й вага; народнї назви чужодержавних мір).

1. Міра на землю.

Клітка — 10 десятин (подекуди 6 морґів).
Чвертка — 8 до 10 десятин.
Волока — 4 чвертини або 30 морґів чи 19 десятин 2010 кв. сажнів.
Риза — 2 десятини.
Десятина — 2400 кв. сажнів.
Морґ — 1317 кв. саж.
Косара — ½ десятини.
Опруг — ¼ десятини.

2. Міра на довжину.

Миля — 10 верстов.
Гони — 120 сажнів.
Шнур — 75 ліктїв або 63 аршини, подекуди 10 сажнів.
Лікоть — 13 вершків, або 22, 68 дюймів.

Корх — 1½ вершка (завгрубшки 4 палців).

3. Міра на сипке.

Четверть — 8 мірок або 64 гарців.
Корець — 4 мірки.
Мірка — 8 гарців.

4. Міра на рідке.

Бочка (кухва) — 40 відер.
Відро — 10 кварт.
Око — 3 кварти.
Кварта — 2 півкварти або 4 чвертки.
Чвертка — ¼ кварти.
Восьминка — ⅛ кварти або ½ чвертки.
Кватирка — 2 кручки.
Кручок — 1 сотка (½ восьминки).

5. Міра на прядиво.

Міток — міра ниток на 40 до 50 пасом.

Півміток (полуміток) — ½ мітка (20 пасом).

Пасмо чи повісмо — 10 чисниць, 30 ниток.

Чисниця — 3 нитки.

6. Гроші.

Шаг — гріш, ½ копійки.
Гривня — 3 копійки.
Гривеник — 10 копійок.
Злот — 15 копійок.

Семигривеник — 20 копійок (7 гривень).

Сороківка або Сороківець — 20 копійок.

Копа або коповик — пів карбованця, 50 копійок.

Карбованець — 1 рубель.

Троячка — 3 рублї.
Пятка або пятиричка — 5 рублїв.
Десятка — 10 руб., 10 ґульд. (20 кор.).
Пядесятка — 50 руб., 50 ґульд.
Сотка — 100 руб., 100 ґульд.
Ходили ще давнійше: — Шеляг, дукач, таляр.

ТАБЛИЦЯ ЗАМІНИ ГОЛОВНИХ МЕТРИЧНИХ МІР НА УКРАЇНСЬКІ.

Метр (м.) — 22,5 вершка.
Деціметр (дцм.) — 0,1 м. — 2¼ вершки.
Сантіметр (см.) — 0,01 м.
Міліметр (мм.) — 0,001 м.
Кільометр (км.) — 1000 м. — 15-16 верстви.
Куб. метр — 1000 куб. дцм. — 0,103 куб. сяж.
Літр (куб. дцм.) — 1000 куб. см. — 61 куб. дюйму (11-5 фляшки або 2-25 відра).
Грам (гр.) — вага 1 куб. сантим. води при 4° Цел.
Кільоґрам (кґ.) — 1000 грамів — 2,44 фунт.
Тонна (метр.) — 1000 кґ. — майже 62 пуди.

РУСИНІЯ.

(Бувша Угорська Русь).

Українська теріторія, що належала раньше до Угорщини становить тепер автономну частину Чехо-Словацької Республики і має назву Русинія. Обіймає 14,000 км. кв. простору і 600,000 чистого українського населеня, що зве себе тут Русинами (не русскими). Цїла Русинія дїлить ся на комітати. Більші з них є: ужгородський, береський, мармароський і уґочський, менші: земплинський, спіжський і шарижський. Всіми справами краю відає український Сойм на чолї Карпатської Руси стоїть ґубернатор Українець, Г. Жаткович. Прапор Русинії є блакитно-жовтої і блакитно-золотої краски. На засїданю Народнього конґресу Американських Українцїв (з Угорської України) 18 вересня 1919 р. в Гомстід в Америцї, на якому брав участь і теперішний ґубернатор п. Г. Жаткович, рішено звернути ся з офіціяльним жаданем до Чехо-Словацького правительства, щоби до державної назви Чехо-Словацька Република приложено й слово Русинія.

ПРЕДСКАЗАНЄ ПОГОДИ У 1921 РОЦІ.

Січень 1921.

Від 1-го до 2-го сніжно; від 3-го до 4-го холодно; від 5-го до 7-го нестала погода; від 8-го до 11-го сніжні метелиці; від 12-го до 16-го погідно і зимно; від 17-го до 21-го бурливо; від 21-го до 26-го вітри, гарно; від 27-го до 28-го змінчива погода; від 29-го до 31-го похмурно.

Лютий 1921.

Від 1-го до 3-го вітри; від 4-го до 6-го сніжно; від 7-го до 8-го вогко і зимно; від 9-го до 12-го дуже зимно; від 13-го до 17-го загалом сніжно; від 18-го до 20-го бурливо; від 21-го до 22-го сильні вітри; від 23-го до 26-го лагідно; від 27-го до 28-го сніжно.

Марець 1921.

Від 1-го до 2-го вітряно; від 3-го до 5-го бурливо; від 6-го до 9-го зимно і похмурно; від 10-го до 15-го сніжно і вітряно; від 16-го до 19-го гарно; від 20-го до 21-го змінчиво; від 22-го до 26-го зимно з острими вітрами; від 27-го до 28-го морози і гарно; від 29-го до 31-го холодно.

Цвітень 1921.

Від 1-го до 3-го погана погода; від 4-го до 7-го дощ; від 8-го до 12-го вітри і дощ; від 13-го до 17-го бурливо; від 18-го до 22-го сильні вітри; від 23-го до 26-го холодні подуви; від 27-го до 30-го бурливо.

Май 1921.

Від 1-го до 4-го похмурно і мрачно; від 5-го до 8-го тепле веремя; від 9-го до 13-го великі дощі з бурями; 14-го до 17-го велике горячо; від 18-го до 21-го загальний бурливий період; від 22-го до 26-го захолодне веремя на май; від 27-го до 31-го посуха і горячо.

Червень 1921.

Від 1-го до 4-го вітри, громи і град; від 5-го до 8-го грізно і хмарно; від 9-го до 10-го мглисто; від 11-го до 13-го велике горячо; від 14-го до 18-го бурі; від 19-го до 21го горяча хвиля; від 22-го до 24-го вітер з дощем; від 25-го до 28-го приятно; від 28-го до 30-го дуже сухо.

Липень 1921.

Від 1-го до 3-го горячо; від 4-го до 9-го сухо і порошисто; від 10-го до 14-го приятно і незвичайно гарна погода; від 15-го до 19-го холодно; від 20-го до 24-го тепло і сухо; від 25-го до 28-го вітри; від 29-го до 31-го хмарно і бурливо.

Серпень 1921.

Від 1-го до 3-го тепло; від 4-го до 8-го дощисто і вітри; від 9-го до 12-го змінчиво; від 13-го до 17-го холодно; від 18-го до 22-го признаки бурі; від 23-го до 27-го холодно, відсвіжуючі ночі і ранки; від 28-го до 31-го вогко і хмарно.

Вересень 1921.

Від 1-го до 2-го ясно; від 3-го до 4-го змінчиво; від 5-го до 8-го бурливо; від 9-го до 12-го холодно; від 13-го до 15-го змінчиво; від 16-го до 18-го дощ; від 19-го до 22-го сильні вітри; від 23-го до 25-го зимно з приморозками; від 26-го до 27-го приятно; від 28-го до 30-го тепло.

Жовтень 1921.

Від 1-го до 4-го бурливо; від 5-го до 9-го осінно; від 10-го до 14-го гарно; від 15-го до 18-го тумановато і мрачно; від 19-го до 23-го вітристо; від 24-го до 28-го гарно; від 29-го до 31-го гарно.

Падолист 1921.

Від 1-го до 3-го неусталено; від 4-го до 8-го зимно; від 9-го до 12-го опади снігу; від 13-го до 17-го гарна осінна погода; від 18-го до 21-го тепло і приятно; від 22-го до 26-го сира погода і зимні вітри; від 27-го до 30-го сильні морози, лїди і замерзла земля.

Грудень 1921.

Від 1-го до 4-го сніг з дощем і сніжно; від 5-го до 9-го вогко; від 10-го до 12-го бурливо; від 13-го до 15-го сніжні заметелї і сніжні бурі; від 16-го до 19-го гарно; від 20-го до 23-го дощі переплїтані снїгом; від 24-го до 25-го сніжно; від 26-го до 27-го зимно; від 28-го до 31-го неусталена погода і великі вітри.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЄНДАР.

РІК 1921

є роком звичайним, що числить 365 днів або 52 тижнів і 1 день. Є се рік 6634-тий юліянського календаря, 5681-ий жидівський, що має 355 днів, рік 2674 від основаня Риму після Варра; рік 2581 Японської ери і 10 рік періоду, що зове ся Таїшо; рік 1340 магомеданської ери, або ери Геджіри, що розпочинає ся з заходом сонця, 3 вересня, 1921.

Перший січня, 1921, є 2,422,691 днем від початку Юліянського Періоду.

В 1921 році буде: —

Мясниць 8 тижнів і 3 днів (то є від Рожд. Христ. до Неділі мясопустної).

Неділя мясопустна 6 марта.

Неділя сиропустна 13 марта.

Великдень 1 мая.

Великдень латинський перед нашим пять тижнів.

Вознесеніє 9 червня.

Зелені Свята 19 червня.

Ключ граничний Щ.

В році літо в церковнім календари від 14 марта є буква д.

ПОСТИ.

Святий вечер перед Богоявленієм, 18 січня.

Великий піст, від 14 марта до 30 цвітня (включно).

Петрівка, від 27 червня до 11 липня (включно).

Спасівка, від 14 до 27 серпня.

В день Усікновенія глави Йоана Хрестителя, 11 вересня.

В день Воздвиженія Чесного Креста, 27 вересня.

Пилипівка, від 28 падолиста до Різдва Христового.

Середи і пятниці кождого тижня, кромі загальниць.

ЗАГАЛЬНИЦІ.

Середи і пятниці, коли вільно їсти мясо.

Від Різдва Христового до Навечерія Богоявленія.

На Богоявленіє (19 січня).

Між неділею митаревою і блудного сина.

Від Великодня до Томиної неділі.

Від неділі Зелених Свят до неділі Всіх Святих.

ЧАСИ ЗАКАЗАНІ.

Весіля і забави з музикою заказані.

1. У всі середи і пятниці.
2. Від Пилипівки до Богоявленія.
3. Від понеділка сиропустного до Неділі Томиної.
4. В Петрівку.
5. В Спасівку.
6. В день Усікновенія Глави Івана Крестителя.
7. В день Воздвиженія Чесного Хреста.

ЛАТИНСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ І СТОЯЧІ У ЗВЯЗИ З НИМ ДВИЖИМІ СВЯТА.

Цвітна неділя: 20 марта; Велика Пятниця 25 марта; Великдень 27 марта; Вознесенє 5 мая; Зелені Свята 15 мая.

ПОРИ РОКУ У 1921 РОЦІ.

Весна розпочинає ся 20 марта, о 9 год. 51 мінут вечером.

Літо починає ся 21 червня, о 5 год. 36 мін. вечером.

Осінь розпочинає ся 23 вересня, о 8 год. 20 мінут рано.

Зима починає ся 23 грудня, о 3 годині, 8 мінут рано.

ЗАТЬМІНЯ У 1921 РОЦЇ.

У 1921 роцї буде чотири затьміня, з того два затьміня сонця і два затьміня місяця.

I. Річне затьмінє сонця буде мати місце 7 цвітня; у нас не буде його видко.

II. Цїлковите затьмінє місяця, припадає на день 22 цвітня. Початок його буде можна видїти у цїлій Північній Америцї, Полудневій Америцї, та на Атлянтійськім і Тихім Океанї; конець буде видко у цїлій Північній і Полудневій Америцї, Австралії, на Тихім Океанї і у східній части Азії. Цїлковите затьмінє розпочинає ся о 1-ій год. 23 мін. рано, а кінчить ся о 2 год. 5 мін. рано після часу 90 Мерідіяна.

III. Цїлковите затьмінє сонця, 1 жовтня, невидиме у нас.

IV. Частинне затьмінє місяця, 16 жовтня. Початок його буде видко загалом у Азії, з винятком східної части, в Европі, Африцї, східній части Полудневої Америки, на Індійськім і Атлянтійськім Океанї; конець буде видко загалом у західній Азії, Европі, Африцї, Полудневій Америцї і Північній Америцї, з винятком крайної, західної части, на Атлянтійськім Океанї і на західній части Індійського Океану.

ГОРОЖАНСЬКІ СВЯТА В КАНАДІ

Новий Рік, 1 січня є горожанським святом у цїлій Канадї.

Велика Пятниця, (Ґуд Фрайдей) 25 марта.

Великдень, (Істер), 27 марта.

Вікторія День, день уродин королеврї Вікторії, бабки теперішнього короля, дня 24 мая.

Уродини короля Юрія V., 3 червня.

Домінїон Дей, себто день злученя провінцій, в одну домінїю, дня 1 липня.

Лейбер Дей, (День Працї), у перший понедїлок у вересни, себто сего року 5 вересня.

Тенкс Ґівінґ Дей, (себто День Подяки) в жовтнї, або падолистї, відповідно до назначеня ґенерал ґубернатором Канади.

Крисмес, (Різдво), 25 грудня.

Повисше вичислені днї святкують ся по цїлій Канадї. Крім сего кожда провінція або столичне її місто має ще свій окремий "Сивик Голи-Дей", який звичайно назначує ся у серпни.

Недїля є законно признаним святочним днем (Лордс-Дей) у цїлій Канадї.

ЩО ТО Є КАЛЄНДАР.

Калєндар се рахунок часу після днїв, тижнїв і місяцїв. Українцї і инші ісповідники т. зв. східної церкви придержують ся еще старого калєндара, який уложив був на 100 лїт перед народженєм Христа римський цїсар Юлїй Цезар і для того той календар зовуть Юлїянським календарем, або календарем старого стилю. Він назначений у нас буквами ст. ст.

Сей калєндар поправив в 16 віцї римський папа Григорій і ним послугують ся майже всї народи. Він зове ся калєндарем Григоріянським і ріжнить ся від Юлїянського о 14 днїв. Він назначений у нашім калєндари н. ст., се є нового стилю.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТИ ПРО АМЕРИКУ.

Поверхня: — Північна Америка 20,817,-700 кв. км., Полуднева 17,752,634 кв. км.

Довжина надбережної лїнїї цїлого континенту: 73,450 км.

Населеня: Північна 161,000,000, Полуднева 44,132,000.

Раси: Білих і Креолїв 140 міл., Муринім 18 міл., Індіян 6 міл., Монґолів ½ мілїона.

Релїгії: Католиків 80 міл., протестантів 75 міл., буддистів ½ міл., Мормонів 150,000, поган 8 мілїонів.

Найдовші ріки: Амазонка, Мадейра, Міссіссіппі, Ст. Лоренс, Ля Плята- Парана, Юкон, Ст. Френціско, Ріо Ґранде дель Норте.

Зелїзні дороги: 426,000 км.

Січень | Має 31 днів. | January

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА: Греко-католицькі	Православні	Римо-катол.
1	19	С	Боніфатия муч.	Боніфатія муч.	**Новий Рік 1921.**
2	20	Н	Ігнатія	Ігнатія Богонос.	Макарія
3	21	П	Юліянни муч.	Юліян., Пет., к. м.	Геновефи
4	22	В	Анастазиї муч.	Анастасії, Теоф.	Тита, Евг.
5	23	С	10 муч. в Криті	Св. 10 муч. в Кр.	Ем. й Телес.
6	24	Ч	Навеч. Р. Х., Е.	Евг., Н. Р. (Св. веч.)	**Трох Королів**
7	25	П	**Різдво Христове**	**Різдво Христове**	Люціяна
8	26	С	**Соб. Пр. Бог., Й.**	**Соб. Пр. Бог., Йос.**	Северина
9	27	Н	**Св. Стефана перв.**	**Св. Стеф. первом.**	Мартіяни
10	28	П	2000 муч. у Нік.	2000 муч. у Нік.	Павля пуст.
11	29	В	14000 діт. у. у В.	14000 діт. уб. у В.	Гіґінія папи
12	30	С	Анизиї, Зотика	Анисиї, Зотика	Гонорат. д.
13	31	Ч	Мелян. Рим. пр.	Мел. Римл. (Мал.)	Ілярія папи
14	1	П	**Н. Р. 1921. О. Г. Вас.**	**Н. Рік 1921. Вас. В.**	Евфрозини
15	2	С	Сильвестра р. п.	Сильвестра с. Ю.	Павла пуст.
16	3	Н	Малахії прор.	Св. прор. Малахії	Маркила п.
17	4	П	Собор 70 апост.	Св. 70 ап., Геокт.	Антон пуст.
18	5	В	Навеч. Богоявл.	Нав. Бог. (Гол. кутя)	Приски
19	6	С	**Богоявл. (Йорд.)**	**Богоявл. (Водохр.)**	Генрика еп.
20	7	Ч	Івана Хрест.	Собор. Ів. Хр. Ат.	Фаб. й Сев.
21	8	П	Юрія	Георгія	Агни
22	9	С	Полієвкта й Ев.	Полієвкта	Вінкентія мч.
23	10	Н	Григорія Ніс.	Григорія Нісійськ.	Обруч. П. Д.
24	11	П	Теодосія преп.	Пр. Теодосія, Ат.	Тимотея еп.
25	12	В	Татяни муч.	Татяни, Евпр.	Наверн. Павл.
26	13	С	Ермила, Страт.	Ермила, Страт.	Полікар еп.
27	14	Ч	Отців у С. Й. Р.	Св. отців у С. й Р.	Івана Хриз.
28	15	П	Павла Тив.	Павла	Валєрія
29	16	С	Покл. ок. Пет. в.	Петра вер., Неон.	Франца с.
30	17	Н	Антона Вел.	Антона Велик.	Мартина
31	18	П	Атанасія	Атанасія й Кир.	Петра з Н.

ЛІКИ ДЛЯ ХУДОБИ, КОНИЙ І ДРОБУ.

Чи деякі з наших коний, худоби і безрог не мають ся зле чи не худіють чи скіра не пристає до костий і чи не хо́вають ся добре? Без сумнїву Ви нераз видїли живий інвентар що є сухий нужденний, підупавший, і який полишає ся у такім станї без огляду на се, якби Ви його кормили і не показує ніяких вислідів мимо старання коло него. Що сему за причина? Він не травить належито своєї поживи і велика частина її лиш переходить через орґанізм нестравлена з цілковитою стратою.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ТОНЇКОВИЙ КОРМ ДЛЯ ХУДОБИ помагає і скріпляє травлене. Його уживали і узнали за добрий фармері у всїх частях Канади в протягу 30 лїт. Се власне те чого товар Ваш потребує, як примішки до своєї поживи в скількости одної до двох столових ложок, у тій порі року. Він скріпляє і відбудовує цілий орґанізм утримує кождий орґан повним сили і переміняє кождий кусок поживи у таку форму, з якої може користати ціле тіло.

У тій порі року, коли Ваш товар є замкнений у стайнї, і його кормить ся занадто доброю поживою, та коли він не має достаточного руху і т. д., він є тодї напевно менше або більше в лихім настрою. — Кілька тижнїв ужитя ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ТОНЇКУ ДЛЯ ТОВАРУ, як примішки до його щоденних порцій, дасть як найбільше подиву гідні вислїди. Він додасть Вашому товарови нового житя, лучший апетит до їди, реґулює їх орґанізм, надає їм гарну лискучу шерсть, яка є ознакою здоровля.

Для Ваших коний ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ТОНЇК ПОЖИВИ ДЛЯ ТОВАРУ є ідеальним препаратом; він удержує їх в добрім станї і здоровими, з гарною, лискучою шерстю. Єсли маєте коня, що є косматий, не їсть добре, або є в підупавшім станї або перепрацьований, з згрубілими ногами і т. д. даючі ся зауважати ,скорі вислїди покажуть ся по ужитю сего тонїку в цілковито получшенім станї і виглядї звіряти.

Для коров ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ТОНЇК ПОЖИВИ ДЛЯ ТОВАРУ удержить в знаменитім станї їх травлене, заострить апетит, зробить усю поживу більше смачною, скріпить розстроєні орґани травленя, помагаючі витягнути їм усї молоко - продукуючі субстанції з поживи. В той спосіб, помагаючи натурі, корова стане давати більшу скількість поживного молока, що дасть ся випробувати в великім припасї товщу.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ТОНЇК ПОЖИВИ ДЛЯ ТОВАРУ для Ваших безрог уможливить Вам зробити їх товстими і доставити на торговицю трийцять день скорше. Через ужите сего давного випробованого Тонїку для безрог, Ваші безроги не лише стануть ся скорше готовими на продаж, але будуть здоровшими і тяжшими. Його уживане удержить безроги добре виглядаючими а орґани їх травленя у добрім станї. Єсли ви не уживаєте нашого ТОНЇКУ ПОЖИВИ для зробленя товстими Ваших безрог, Ви з певностию не зарабляєте сего, що Ви повинні заробити. Се потвердили занимаючі ся годівлею безрог, купують його реґулярно у скількостях від 500 до 1000 фунтів, і роблять вже се від многих лїт. Лише спробуйте сего на одній чередї овець — а вислїди будуть незвичайно вдоволяючі.

Для ОВЕЦЬ. — Стрижене вовни і вартість овець зависять від загального стану їх здоровля. ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ТОНЇК ПОЖИВИ ДЛЯ ТОВАРУ поможе удержати їх в добрім станї.

Продавцї продають усюди INTERNATIONAL STOCK FOOD TONIC в 40ц., 75ц. і $1.35 пакетах, $1.75 лїтоґрафованих бляшанках або в 25 фунтових ведерцях по $3.75 кожде. Кошт ужитку є дуже дешевий — ТРИ КОРМИ ЗА ЦЕНТА. Не робіть досьвідів з новими препаратами незвісної вартости. Трийцять лїт успішного поводженя має за собою INTERNATIONAL STOCK FOOD TONIC. Ваш інтерес є нашим інтересом. Для доброго успіху домагайте ся старого звісного средства.

INTERNATIONAL STOCK FOOD CO., LIMITED.

До Набутя в: — UKRAINSKA KNYHARNIA — 850 Main Str — Winnipeg, Man.
ФІЛЇЇ: — 1708 ROSE STREET, REGINA SASK. — 9753 JASPER AVENUE, EDMONTON, ALTA.

Лютий — Має 28 днів. — February

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА: ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІ	ПРАВОСЛАВНІ	РИМО-КАТОЛ.
1	19	В	Макарія Пр.	Макарія, Евфр.	Ігнатія бог.
2	20	С	Евтимія В. П.	Евтим. Евсевія	**Мар. Громн.**
3	21	Ч	Макс. й Неоф.	Максима й Неоф.	Блажея еп.
4	22	П	Тимотея	Тимотея	Веронїки
5	23	С	Климента свящ.	Климен. Евсевія	Агати
6	24	**Н**	Ксенії прп.	Закхея, Ксенії	Дороти
7	25	П	Григорія Богосл.	Григорія Богосл.	Ромуаль. еп.
8	26	В	Ксенофонта	Ксенофонта., Мар.	Івана з М.
9	27	С	Пер. мощ. Ів. Зл.	Пер. мощ. Ів. Зол.	Апольонії
10	28	Ч	Ефрема С. пр.	Ефрема С., Якова	Схолястики
11	29	П	Ігнатія	Ігнатія	Об. Н. М. П.
12	30	С	**Трьох Святителів**	**Трьох Святителів**	Ґавдентія
13	31	**Н**	Кира й Ів. Безс.	Вікт. Кир. й Ів. Б.	Катер. Річ.
14	1	П	Трифона муч.	Петра, Триф. мч.	Валент. муч.
15	2	В	**Стріт. Господ.**	**Стріт. Господ. (Грімн.)**	Фавстина муч.
16	3	С	Симеона й Ан.	Симеона й Анни	Юліянни
17	4	Ч	Ізид. пр.	Ізид., А.	Констант.
18	5	П	Агафії	Агафії муч.	Мансвета
19	6	С	Вукола еп.	Вукола еп.	Конрада
20	7	**Н**	Партенія еп. (Н. Мит.)	Партенія й С.	Евстахія
21	8	П	Теодора страт.	Теодора, Захарія	Фортуната
22	9	В	Никифора муч.	Никифора, Романа	Петра, Кат.
23	10	С	Харлам.	Харлам.	Романа п.
24	11	Ч	Власія свщмуч.	Власія, Всевол.	Матея
25	12	П	Мелетія	Мел. (Хол. Ол.)	Матея
26	13	С	Мартияна	Мартина пр.	Віктора
27	14	**Н**	Авксент., К. (Н. о бл. с.)	Кирила, Авксент.	Олександр.
28	15	П	Онисима й Паф.	Онисима, Евсев.	Леандра

Март | Має 31 днів. | March

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА — ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІ	СВЯТА — ПРАВОСЛАВНІ	СВЯТА — РИМО-КАТОЛ.
1	16	В	Теодора Тир.	Теодора Тирона	Альбіна еп.
2	17	С	Льва папи рим.	Льва папи рим.	Симліція
3	18	Ч	Архипа апост.	Архипа й Фил.	Кунеґунди
4	19	П	Льва еп. кат.	Льва еп.	Казимира
5	20	С	Тимотея	Тимотея	Евст. Фридр.
6	21	**Н**	Мясоп. Найд. мощ. М.М.	Найд. мощ. муч.	Маркіяна
7	22	П	Полік священмуч.	Полікарпа, Івана	Томи з Акв.
8	23	В	I. i 2. нед. г. Ів. Хр.	Н. гол. Ів. Хр. (О.)	Івана бл.
9	24	С	Тараса архиеп.	Тараса архиеп. царг.	Францішки
10	25	Ч	Порфира арх.	Порф. (С. за пом.)	40. муч. Гер.
11	26	П	Прок. іспов.	Прокопія	Констант.
12	27	С	Василя іспов.	Василя исповідн.	Григорія Вел.
13	28	**Н**	Сироп. Касіяна Римл.	Касияна Римл.	Христини
14	1	П	Евдокії Поч. (Поч. пос.)	Евдокії, Нестора	Матильди
15	2	В	Теодота священмуч.	Теодота, Арсен.	Льонґіна
16	3	С	Евтр. й инш. муч.	Евтропія, Клеон.	Любіна
17	4	Ч	Герас. й Павла	Герас., П. (С. з П.)	Ґертруди
18	5	П	Конона муч.	Конона	Едварда
19	6	С	42. муч. в Аморі	42. муч. в Аморі	Йосифа об.
20	7	**Н**	1. Нед. пост. Вас.	1. Нед. пост. Евг.	**Нед. Квітна**
21	8	П	Теофілякта пр.	Теофілякта	Венедикта
22	9	В	40 муч. у Сев.	40 муч. у Севяст.	Октавіяна
23	10	С	Кіндр. й инш. муч.	Кіндрата (Серед.)	Віктора
24	11	Ч	Софр. патр. ер.	Соф., П. Е. (С. з П.)	Гавриїла
25	12	П	Теоф. ісп. пр.	Теофана	**Благ. (Вел. Пят.)**
26	13	С	Пер. м. с. Ник.	Пер. муч. Никиф.	Вел. Суб.
27	14	**Н**	Венедикта пр.	Венедикта	**Великдень**
28	15	П	Агапія	Олександра, Аг.	**Світлий Понед.**
29	16	В	Савина, Троф.	Савина й Троф.	Кирила д.
30	17	С	Олекс. ч. Бож.	Олек. (Тепл. Ол.)	Валерія
31	18	Ч	Кирила ер. арх.	Кирила	Балобіни

Квітень | Має 30 днів. | April

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА: ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІ	ПРАВОСЛАВНІ	РИМО-КАТОЛ.
1	19	П	Хризанта й Д.	Хризанта	Гугона
2	20	С	Отців уб. в м. С.	Отців уб., с. Сави	Франц. з П.
3	21	**Н**	Якова препод.	Якова ісповід.	Ришарда
4	22	П	Василя	Василя	Ізидора
5	23	В	Нікона і 200 уч.	Нікона, Лідії	Аг. муч.
6	24	С	Прдпр. Бл., Зах.	Захар., Артемія	Юліяни
7	25	Ч	**Благовіщене П. Д. М.**	**Благовіщеннє**	Руфіна
8	26	П	Соб. Арх. Гавр.	Соб. Арх. Гавр.	Альверта
9	27	С	Матрони Сол.	Іпатія	Мар. Кл.
10	28	**Н**	Марії ег.	Марії ег.	Езихіїла
11	29	П	Марка, Кир.	Похв. Богор. Мар.	Льва папи
12	30	В	Івана Л. і Безм.	Івана, Зосими	Юлія папи
13	31	С	Іпатія	Іпатія, Веням.	Юстина муч.
14	1	Ч	Марії	Марії	Валеріяна
15	2	П	Тита	Тита	Анастазії
16	3	С	Ксені	Ксені	Туригія
17	4	**Н**	Йосифа, Гр.	Йосифа	Рудольфа
18	5	П	Теодула й Аґ.	Теодула й Аґат.	Апольонія
19	6	В	Евтих. архиеп.	Методія, Евтихія	Емми
20	7	С	Георгія еп.	Георгія, Дан. пер.	Теодора
21	8	Ч	Ірод., Агава	Іродіона, Агава	Анзельма
22	9	П	Евпсихія	Евпсихія	Сотера
23	10	С	Терентія	Терентія	Георгія
24	11	**Н**	**6. Н. п. Цвітна.**	**6. Н. п. Квітна**	Альберта
25	12	П	Василя	Василя	Марка ев.
26	13	В	Артемона	Артем., Крискен.	Клет. й Мар.
27	14	С	Мартина пап. рим.	Мартина, Евст.	Анастазиї
28	15	Ч	Аристар. (Вел. четв.)	Аристарха (В. Ч.)	Віталія
29	16	П	**Велика Пятниця**	Василія (Ст. Пят.)	Марка св.
30	17	С	Сим. (Вел. Суб.)	Сим., Ан., (В. Сут.)	Катерини с.

Май — Має 31 днів. — May

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА: Греко-католицькі	СВЯТА: Православні	СВЯТА: Римо-катол.
1	18	Н	**Великдень**	**Воскресеніе І. Хр. (Вд.)**	Фил. й Яков.
2	19	П	**Світлий Понед.**	**Світлий Понед.**	Жигмонта
3	20	В	**Світлий Вівторок**	**Світлий Вівтор.**	Найдене Хр. с.
4	21	С	Януарія свщм.	Януарія, Теод.	Фльоріяна
5	22	Ч	Теодора прип.	Теод., Луки, Кл.	**Вознес. Христ.**
6	23	П	Юрія	**Св. в. Юрія**	Івана в Олію
7	24	С	Сави муч.	Сави муч.	Фляв., Дом.
8	25	Н	Марка ап. ев.	Ев. ап. Марка	Станисл. еп.
9	26	П	Пер. пять. Вас.	Переп., Вас., Гл.	Григорія еп.
10	27	В	Симеона	Симеона	Ізидора
11	28	С	Ясона й Сосип.	Ясона й Сосип.	Адольфа
12	29	Ч	9 муч. у Кизиці	9 муч. у Киз., Мем.	Панкратія
13	30	П	Якова ап.	Якова ап.	Рам. Евфр.
14	1	С	Єремії прор.	Єремії, Макарія	Боніфат.
15	2	Н	Атан. В. ар. ал.	Ат. В. Бор. й Гл.	**Зелені Свята**
16	3	П	Теодос. Печер.	Тимот., Теод. Печ.	**Пон. Зел. св.**
17	4	В	Пелагії придмч.	Пелагії муч.	Пасхаля
18	5	С	Ірини муч.	Ірини муч.	Фелікса
19	6	Ч	Йова многостр.	Йова мн., Варв.	Петра Кел.
20	7	П	Пам. З'яв. Хр. Ак.	Акакія	Бернарда
21	8	С	Івана Богосл.	Івана Богослова	Убальда
22	9	Н	Перен. м. св. Н.	Перен. мощ. св. Н.	Олени
23	10	П	Сим. Зил. ап.	Сим. Зилота ап.	Десидерія
24	11	В	Мокія	Кирил. і Метод.	Іванни
25	12	С	Епіф. й Герм.	Епіфанія Герм.	Урбана п.
26	13	Ч	Глікер., Олекс.	Глікер., Георг. ісп.	**Боже Тіло**
27	14	П	Ізидора	Ізидора	Івана папи
28	15	С	Пахомія	Пахомія препод.	Вільгельма
29	16	Н	Теодора	Теодора	Максима
30	17	П	Патрикія	Андроника	Фелікса
31	18	В	Талалея	Діонізия, Христ.	Петрон.

Червень | Має 30 днів. | June

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА: Греко-католицькі	Православні	Римо-катол.
1	19	С	Патрикія свщ.	Патрикія	Нікодима
2	20	Ч	Талалея	Талалея	Евгенія
3	21	П	Конст. й Олени	**Св. Конст. й Ол.**	Еразим.
4	22	С	Василіска муч.	Василія муч.	Квірина
5	23	**Н**	Михайла еп.	Михайл. еп. Леон.	Боніфатія
6	24	П	Симеона пр.	Симеона й Мик.	Норберта еп.
7	25	В	Тр. найд. г. Ів.	Т. н. г. Ів. Хр.	Роберта
8	26	С	Карпа ап.	Карпа	Медарда еп.
9	27	Ч	**Вознес. Іс. Хр.**	**Вознес. Іс. Хр.**	Феліціяна
10	28	П	Никити	Никити	Малґосі
11	29	С	Теодосії	Теодосії муч.	Варнави
12	30	**Н**	Ісаакія	Ісаакія	Онуфрія
13	31	П	Єрмія	Єрмія й Єрма	Ант. з Пад.
14	1	В	Юстина	Юст. Філ. Харит.	Василя
15	2	С	Никифора пат.	Никиф. Ів. Суч.	Віта й Мод.
16	3	Ч	Лукіліяна	Лукіліяна, Кляв.	Францїшка
17	4	П	Мітрофана	Митрофана	Адольфа
18	5	С	Доротея еп.	Доротея	Б. Серце І. Х.
19	6	**Н**	**Зел. Св.** Висар.	**Зел. Св.** Висаріона	Ґерв. й Пр.
20	7	П	**Зел. Пон. Тройця**	**П. Пр. Трійці**	Сильверія
21	8	В	Теодора стр.	Теод. Стр. Єфр.	Якова стр.
22	9	С	Кирила арх.	Кирила, Теклі	Павлини
23	10	Ч	Тимотея	Тимотея, Олекс.	Ванди
24	11	П	Вартоломея	Вар. й Вар.	Івана Хр.
25	12	С	Онуфрія	Онуфрія	Проспера
26	13	**Н**	Акилини	Акилини й Ант.	Ів. й. Павла
27	14	П	Елисея пр. (П. п.)	Елисея, Мет. П. Ц.	Володислава
28	15	В	Амоса прор. Яр.	Амоса пр. Мод.	Льва папи
29	16	С	Тихона чудотв.	Тихона	**Пет. й Пав.**
30	17	Ч	Мануїла	Ман., Савел., Ісм.	Емілії

Липень | Має 31 днів. | July

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА		
			ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІ	ПРАВОСЛАВНІ	РИМО-КАТОЛ.
1	18	П	Леонтія	Леон, Іп.	Теобальда
2	19	С	Юди, Тадея ап.	Юди й Зосими	Нав. П. Бог.
3	20	**Н**	**Празник Евх.**	Методія, Інни	Альфреда
4	21	П	Юліяна, Тарент.	Юліяна, Терентія	Йос. Каляс.
5	22	В	Евсевія свщм.	Евсевія, Галакт.	Фільомени
6	23	С	Агрипини	Аґрипіни	Ісаї прор.
7	24	Ч	**Різдво Св. Ів. Хр.**	**Різдво Св. Ів. Хр.**	Пульхерії
8	25	П	Сострʼ Пр. Богор.	Февронії	Елисавети
9	26	С	Давида	Давида	Кирила еп.
10	27	**Н**	Самсона	Самсона	Амалії
11	28	П	Кира й Івана	Кира й Івана	Пелягії
12	29	В	**Петра й Павла**	**Петра й Павла**	Генрика
13	30	С	Соб. 12 апост.	Соб. 12 апост., Пет.	Марґарети
14	1	Ч	Козми й Дам.	Козми й Дам., В.	Бонавент.
15	2	П	Пол. Ризи П. Б.	П. р. Пр. Б.	Генрика
16	3	С	Якинта	Якинта, Анатолія	П. Д. М. з К.
17	4	**Н**	Андрія, Марти	Андрія, Теод., М.	Олексія
18	5	П	Кирила й Мет.	Атаназія, Анни	Симеона з Л.
19	6	В	Атанасія	Марти, Іннокент.	Вінк. з П.
20	7	С	Томи преп. й Ак.	Томи й Акакія	Чеслава
21	8	Ч	Прокопія влмч.	Прокопія влмч.	Пракседи
22	9	П	Панкратія	Панк., Кир.	Марії М.
23	10	С	Антон. печер.	Ант. Печ., Дан.	Аполінарія
24	11	**Н**	Ольги, у кн., Ев.	Ольги., вел. у. кн.	Христини
25	12	П	Прокла й Ілярія	Прок. й Іляр. Мих.	Якова ап.
26	13	В	Соб. арх. Гавр.	Соб. арх. Гавр. Ст.	Ан. М. П. Д.
27	14	С	Акили, Онисим.	Акили, Юста	Наталії
28	15	Ч	Володим., у кн.	Волод. в. у. кн.	Інокента
29	16	П	Афиноґена	Антиноґена	Кунеґунди
30	17	С	Марини	Марини	Абдона
31	18	**Н**	Якинта й Ем. мч.	Еміліяна, Якинта	Ігнатія Льой.

Серпень | Має 31 днів. | August

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА Греко-католицькі	Православні	Римо-катол.
1	19	П	Мокрини	Мокрини, Роман.	Петра в ок.
2	20	В	Ілії прор.	**Ілії пророка**	П. Д. М. Ан.
3	21	С	Симеона, Івана	Симеона, Езек.	Найд. св. Ст.
4	22	Ч	Марії Магд.	Марії Магдал.	Дом., Стеф.
5	23	П	Трофим. і Теоф.	Трофима	М. Б. Сніж.
6	24	С	Бориса й Гліба	Бориса й Гліба	П. Г. Н. І. Хр.
7	25	Н	Успен. св. Анни	Усп. св. Анни	Каєтана
8	26	П	Єрмолая свщмч.	Єрмол., Мойс. Уг.	Киріяка
9	27	В	Пантелейм. вл.	Пантелеймона	Романа
10	28	С	Прохора	Прохора, Нікан.	Лавра
11	29	Ч	Калиника муч.	Теодотії, Сераф.	Кузанни
12	30	П	Сили ап.	Сили й Сим.	Кляри
13	31	С	Евдокима	Евдокима	Іполита
14	1	Н	Пр. Ч. Х. і 7. М. М.	Пр. Ч. Х. Мак.	Евсебія
15	2	П	Стефана	Пер. мощ. св. Ст.	**Усп. П. Д. М.**
16	3	В	Ісаак, Далмата	Іс., Дал. й Фавст.	Яцка
17	4	С	7. мол. в Ефесі	7. мол. в Еф., Евд.	Анастазія
18	5	Ч	Евсиґнія	Евсиґнія, Фабія	Олени кор.
19	6	П	**Преобр. Госп.**	**Св. Преображ. Г.**	Яцка
20	7	С	Дометія, Пульх.	Дометія	Бернарда
21	8	Н	Еміліяна	Еміл., Мир., Леон.	Івана Фрем.
22	9	П	Матея ап.	Матея ап., Олекс.	Тимотея
23	10	В	Лаврентія муч.	Лаврентія, Сикст.	Филипа еп.
24	11	С	Евила	Евила, Максима	Вартол. ап.
25	12	Ч	Фотія й Аник.	Фотія й Аник.	Людв. кор.
26	13	П	Максима	Максима	Зефірини
27	14	С	Міхея прор.	Міхея	Йосифа
28	15	Н	**Усп. Пр. Богор.**	**Усп. П. Б. (П. Преч.)**	Августина
29	16	П	Перен. н. обр. Г.	Пер. обр. Г., Діон.	Від. г. Івана
30	17	В	Мирона й Юл.	Мирон., Юліянії	Йоахима
31	18	С	Фльора, Лавра	Фльора, Лав., Іл.	Раймунда

Вересень | Має 30 днів. | September

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІ	ПРАВОСЛАВНІ	РИМО-КАТОЛ.
1	19	Ч	Андрея, Страт.	Андрея, Стратил.	Іди, Еґідія
2	20	П	Самуїла	Самуїла пр.	Стефана
3	21	С	Тадея ап.	Тадея апост.	Бронислави
4	22	**Н**	Аґатоника	Аґатоника, Евл.	Розалії
5	23	П	Лупа муч., Ір.	Лупа муч., Кал.	Лавр. еп.
6	24	В	Евтихія муч.	Евтих. мч., Арс.	Захарії
7	25	С	Вартол. й Тита	Вартол., Тит. Мін.	Реґіни
8	26	Ч	Андріяна й Нат.	Андрія, Натал.	**Різд. Пр. Д. М.**
9	27	П	Пімена	Пімена	Северина
10	28	С	Августина	Мойс., Мур., Ан.	Ник. з Тол.
11	29	**Н**	Ус. гол. Ів. Хр.	**Головос. Ів. Хр.**	Яцка, Пр.
12	30	П	Олексан., Пав.	Олекс., Ів., Павл.	Гвідона
13	31	В	Пол. пояса Бог.	Пол. пос. П. Д.	Товії
14	1	С	Симеон. Стовп.	Сим. Стовп. Айт.	Під. св. Хр.
15	2	Ч	Маманта й Ів.	Мам., Ів. постн.	Нікодема
16	3	П	Антима	Антима, Т.	Людмили
17	4	С	Вавила	Вавила, Юліян.	Лямберта
18	5	**Н**	Захар., Елисав.	Захарії й Елис.	Томи й Йоє.
19	6	П	Чудо св. Мих.	Чудо арх. Мих.	Януарія
20	7	В	Созонта	Созонта, Онис.	Евстахія
21	8	С	**Різдво Пр. Д. М.**	**Різдво П. Д. М. (Д. П.)**	Матея ап.
22	9	Ч	Йоак. й Анни	Йок. й Анни	Маврикія
23	10	П	Мінодори	Мінодори	Теклі
24	11	С	Теодори	Теодори преп.	Герарда
25	12	**Н**	Антонома свщ.	Юліяна, Теод.	Клеофи
26	13	П	Корнила О. Хр.	Корнила С. О. Х.	Кипріяна
27	14	В	**Воздвиж. Ч. Хр.**	**Воз. Ч. Х. (Здвиж.)**	Володисл.
28	15	С	Никити	Микити, Порф.	Вячеслава
29	16	Ч	Евтимиї	Евтимії, Людм.	**Михайл. Арх.**
30	17	П	Віри, Софії	С. В. Н. Л.	Гієроніма

L.B. Hair Tonic

Убє Зародки, що Нищать Ваше Волосє

Воно віджививить ваше волосє і убє рівночасно зародки парплів. Ваша шкіра на голові буде чиста і здорова. Ваше волосє буде лискуче і буйне а нове волосє усе буде нарастати.

Не Будьте Довше Лисим.

ЦІНА $2.00 ЗА ФЛЯШКУ, АБО 5 ФЛЯШОК ЕКСПРЕССОМ $10.00.

На продаж під адресою: —

Home Remedies Sales

850 MAIN STREET. WINNIPEG, MAN.

ФІЛІЇ: — 1708 ROSE STREET, REGINA SASK. — 9753 JASPER AVENUE, EDMONTON, ALTA.

Купці у менших містах нехай пишуть на адресу: —

L.B. HAIR TONIC Co.

273 LIZZIE STREET. WINNIPEG, MAN.

Жовтень | Має 31 днів. | October

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА Греко-католицькі	Православні	Римо-катол.
1	18	С	Евменія	Евменія	Ремігія
2	19	**Н**	Троф. й Сават.	Трофима, Дорим.	Оттона еп.
3	20	П	Евстатія муч.	Евстатія, Теод.	Кандида
4	21	В	Кіндрата	Кіндрата, Мелет.	Францішка
5	22	С	Фоки й Йони	Фоки мч., Йони п.	Плакида
6	23	Ч	Зач. св. Ів. Хр.	Зач. св. Ів. Хр.	Брутона
7	24	П	Теклі	Теклі	Юстина
8	25	С	Евфрозини	Пафнутія, Евфр.	Вінк., Бриґ.
9	26	Н	П. см. Ів. Богосл.	Івана Богосл. а. і е.	Діонісія
10	27	П	Калістрата	Калістрата	Франц. Бор.
11	28	В	Харитона	Харитона	Вінкентія
12	29	С	Киріяка	Киріяка	Максиміл.
13	30	Ч	Григорія	Григорія, Мих.	Едварда к.
14	1	П	**Пок. Пр. Б.**	**Покрова Пр. Б.**	Калікста
15	2	С	Кипр., Юстини	Кипріяна, Юстин.	Ядвіґи й Т.
16	3	**Н**	Діон. Арсон.	Діонісія, Арсон.	Гавла
17	4	П	Єротея	Єротея еп.	Лукини
18	5	В	Харитини	Харитини	Луки св.
19	6	С	Томи ап.	Томи ап.	Петра з Аль.
20	7	Ч	Сергія й Вакта	Сергія й Вакха	Феліціяна
21	8	П	Пеляґії	Пелагії	Уршулі
22	9	С	Якова ап.	Якова ап.	Кордулі
23	10	**Н**	Евлампія й Евл.	Евлампія й Евл.	Івана Капіс.
24	11	П	Филипа ап.	Филипа, Теоф.	Рафаїла
25	12	В	Прова, Тараха	Прова, Андрон.	Івана Кант.
26	13	С	Карпа	Карпа	Евариста
27	14	Ч	Параскеви, Наз.	**П. Мат. Парас.** Наз.	Сабіни
28	15	П	Лукіяна	Евтимія	Симеона
29	16	С	Лонгина	Лонгина сотн.	Наркиза
30	17	**Н**	Осії п. й Андрея	Осії п. й Андрея	Клявдія
31	18	П	Луки ап. й Ев.	Луки ап. й ев. Мар.	Вольфґанґа

Листопад | Має 30 днів. | November

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІ	ПРАВОСЛАВНІ	РИМО-КАТОЛ.
1	19	В	Йоїла пр.	Йоїл. й Уара мч.	**Всіх Святих**
2	20	С	Артемія влмч.	Артемія	День задуш.
3	21	Ч	Іляріона преп.	Іляріона Вел.	Губерта
4	22	П	Аверкія	Аверкія	Карла
5	23	С	Якова ап.	Якова ап.	Зах. й Єл.
6	24	**Н**	Арети	Арети й Синкліт.	Леонарда
7	25	П	Маркіяна й Мар.	Маркіяна й Март.	Геркуляна
8	26	В	**Дмитра вмч.**	**Вмч. Дмит. Мирот.**	4. коронатів
9	27	С	Нестора муч.	Нестора муч., Каніт.	Теодора
10	28	Ч	Параскеви влмч.	Параскеви, Неон.	Андрея
11	29	П	Анастазії	Анаст., Авр.	Мартина
12	30	С	Зинов. й Зиновії	Зиновія й Зиновії	Куниберта
13	31	**Н**	Стахія й Урбана	Евстахія, Ампл.	Станисл. К.
14	1	П	Козми й Дам.	Козми й Дам.	Йосаф. еп.
15	2	В	Акиндина	Акидина, Марк.	Леоп. В.
16	3	С	Акенсима, Айт.	Акенсима, Айталя	Едмунда
17	4	Ч	Йонікія, Нік.	Йоанікія, Ніканд.	Сальомеї
18	5	П	Галактіона	Галактіона	Романа
19	6	С	Павла, Клявдії	Павла, Клявдії	Елисавети
20	7	**Н**	Ерона, Лазаря	Ніканда, Атон.	Фелікса з В.
21	8	П	**Соб. арх. Мих.**	**Собор. арх. Мих.**	Вв. П. Д. М.
22	9	В	Онисифора	Онисиф., Порф.	Кекилії
23	10	С	Ераста апост.	Ераста, Конст.	Климента
24	11	Ч	Мини, Віктора	Мини, Віктора	Івана з Кр.
25	12	П	Івана	Івана	Катерини
26	13	С	Ів. Золотоуст.	Івана Золотоуст.	Конрада
27	14	**Н**	Филипа апост.	Филипа апост.	Валеріяна
28	15	П	Гурія й Сам.	Гурія й Самона	Руфина
29	16	В	Матея ап. і ев.	Матея ап. і ев.	Сатурніна
30	17	С	Григорія	Григорія чудотв.	Андрія ап.

“Він Вкладає до Банку $500 Місячно”!

”Чи бачите сего чоловіка при віконци тримаючого гроші касієра. Се є Билді Кіньґ, менеджер Бравнінґ Компанії. Кождого місяця він приходить тут і вкладає $500. Я звертав вже увагу на Биллїого від довшого часу — позаяк ним заінтересував ся як своїм власним хлопцем.

”Три літа тому він розпочав робити у Бравнінґа, дістаючи $15 тижнево. Був жонатий і мав одну дитину, не міг відложити ані цента. Одного дня він прийшов тут в розпуці — хотів позичити сто долярів — його жінка була хора.“

”Я сказав йому, Билді, я думаю дати тобі щось більше варте як пожичку — певну добру раду — а коли ти підеш її слідом, я дам тобі також $100.00. Ти не хочеш працювати через ціле житє за $15.00 тижнево, чи не правда?“ Він сказав, що дїйсно ні. ”У такім случаю, повиненесь старати ся дістати якесь лучше занятє від дотеперішного. Возьми курс в Інтернашеіонал Кореспонденс Скулс у предметі, в якім бажаєш зробити поступ і пожертвуй кілька вечерів, щоби набути спеціяльну вправу. Ся школа докаже чудес для тебе — я переконаний про се, ми маємо у себе в банку кількох хлопців з І. К. С.“

”Того самого вечера Биллї написав до Скрентону а в кілька день опісля розпочав учитись дома. В наслідок сего в кілька місяців подвоїлась його платня. Опісля я довідав ся що йому повірено надзір над його департаментом, а в 2. міс. опісля зроблено менеджером. І тепер він дїйсно заробляє гроші. Має власний дім, а сейчас побіч него малу реальність і правильно бачу його при тім віконци що місяця. Се доказує, що може зробити чоловік, коли посвятить трошки часу.“

Працьодавці стараються ся дістати людий честилюбивих, людий, що дїйсно хочуть бути у світі і хочуть се доказати, вправляючись в защадженім часі до досконалої роботи у певнім напрямі.

Докажіть, що ви є того рода чоловіком! — Інтернаціональні Кореспонденційні школи є готові і бажають помочи вам приготовити ся до чогось лучшого, если ви лиш дасьте їм до сего нагоду. Більше як два міліони людий мущин і жінок в протягу послідних 28 літ через Інтернаціональні школи осягнули більшу платню. Понад 100.000 иниших старає ся саме тепер піти тою самою дорогою.

Чи є проте яка причина, для якої би ви позволили випереджувати себе иншим, коли вам трафляє ся та сама нагода, що їм. Одно, що ви можете зробити є переконатись, що у тїй пропозиції є відповідного для вас. Тут маєте усе, про що вас просимо: Без коштів, без ніяких з'обовязань під яким будь зглядом, зазначіть лише і вишліть залучений купон.

TEAR OUT HERE

INTERNATIONAL CORRESPONDENCE SCHOOLS
CANADIAN. LIMITED
Box 1646-A. 745 St. Catherine St., W. Montreal
Explain, without obligating me, how I can qualify for the position, or in the subject, *before* which I mark X.

☐ ELECTRICAL ENGINEER	☐ SALESMANSHIP
☐ Electric Lighting and Rys.	☐ ADVERTISING
☐ Electric Wiring	☐ Window Trimmer
☐ Telegraph Engineer	☐ Show Card Writer
☐ Telephone Work	☐ Sign Painter
☐ MECHANICAL ENGINEER	☐ Railroad Trainman
☐ Mechanical Draftsman	☐ ILLUSTRATING
☐ Machine Shop Practice	☐ Cartooning
☐ Toolmaker	☐ BUSINESS MANAGEMENT
☐ Gas Engine Operating	☐ Private Secretary
☐ CIVIL ENGINEER	☐ BOOKKEEPER
☐ Surveying and Mapping	☐ Stenographer and Typist
☐ MINE FOREMAN or ENG'R	☐ Cert. Pub. Accountant
☐ STATIONARY ENGINEER	☐ TRAFFIC MANAGER
☐ Marine Engineer	☐ Railway Accountant
☐ Ship Draftsman	☐ Banking
☐ ARCHITECT	☐ Commercial Law
☐ Contractor and Builder	☐ GOOD ENGLISH
☐ Architectural Draftsman	☐ Teacher
☐ Concrete Builder	☐ Common School Subjects
☐ Structural Engineer	☐ CIVIL SERVICE
☐ PLUMBING AND HEATING	☐ Railway Mail Clerk
☐ Sheet Metal Worker	☐ AUTOMOBILE OPERATING
☐ Textile Overseer or Supt.	☐ Auto Repairing
☐ CHEMIST	☐ Navigation ☐ Spanish
☐ Mathematics	☐ AGRICULTURE ☐ French
☐ Business Correspondent	☐ Poultry Raising ☐ Italian

Name____________________

Present Occupation____________________ 4-29-20

Street and No.____________________

City____________________ Prov.__________

Грудень | Має 31 днів. | December

Нов. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА Греко-католицькі	Православні	Римо-катол.
1	18	Ч	Плятона, Ром.	Плятона, Ром.	Елігія
2	19	П	Авдія	Авдія	Бібіяни
3	20	С	Григорія Декан.	Григорія, Декан.	Франціш. К.
4	21	**Н**	**Введ. Богор.**	**В. П. Б. (Вводини)**	Варвари
5	22	П	Филим., Кикилії	Филим., Балер.	Сави
6	23	В	Амфилоха	Амфилоха, Григ.	Николая
7	24	С	Катерини	Катер., Меркурія	Амврозія
8	25	Ч	Климента й Пет.	Клим. й Петра	**Н. Зач. П. Д. М.**
9	26	П	Алипія	Алипія	Леокадії
10	27	С	Якова, Перс.	Якова, Всевол.	П. Д. М. з Л.
11	28	**Н**	Степана муч.	Степана мч., Вас.	Дамасія
12	29	П	Парамона	Парамона, Акак.	Олександра
13	30	В	Андрія апост.	Андрія первозв.	Лукії, От.
14	1	С	Наума пр.	Наума й Ананія	Спиридіона
15	2	Ч	Авакума	Авакума, Івана	Евсебія
16	3	П	Софонія	Софонії	Аделі
17	4	С	Варвари, Івана	Варвари велм.	Лазаря
18	5	**Н**	Сави свщм.	Сави, Гурія	Граціяна
19	6	П	**Никол. Чудотв.**	**Николая Чудотв.**	Фавста
20	7	В	Амврозія еп.	Амврозія еп.	Теофіля Л.
21	8	С	Патапія	Патафія, Онисиф.	Томи ап.
22	9	Ч	**Н. з. Пр. Д. М.**	З. св. Анни	Зенона
23	10	П	Мини	Мини, Ер.	Вікторії
24	11	С	Данила	Данила й Луки	Адама й Еви
25	12	**Н**	Спиридіона	Спиридіона	**Різдво Хр.**
26	13	П	Евстр., Евгена	Евстрат., Авкс.	**Стеф. прмч.**
27	14	В	Тирса, Филим.	Тирса, Филим.	Івана Еванг.
28	15	С	Елевтерія	Елевтрія, Павла	Дітий уб. у В.
29	16	Ч	Аггея прор.	Аггея прор.	Томи еп.
30	17	П	Ананії	Даниіла	Сабіни, Д.
31	18	С	Севастіяна	Севастіяна	Сильвестра

Why Fear Child Birth

Р. Дж. Г. Дай, акушер специяліст посвятив свое жито лїченю жіночих недуг. Він випайшов способи зменшеня терпіня з праці і непотрібних болїв. Пишіть до нас в справі переґулярности і безплодности.

ІЛЮСТРОВАНУ БРОШУРКУ В ЗВИЧАЙНІЙ ОПАСЦЇ ВИСИЛАЄ СЯ БЕЗПЛАТНО.

Залучіть 5 центів на пересилку.

Коли хочете родити здорові дїти, без не потрібного болю, пишіть сейчас за згаданою безплатною брошуркою. Тисячі віднесло користи у протягу послідних сорок літ.

Ті хоробливі прояви, болї голови і терпіня мають свою причину; як рівнож ся первовість і іритоване ся; сї розстроєні болючі функції (дїланя) на які терпить так богато дївчат. Уважайте! Вони правдоподібно означають поважнїйші недомагання, єсли його занедбає ся, може означати ціле житє триваюче бідоване.

Матери звертайте увагу сейчас на сі сиґнали небезпеки і не занедбуйте їх. Скріпляйте ніжні функції ваших доростаючих дочок, приготовуйте їх до кріпкого здорового жіночого віку при помочи

DR. DYE'S MITCHELLA COMPOUND

сего знаменитого нешкідливого, зелевого Тонїку для жінок, якого уживано з успіхом в протягу сорок літ. Спробуйте його при лїченю ваших дочок, або при лїченю вашої хорої матери — всї вони можуть лиш зискати на тім.

DR. DYE'S MITCHELLA COMPOUND

піґулки зроблені після його звісної "Мічеля Комповнд" рецепти конечні для жінок. Хто бажає бути здоровим і всегда мати ся добре — Ціна за пуделко з оплатою почти **$1.25**, шість пуделок за **$6.50** з оплатою почти.

2)—Женські "Копс" описані в брошурці—**$1.25** за пуделко, 6 пуделок за **$6.50** з оплатою почти.

3)—Пастильки на жолудок і печінку **$1.25** за пуделко, 6 пуделок за **$6.50** з оплатою почти.

4)—Тонїково-Нервінові пастильки **$1.25** за пуделко, 6 пуделок за **$6.50** з оплатою почти.

5)—"Кидпойд" піґулки, 65ц. пуделко, з оплатою почти.

7)—"Дайз" Зелїзні Пастильки, 65 центів пуделко з оплатою почти.

8)—"Дайз Антісептік Павдер" (Антисептичний порошок) 65 центів за пуделко. Описані в брошурці. —

HOME REMEDIES SALE — 850 Main Str. — Winnipeg, Man.

ФІЛІЇ: — 1708 ROSE STREET, REGINA SASK. — 9753 JASPER AVENUE, EDMONTON, ALTA.

ЗРОБІМ

МАНЇТОБУ

ДОБРИМ МІСЦЕМ ДО ЖИТЯ.

Кождий добрий горожанин Манїтоби бажає зробити сю провінцію місцем щасливого пожитя. Натура дала нам много натуральних богатств; а коли усї горожани навчать ся співділати для поправи відносин, кожвовни, яєць. Кождий має чимсь причинитись до створеня нового бо-

Тут подаємо кілька вказівок, у яких належить глядати розвитку: —

Більша Продукція.—

Більше людий працюючих на фармах. Більше справленої землї. Енерґічнїйшого нищеня бурянів. Уживаня більше навозу на полях. Більше поправленої раси звірят до пашеня трави і инших бурянів, які тепер марнують ся. Більший вивіз зерна, коний, воловини, солонини, масла, вовни, яєць. Кождий має чимсь причинитись до створеня нового богатства.

Лучші Продукти.—

Кождий продукт має бути можливо найлучший. Для розплоду має уживати ся лише чисто расових самців. Зерно на засів має належати до найлучших відмін, і має бути вичищене млинком з усіх насїнь бурянів. З солодкої сметани має робити ся масло у добре ведених молочарських заведенях. Належить старати ся о чистїйшу вовну і незаплоднені яйця.

Поправа Соціяльних Відносин.—

Поступове Правительство. Більше місцевих підпринять при поправі доріг. Енерґічнїйших Рільничих Кружків, Господарсько - Економічних Товариств і Хлопячо - дївочих Клюбів. Більше заохоти для молодих людий до полишеня ся на фармі. Більше студентів у Манїтобській Рільничій Академії. Найлучші учителї у добрих школах. Поправи суспільної честилюбивости і товариських відносин.

Се є задачию житя кождого доброго горожанина Манїтоби старати ся о піднесенє провінції о один крок близше до ідеалу.

Manitoba Department of Agriculture

БРИТИЙСЬКІ МІРИ І ВАГИ.

За підставу міри і ваги у Злученім Королївстві, принято в р. 1878 взірцевий ярд і взірцевий фунт, що перетримують під наглядом Департаменту "Мір Торговельної Ради".

Парляментарні акти з 1889 і 1904 р. р. обговорюють справу справдженя мір і ваг, а торговельна рада впроваджує надзір і стемпльоване мір і ваг.

Ґальон, підставна міра плинів і річий сипких є, після акту з року 1878 обємом вісьми фунтів дестильованої води, важеної мосяжними тягарами при 62 степенях теплоти води і воздуха після Френгайта і 30-цалевім барометричнім тисненю.

Міри довжини.

1 цаль — 12 лїній або 72 пойнти.
(12 lines or 72 points — 1 inch (in.)
12 цалїв — 1 фут. (12 inches — 1 foot (ft.)
3 фути (стопі) — 1 ярд (3 feet — 1 yd.)
5½ ярдів — 1 рад (півл, перч)
(5½ yards — 1 rod (pole, perch) (rd, po.
4 ради, (22 ярди, або 66 фітів) — 1 чейн.
(4 rods — 1 chain (ch.)
10 чейнів (40 радів) — 1 ферлонґ
(10 chains (40 rods) — 1 furlong)
8 ферлонґів — 1 миля
(8 furlongs — 1 mile (mi.)
3 мили — 1 лїґа (3 miles — 1 league (lea.)
7.92 цалїв (сїм цалїв і 92 сотні цаля) — 1 линк. — 100 линків (links)) 1 чейн.
1 миля — 320 радів — 1760 ярдів — 5280 фітів (стіп) — 80 чейнів.
(1 mile — 320 rods — 1760 yards — 5280 feet — 80 chains.)
1 долоня — 4 цалї (a hand — 4 in.) (до міреня висоти коний).

Морські ґеоґрафічні міри.

1 узол — 6086.44 фітів — одна морська миля (a knot — 6.086.44 feet — one mile used navigation).
60 морських миль або узлів — 1 степень;
360 степенів — обвід землї на рівнику.
1 сяжень (a fathom) (федом), уживаний до міреня глубини морської — 6 фітів, або 2 ярди.

Міри поверхнї (квадратова міра).

144 квадратові цалї (square inches) — 1 квадр. стопа (1 square foot); в скор.: sq.ft.
9 квадр. стіп (square feet) — 1 квадр. ярд (square yard (sq. yd.)
30¼ квадр. ярдів — 1 квадр. рад (1 square rod — square pole —square perch (sq.rd.)
40 квадр. радів — 1 руд (1 rood (ro.)
4 руди — 1 акер (acre (ac.)
4.840 квадр. ярдів — 1 акер
43.560 квадр. фітів — 1 акер.
10 квадр. чейнів (square chains) — 1 акер.
160 квадр. радів (square rods) — 1 акер.
640 акрів — 1 квадратова миля (sq. mi.)
1 квадр. миля (або 640 акрів) — 1 секція землї (1 section of land)
36 секцій (sections) — 1 тавншип (1 township).

Акер.

Акер, се квадрат, якого кождий бік має 208¾ фітів, або се квадрат, або поверхня площі, що має 43,560 квадратових фітів.

1 акер — 43,560 квадр. фітів — 4,840 квадр. ярдів — 10 квадр. чейнів, — 160 квадр, радів — 4 руди.

Міри плинів і сипких річий.

Міри плинів (Liquid measure).

4 джилси (gills (gi.) — 1 пайнт (pint).

2 пайнти — 1 кварта.

4 кварти (quarts) — 1 ґальон (gallon).

31½ ґальона — 1 барилка (barrel)

63 ґальони — 1 гоґсгед (hogshead).

Міри сипких річий (Dry Measure).

2 пайнти — 1 кварта (quart (qt.)
8 кварт — 1 пек (peck (pk.)
4 пеки — 1 бушель (bushel (bu.).

УВ.: — Кубічний фут чистої води важить 1000 унцій, або 62½ фунтів, а містить в собі 6¼ ґальонів. Після того обчисленя один ґальон води важить 10 фунтів.

Імперіяльний (уживаний в Вел. Британії і Канаді) ґальон — (277.27384 кубічних цалів) — 4.54174 літри.

Міри обєму (містоти).

1728 кубічних цалів (cubic inches) — 1 кубічний фут (cubic foot (cu. ft.)
27 куб. фітів — 1 куб. ярд (cu. yd.)
128 куб. ярдів — 1 корд.

Корд дерева — се прямокутна купа дерева 8 фітів довга, 4 фіти широка і 4 фіти висока. Дерево на опал і камінє мірять кордами.

Міри тягару Avordupois Weight.)

7000 ґрейнів (grains)—1 фунт (pound, lb)
437½ ґрейнів — 1 унція (ounce (oz.)
16 унцій — 1 фунт (lb.)
100 фунтів — 1 гондертвейт (1 hundredweinght (cwt.)
2000 фунтів — 1 тон (ton (T.) або 20 гондердвейт.

Міри тягару (Troy Weight).

уживані головно при важеню дорогоцінних металів, які золото, срібло, плятина і дорогих камінів.

5760 ґрейнів — 1 фунт (Трой).
480 ґрейнів — 1 унція (1 oz.)
24 ґрейни — 1 пенівейт (pennyweight, в скор.: (dwt.)
20 пенівейтс — 1 унція (oz. troy)
12 унцій — 1 фунт (pound troy).

УВ.: — Коли маємо мірити тягарці лекші чим одна унція, тоді ділимо унцію десятично, не ґрейнами. Більші тягарці чим унції важимо унціями.

Міри тягару і обєму (містоти) для аптекарського ужитку.

а) Міри тягару.

5760 ґрейнів — 1 фунт.
480 ґрейнів — 1 унція (ounce (oz.)
(8 драхм — 1 унція)
12 унцій — 1 фунт.

Лікарі при вимірюваню лікарств уживають еще і драхми (dram), що складає ся з 60 ґрейнів, або з трох скрупел, і скрупел (scruple), що складає ся з 20 ґрейнів.

б) Міри обєму (містоти) плинів.

60 мінім (minims (min.) — 1 драхма до плинів (1 fluid drachm (fl. dr.)
8 драхм до плинів (fl. dr.) — 1 унція до плинів fluid ounce (fl. oz.)
480 мінім (або: Troy grains) — 1 унція (до плинів).
20 унцій до плинів (fl. oz.) — 1 пайнт (1 pint (O.)
8 пайнтів (O.) — 1 ґальон (1 gallon (C.)

В аптикарських мірах тягару ґрейн рівнає ся ґрейнови Troy, а аптикарська унція плинів — унції Avordupois.

Аптикарська драхма (drachm) ріжнить ся від драхми імперіяльної (Averdupois) Унція дестильованої води при 62 степенях Фаренгайта рівнає ся що до ваги імперіяльній (Averdupois) унції (437.5 ґрейна), а драхма до плинів (fluid drachm) (54.6875 ґрейнів) є рівна що до ваги імперіяльній драхмі.

Пропорція (стосунок) мір містоти до мір тягару у висше поданих табличках є подана заключенем, що

1 мінім є мірою з .91 (сотних) ґрейна води. (Пайнт води важить один фунт і чверть).

Міри ваги перел.

1 (Troy) ounce — 20 dwt (pennyweight);
1 pennyweight (dwt) — 24 (pearl) grains;
1 pearl grain — 20 mites.

Міри кута.

Одиницею міри кута є кути з рівнобічного трикутника, якого кути є поділені на 60 рівних частий, які називаємо степе-

нями. А що є 6 таких кутів в колї, проте має воно 360 степенів, які дїлять ся так:

60 секунд (seconds ('') — 1 мінута (minute (')

60 мінут — 1 степень (degree (°)

30 степенів — 1 карб (1 Sign (S.)

90 степенів — 1 прямий кут (1 right angle)

360 степенів або 12 карбів — 1 обвід кола (1 circumference) (circle) (C.)

Один степень обводу землї на рівнику має 60 ґеоґрафічних миль, або 69.16 звичайних миль (statute miles).

Ґеоґрафічні міри.

Бігуни північний і полудневий є се дві точки на противних кінцях проміру землї.

Рівник є се велике коло наоколо землї рівно віддалене від північного і полудневого бігуна. Для ґеоґрафічних цїлий по дїлили поверхню землї колесами, які називаємо полуденниками, які біжать прямовісно і переходять через північний і полудневий бігун і є колесами ширини ґеоґрафічної — а колеса, що біжать рівнобіжно до рівника називаємо рівнобіжниками, і є колесами довжини ґеоґрафіч ної. Степенї ширини числимо від рівника до північного і полудневого бігуна. Степенї довжини числимо від полуденника, що переходить через Ґрінвіч. Коли би земля була кулею, то кожда мінута ширини була би тої самої вартости; але, що земля є ефероїдом, вартість мінути зростає з 6.046 стіп на рівнику до 6.198 стіп при бігунах. Пересїчна довжина ґеоґрафічної милї виносить 6,076.8 стіп. Морська або адміральська миля виносить 6.080 стіп і дїлить ся она на десять каблїв. Вартість одної мінути ґеоґрафіч ної довжини виносить 6,087.2 стіп на рівнику і зменшає ся постепенно до зера на північнім і полудневім бігунї. Промір землї межи бігунами виносить 7.926 анґлїйських миль. Пересїчний промір на рівнику виносить 7.926 анґлїйських миль.

Вузол є мірою скорости; виражене: "15 вузлів" означає, що даний корабель є в силї переплисти 15 ґеоґрафічних морських миль на годину. (Узол — се є мор ська миля — 6,086.44 фітів.)

Міри температури (Міри степенів тепла і холоду).

Зміну температури міримо термометром. Розріжняємо три роди термометрів: Фаренгайта, Цельзія і Реоміра.

В термометрі **Фаренгайта** віддалене від точки мерзеня води до точки кипіня подїлене на 180 степенів. Точка же мерзеня є зазначена числом 32 степенїв — отже точка кипіня зазначена числом 212 степенїв.

В термометрі Цельзія точка мерзеня води назначена 0 степенем, а кипіня 100 степенїв.

Термометер Реоміра подає на точку мерзеня води 0 ст., а на точку кипіня 80 степенів.

Щоби степенї Цельзія перемінити на степенї Фаренгайта, множимо їх **через де вять пятих і додаємо 32 ст.**

Пр.: 20 ст. Цельзія — двайцять рази де вять пятих, а трийцять два — 68 степенїв Фаренгайта.

Щоби перемінити степенї Реоміра на степенї Фаренгайта, множимо їх через девять четвертих і додаємо 32 ст.

Пр.: 20 ст. Реоміра — двайцять рази девять четвертих а трийцять два — 77 степенів Фаренгайта.

Щоби перемінити степенї Фаренгайта на степенї Цельзія, віднимаємо 32 степенїв, а ріжницю множимо через пять девя тих.

Пр.: 68 степенїв Фаренгайта — 68 — 32 рази пять девятих — 20 ст. Цельзія.

Щоби перемінити степенї Фаренгайта на степенї Реоміра, віднимаємо 32 степенї, а ріжницю множимо через чотири девятих.

Пр.:77 ст. Фаренгайта—77 менше 32 ра зи чотири девятих — 20 степенїв Реоміра.

Щоби перемінити степенї Цельзія на степенї Реоміра, множимо їх через чотири пятих.

Пр.: 20 ст. Цельзія — 20 рази чотири пятих — 16 ст. Реоміра.

Щоби перемінити степені Реоміра на степені Цельзія, множимо їх через пять четвертих.

Пр.: 20 ст. Реоміра — 20 рази пять четвертих — 25 степенів Цельзія.

Міри часу.

За підставу міреня часу принято той час, що земля потребує аби обернути ся раз наоколо своєї минмої оси (раз кругом собою); що місяць потребує аби окружити раз землю; що земля потребує, аби окружити раз сонце.

Час, в котрім земля оберне ся раз кругом собою — зовемо добою, яка числить ся від півночи, а ділить ся так: 60 секунд — 1 мінута, 60 мінут — 1 година; 24 годин — 1 доба.

Астрономічна доба (день) зачинає ся о 12 годині в полудне і тревае до 12-ої години другого дня в полудне; числить отже також 24 годин.

Жиди і Магометани числять день не від півночи, але від заходу сонця. О сім треба памятати особливо, як порівнуємо дати ріжних календарів.

Тиждень є періодом (протягом часу) семи днів.

Місяць після звичайного календаря є в приближеню дванайцятою частию року. Ріжниця в поодиноких місяцях представляє ся: Січень, Март, Май, Липень, Серпень, Жовтень і Грудень мають по 31 днів, а Цьвітень, Червень, Вересень і Падолист — мають по 30 днів.

Місяць Лютий має 28 днів у звичайнім році, а в переступнім році 29.

Жиди і Магометани уживають місячного місяця, що є часом одноразового окруженя місяця наоколо землї.

Рік є то протяг часу, якого потребує земля, щоби раз окружити сонце, що тревае 365.2422 дня. Кождий четвертий рік з виїмком сотних літ, що не дадуть ся подїлити через 400, є роком т. зв. переступним, с. є. — має 366 днів. Всї сотні роки не є роками переступними, а є роками переступними, єсли дадуть ся подїлити через 400.

Магометанський і жидівський рік все складає ся з 12-ти місяців і має 354 або 356 днів.

Час.

Коли в Ґрінвіч 12 година в полудне, то в Галіфаксї (Нова Скотія) і в Сейнт Джан (Ню-Бронсвик) є 8 година рано (після місцевого зелїзничого часу); 7 год. рано в Монтреал (Квебек), в Отаві і Торонто (Онтеріо); 6 рано в Вінніпеґу (Манїтоба); 5 рано в Ріджайнї (Саскачеван) і в Едмонтонї (Альберта); а 4 рано в Венкувер і Вікторії (Брітіш Колюмбія)

Міри єлектричности.

Як підстава під одиницю в мірению електричности служить центиметер, ґрам і секунда.

“Ом” є се одиниця до міреня опору, який стрічае електрична струя переходячи через дане тїло. Під омом розуміє ся сей опір, який ставить електричній струї стовп ртути, довгий на 106.3 цм. о вазї 14.4521 ґрама при температурі 0 ст. Цельзія.

“Ампер” — се одиниця міри електричної струї.

Під ампером розуміємо таку електричну струю, що переходячи через водяний розчин азотану срібла, виділить в одній секундї 0.001118 ґрама срібла.

“Вольт” — се одиниця електричного тисненя, що на провіднику, якиї ставить опір одного ома, викличе електричну струю в силї одного ампера.

Міри кола і кулї.

Промір кола х (рази) 3.14159 — обводови кола.

Луч кола до квадрату х 3.14159 — поверхни кола.

Промір до квадрату х 3.14159 — поверхня кулї.

Луч кола до третої степени х 4х3.14159 а вислїд подїлити через три — обєм кулї.

Проміром зовемо довжину лїнії, яку потягнемо від одного боку колеса через середину до другого боку, а луч кола — се половина проміру.

УВАГА: — r — луч кола.

d — 2 лучі кола, або промір кола.

П — 3.14159, числа, яке одержуємо, коли обвід кола подїлимо через промір того кола.

Мішані міри.

12 units or things (одиниць, річий) чинить 1 дозен (dozen).
12 дозенів — 1 ґрос ,gross)
12 ґросів — 1 ґрейт ґрос (great gross).
20 одиниць (units) — 1 скор (score).
24 аркушів (sheets) прим. паперу — 1 квай'р (quire) (лїбра).
20 квайерз (лїбрів)—1 рім (ream) (риза)

**
*

Законний бушель певних родів збіжа, ярини, трав і деяких річий, що продають ся не після міри бушля, але після міри ваги є слїдуючий:

	lbs.
Пшениця (Wheat)	60
Кукуруза (Indian Corn)	56
Жито (Rye)	56
Льняне насїнє (Flax Seed)	56
Горох (Pease)	60
Фасоля (Beans)	60
Бараболї (Potatoes)	60
Ріпа (бруква) (Turnips)	60
Морква (Carrots)	60
Пастернак (Parsnips)	60
Бураки (Beets)	60
Насїнє конюшини (Clover Seed)	60
Цибуля (Onions)	50
Ячмінь (Barley)	48
Тимотки насїнє (Timothy)	48
Гречка (Buckwheat)	48
Коноплї (сїмя) (Hemp)	44
(Castor Beans)	40
Солод (Malt)	36
Овес (Oats)	34
Blue Grass Seed	14
Вапно (Lime)	80
Bituminous coal	70
Дрібна кухонна сіль (Fine Salt)	56

УВАГА: — Ся міра є одобрена парляментарним актом з р. 1898.

— Міри Злучених Держав. —

Британські королївські міри довжини і ваги є приняті Злученими Державами. Винимають ся лише міри містоти, які є ті самі, що старі анґлїйські.

Міри до міреня плинів і річий сипких.

Старий вайн-ґальон рівнає ся 0.8331 ґальона або 3.785 лїтри. Для міреня річий сипких: старий Вінчестер бушель, що відповідає 0.9694 бушля.

Метричні ваги і міри.

Крім королївських підставних ваг і мір дозволено актом з року 1877 уживати француської або метричної системи.

В метричній системі підставою довжини є метер, а ваги кільоґрам, а обєму — лїтра. Метер — се 40 міліонова часть обводу землї на рівнику. Куб десятої части метра зве ся лїтер, а вага води одного лїтра зве ся кільоґрам.

Докладні копії метра, кільоґрама і лїтри переховують ся в Департаменті Мір Торговельної Ради.

Міри довжини.

10 мілїметрів — 1 центиметер (0.3937 цаля)
10 центиметрів — 1 дециметер (0.328084 стопи)
10 дециметрів — 1 метер (1.093614 ярда)
10 метрів — 1 декаметер (1.9884 рада)
10 декаметрів — 1 гектометер (0.4971 ферлонґа)
10 гектометрів — 1 кільометер (0.6214 анґл. милї)

Міри ваги.

10 мілїґрамів — 1 центиґрам (0.1593 ґр.)
10 центиґрамів — 1 дециґрам (1.1593 ґр.)
10 дециґрамів — 1 ґрам (15.4322 ґрейна)
10 ґрамів — 1 декаґрам (5.6438 дремса)
10 декаґрамів — 1 гектоґрам (3.5274 унції)
10 гектоґрамів — 1 кільоґрам (2.204622 фунта)
10 кільоґрамів — 1 міряґрам (1.5747 стона)
10 міряґрамів — 1 квінталь (1.9684 гондредвейта)

Міри містоти.

10 мілілїтрів — 1 центилїтер (0.0704 ґіла)
10 центилїтрів — 1 децилїтер
10 децилїтрів — 1 лїтер (0.8799 кварти) — 1 куб. дцм.
10 лїтрів — 1 декалїтер (2.1997 ґальона)
10 декалїтрів — 1 гектолїтер (2.7497 бушля)

Міри землї.

100 кв. метрів — 1 ар (0.0988 рода)
100 арів — 1 гектар (2.4711 акра).

Вагітність домашних зьвірят.

Кляч носить 48½ тижня, або 340 днїв, а найменше 330 днїв, найдовше 419 днїв.

Корова ходить тільна 40½ тижня, або 285 днїв, наїменше 240 днїв, а найдовше 258 днїв.

Вівця і коза — носять майже 22 недїли, або 154 дни, наїменше 146, а наїдовше 158 днїв.

Свиня носить понад 17 недїль або 120 днїв, найменше 109, а найдовше 133 дни.

Сука носить 9 недїль, або 63 дни.

Кітка — 8 недїль або 56 днїв.

Курка висиджує в 21 днях около 20 молодих.

Індичка — в 28 днях до 17 молодих.

Гуска — в 30 днях до 13 молодих.

Качка — в 30 днях до 16 молодих.

Голубка — в 18 днях.

Пульс і віддих зьвірят.

Пульс і віддих в здорових зьвірят буває пересїчно на мінуту:

	Пульс	Віддих
Кінь	34 (28—40)	12 (8—16)
Худоба рогата	50 (40—60)	20 (10—30)
Вівцї і кози	75 (70—80)	16 (12—20)
Свинї	70 (60—80)	13 (8—18)
Пес	95 (70—120)	20 (10—30)
Кіт	120 (110—130)	25 (20—28)
Птицї	140 (120—160)	45 (40—58)

Гроші Великої Британії, Канади і Злучених Держав.

Штерлїнґи (Sterling Money).

4 farthings (q) — 1 penny (1d.)
12 pence — 1 shilling (1s.)
20 shillings — 1 pound (£1.(

Чотири фунти штерлїнґів, 6 шілїнґів і 2 пенси пишеть ся так: £4 6s. 2d.

Канадийські гроші (Canadian Money).

100 cents (c.) — 1 dollar ($1.)

Ten mills take one cent. (The mill is not coined). — Десять "милс" чинять один цент. — Монети "мил" не вибивають.

Табличка монети Канади і Злуч. Держав.

Золото (Gold).

British Sovereign, вартости $4.86 і дві третих рівнає ся Double Eagle або $20 Зл. Держ.; British Half-Sovereign — Eagle або $10; крім того в Злуч. Державах є ще в золотї: Half Eagle or $5, Three Dollar Piece і Quarter Eagle, or $2½.

Срібло (Silver).

50 центів відп. пів долярови (Half Dollar); 25 ц. відп. чверть долярови (Quarter Dollar); 10 ц. бідп. шустцї (dime).

Нікель (Nickel).

5-центова монета відповідає 5-центовій монетї нікльовій; в Злуч. Держ. є ще 3-центова монета.

Бронз (Bronze).

1 цент (cent) — 1 центови.
Мил (mill) або одна десята цента (не вибитий в монетї) — Милови (mill).

Анґлїйська золота монета складає ся з одинайцять дванайцятих частий чистого золота і одної дванайцятої части домішки.

Золота і срібна монета Злуч. Держав складає ся з девять десятих чистого металю (золота або срібла) і одної десятої части домішки.

Срібна монета в Канаді і Великій Британії складає ся з трийцять сім сорокових частий чистого металю (срібла) і трох сорокових частий міди.

Так змішані золото і срібло з иншими металями називають ся — **стандард** (standard) (сталої вартости).

Золото або срібло нім замішане на монети називаеть ся булйен (bullion) (се є золото і срібло в штабах).

Назва "carat" (керет) уживає ся на означенє чистоти золота. Цілковито чисте золото є 24-каратової чистоти.

Карат (carat) се міра пробної ваги для золота, діямантів та перел.

1 фунт (Troy) — 24 карати.
1 карат (carat) — 4 ґрейни (grains).
1 кворт (quart) — ¼ ґрейна.

Міра пробної ваги для срібла є:

1 фунт (Troy) — 12 унций (oz.)
1 унція (Troy) — 20 пенівейт (dwt).
1 пенівейт — 24 ґрейнс (grains)

Стандард золото є 22 каратової чистоти. Стандард срібло є 11 і одна десята унції чистоти.

УВ.: — При означуваню каратової чистоти золота або чистоти срібла — знак "W" означає меньше, "B" ліпше, а "M" ліпше, чим стандард золото, або стандард срібло.

Пр.: "Gold 3 gr. "W" — 21 carats 1 grain
"Silver 10 dwt M" — 11 ounces (oz.) 12 dwt (pennyweight). чистоти.

Се значить так:

Gold (22 carats) — 3 grains — 21 carats and 1 grain.
Silver (11&one tenth oz.)& 10 dwt
Silver (11oz. 2 dwt & 10 dwt — 11 oz. 12 dwt.

Мішанина з 18 частий чистого золота і шість частий якогось иншого металю (18+6 — 24) — є 18-каратової чистоти і є так зв. золотникарським золотом (Jewellers' Gold).

Мідяні монети в ужитку у Великій Британії є: фардінґ (Farthing), гевпені (The Halfpenny) і пені (The Penny).

Срібні монети в ужитку у Вел. Брит. є: корона (The Crown), — 5 s., пів-корона (The Half-crown) — 2s. 6 d., фльорен (The Florin) — 2s., шилінґ (The Shilling), сикспенс (The Sixpence), 4 пенси (The Fourpenny piece, or Groat) і трипенси (The Threepenny piece).

Золоті монети в ужитку в Вел. Брит. є: фунт (The Pound, or Sovereign) і пів фунта (The Half Sovereign). (Ґіні (The Guinea — 21s.) і гев-ґіні (The Half-Guinea — 10s. 6d.) вже вийшли з ужитку).

— Які є гроші на світі. —

Анґлія: Фунт штерлінґів або суверин; фунт має 20 шілінґів а шілінґ має 12 пенсів.

Авст.-Угорщина: Корона має 100 сотиків
Булгарія: Лев, має 100 сотинок.
Бразилія: Мільрейс, має 1000 рейсів.
Ґоляндія: Ґульден, має 100 лент.
Данія: Корона, має 100 ере.
Єгипет: Секін, має 100 пястрів.
Індія Східна: Рупія, має 16 аннів.
Італія: Ліра, має 100 чентезімів.
Еспанія: Пезета, має 100 сентімос.
Німеччина: Марка, має 100 феників.
Персія: Томан, має 2 панабати, один панабат має 10 шагаїв.
Портуґалія: Мільрейс, має 1000 рейсів.
Росія: Рубель, має 100 копійок.
Румунія: Лев, має 100 бань.
Сербія: Дінар, має 100 пар.
Злучені Держави: Доляр, має 100 центів.
Туреччина: Пястер, має 40 пар.
Франція: Франк, має 100 сантимів.
Хіни (Китай): Гайкванський Таель, має 100 кажів.
Швеція і Норвеґія: Корона, має 100 ере.
Японія: Ен (золотий), має 100 сен, сен має 100 ніж.

Порівнане анґлїйської статутової милї, француського кільометра, російської верстви і австрійської милї.

Анґлїйська ст. миля має 1.609 фр. кільом., 0212 австр. милї, 1.508 рос. верстви

Француський кільометер має 0.621 анґлїйск. ст. милї, 0.937 рос. верстви, 0.132 австр. милї.

Російська верства має 0.663 анґл. ст. милї, 0.141 австр. милї, 1.067 франц. кільометра.

Австрійська миля має 4.714 анґл. ст. миль, 7.112 рос. верств, 7.586 франц. кільометрів.

Порівнане Бритійських і Американських мір з Метричними.

1 цаль (інч) має 25.4 мілїметрів або 2.5 центиметрів.
1стопа має 30.48 центиметрів або 0.305 метрів.
1 ярд має 0.9144 метра.
1 миля має 1.609 кільометрів.
1 квадр. цаль має 6.452 кв. центиметрів.
1 кв. стопа має 0.093 кв. метрів.
1 кв. ярд має 0.4047 гектарів
1 пайнт має 0.4732 лїтри
1 кварта (плинна) має 0.9463 лїтри
1 кварта (сипка) має 1.101 лїтри
1 ґелон має 3.785 лїтри.
1 пек має 8.810 лїтрів
1 бушель має 35.24 лїтрів
1 ґрейн має 0.0648 ґрама
1 унція має 28.35 ґрамів
1 фунт має 0.4536 кільоґрама
1 тона має 907.2 кільоґрамів
1 куб. стопа має 0.0283 куб. метра
1 куб. цаль має 16.39 куб. центиметрів
1 куб. ярд має 0.7646 куб. метра
1 мілїметер має 0.0394 цаля
1 центиметер має 0.3937 цаля
1 метер має 3.281 стопи
1 кільометер має 0.6214 милї
1 гектар має 2.471 акрів.
1 лїтер має 0.9081 сипких кварт
1 лїтер має 1.457 плинних кварт.
1 ґрам має 15.43 ґрейни
1 кільоґрам має 2.205 фунти
1 тона (метрична) має 1.102 фунти
1 куб. центиметер має 0.3937 цалїв
1 куб. метер має 1.308 куб. метра.

Метри а "инчі".

ч. метрів		ч. инчів
1	рівнає ся	39.4
2	"	78.7
8	"	315
4	"	157.5
5	"	196.9
6	"	236.2
7	"	275.6
3	"	118.1
9	"	354.3

Метри а стопи.

ч. метрів		ч. фітів
1	рівнає ся	3.28
2	"	6.56
3	"	9 80
4	"	13.12
5	"	16.40
6	"	19.68
7	"	22.96
8	"	26.24
9	"	29.52

Метри а ярди.

ч. метрів		ч. ярдів
1	рівнає ся	1.09
2	"	2.18
3	"	3.28
4	"	4.37
5	"	5.46
6	"	6.56
7	"	7.65
8	"	8.74
9	"	9.81

Кільометри а милї.

ч. кільометрів		ч. миль
1	рівнає ся	.62
2	"	1.29
3	"	1.86
4	"	2.48
5	"	3.11
6	"	3.73
7	"	4.35
8	"	4.97
9	"	5.59

Инчі а центиметри

ч. инчів		ч. центиметрів
1	рівнає ся	2.5
2	"	5.1
3	"	7.6
4	"	10.2
5	"	12.7

6 ”	15.2
7 ”	17.8
8 ”	20.3
9 ”	22.9

Стопи а метри.

ч. фітів	ч. метрів
1 рівнає ся	0.305
2 ”	0.610
3 ”	0.914
4 ”	1.219
5 ”	1.524
6 ”	1.829
7 ”	2.134
8 ”	2.438
9 ”	2.743

Ярди а метри.

ч. ярдів	ч. метрів
1 рівнає ся	0.914
2 ”	1.829
3 ”	2.743
4 ”	3.658
5 ”	4.572
6 ”	5.486
7 ”	6.401
8 ”	7.315
9 ”	8.230

Милї і кільометри.

ч. миль	ч. кільометрів
1 рівнає ся	1.609
2 ”	3.219
3 ”	4.828
4 ”	6.437
5 ”	8.047

Почтові Приписи.

Листи до Канади, Нової Фунляндії, Злучених Держав, Анґлії та єї кольоній — 3 центи за унцію і менше унції. Мійські листи — 2 цент. Єсли лист недостаточно оплачений, то адресат має заплатити подвійно, що бракувало. Єсли лист цілком не оплачений, то йде до т. зв. “Мертвої Бакси” в Отаві, звідки відсилають його назад до адресуючого, за що він має заплатити порто і кару.

Военну, центову марку наліплюєть ся також на почтові картки. Се відносить ся і до тих листів і карток, що йдуть також до Злучених Держав.

Военну 2 центову марку наліплюєть ся на кождий Постал Нот (Postal Note).

Двоцентову марку наліплюєть ся на Почтовий Моні-Ордер і чеки банкові.

Всї річи, які висилає ся в Канаді почтою, дїлять ся на 4 кляси.

До **першої** кляси належать листи, почтові картки і всякі другі річи писані на машинї, або лїтоґрафовані і так запаковані, що почтовий урядник не може їх отворити і бачити. Почтова оплата сеї кляси є така: 1. За лист, що важить найбільше одну унцію, платить ся два центи і один цент военного податку, отже разом три-центову марку. Листи, що мають бути доручені адресатови з тої почти, на яку подані, йдуть за дво-центову марку. Листи отворені оплачують ся подібно як заліплені, а друковані письма в ковертах незаліплених оплачують ся о дво-центовою маркою.

Почтові картки оплачують ся дво-центовими марками, а заграницю три-центовими марками.

За реґістрацію листа платить ся 10 центів, а кромі того три центи на звичайну оплату, отже разом 13 центів, а за границю 15 цент. Приватні почтові картки можна зробити з цупкого паперу не ширші як 3⅝, а не довші як 6 цалїв.

До другої кляси належать часописи і журнали, які розсилає само видавництво, одержавши позволенє висилати їх за оплатою другої кляси. Коли-ж хтобудь посилає часопись другому, то платить 1 цента за 4 унції в Канадї, а до инших країв 1 цента за 2 унції ваги.

За листи, висилані заграницю платить ся 5 центів за унцію ваги (крім Злучених Держав), а за дальші унції ваги по 3 центи.

До третої кляси належать: — книжки, календарі, катальоґи, циркулярі всякі друки, мапи, фотоґрафії, ноти, рукописи, часописи і т. п. річи. За них платить

ся 1 ц. від двох унцій (8 центів за один фунт). Пакунок, висиланий для відбору в Канаді не має бути тяжший як 5 фунтів, довший над 30, ширший над 12 і висший над 12 цалів. До Злучених Держав пакунок може важити 4 фунти і 6 унцій, може бути 24 цалі довгий, 12 високий і 12 широкий.

***

Коли на почту буде наданий недостаточно оплачений лист, то адресат заплатить недоплачену суму подвійно. Неоплачений лист буде звернений висилаючому, а коли він невідомий, то лист сей буде висланий до уряду недоручених листів (“дед летер офис”). Те саме станеть ся з листами недостаточно заадресованими.

“Спешел Деливері”.

Коли посилаючий приліпить на лист або картку “спешел деливері стемп” вартости 10 центів або инші марки тої вартости і напише на посилці виразно “Special Delivery” — на лївім долїшнім куті листа чи картки, то почтовий уряд місця призначеня зараз по одержаню сего листа чи картки доручить її спеціяльним післанцем. Се однак відносить ся лише до більших міст; на малі міста або фарми “Спешел Деливері” нема.

Коли висилаючий хоче, щоби лист вернув ся до нього, коли не буде доручений адресатови, має о се просити на лївім розї листа, подаючи виразно свою докладну адресу і час, через який лист має ждати на почті на адресата; коли не подано часу, тоді уряд задержить його через 15 днів. Коли не буде просьби, але є поданий адрес, почтовий уряд в разї недорученя задержить лист через 15 днів і зверне висилаючому (се так звані “адрес летерс”).

Пакунки і річи, які мають подану ціну: до Канади і Злучених Держав платить ся 1 цент за унцію. До инших країв треба посилати “Пересилковою почтою пакунків”.

Оплата пакункової почти в Канаді така: 1. Пять центів за перший фунт і 1 ц. за кождий дальший фунт або частину його аж од чотирох фунтів і два центи за кождий слїдуючий фунт, аж до одинайцять фунтів, коли пакунок йде не дальше як 20 миль від місця наданя, без огляду на границї провінцїї.

Пакункова почта (Парцел пост).

Є се четверта кляса і через ню можна висилати всякі річи, як полотно, сушені овочі, мило і др. річи (крім тих, які належать до 1 кляси, отже листи і писані посткарти, а також річи легко запалюючі ся, як сірники і вибухові матерії) Річи, належачі до 3-ої кляси можна також посилати, однакож треба зазначити, що се парцел пост (Parcel Post).

2. Десять центів за перший фунт і по 4 центи за дальші фунти або частину фунта аж до 11 фунтів в границях тої провінції, в якій надає ся, як пакунок йде поза 20-милевий круг;

3. Десять центів за перший фунт і 6 ц. за кождий дальший фунт або его частину до всїх місць поза провінцією, в якій пакунок надає ся, долучуючи 2 ц. за фунт на кожду провінцію, через яку пакунок переходить (не вчисляючи провінції, в якій надає ся) але не більше як 12 центів за фунт, коли пакунок йде поза 20-милевий круг. Три провінції: Нову Скотію, Ню Брунсвик і Принс Едвард Айленд уважає ся за одну провінцію.

До пакунків не можна вкладати листів і чогобудь подібного.

Коли хтось не певний чи лист зайде, нехай на горішнім лївім розї коверти напише свою адресу, а тоді лист може вернути ся, если нема адресата.

Хто відбирає чужий лист без відома особи, до якої він був заадресований і розпечатає, або иншу річ візьме з почти, може бути караний почтовим урядом.

Коли хтось одержить через помилку чужий лист, то повинен його звернути почтареви; а коли особа, до якої лист хто одержав, перенесла ся, тоді треба перемазати на каверті його адресу і на-

В таких случаях сьвіжих марок не треба наліплювати.

Коли пакунок буде висланий до якоїсь місцевости, далекої від зелїзниції, почта почислить ще додаткову оплату, але та вся оплата не повинна ніколи виносити більше як 1 цент за 1 унцію.

Оплата має бути заплачена з гори, при помочи марок, добре приклеєних до пакунка. Коли пакунок не буде достаточно оплачений, тодї адресат заплатить подвійно недостаючу суму. Зовсїм неоплачені пакунки будуть вислані до уряду не доручених посилок.

Кождий пакунок має мати виразну адресу адресата і посилаючого і то на самім пакунку. Коли пакунок заверне ся, тодї посилаючий або адресант заплатить за дорогу назад. Коли пакунок був реджистрований, то реджистрація (або порука) важна аж до часу дорученя листа назад в руки адресанта.

Пакунок, який висилає ся третою клясою, не може важити понад 11 фунтів. Що до величини, то не може він мати понад 30 цалїв довжини і один фут грубости або ширини, але почта прийме також пакунки до 3 стіп і 6 інчів довжини, коли довжина і обєм разом не виносять понад 6 стіп (72 інчі).

Пакунок має бути такий, щоб його можна було легко отворити і розслїдити; лише муку, лїкарства і тим подібні річи висилає ся в щільно запечатаних пачках. В пакунок можна вложити спис артикулїв в тім пакунку. Не вільно в пакунку посилати жадного листа; коли почтовий уряд відкриє в пакунку лист, тодї на пакунку напише "летер енклозд" і адресат мусить заплатити подвійну належитість за той лист.

Плини треба пересилати в начинях так сильних, щоби могли видержати всякі удари при ладованю і переладовуваню.

Скло і склянні вироби мають бути так запаковані, щоби почтові урядники і служба були забезпечені перед ними.

Не вільно посилати почтою річий, які легко можуть зіпсути ся в дорозї.

Безплатна почта.

Почтовій оплатї не підлягають листи, вислані через або до ґенерал-ґубернатора в Отаві або його секретаря або якого другого урядника в Отаві, коли на тих листах виразно написано, для кого лист призначений.

Реджистрація (Порученє).

Всї почтові посилки можна реджиструвати. На кожду реджистровану посилку почтовий уряд видає висилаючому посьвідку, при одержаню і відбирає посьвідку від адресата при дорученю. Реджистрований лист не вкидає ся в почтову скринку, але доручуєть ся на почтї. Реджистрація коштує додатково 10 центів до всїх країв.

Відшкодованє.

Коли реджистрована посилка загубить ся на почтї, тодї висилаючий або адресат може домагати ся відшкодованя, але не висше як 25 долярів. Про таку затрату посилки треба донести до уряду почтового перед упливом одного року від дати висланя. Повідомленє се має бути у формі заприсяженого зізнаня, стверджуючого: 1) що, після найлїпшої віри присягаючого реджистрована посилка згубила ся на почтї; 2) що вислані річи варта тілько а тілько; 3) що їх властитель той а той.

Почта до Анґлїї і за границю.

Листи з Канади до всїх заграничних країв (з виїмком Злучених Держав, Мексика і др.) виносить 5 центів за першу унцію або її часть і 3 центи за кожду слїдуючу унцію або її часть. До Анґлїї і до всїх британських посїлостий, до Злучених Держав і Мексика оплата за лист виносить 3 центи за унцію.

Перекази почтові (Моней Ордерс) в Канадї оплачуєть ся:

до $5—3 ц.; до $10—6 ц.; до $30—10 ц.
до $50—15 ц.; до 75—25 ц.; до 100—30 ц.

Хто хотів би посилати більше як сто долярів мусить брати більше "Моней Ор

дерс". Більше як сто долярів одним переказом посилати не вільно.

Оплата за "переказ почтовий", який має бути виплачений в Злучених Державах, Німеччині, Австро-Угорщині, Швайцарії і ин., виносить:
до $10—10 ц.; до $20—20 ц.; до $30—30 ц.

Почтові ноти надають ся до посиланя малої грошевої суми: 2 центи до $5.00. В кождім почтовім уряді можна їх дістати. Оплата як слїдує:

Від 20 центів до $2.50 до 2 центи, від $3.00 до $5.00 по 3 центи.

Коли хтось має посилати 2 — 3 ц. більше, може доповнити почтовими марками.

Експресовий Почтовий Переказ (Моній Ордер) до Канади, Злучених Держав і Европи:

від $ 3.00 — $ 5.00 — 3 центи
від 5.00 — 10.00 — 10 центів
від 10.00 — 30.00 — 15 центів
від 30.00 — 50.00 — 18 центів.

Як рахувати час в Канаді.

В Канаді приняте є мірило часу, яке називають в анґлїйській мові "Стандард Тайм". Се значить, що уложена є таблиця часу на цілу Канаду після одної системи, а потім ціла Канада є поділена на 6 пасів від Сходу до Заходу і між кождим пасом зі Сходу на Захід є ріжниця о одну годину.

Паси є такі: 1. Етлентик Тайм; 2. Істерн Тайм; 3. Сентрал Тайм; 4. Мавнтейн Тайм 5. Песифик Тайм; 6. Юкон Тайм.

В кождім пасї час ріжнить ся о одну годину від попередного.

Почтовий Провідник.

Почтових постанов є дуже богато; повні і точні почтові інформації виповнили би зовсім поважну книжку. Хто отже хоче мати такі точні інформації про почтові постанови, най замовить собі "Канадийський Урядовий Почтовий Провідник" (Canada Official Postal Guide), який видає кождого року міністерство почт. Коштує він 25 центів. Кромі сего почта видає ще місячні додатки. Хто хоче їх мати, той може пренумерувати їх, платячи за Провідник і додатки 50 центів на рік.

БРИТІЙСЬКА ІМПЕРІЯ.

Простір Британїйської Імперії виносить около 13,663.000 кр. миль анґл., а населене около 426.000.000. Поверхню суші земської кулї оцінюють на 55,500.000 кв. миль анґл., а ціле населенє землї на 1,623.000.000. З того виходило би, що Бритійська Імперія занимає близько одну четвертину суші, а понад одну четверту часть населеня землї. Всї державні доходи виносять понад £400.000.000. Довг Імперії виносить около £2.000,000.000, а цїлу торговлю оцінюють на £1.600,000.000.

Конституція і правлїнє Брит. Імперії.

КОНСТИТУЦІЯ: — Конституція, яка відповідно до застережень парляментарного акту з 1911 р., є неписаною, визнає деякі взнеслі прінціпи, включаючи безсторонну адміністрацію справедливости, заборону накладаня податків без волї народа і ограничену монархію. Монарх виконує свою власть виключно через міністерство, яке мусить опирати ся на більшости народної палати. Складові чинники британїйського правлїня можна коротко описати в слїдуючий спосіб:

1. Король.

Король має право спротивити ся актам, ухваленим обома палатами парляменту, але в практицї се право майже не має значіня. Засадою конституції є, що "король не може зробити нїчого злого" і очевидно, що на підставі сеї засади ко-

рони не можна позивати. Однак покривджена сторона може в дорозї петиції дістати відшкодоване. Коли в виконуваню акту парляменту уряд переступить своє право, можна домагати ся декляраціі права через позив внесений проти мінїстра справедливости.

2. Палата Лордів.

Палата Лордів складає ся з високої анґлійської шляхти, вчасти дідичної, вчасти іменованої королем. Давнїйше Палата Лордів мала право змінити, або відкинути кождий акт ухвалений Народною Палатою, однак се право Палати Лордів зістало значно ограничене парляментарним актом з 1911 року.

3. Народна Палата.

Народна Палата складає ся з 670 послів, вибираних народом і університетами. Менше-більше одна шеста часть населеня Великої Британії має право виборчого голосу. Парлямент вибирає ся на пять лїт.

4. Мінїстерство.

До мінїстерства належать члени кабінету і певне число осіб, які не належать до кабінету. Мінїстрами є звичайно члени партії, яка має більшість в Народній Палатї.

5. Екзекутива.

Екзекутиву становить Король в Радї (King in Council). В такий спосіб Король в Радї рішає про мир і війну, видає чартери, надає шляхоцтво, почесні відзначеня, уряди і виконує справедливість. Мінїстри можуть бути увільнені з уряду кождої хвилї.

6. Оружна сила.

Оборону Імперії становить воєнна фльота і сухопутна армія. В армії служать лише добровольцї. Примусового асентерунку нема.

Британські кольонії.

Під кольонією розуміють Британцї всяку з королївських домінїй з виїмком Злученого Королївства, островів Каналу, Острова Мен і Індійського цїсарства.

До британських кольоній належать:

Ґібральтар, Лябуан, остров св. Елени, Полуднево-Африканські кольонії, Бечваналенд, Басутленд і Зулюленд, британська Нова Ґвінея, Цейльон, Острови Фалькленд, Фіджі, Ґамбія, остров св. Вінкентія, Сієра Леоне, Стейтс Сетлементс і Трінідад; Багама, Барбадос, Бермуда, британська Ґуяна, Ямайка, острови Лївард, остров Маврикія, Мальта; Канада, Нова Фунляндія, Австралія, Нова Зеляндія і Полуднево-Африканський Союз.

Британський протекторат.

Британська Центральна Африка, Британська Східна Африка, Уґанда і Нїґерія.

КАНАДА.

НАСЕЛЕНЄ КАНАДИ.

Після послїдного обчисленя урядового населеня Канади після провінцій представляло ся:

Провінції	1911	1901	приріст	на квд. милю
Алберта	374.663	73.022	391.641	1.47
Брітіш Колюмбія	392.480	178.657	213.823	1.09
Манїтоба	455.614	255.211	200.403	6.18
Новий Бронсвик	351.889	331.120	20.769	12.61
Нова Скотія	492.338	459.574	32.764	22.98
Онтеріо	2,523.274	2,182.947	340.261	9.67
Остров Принц Едвард	93.728	103.259	9.531	42.91

Квібек	2,003.232	1,548.898	353.814	5.69
Саскачеван	492.432	91.279	401.153	1.95
Юкон	8.512	27.219	18.707	
Півн. Зах. Території	18.481	20.129	3.178	
Разом	7,206.643	5,371.315	1,835.328	34.13

Тепер посідає Канада около 8,075.000 населеня. На 7,206.643 мешканців було 3,821.995 муж. пола, 3,381.648 жен. пола. На міста випадало 3,281.191, на села 3,925. 602 душ.

Після обчисленя з 1910 р. переживає 2,754.615 Канадійців в Злучених Державах, а іменно: канадійських Французів 932.238; прочих Канадійців 1,822.377.

ВАЖНІЙШІ МІСТА КАНАДИ.

КАЛҐАРИ, АЛТА. — заложене 1894 р. На селенє виносить около 75.000 душ.

ЕДМОНТОН, АЛТА. — Після обчисленя з 1915 р. місто мало 59.339 населеня.

ФОРТ ВИЛІЯМ, ОНТ. — заложене около 1669 р. Спершу оселя називала ся Форт Камінїстіквя.

ГАЛЇФАКС, Н. С. — заложене 1749 р., інкорпороване як місто 1841 р. Місто має около 53.000 мешканцїв.

ЛОНДОН, ОНТ. — має 70.000 мешканцїв. Є важним зелїзничим центром.

МОНТРЕАЛ, КВЕ. — лежить на місци індіянського села Гочеляґа. В р. 1611 Чемплейн закладає під торговельну столицю Плейс Роял, а Месонеф 1642 р. закладає місто Монтреал. Місто має 617.130 мешканцїв і є головним канадійським портом.

ОТАВА, ОНТ. — столиця Канади, має 100.163 мешканцїв.

КВЕБЕК, КВЕ. — одно з дуже старих міст в Канадї. Мешканцїв має під сей час около 100.000.

РІДЖАЙНА, САСК. — столиця Саскачевану, як місто Ріджайна інкорпорована 1883 р. Мешканцїв має около 50.000.

СТ ДЖОН, Н. Б. — "Зимовий порт Канади". Місто має мешканцїв звиж 58.000.

САСКАТУН, САСК. — Населеня в 1903 р. було 13.000, а в жовтни 1915 р. вже около 25.000.

ТОРОНТО, ОНТ. — є одним з найбільше промислово-торговельних міст Канади. Має около 1500 ріжних фабрик, 82 публичних шкіл, 9 висших шкіл, 20 сепаратних шкіл, 32 колеґій, 12 бібліотек, 10 публичних шпиталїв і 263 церков. Місто має 523.705 мешканцїв.

ВЕНКУВЕР, Б. К. — є найбільшим канадійським портом на Тихім Океанї. Мешканцїв має около 180.000.

ВІКТОРІЯ, Б. К. — є найздоровійшим і найбогатшим містом сьвіта. Мешканцїв має 55.000, включаючи передмістя.

ВІННІПЕҐ, МАН. — був 40 років тому назад гандлевою столицею компанії "Годсон Бей". Нині є одним з найважнійших канадійських центрів промислових. В містї є около 400 фабрик які дають занятє 18,000 робітникам. Мешканцїв було: 1870 року 215; 1892 р. — 48.411; післяж послїдного обчисленя місто посїдало 242.000 населеня.

ВІРОІСПОВІДАНЯ В КАНАДЇ.

В 1911 роцї в Канадї було:

	душ
Римо-католиків	2,833.000
Методистів	1,833.000
Презбитеріян	1,115.000
Анґлїкан	1,043.000
Баптистів	382.000
Лютеран	229.000
Конґреґаціоналїстів	34.000
Невідомої релїґії	32.000
Менонїтів	44.000
Мойсеєвого віроісповіданя	74.000
Греко-католиків	88.000
Поган	11.000
"Учеників"	11.000

“Братів”	9.000
Буддистів	10.000
Армії Спасеня	18.000
Духоборів	10.000

Ґенерал - ґубернатори Канади від часу сформованя провінцій (1867).

	устан.
1. Viscont Monck	1867
2. Sir John Young	1868
3. The Earl of Dufferin	1872
4. The Marques of Lorne	1878
5. The Marques of Lansdowne	1883
6. Lord Stanley of Preston	1888
7. The Earl of Aberdeen	1893
8. The Earl of Minto	1898
9. Earl Grey	1904

10. Prince Arthur, Duke of Connaught, (брат Едварда VII), обняв уряд 31 жовтня 1911 року.
11. Duke of Devonshire установлений дня 28 червня 1916 р.

Новий Закон Горожаньства в Канаді.

З днем 1 січня, 1918 р. ввійшов в житє новий закон горожаньства.

Уступ третий сего закона говорить ось що:

“Особа, що отримає від державного секретаря свідоцтво горожанства, після сего закона має право на політичні і инші права, сили і привілеї і мусить повинувати ся всім обовязкам і приналежностям родовитого британського горожанина і від дня, коли набуде право горожансвта, сей закон ставить його у всяких обставинах і цілях в положенє родовитого британського горожанина”.

Широкі привілеї нового закона.

Силою переведеного уступа, новий закон надає широкі привілеї горожанинови, ставить його в положенє **родовитого британського горожанина.**

Перед введенєм сего закона, не-Британець, принимаючи горожаньство в Канаді ставав канадійським горожанином, набував горожанські права в границях Канади та поза границями Канади ніякий закон його не хоронив. Поселенці не-британського походженя, постітійно перебули в границях Канади, не відчували недостачі старого закона, та одиниці, що мандрували, повертали на відвідини до старого краю, знаходились дуже часто в прикрім положеню: міжнародний закон не хоронив канадійського горожанина. Новий закон усуває сі недостачі.

Трудности при набуваню горожаньства після нового закона.

Щоб набути горожаньство після нового закона треба:

1. Замешкувати пять літ в границях британської держави, або бути державним урядником через пять з вісьмох послідних літ перед аплікацією.

2. Знати достаточно анґлійську або француську мову і бути особою доброго характеру.

3. Мати замір замешкувати в округах британської держави.

Перша вимога не трудна, зате друга вимога для старшого поколіня не-британського походженя досить трудна, а то: достаточне знає анґлійської або француської мови. Однак на се є виходи; про се однак поговоримо тут пізнійше.

Трета вимога, мати намір замешкувати в границях британської держави також не трудна, бо всякий не-Британець, коли мешкає в Канаді, має намір, бодай в часі, окли тут замешкує і подає ся о горожанські права, замешкувати, а пізнійше з бігом часу і зі зміною обставин і наміри природною дорогою можуть змінити ся. Він може зречи ся британських горожанських прав. Про се говорить ясно уступ 12 нового закона: “Коли британський горожанин перестане бути британським горожанином дорогою заяви своєї неприналежности, або в який инший спосіб, так його малолітні діти тим самим перестають бути британськими горожанами.”

Хто набув горожаньство перед введенем нового закона зістає на дальше лише горожанином Канади, т. є. не може користати з широких привілеїв нового закона, доки не набуде нового права горожаньства.

Оплата горожаньских паперів після нового закона є $5.00 при аплікації і 50 ц. при зложеню присяги приналежности. Розуміє ся, що се урядова оплата; коли хто самий власними силами не робить поданя о папери, але наймає когось, щоб зробив йому все, що треба, так мусить додатково заплатити за роботу.

Коли батько подасть ся о папери після нового закона, при поданю повинен подати імена своїх дітий; так набуде горожаньство всім членам своєї родини. Діти, що вродять ся в границях британської держави по введеню нового закона, будуть горожанами через вроджене.

Способи оминути трудности нового закона: Найпевнїйший спосіб научити ся анґлїйської мови достаточно, щоб можна не лише набути горожаньство, але також стати чинним і дійсним членом прибраної держави. Сей спосіб і певний і корисний.

Крім сего є ще два способи менше певні і котрі не приносять богато користи

А то:

Шестий уступ нового закона говорить: "Чужинець, що приняв горожаньство перед введенем сего закона, може подавати ся до державного секретаря Канади о сьвідоцтво горожаньства під новим законом і державний секретар Канади може видати йому сьвідоцтво на таких услівях і вимогах, які буде уважати за відповідні.

Тут говорить ся про мову і можливо, що сам цертифікат горожаньства після старого закону, довгий час замешканя в Канаді, і т. д. вистарчають, щоб набути ширше право горожаньства. Оплата в сім случаю $3.00.

Державний Устрій Канади.

Канада належить до британської імперії, або як говорить ся до Анґлії.

Повна назва Анґлії, або Великої Британії є: "Злучене Королївство Великої Британії і Ірляндії".

Велика Британїя має кольонії в Азії, Африцї, Америцї і Австралії. Деякі з сих кольоній більше залежні від Анґлії, инші знов мають самоуправу і залежні лише в важнїйших справах.

Правлїнє в ріжних частях британської імперії є ріжне — від демократичного до деспотичного.

Домінїяльний уряд.

Канада зве ся краєм федеральним, себто таким, що складає ся з частий, які мають для себе свій власний заряд. Сї части, се провінції, яких є 9.

Провінціональний заряд кождої провінції дбає про справи, що обходять лише його провінцію. В справах-же, що можуть обходити другі провінції, або цїлю Канаду, рішає спільний (федеральний) заряд цїлої Канади, або т. зв. домінїяльне правительство.

Правительство, управа, або заряд звесь по анґлїйськи "Ґовернмент", отже несьвідомі люди думають, що ґуберман се якась одна правляча особа, тимчасом се цїлий заряд з богатьох осіб.

Правительство робить дві головні роботи: встановляє закони і виконує закони.

Парлямент.

Домінїяльний парлямент в Отаві складає ся з короля, сенату і палати послів А що короля тут нема, то його особу заступає ґовернор-дженерал, намісник короля. Його назначує британський уряд.

Заступник короля не засїдає в парляменті і сам не рішає, лиш затверджує предложені парляментом справи.

Закони виробляють ся в палатї послів. Мінїстрів назначує намісник короля з тої партії, яка має більшість послів. Всі во-

ни творять т. зв. кабінет мінїстрів зі своїм головою, або премієром. Кабінет зовуть також правительством.

Коли парлямент збирає ся, намісник короля отвирає наради т. зв. престольною промовою. Се старий звичай. Наради йдуть опісля як на звичайних зборах, після певного порядку.

Коли палата послів щось ухвалить, се передають сенатови, який, коли з сим годить ся, законопроєкт упадає.
дить ся, передає се заступникови короля до затвердженя, часом сенат робить зміни, але коли на них палата послів не

Вибори.

Вибирати послів має право кождий канадійський горожанин мущина, що перейшов 21 рік житя і женщина, чоловік якої є горожанином Канади. Індіяни не мають права голосу.

Провінція Квебек рішає, кілько має бути послів. Се діє ся так: Квебек має завсїгди дати 65 послів. А що число населеня зміняє ся, отже що десять лїт дїлить ся число населеня через 65. Коли з того вийде пр. 25.000, тодї в усїх провінціях кождих 25.000 людий вибирають посла.

Таке обчислене робить ся підчас спису населеня (конскрипції — census), що відбуває ся що 10 лїт, а саме в роках, що кінчать ся на 1, як пр. 1891, 1901, 1911, 1921.

Після того провінції дїлять ся на виборчі округи (constituency — конститюенси), що вибирають послів.

Кабінет.

Коли посли до парляменту вже вибрані, заступник короля закликає особу, яка може мати за собою більшість послів в парляментї і каже, щоби та вибрала для себе мінїстрів. Бо лише маючи за собою більшість, можуть мінїстри робити роботу, яку хочуть.. Хто вибирає мінїстрів, той є їх головою або премієром, а всї мінїстри разом творять кабінет. Коли більшість стала проти кабінету, тодї кабінет резиґнує.

В Канадї є ось які мінїстри:

1. Премієр або голова кабінету.
2. Мінїстер торговлї.
3. Мінїстер справедливости, до якого належить справа судівництва.
4. Мінїстер маринарки.
5. Мінїстер мілїції і краєвої оборони — мін. справ військових.
6. Мінїстер почти або ґенеральний почмайстер.
7. Мінїстер працї — що має клопотатись справами робітництва, страйків.
8. Мінїстер рільництва, клопочесь справами господарськими, справами, що доздоровля народу, списом населеня, патентами і пр.
9. Мінїстер публичних робіт, до якого належать державні будівлї всякого рода.
10. Мінїстер фінансів, до якого належать податки і видатки.
11. Мінїстер зелїзниць і каналів.
12. Мінїстер справ внутрішних, до якого належать справи Індіян, справи північно-західних територій і державних земель.
13. Мінїстер цла.
14. Мінїстер внутрішних приходів, головно акциза й інспекція мір і ваг. До него належать рівнож справи копалень.
15. Секретар державний (Secretary of State), що займаєсь всїми заграничними справами, якими клопочесь правительство.

Крім сих є ще державний Аторней Дженерал, що займаєсь даванєм правних порад правительству. Але він не числить ся членом кабінету.

Сенатори.

Сенаторів назначує королївський намісник на цїле житє.

Щоби стати сенатором, треба мати най менше 30 лїт і маєтку на 4.000 дол. Число сенаторів є: в Онтеріо 24, Квебек 24, Новій Скотії 10, Новім Бронсвіку 10, Принс Едвард Острові 4, Манїтобі 4, Саскачевані 4, Албертї 4, Британській Колюмбії 3. — Разом 87.

Полїтичні партії.

В Канадї доси були дві партії, консервативна і лїберальна. Минувшого року появила ся на полїтичній арені і дістала

ся до парляменту в Онтеріо і Манїтобі фармерська партія. Робітнича партія має поважну силу в Манїтобі. Давнїйше партії повставали через ріжницї поглядів що до деяких справ, а нинї ходить їм передовсїм о те, щоби дістатись до керми в державі.

Кожда партія виробляє програму, де виложені засади, яких партія обіцює держатись. Така програма зветь ся тут "плятформою".

В парляментї править партія, що має більшість, а противна їй меншість зве ся "опозиція".

Виборча кампанія.

Весь передвиборчий рух називає ся виборчою кампанґею. Кандидат говорить на вічах, переговорює з всякими людьми, заставляє, або наймає аґентів, щоби підготовляли для него людий. Звичайно вже при твореню виборчих округів дбають про те, щоби для себе вибрати прихильні околицї, а для партії противної розривати прихильні їй околицї.

Парляментарні засїданя.

Після закона мусить бути в роцї бодай одно засїданє в парляментї, яке звичайно триває около 4—5 місяців. Але засїдань може бути і більше і можуть тревати коротше.

Член сенату і палати послів дістає 2.500 дол. плати ("индемнити", винагородженє). Колиж він кілька днів не буде присутний, або засїданє є не довше понад 30 днів, тодї часть плати відтягає ся. Засїданє звуть також "сесія".

Після сесії парлямент замикаєсь на якийсь час і відкладаєсь на дальше (се звуть по анґлїйськи "пророґейш'н", відложенє).

Найдовше може парлямент тревати 5 лїт, але звичайно борше його розвязують і назначують вибори.

Іноді бувають причини, задля яких парлямент розвязують перед часом.

Номінація кандидатів.

Перед виборами буває назначений день, коли іменують кандидатів. Коли є лише один кандидат, то він уважаєсь вибраним через "аклямацію" (одноголосно). Кандидат, що йде на власну руку, не з армени якої партії, звесь незалежним. Номінацію підписують 25 виборців. Кандидат складає 200 дол. кавції, які єму звертають, коли вибраний, або коли дістане бодай половину числа голосів які дістав вибраний кандидат. Инакше кавція пропадає.

Голосованє.

Тиждень по номінації є вибори. Місця оглосованя звуть ся по анґлїйськи "поли". Голосують картками, тайно. На картцї виписані імена кандидатів в азбучнім порядку. На картцї пише ся знак X коло імени кандидата, на якого голосує ся.

Хто напише своє імя або инший знак той зіпсує картку. Знак X не має розтягнутись поза лїнії проти імени кандидата, на якого голосуєть ся. Зробивши знак, картку складає ся так, щоби видно було початкові букви комісаря і віддаєсь.

При голосованю є виборчий комісар (deputy returning officer — депюти ретор нінґ офіцер) і його помічник секретар (pool clerk), який записує голосуючих. Дальше кождий кандидат вибирає від себе людий, щоби уважали, чи все йде як треба. Їх звуть скрутенїрами.

Коли посол вмре, або зрече ся, тодї від бувають ся доповняючі вибори — байелекшин в його окрузї.

Мінїстри і їх заступники.

До мінїстра належить ряд справ, що входять в його віддїл (едпартамент). Крім мінїстра є ще заступник мінїстра, який про всї справи знає подрібнїйше. І коли мінїстри резиґнують, то їх заступники лишають ся і заступають справи. Їх посади сталі.

Державні довги, видатки і податки.

Державна господарка потребує богато гроший. Всї держави мають довги, раз тому, що мусять, а друге, так великі видатки розпадають ся на більше поко-

лінь. Однакож за великі довги є тягарем народови.

Держава платить річно процент від довгів, кошти парляменту, плату намісникови і ґубернаторам, або управителям провінцій, дальше плату всяким урядникам, кошти будівель і др.

Правительство домініяльне не накладає податку на людий, як муніціпали. Воно дістає гроші з акциз і цла. Купці спроваджають зза границї товари і платять за них цло, а опісля дорозше продають товари, щоби за цло відобрати. Так цловий податок платять дійсно не купці, але люди, не знаючи навіть того.

Крім того окремий податок, "акциза", платить ся за деякі річи вироблювані в краю, як тютюн, напитки і з того є великі доходи.

Цлова або охоронна тарифа.

Висота цла на товарах зве ся тарифою. Така тарифа має дві цїли: дохід державний і піднесене домашного промислу і торговлї. На заграничні товари накладаєть ся високі цла, отже дає ся можність дорого продавати тутешним фабрикантам. Так вони богатіють і витворюєть ся свій сильний промисл коштом народу. Але тарифи не треба-би, колиб промисл розріс ся, а фабриканти хотїлиб її завсїгди. Тогди чуємо кличі і змаганя повалити цлову тарифу. Та другі краї мають свої охоронні тарифи проти инших країв і так веде ся тут рід вічної війни.

Вільну торговлю має лише Анґлїя, а Канада супроти Анґлії має знижену тарифу, т. є., що на анґл. товарах в Канаді є менше цло, ніж на инших.

Буджет.

Раз в рік мінїстер фінансів предкладає в парляменті "буджет", т. є. звіт про те, кілько в році буде видатків і які мають бути приходи. Тут власне встановляє ся висоту цла, акцизи і пр.

Гроші.

Уряд видає паперові гроші і дрібнїйші монети, кажучи, що за них можна дістати гроші золоті. Колиж сих гроший буде більше, ніж уряд може виплатити золотом, тоді ціна сих гроший малїє. Так буває в тих часах, коли пр. підчас війни держава наробить паперових гроший, а золота на них не має і в додатку нема виглядів, що буде мати.

Банки.

Звичайні великі банки звуть ся "зачартеровані банки" і порвадять ся після банкового закона. Удїловцї кождого такого банку на випадок упадку банку не тілько тратять свої гроші вложені в банк, але окремо мусять доложити, щоби поплатити довги і депозити. Паперові гроші упавшого банку не тратять вартости, доки їх не збере ся. Задачею банків є підпомагати позичками всїх тих, що мають платити за щось більшими сумами, а з свого інтересу ґроші дістануть аж пізнїйше. До банків також вкладають певний процент.

Все те відносить ся до уряду домінїяльного.

УРЯД ПРОВІНЦІОНАЛЬНИЙ.

Провінції Канади вичислені при числах сенаторів. Крім сих є ще в Канаді мало замешкалі території.

Уряд провінції подібний до уряду цїлого краю. Є тут премієр, кабінет і др.

Голову провінції, або провінціонального ґубернатора назначує уряд домінїяльний.

Членів провінціонального кабінету є звичайно шість:

1 Премієр, який буває також мінїстром рільництва, зелїзниць і пров земель.

2. Мінїстер фінансів.

3. Мінїстер судівництва (Аторней Дженерал).

5. Мінїстер публичних робіт.

6. Провінціональний секретар, що є також мін. телефонів і телеґрафів.

Парлямент провінції крім Квебеку складаєсь лише з палати послів. Сенату нема. Послів вибираєсь на чотири роки. Платня послів 1.500 дол. річно.

Реґістрація.

Перед дом. і пров. виборами виробляє ся спис (лісту) виборців. Кождий горожанин, що скінчив 21 рік житя в провінції 1 рік, а в виборчім окрузї 3 місяці, може бути на лїстї голосуючих. Кого нема, не буде міг голосувати, отже треба переглянути спис, і записатись.

Голосувати не можуть судії, Індіяни, ті що беруть державну запомогу, хорі на умі й арештанти.

Підмога.

Кожда провінція дістає часть гроший Се звесь підмогою, або субсідією. Деякі на покрите видатків з домініяльної каси. провінції мають доходи з публичних земель, лісів і др., а пр. Манітобі замість публ. земель дають річну підпомогу.

Муніціпали.

Муніціпалами звуть ся малі округи, що мають в своїх справах самоуправу. Міста понад 10.000 людий звуть ся "сити" — місто понад 1,500 тавн — місточко, понад 500 — село. Все се є громади муніціпальні.

Міські муніціпали дбають про дороги, мости, улиці, хідники, канали, парки, нагляд над поживою, поліційну охорону горожан і др.

Виборчі округи муніціпалів звуть ся вардами. Головою міської муніц. ради є мейор, сельської ріф.

Щоби бути вибраним до муніц. ради, треба мати 21 літ, мешкати в муніціпалї, а в місті треба мати реальности вартости 500 дол., або наймати реальність вартости 1.000 дол.; в селах 300 дол., або найнятого вартости 800 дол.; на фармах мусить мати землї вартости 100 дол.

Муніц. вибори відбувають ся третої середи в грудни кождого року. Мейора і ріфа вибирають кождого року.

Урядники муніціпалу є секретар і касієр (звичайно в одній особі), асесор, колектор і контрольори — авдітори.

Перший муніц. мітінґ нового уряду буває в січни першого вівтірка. Мітінґ провадить голова ради і він не голосує.

Закони, ухвалені муніц. радою, звуть ся "бай-ло'с".

На покрите видатків муніціпал накладає податок на властителїв маєтку в муніціпалї. Для сього асесор оцїнює маєтки і після їх вартости назначує податок. Про оцїнку маєтків повідомляє властителїв і коли оцїнка за висока, ті можуть жадати справленя.

Податок назначуєть с: так, що від доляра вартости маєтку назначуєсь 1, 2, 3 чи кілько "милс". "Мил" — є десята часть цента, або 1.000-на часть доляра. Чий маєток варта 1.000 дол., то по 1 мил від доляра зробив би 1 дол. податку.

Крім податку є ще шарварок.

Вінніпеґ однак не підлягає звичайним муніц. законам і має окремий закон — Вінніпеґ Чартер.

Справи муніціпальні в провінції є під наглядом міністра, що тут звесь муніц. комісіонер.

Судівництво.

Справи, що рішають ся в судах ділять ся на карні (за убійство, крадіж і т. п.) і цивільні (всякі менше острі справи і ґрунтові). Оскаржуючий в цивільних справах звесь по анґлійськи plaintiff (пошкодований), оскаржений — defendant (обороняючий ся); в карних інформант і акюзед (доручаючий оскаржене і оскаржений).

Суд в Манїтобі дїлить ся на такі степенї:

1. Суд окружний, "Ковнти Корт", що відбуваєсь по ріжних сторонах провінції, де судять ся всякі пошкодованя і др. менші справи, що не переходять 500 дол. вартости.

2. Присяжний суд "Корт оф Кінґс Бенч", що судять всї важнїйші справи кримінальні і цивільні і відбуває ся в кількох місцях провінції.

3. Апеляційний суд в Вінніпеґу, "Корт оф Апілс", до якого відкликаєсь суджений в Манїтобі, як не хоче приняти засуду свого суду.

Подібно устроєні суди й по инших провінціях.

Висший над провінціональними суда-

ми є Найвисший Домініяльний Суд "Супрім Корт", який рішає також в усїх непевностях, що може мати домініяльне правительство.

Найвисшим судом є т. зв. "Прайви Кавнс'л" в Анґлії, де рішають ся найважнїйші справи.

Констаблем зве ся низший поліційний урядник судового округа, що арештує, доручує позви і др. судові папери.

Шериф є висшим урядником судового округа і між иншим має нагляд над арештантами.

Судове завізванє звесь по анґлійськи writ of summons — врит оф суммонс.

Варрант, се документ, виданий урядом який позволяє комусь арештувати когось.

Бейл звесь запорука, що оскаржений стане на суд, яку дає хтось, хотячи, щоби арештованого випустили.

Police Magistrate (поліс меджистрейт) звесь поліційний судія. По селах є також мирові судії Justice of Peace, в скороченю — J. P.

Просьвіта.

Фармерські муніціпали поділені на шкільні округи. Шкільну раду кождої школи вибирають податковцї округа і сї радні звуть ся тростіси і є їх трох. Кождого року вибирають одного тростіса на мітінґу, що відбуваєсь кождого року в перший понеділок грудня. Крім тростісів є ще секретар школи.

В містах поділених на варди є більше тростісів нїж три і тих вибирають разом з міським урядом.

Нагляд над якимсь числом шкіл провінції має інспектор, що відвідує школи і дбає, щоби шкільні будинки були відповідні і другі справи шкільні були в порядку.

Департамент просьвіти.

Департамент (міністерство) просьвіти заряджує справами шкіл кождої провінції Головою його є міністер просьвіти, дальше є його заступник і другі урядники. Крім сього є ще т. зв. Адвайзорі Борд (дорадча рада), яка встановляє, які мають бути шкільні будинки, книжки шкільні і др.

Удержанє шкіл.

На удержанє учителя часть гроший збирає муніціпал з податковців, кождої школи окремо, часть дає муніціпал з загальних доходів муніціпалу, а часть дає провінціональний уряд (ґрент).

На будову школи шкільний округ звичайно гроші позичає, а опісля сплачує.

Шкільні закони списані в т. зв. шкільним акті і його можна дістати в Департаменті Просьвіти в рідній мові даром.

Висші школи.

Звичайна початкова школа може бути піднесена до висшої, коли шкільна рада постараєсь о відповідних учителів (щось в роді виділової школи в Галичині).

Учительські сьвідоцтва (цертифікати) бувають: третої кляси (найнизший), другої і першої.

Дальше йдуть висші школи: колеґії й університети. Колеґії бувають звичайно удержувані релїґійними сектами.

Звідки Канада дістала свою назву.

"Канада" є індіянське слово і означає "село". Коли француський подорожний і відкривець Яків Картієр пливучи горі рікою аж до того місця, де нинї стоїть місто Монтреал, запитав двох Індіянів, які йому товаришили, як називає ся ґрупа домів, збудованих понад рікою, Індіяни відпоівли, що то є "канада", значить село. Картієр затямив собі се слово і уживав його часто в мапах на означенє сих околиць, що лежали над рікою св. Лаврентія. Коли пізнїйшими часами почали відкривати щораз дальші околиці, то і їх називано спільним іменем "Канада". З часом розширила ся отся назва на цїлу домінїю від океану до океану.

Відомости про Злучені Держави.

Злучені Держави — се союз 48 самостійних держав, або стейтів. Територія Злучених Держав займає 3,026.674 квадратових миль, з населенєм (в 1915 р.) 100.264.400 душ.

Назва стейтів і їх столиці.

Стейт	Столиця.
Alabama (Ala.)	Montgomery
Arizona (Ariz.)	Phoenix
Arkansas (Ark.)	Little Rock
California (Cal.)	Sacramento
Colorado (Col.)	Denver
Connecticut (Conn.)	Hartford
Delaware (Del.)	Dover
Florida (Fla.)	Tallahassee
Georgia (Ga.)	Atlanta
Idaho (Ida.)	Boise
Illinois (Ill.)	Springfield
Indiana (Ind.)	Indianopolis
Iowa (Io.)	Des Moines
Kansas (Kan.)	Topeka
Kentucky (Ky.)	Frankfort
Louisiania (La.)	Baton Rouge
Maine (Me.)	Augusta
Maryland, (Md.)	Annapolis
Massachusets (Mass.)	Boston
Michigan, (Mich.)	Lansing
Minnesota (Minn.)	St. Paul
Mississipi (Miss.)	Jackson
Missouri (Mo.)	Jefferson City
Montana (Mont.)	Helena
Nebraska (Neb.)	Lincoln
Nevada (Nev.)	Carson City
New Hampshire (N. H.)	Concord
New Jersey (N. J.)	Trenton
New Mexico (N. M.)	Santa Fe
New York (N. Y.)	Albany
North Carolina (N. C.)	Raleigh
North Dakota (N. D.)	Bismark
Ohio (O.)	Columbus
Oklahoma (Okla.)	Oklahoma City
Oregon (Ore.)	Salem
Pennsylvania (Penn., Pa.)	Harrisburg
Rhode Island (R. I.)	Providence
South Carolina (S. C.)	Columbia
South Dakota (S. D.)	Pierre
Tennessee (Tenn.)	Nashville
Texas Tex.)	Austin
Utah (U.)	Salt Lake City
Vermont (Vt.)	Montpelier
Virginia (Va.)	Richmond
Washington (Wash.)	Olympia
West Virginia (W. Va.)	Charleston
Wisconsin (Wis.)	Madison
Wyoming (Wyo.)	Cheyenne

Крім сих стейтів належать до Злучених Держав ще території: Аляска, Дістрікт Коломбії, Гаваї і Порторіко та посілости: Філіпіни, Самоа, Ґуам, Полоса Панамського каналу, Остров Вейк і кілька инших на Тихім Океані, Дівичі Острови.

Орґанізація Злучених Держав.

Союз самостійних держав, що складаєть ся на Злучені Держави, називає ся федерацією і тому спільне правительство у Вашинґтоні називає ся федеральним для відріжненя від стейтових правительств. Федеративну орґанізацію Злучених Держав установлено перший раз конституцією 1787 р.; конституцію уложили представники первісних тринайцяти стейтів. До сеї первісної конституції додавано в ріжні часи ріжні доповненя. В теперішню пору складає ся конституція з 7 первісних точок і 17 додаткових.

На підставі конституції переведено в Злучених Державах строге розділене властий: законодатної, виконавчої і судової.

Виконавчу власть представляє президент, якого вибирають на чотири роки. Президентом може бути вибраний кождий горожанин Злучених Держав, що має не менше, як 35 літ, уродив ся з Злучених Державах і стало проживає в краю через послідних 14 літ.

Вибори президента відбувають ся через двостепеневе голосоване. Що чотири роки, у вівторок після першого понеділка в падолисті, поодинокі стейти вибирають своїх виборців (електорів), а сї відтак вибирають президента. Президент є головою правительства Злучених Держав і крім сего є головним вождом всїх морських і сухопутних сил республики.

Віцепрезидента вибирають на такий самий протяг часу і в такий самий спосіб що президента. Віцепрезидент є силою свого вибору президентом сенату а на випадок смерти президента Злучених Дер-

жав стає президентом, поки не скінчить ся протяг часу, на який його вибрано.

Президент має до помочи в урядованю десять міністрів, яких називають секретарями департаментів. Вони становлять, що в инших державах називає ся кабінет міністрів. В склад кабінету входять: секретар заграничних справ, який рівночасно є гейби премієр, секретар війни, секретар маринарки, секретар внутрішних справ, секретар фінансів, секретар рільництва, секретар справедливости, секретар торговлї, секретар працї і ґенеральний почмайстер. Підчас війни утворено додатково ще кілька департаментів з окремими секретарями.

Президент має на рік платнї $75.000, заступник президента $12.000, члени кабінету по $12.000.

Секретарів департаментів вибирає і назначує президент, а затверджує сенат, що становить висшу законодатну палату Злучених Держав.

Законодатна власть.

Цїла законодатна власть Злучених Держав є в руках конґресу, який складає ся з двох палат, з палати представників (низша палата) і сенату. Сенат складає ся з 96 людий, по два з кождого стейту, вибираних на протяг шести лїт. Сенатором може бути кождий горожанин Злучених Держав, що має не менше чим 30 лїт і є горожанином не менше, чим 9 лїт. Крім законодавства прислугує сенатови також затверджуванє всїх договорів, які заключує президент з чужими державами. В додатку має сенат право затвердити або відкинути всї іменованя представлені президентом.

Низша палата конґресу складає ся з послів, вибираних що два роки. Конституції поодиноких стейтів ріжнять ся між собою щодо того, кому прислугує право голосованя на послів до конґресу. В більшости стейтів право голосованя мають горожани мужеського пола, що мають не менше, як 21 лїт. В деяких стейтах вимагають крім сего, щоби горожанин через якийсь час мешкав в стейтї. Знов в деяких стейтах можуть голосувати навіть не повні горожани, тоб то такі, що мають лише перші горожанські папери. В многих стейтах женщини мають право голосу на рівнї з мущинами.

Скількість послів у палатї представників зависить від скількости горожан, що голосують. Після переписи в 1910 р. означено скількість послів як 435. Таким робом один посол припадав на 210.415 душ населеня. Стейт Ню Йорк, як найбільше заселений, посилає в конґрес 43 послів, а стейти з малим населенєм, як Вайомінґ, Арізона, Невада і Ню Мексико мають тільки по одному послови.

Посол до конґресу мусить мати найменше 25 лїт, має бути горожанином не менше чим пять лїт і проживати відповідний час в тім стейтї, з якого його вибирають.

Крім представників поодиноких стейтів, в низшій палатї конґресу є присутні також делеґати від територій, що входять в склад републики. Вони однакож мають тільки дорадчий голос в конґресї.

Суди.

Найвисшою судовою властию в Злучених Державах є Федеральний Найвисший Суд. Складає ся він з десяти судиїв назначених президентом а затверджених сенатом. Член найвисшого суду має уряд до смерти, хиба що сам зрезиґнує.

Найвисший суд є найвисшою апеляційною інстанцією в републицї. Йому підлягають всї справи, звязані з діяльністю дипльоматичних представників Злучених Держав і взагалї всї справи, в яких Злучені Держави являють ся одною з інтересованих сторін.

Найблизшою до сего суду інстанцією є окружні федеральні суди, до яких належать справи, в яких в сей або инший спосіб є зачеплені федеральні інтереси. Такими є справи, звязані з правами, ґарантованими федеральною конституцією, а також всї справи, звязані з міжстейтовою торговлею.

Армія і фльота.

Головним командантом всїх морських і сухопутних сил Злучених Держав є президент. Президент має право крім секретаря департаменту війни іменувати та-

кож шефа ґенерального штабу, яким звичайно буває котрийсь з ґенералів армії Злучених Держав.

В порівнаню з европейськими арміями стала армія Злучених Держав є дуже мала. В 1914 р. було в цілій армії Злучених Держав лише 4.572 офіцерів і 84.444 жовнірів. До правильної армії Злучених Держав рекрутують тільки добровольців, які наймають ся на пять літ, з чого відбувають три роки в дійсній службі і два роки остають в резерві. Під впливом війни воєнні сили Злучених Держав збільшають ся дуже скоро.

До воєнних сил Злучених Держав крім правильної армії належать також національна ґвардія, зложена з так зв. міліції поодиноких стейтів. Ся є рівнож зложена з охотників.

З нагоди вступленя Злучених Держав до війни ухвалив конґрес на час війни примусову військову службу, до якої мають рекрутувати мущин не менше, чим 21 літ, а не більше, чим 45. Ся армія має дати Злученим Державам найбільше число жовнірів.

До маринарки відносило ся завсїгди правительство Злучених Держав з більшою увагою, чим до сухопутної армії. "Не армія, а фльота є наша оборона",— говорив президент Вилсон перед конґресом 8-го грудня 1914 р. І Злучені Держави мали одну з найсильнійших фльот в сьвіті і тепер дальше скваппо її побільшують.

Устрій стейтів.

Кождий з 48 стейтів Злучених Держав має конституцію взоровану на федеральній конституції. Кождий стейт має свої питомі законодатні тїла, що складають ся з двох палат. Кождий стейт має свого питомого ґубернатора, який для стейту є тим, що президент цїлої републики для цїлої републики. І кождий стейт має свої питомі суди.

Послів до стейтових законодатних тїл вибирають горожани стейту. Число членів висшої палати є завсїгди менше, чим число членів низшої палати. Послів до стейтових законодатних тїл (леґіслятур, або соймів) вибирають горожани стейту через загальне голосоване.

Компетенція стейтових законодатних тїл розтягає ся на всї питаня житя в стейті, крім тих, які на підставі федеральної конституції належать до компетенції конґресу. Стейтові леґіслятури установляють свої карні і горожанські кодекси, означують конституційні права своїх горожан, установляють контролю над промисловим і торговельним житєм в стейті і т. д. Виключивши ті функції, які згори приписано федеральним властям, поодинокі стейти вповнї користають із первісних своїх прав самостійних держав, що єднали ся в добровільний союз.

Склад теперішного кабіету Злучених Держав.

President — Woodrow Wilson
Vice-President — Thomas Riley Marshall
Secretary of State — Robert Lancing
Secretary of Treasury — William G. McAdoo
Secretary of War — Newton D. Baker
Attorney General — Thomas W. Gregory
Postmaster General — Albert S. Burleson
Secretary of Navy — Josephus Daniels
Secretary of Interior — Franklin K. Lane
Sec-y of Agriculture — David F. Redfield
Secretary of Labor — William B. Wilson

Платнї найвисших урядників в Америцї.

Президент побирає річно $75.000 і $25.000 на кошти подорожи, разом 100 тисяч. Віцепрезидент має річно $12.000. Президентів секретар $7.500. Всї державні секретарі (мінїстри) по $12.000. Президент найвисшого суду $15.000. Судії при найвисшім судї по $14.500. Американські амбасадори по $17.500. Американські посли в заграничних державах по $10.000, а 6 послів по $12.000. Американські ґенеральні консулї в Лондонї і Парижи по $12.000. Всї инші консулї від $3.000 до $8.000. Всїх американських консулїв є 248, а консулярних аґентів по цїлім сьвіті 255.

★★★

АФОРИЗМИ.

Щастє, отта невидима сила Бога, помагає ідучим по дорозї усьпіху; воно опускає чоловіка сли він сам себе опустить. А сли щастє дописує переступникови, то лише на те, аби його зробити знарядом ширеня і покараня смертію через людий.

* * *

Щоби побачити цїлий дім, треба трохи від него відступити ся. Щоби осудити Европу, треба понад ню взнести ся.

* * *

Малоосьвічений не має часу думати о теорії орґанїзму державного і займати ся справами загальними; його власть мала, бо він робітник і думає о сегодни. Не диво отже, що управа старає ся аби люди були малоосьвічені.

* * *

Держави умирають як люди: або смертію наглою убиті другими сильнїйшими, або звичайною недугою розточені.

* * *

Легкодушність людей карає природа тяжкою покутою а часом і смертію. Якже буде з леґкодушностію деяких парляментів і правительств?

Німецькі-Міські і Промислові Бонди.

Єсьмо в положеню купувати і назначати ціну на усї слідуючі і богато додаткових німецько - місько - промислових і земельно - гипотечних бондів, по істнуючих ринкових цінах. В додатку до сего купуємо, продаємо і оцінюємо усі инші німецько міські, правительственні і промислові бонди.

Німецькі Муніципальні Бонди.

Аахен ....3½—4
Альтона ....3½—4
Авґсбурґ ....3½—4
*Бармен ....3½—4
*Берлін ....3½—4—4½
*Гросс Берлін ......3½—4—4½
Білефелд ....—4
Бохум ....3½—4
Бонн ....3½—4
Бранденбурґ ....3½—4
*Бремен ....4—4½
Бреслав ....3½—4
Кассель ....—4
Шарлоттенбурґ ...3½—4
Хемніц ....—4
*Кобленц ....3½—4
Крефелд ....3½—4
*Данціґ ....3½—4
*Дармштадт ....3½—4—4½
Дортмунд ....3½—4
*Дрезден ....4—4½—5
Дуізбурґ ....3½—4
*Діссельдорф ....3½—4

Ельберфельд ....—4
Ерфурт ....—4
*Ессен ....3½—4
*Франкфурт, а. М. ..3½—4—5
Фрайбурґ і. Б. .....3½—4
Фірт ....3½—4
Гельзенкірхен ....—4
Галле а. С. ....3½—4
*Гамбурґ ....4—4½—5
Ганновер 3½
Гайдельберґ ....3½—4
Гайлбронн ....—4
Енна ....3½—4
Кайзерслявтерн ....3½—4
Карльсруге ....3½—4
Кіль ....3½—4
Кенігсберґ ....3½—4
Констанц 3½
*Ляйпціґ ....4—4½—5
Магдебурґ ....3½—4
*Мейнц ....3½—4
*Майнгайм ....3½—4
Мільгелм а. Р. .....3½—4

*Мінхен ....—4
*Нірнберґ ....3½—4
Оснабрік ....—4
Пляуен ....3½—4
Позен ....3½—4
Потсдам ....3½—4
Росток ....3—3½—4
Сарбріккен ....3½—4
Шверін 3½
Солінген ....—4
Штеттін ....3½—4
Штрассбурґ ....—4
*Штуттгарт ....3½—4
*Тріер ....3½—4
Улм ....3½—4
Веймар 3½
Вісбаден ....3½—4
Вормс ....3½—4

* Припадаючі пожички — до безпроволочного дорученя.

Німецькі Промислові Бонди.

Загально Електричного Товариства 4½
Ангальтер Коленверке 4½
Баденсько Аніліново-хемічної фабрики ...4½
Бохумсько ляної сталї 4½
Бременської Вулькан корабельної і машинової фабрики 4
Бісмаркгітте 4
Хемічної фабрики Ґріссгайм Електром ...4½
Кальверке Ашерслебен 4

Фридрих Крупп А. Ґ. 4
Маннесманн Рур 4½
Портленд цементової фабрики 4½
Ренсько - Вестфальського електричного товариства 4½
Сїменс і Гальске Електричн. Товар. 4½
Сїменс Шуккет Верке 4¼
Вільгельмсгітте 5

Акції Німецького Земельно Гипотечного Банку.

Баварського гипотечного і векслевого банку 4½
[illegible]го, Гипотечного Акцій. Товар...4
[illegible] - Гановер Гипотечного банку..4
Німецького Гипотечного Банку 4
[illegible]ького/Гипотечного Банку 4
[illegible]рського Земельно - Кредит. Банку..4
[illegible]бурського Гипотечного Банку 4
[illegible]ського Гипотечного Банку 4
[illegible] Банку 4
Мекленбурґ - Штреліц Гипотечного Банку 4
Середущо - німецького земельно кредитового Заведеня 4
Північно - німецького Грунтово-Кредитового Банку 4

Пфельціш Гипотечного Банку 4
Пруського Земельно - Кредитового - Акційного банку 4
Ренсько - Вестфальського - Земельно-кредитового банку 4
Саксонсько - Земельно - кредитово акційного Банку 4
Шварцбурґсько - Гипотечного Банку 4
Полуднево - німецького земельно-кредитового банку 4
Західно - німецького Земельного-Кредитового Банку 4
Віртемберського Сполученого Банку Земельно - кредитового Заведеня 4

Просить ся о спеціяльну переписку, відносно тих бондів.
Ми можемо подати дальші подробиці у листї.

Німецькі Державні Пожички.

Пруські Консоло 3
Пруські Консоло 3½
Пруські Консоло 4
Бравншвайґ 3½

Бравншвайґ 4
Гессен 3
Гессен 4
Олденбурґ 3

Олденбурґ 4
Віртембурґ 3
Віртембурґ 4

Ціни усїх висше наведених бондів подасть ся на запитанє. Належить собі запамятати, що рівночасно як ідуть в гору німецькі марки, відповідно до сего ті бонди підносять ся на вартости на торговім ринку.

P. C. KULLMAN & COMPANY

35-37 Nassau Street, Cor. Liberty Street. NEW YORK

Ведемо найбільше підприємство акціями бездротних телеґрафічних товариств на світї. Купуємо і продаємо їх. Торгуємо ними. Можемо подати вам усе потрібне відносно тих послїдних.

АФОРИЗМИ.

Є такі жінки що коли дати єї усьо що вона хоче то відтак хоче того всього що має єї сусїда.

* * *

Коли хочете знати як обходити ся з жінкою то поспитайте старого парубка; жонатий чоловік не знає про се так само як дитина не знає як обходити ся з сірниками.

* * *

Коли старий чоловік женить ся з молодою дівчиною то симпатію дістає старий чоловік, підчас коли єї повинна дістати молода дівчина.

* * *

Женщина в містї забуде взяти на себе "петіковт" (спідну спідницю), але вона не забуде напудрувати свого лиця.

* * *

Коли хлопець женить ся то думає, що бере собі жінку. По слюбі однак переконає ся, що добровільно віддав ся в руки капітана.

* * *

Дівчина по двайцять пятьох лїтах може віддати ся за когонебудь. Єї краса сяк чи так вже зівяне.

Держіть всегда сї ліки дома

NA - DRU - CO

Прочищувач крови.

Найлучший лїк, що би удержувати кров чистою і богатою та скріпити здоровлє. Коли вам виспівали ся чираки, прищі або иньші скірні недуги або ви є блїді і тонкі заживайте сего знаменитого скріплювача крови.

NA-DRU-CO

Сироп зі смоли в получeню з олївою з печінки Кад риби.

Знамените средство на кашель, перестуду, дрощі, біль горла і бронхит. Усуває біль в грудях, приносить полекшу в драпаню в горлї і облекшує кашель.

NA-DRU-CO

ЕҐЗІМА МАСТЬ.

Приносить полекшу в болях, кладе конець сверблячці, осушує витіки, запобігає розширеню ся недуги і спричиняє, що поверхня скіри стає чистою і здоровою.

NA-DRU-CO

ПАСТИЛЬКИ ПРОТИ ДИСПЕПСІЇ

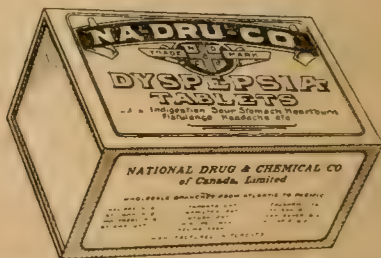

проти нестравности, заквашеня жолудка, згаги і инших жолудкових недомагань, передовсїм болїв по їдженю.

Згадані NA-DRU-CO ліки продають передові аптики у кождій части Канади від побережа до побережа. Домагайте ся щоби одержати NA-DRU-CO.

Ідіть собі пророки...

Ідіть собі, пророки всепрощеня,
Покиньте нас, апостоли любови —
Тут жертви вопіють, благають мщеня,
Тут море потекло сьвятої крови!
Тут що не-день, то гинуть сили,
І що не-міть — лютіща бій,
Тут в завчасній йдуть домовини
За рядом-ряд, за строєм-стрій...
А ви прийшли з евангелеєм смирення,
Зі словом кротости та згоди на устах!
Ой, досить ми учили ся терпіню,
Доволі злигував нас жах!
Доволі вже були плохими рабами,
Що йдуть смиренно у ярмі,
Прийшла доба зчепитись з ворогами
Не рабським словом, а мечами
В останній лютій боротьбі!
Не вам учити нас кохати меньчу браттю: —
Мов лід кохане в вас холодне неживе!
Ні, той, з чиїх уст зривають ся проклятя.
В чім серці ненависть живе,
Хто на катів народа меч заносе,
Хто віддає за люд свою до кроплї кров
І поклик боротьби по краю скрізь розносе
Той ма її правдиву ту любов...
Ні, вашу проповід та молитви, та прощі
Сховайте про рабів, про дурнів, про зайців —
Нам не до вас! на грізнім смерти грищі
Зійшлись уже полки непохитних борців!
Не словом, ні! свинцем та сталлю
Розвіємо жите згнітившу ніч,
А ви з своєю рабською мораллю
Геть! забірайтесь пріч!

Марк Твейн.

Як я редаґував рільничу ґазету.

(Гумористичне оповідане).

Без найменшого страху я обняв хвилево редакцію рільничо-господарської ґазети. Таксамо мешканець вічних ледів перебирає кермоване кораблем. Але я находив ся тоді в таких обставинах, які запропонований гонор збирали для мене чимсь надзвичайним. Редактор ґазети виїзджав на вакації; я отже приняв жертвовані ним условя і обняв його місце.

Я чув ся щасливим при роботі, тому цілий день промозолив з правдивою приємностию. Вкінци ґазета пійшла на машину і я цілий день чекав у напружeню, чи моя робота зверне на себе увагу. Коли над вечером я опускав редакційне бюро, відступила зібравша ся нагло громадка мущин і хлопців, роблячи мені місце; я чув, як деякі з них шептали: се він! І се в дійсности справило мені приємність.

На слідуючий день рано я побачив подібне збіговище при сходах будинку, і ріжні осібняки, чи то по одному чи парами, були розкинені недалеко по улици; всї захоплено дивили ся на мене. І вони розсували ся і робили мені місце, і я знова почув, як хтось сказав: Гляди, які він має очи.

Я вдавав, що не спостерігаю вражіня, яке я робив, але се мені зробило таку приємність, що я постановив написати про се до своєї тїтки. Виходячи на невисокий поверх, я почув оживлені голоси і побачив двох хлопців, сїльської поверховности, котрих лиця поблїдли на мій вид. І сї оба хлопці висунули ся зараз через вікно з великим тріскотом. Були дуже здивовані.

Десь о пів години відтак війшов немолодий пан з довгою бородою; обличе красне, але суворе. Здаєть ся, мав щось на серци. Він сїв, коли я попросив його. Відтак зняв капелюх, поставив його коло себе на землю, опісля виняв з нього червону шовкову хусточку і примірник моєї ґазети.

Ґазету розложив на колїнах і, старанно витираючи хусточкою окуляри, спитав: —

— Чи ви є новим редактором?

Я відповів потакуючо.

— Чи ви видавали вже колинебудь рільничу ґазету?

— Нї, — сказав я — се моя перша проба.

— Очевидно. Чи маєте які практичні досьвіди в рільництві?

— Здаєть ся, що нї.

— Так моє почуте казало менї — сказав старий добродій, накладаючи окуляри і, остро дивлячись на мене понад скла, розкладав собі вигідно ґазету. — Я бажаб би собі, щоб ви прочитали се, що є причиною мого прибутя. Іменно сей уступ. Слухайте і скажіть менї, чи се направду вийшло з під вашого пера?

"Ріпи не належить зривати, бо то їй шкодить. Далеко лїпше є післати хлопця, аби потряс дерево". Що ви в тім бачите? Як ви се розумієте, бо направду, здаєть ся менї, що ви се писали.

— Що я про се думаю? Думаю, що се добре! Думаю, що се розумне! Не сумніваю ся, що кождого року нищить ся міліони ріп, бо зриваєть ся їх на-пів дозрілими, тимчасом, як би наказати хлопцеви, аби потряс деревом...

— Потрясіть себе! Прецїнь ріпа не росте на дереві!

— Ах, не росте! Звісно, що не росте! Хто-ж казав, що росте? Се сказав я в перенесенім значіню, цїлком в перенесенім. Кождий, що має хоч трохи розсудку, додумаєть ся, що хлопець має отрясати ріпу з корчів.

Тодї сей старець встав, подер ґазету на дрібні куснї і потовк палицею ріжні предмети. Він сказав, що я на рільництві розумію ся стільки, що корова; вкін-

ци тріснув дверми і вийшов; одним словом — з його поведеня я міг виснувати, що йому щось не подобаєть ся.

Не знаючи однак, що було причиною його незадоволеня, я не міг нічого зарадити.

Небавом зявило ся у мене якесь сотворіниє, бліде як труп, волосе довге, розпатлане, спадає аж на рамена; буйна, золотава стерня покривала борозди і межі його лиця; воно впало до покою і стало без руху, з пальцем в устах і в наслухуючій поставі. Жадного голосу не було чути. Він однак дальше наслухував. Ніщо. Відтак замкнув двері на ключ і зближив ся до мене, колишучись на пальцях; став передімною, кілька хвилин вдивляв ся в мене з глибоким захопленєм, відтак видобув із задної кишені зложене число моеї ґазети і сказав: —

— Ви се писали? Перечитайте мені се... зараз! Справите мені сим велику полекшу, бо я терплю.

Я почав читати і рівночасно, як з моїх уст падали вирази, я бачив, як наступала полекша, звільнялось напружене мускулів, з рисів слухаючого щезав неспокій і розливало ся на них осолоджене й успокоєне, наче місячне сьвітло над понурим горизонтом. Я читав слідуючий уступ: —

"Ґавана (се ящірка в Новій Зеляндії), є се красний птах, але вимагає занадто пильної годівлї. Не треба його ніколи перевозити перед початком червня або по кінци вересня. В зимі належить тримати його в теплї, щоби самиції могли висиджувати яйця.

"Правдоподібно в сім році будемо мати вчасну спеку. Тому господарі повинні приступити до гречаних пляцків у липни, замість у серпни.

"Щодо динї, то є се улюблена ягода мешканців Нової Анґлії. Волїють вони уживати її до тїсточок замість порічки; заступають нею також малини при кормленю коров, бо осягаєть ся в той спосіб значно більші результати. Диня, се є одинокий рід з родини тих помаранч, які ростуть на півночи, крім тикви (тиква, се дактилеве дерево на Філїпінах). Але скоро виходить з моди звичай садити її перед домом помежи деревами, бо переконано ся, що диня, яко дерево даюче тїнь, вартає небогато.

"Тепер, коли надходять теплі дні, гусаки починають давати насїнє"...

— Досить, досить. Знаю вже, що я притомний, коли ви так дослівно читаєте, як і я. Але, пане, коли мої очи впали на се пораз перший нинї рано, я, котрому ніколи доси ніщо подібного на думку не прийшло, думав, що я зварював. І хоч мої приятелї мене дуже пильнують, то я таки повірив собі. Тодї я почав вити, що було мене чути майже милю кругом, і вибіг на улицю, аби когось убити; бо, вірте менї, скорше чи пізнїйше може прийти до того, отже чому не зачати відразу? Ще раз я прочитав сей артикул, аби переконатись, чи я зварював, почім підпалив дім і вибіг. По дорозї покалїчив кількох людий, а одного викинув на дерево, щоби у відповідній хвили мати його під руками. Але прийшло менї на думку, що, переходячи туди, можу тут зайти і справдити цїлу історію; тепер я переконав ся, що се справді стоїть чорне на білім; то ціле щастє для того фацета, що там сидить на дереві. Инакше я був би забив його напевно, вертаючи домів. Пращаю вас, пращаю! Ви зняли менї весь тягар. Коли мій розум не звихнений по перечитаню одного з ваших артикулів, то йому вже ніколи ніщо не грозить! До милого побаченя.

Я чув ся трохи неприємно діткненим оповіданем того добродія про галабурди і покалїченя, котрих я був посередно причиною. Але тї думки розвіяла менї поява начального редактора. (На його вид я подумав: колиб ти був послухав моєї ради і поїхав до Єгипту, то я був би мав нагоду розвинути дещо свою дїяльність; але я не хотів тобі радити, бо знав, що ти так не зробиш).

Редактор був сумний, зворушений і умучений.

Кинув оком на знищеня, які наробили ті два хлопці і той старий, і сказав: —

— Се сумна історія, дуже сумна історія! Збили фляшочку з клеєм, сплювачку і два лїхтарі, і кілька шиб. Але се ще ніщо. Опінїя нашої ґазети є підко-

пана, і то мабуть раз на все. Що правда, як сьвіт сьвітом не було ще такого попиту за ґазетою і ніколи так великий наклад не вичерпав ся в так короткім часї... Але хто-ж хотів би вславити ся яко дурень і стати славним коштом здорового ума? Коханий пане! Присягаю на слово, що на улици товчеть ся повно людий. Деякі спинають ся по парканах, аби вас побачити, бо думають, що ви варят. Що правда, годі думати щось иншого по перечитаню ваших артикулів. Се ганьба для дневникарського ремесла. Що вам прийшло до голови видавати рільничу ґазету? Таж ви не маєте в тім напрямі найменьшого понятя. Ви думаєте, що ворона і борона се одно і тесаме; пишете, що корови зміняють піре, і радите присвоювати тхора за його сприт при ловленю щурів. Ваша увага, що стоноги успокоюють ся під впливом музики, була цілком безкорисна. Стоноги ніколи не є спокійні. Музика не має найменьшого впливу на стоноги. О, мій коханий пане, коли би ви поставили собі за ціль розвивати темноту, то ніколи не могли би зробити щось лїпшого над се, що тепер зробили. Нічого подібного я не бачив в житю. Ваша обсервація, що вужі все йдуть в гору яко споживний артикул, була обчислена хиба лиш на те, щоби раз на все знищити славу нашої ґазети. Просив би я вас сейчас покинути се місце і попращати мене. Не хочу вже жадних вакацій; хоч би я і виїхав, то не міг би вже зазнати ніякої приємности в подорожи. Кождої хвилї тряс би мною неспокій, що вам щось нового прийшло до голови. Всяка терпеливість мене опускає, коли собі пригадаю, що ви про лови устриць писали під заголовком: — "Найбільше мальовничий спосіб урядженя інспектів". Я бажав би, щоби ви опустили мене. Ніщо в сьвіті не примусить мене до поновног виїзду на вакації. Чомуж ви менї не сказали, що не маєте найменьшого понятя про рільництво?

— Сказати вам? О, голубе капустяний, вовно бараняча! Що тут було говорити? В житю мене не стрінув подібний закид. Чотирнайцять лїт минуло, як я є дневникарем, і перший раз чую, що хтось потребує щось уміти, щоби видавати ґазету. О, наївний сїнокосе! Хто-ж пише театральні критики до другорядних ґазет? Шевські партачі й аптикарі без зарібку, які на акторській штуці знають ся стільки, що я на годівлї худоби! Хто критикує книжки? Люди, які за житя самі анї одної не написали! Хто полємізує про фінанси? Ті, які ніколи не мали спосібности з ними стикати ся! Хто береть ся цінити красу? Ті, які ревідують свині! Хто накликує до тверезости? Люди, які перший раз покушають води тоді, коли піп по смерти покропить їх трупа! Хто-ж видає рільничу ґазету? Може такі дураки, як ви? Ні, переважно особи, яким не повело ся на поезії, анї на повістях, анї на поли політичного дневникарства; такі хватають ся рільничої ґазети яко тимчасової оборони перед товариством добродійности.

— То ви ще будете вчити мене дневникарського ремесла. Мій пане, я перейшов його від альфи до омеґи, і кажу вам що чим меньше хто вміє, той робить більше крику і гроший. Бог знає, що коли би я був неуком, а не чоловіком вченим; коли би я був зухвалим, а не несьмілим, був би я вже давно зробив собі імя на сїм підлім сьвітї. Пращаю вас. Коли хтось обходить ся зі мною в такий спосіб, як ви, то я навчив ся уступати. Але я зробив, що до мене належало. Я виповнив свій контракт, о скільки менї на се дозволено. Я сказав, що зроблю ґазету займаючою для всїх кругів, і заінтересував нею всї круги. Я сказав, що допроваджу циркуляцію до 20,000 примірників, і за два тижні був би сього доконав. І був би я здобув вам найлїпших читачів, яких колинебудь рільнича ґазета мала; не було би між ними анї одного гречкосїя, який під грозою смерти потрафив би сказати, чим ріжнить ся мельон від бросквинї. На тім зірваню стратите найбільше ви, а не я. Будь здоров, божий свинопасе!

І я пійшов.

СМЕРТЕЛЬНИЙ ГРІХ.

Сибірська сповідь.

Кремезний мужик Сибіряк сповідаєть ся у свого православного попа.

— Ну, які гріхи маєш? — питає його піп.

— Зарізав десять купців...

— А що з того мав?

— Десять тисяч рублїв.

— То добре! І я таких з ножа не пускаю... Відпущають ся гріхи твоя... А ще що?

— Зарізав десять мужиків.

— А що з них мав?

— Три копійки.

— Не варто було й грішити. Дай на церкву 100 рублїв і вдар 20 поклонів.

Мужик дав гроші і вдарив 20 поклонів.

— Відпущають ся гріхи твоя... А ще що маєм?

— Одного разу заíхав сорочку в штани.

— Ну, братїку, сего гріха я вже тобі ніяк не відпущу...

— Дам 1,000 рублїв — каже мужик, лиш заспокійй душу.

— За жадні гроші! Ліпше піди до Київа, там всї носять сорочки в штанах, може тамошні отці відпустять тобі.

Жужелиця.

РЕЛЇҐІЙНА ЛЬОТЕРІЯ.

Фармера обсїли всякі чорні пявки і всї кричуть, що кождого віра є правдива. Фармер дивить ся, дивить ся, а нарешті каже: —

— "Як бог один так і віра має бути одна. Не піду за жадним з вас, бо се за велика ризика, бо сьвятий знає котрий з вас справдї від бога. Обійдемось і без агентів. Ми вже будемо триматись самого бога, поки виявить ся чія віра справдї правдива".

ХИТРИЙ КУМ.

— Слава Йсусу!
— Слава на віки!
— А деж то ваш чоловік є? —
Хорий кум куму питає,
Сам під носом усьміхаєсь...
Бо він свого кума-брата,
Оставив в сальоні свата....
— Та пійшов десь до сто фрасів!...
Адіть! Нагрілам ковбасів,
І пирогів наліпила,
Свинські ноги застудила.
А його десь чорт тримає:
Коли верне, — лихо знає.
Всадив кум люльку у зуби,
Слинка йому тече з губи:
Рад би з душі погоститись,
З кумонькою звеселитись...
"Треба втяти мені штучку,
Засилить на бабу ключку".
— Так то, кумцю, так з хлопами...
Ви самі тут — він з бабами
Кути в ярдах витирає,
Свій заробок розкидає...
Шкода лиш вашого віку
Тратить з таким чоловіком!
— Дивіть самі, куме милий,
В мене вже нема нич сили:
Цілковито з тіла спала...
Нужда би його забрала!...
Не така я давно була;
От що з мене зроонв ґула.
— Правда, кумцю, я те знаю!
Ще як нинька памятаю,
Як дівкою ви гуляли,
Як хлопці оком кидали...
І тепер правди не скрити —
Вас би хоч весь вік любити.
— Цитьте, куме, не жартуйте,
Тай крови мені не псуйте,
Скиньте ковт, тай розгостіть ся,
Нате чарку — звеселіть ся,
Годі на старого ждати...
Що Бог дав, мем споживати.
Кум до стола присадив ся,
Та на добре розгостив ся:
Ковбаса, дреглі і фляшка —
Всьо на верха, а нанашка
Ще й пироги в миску трепле:
— Їджте, куме, поки тепле.
Вже десь добре по півночи
Прийшов старий — їсти хоче.
А баба давай кричати:
— Пійдеш з хати, біснуватий!
Там на ярдах твоє право!...
— — — — — — — —
Чи кому таке ся склало?

НЕ ВГАДАВ.

Сидів собі старий дідусь просячи ялмужви, аж тут бачить переходячого судію і засьпівав: —

— Зеркало справедливости, змилуй ся над нами!

Судія з вдоволенєм пхнув руку в кишеню, добув таляра і тикнув старому в кулак.

Відтак дід бачить переходячого учителя і засьпівав: —

— Столице мудрости, змилуй ся над нами!

І сей добув і пхнув старому таляра.

По хвилї бачить переходячого попа біля себе і засьпівав: —

— О, брамо райська, змилуй ся над нами!

І піп добув таляра і тикнув старому.

Аж, нарешті, бачить переходячу попівську кухарку з ринкою в руках. Дідусь вдоволений, що вже тром вгадав, був повний надії, що і їй вгадає і як не рикне на все горло: —

— Начінє духовне, змилуй ся над нами!

А та, як відвернула ринку тай тарах діда в голову: —

— "А ти, старий дурню, як сьмієш називати мене начінєм духовним?!"

—Знаєш коханий, пустили пльотку, що в нашім домі є холера.

— Та се не пльотка, каже чоловік, споглядаючи на жінку.

ТАКА САМА.

— Моя жінка є дуже мягкого успособленя. Як вона бачить, коли хто плаче, зараз сама зачинає плакати.

— Моя жінка така сама. Як вона бачить, що хтось сварить ся — зачинає і вона сварити ся.

Іван Вазов.

Павло.

(Переклад з болгарської мови).

В Хисарі його знали всї. Він зустрічав чостиїй ще коло кріпосної брами, радо витав їх, плигав, весело шуткуючи. І потім він веселив їх, як тільки вмів. І тому всї знали Павла, любили його й давали йому на пиво.

Було йому років 18 або 20. Почасти дурник, почасти комедіянщик, Павло був тихий та плохий, але не вважаючи на своє драитє, завсїди був веселий і балакучий. В його великих, гарних очах, що блищали на невмитім, веснянкуватім, довгім обличу, завсїди вигравала радість, хочаб на те не було ніякого приводу. І от через те, що Павло мав таку веселу та нешкідливу вдачу, що вмів розвеселити всякого зробити якийсь чудернацький викрутас, чи сказати щось несподїване й незграбно-втїшне, його й любили всї, хто приїздив до Хисара. Його базїканя, всяка нїсенїтниця, яку він плескав, иноді досить злослива, переказувались одним другому й для многих були забавкою.

Павло народив ся в маленькім містї, де жила тепер тільки його самітна мати, яка пробувала в страшенних злиднях і не могла про нього піклуватись; був у нього ще брат, та той не знати де подів ся. Павло жив з тої милостинї, яку йому давали за розвагу та деяку поміч: то він носив, туди де купають ся, білизну, то бігав з ріжними дорученями до Карлова, зустрічав нових гостий; бігав, співав, ходив колесом на руках — і за се мідяки, а то й срібні гроші падали йому в шапку.

Найкрасше він умів показувати, як їздять машиною. Крикнувши: "фертіг!" і стиснувши руки, він починав бігти й трусити ся, з початку повагом, де-далї все швидше й швидше, вигукуючи: — пу-пу-пу-пу! — мовби шумить машина. Потім гуркіт стихав, Павло біг тихше і ставав: се означало, що машина приїхала на стацію. Так він випроваджував усїх гостий з Хисара. От за се його й прозивали: Павло Фертіґ.

Одначе, не вважаючи на те, що йому раз-враз давали гроші, він був завсїди обідраний, босий, на-пів голодний і ні нащо їх не витрачав. Драитє, в якім він ходив, йому хтось подарував; їв те, що лишалось у когось після обіду, спав десь за селом у якімсь куренї або під крамницями на базарі. Все те дивувало людий. Дехто думав, що Павло кудись закопує гроші, або зашиває в одежу, — алеж ніхто нічого напевно не знав, і коли його хто питав ся про се, то Павло плескав якусь нїсенїтницю, але нїколи певно не відповідав. Тільки раз-враз згадував "швайцарське царство".

Взагалї слово "Швайцарія" було для Павла чимсь надзвичайним; йому здавало ся, що все, що тільки є найкрасшого, шляхотного, ученого — то все невідмінно зі Швайцарії.

— Отсе справжня Швайцарка — казав він, коли бачив чепурну дївчину. — От красуня!

Мене Павло поважав і тому при всякій нагодї звав "Швайцарцем". Але часто, дивлячись на його пустощі та забавки, бачучи, як комедіянствує сей молодий дурненький парубок, — менї ставало сумно і я не міг зрозуміти, що то воно за людина.

Та якось трафив ся випадок, що примусив мене поглянути на Павла зовсїм инакше.

Якось я стояв в каварнї і палив цигарку, коли се зненацька біля мене опинив ся Павло. Він весело всьміхав ся і когось шукав.

— Кого ти шукаєш, Павле?

— Тебе-ж таки, та дивлюсь, чи нема тут ще когонебудь, — відповів він.

— А нащо-ж тобі инші?

— Та бою ся, щоб не було тут якої порожної голови.

— Нї, нема, — засьміяв ся я, — тут тільки двох "Швайцарців" — ти і я.

Павло засунув руку за пазуху й, витягнувши лист, сказав: —

— Ти вмієш писати по французьки?

— Се лист в швайцарське царство, неабияк! — додав він мені.

— Напиши тут по французськи назвиско мого брата. Лист в швайцарське царство. Дядько Матю лист написав, а адреси не вміє. Темна людина, звісно, недотепний. Як то кажуть, письменний та недрукований.

Тепер мені стало зрозумілим, чому Павло так поважав Швайцарію. Я написав адресу, за що той мене похвалив.

— А що робить там твій брат?

— Вчить ся в школі, розуму набирає ть ся.

— На що-ж він вчить ся?

— На лікаря. Сього року скінчить і приїде сюди лікарювати. Хто тільки занедужає, тому він і допоможе...

Він схопив лист, крутнувсь млинцем і наваживсь бігти до другої гостинниці, де сиділи чоловіки й жінки. — "Фертіґ!" — гукнув він — "доганяти-му машину".

— А що ти писав братови? Посилав поклони? — спитав ся я.

— Деж, пак! Самих поклонів мало...

— А хто йому допомагає? Чи може в нього є гроші?

— У нього? — Вітер свище в кишенях.

— Хто-ж йому платить: державна каса?

— Господь.

— Як Господь?

— Не Господь, а гарбуз!...

Я здивував ся. — Чом ти не кажеш по людськи, коли тебе питають, Павле; на що вдаєш дурня? — вилаяв я його.

— А хиба я тобі не сказав? Фертіґ, фертіґ! Пу-пу-пу-пу!... і він побіг до гостинниці.

У вечер, побачив крамаря Матю. Павлового свояка, я почав його розпитувати про сю справу. Матю з початку не хотів признаватись, але нарешті сказав: —

— Він буде дуже лаятись, бо просив нікому не казати, щоб не соромити його брата. Та вже вам скажу. Вже два роки, як він дає братови на житє ту милостиню, що тут випросить. З початку у його брата були гроші, а потім, як витратив, то хотів кидати науку. Алеж Павло, довідавшись про се, сказав: — "Ні, сього не буде. Хай доходить кінця!" І от він не витрачає на себе й копійки, а засилає туди. Сам голодує, мучить ся, бовтаєть ся з ранку до ночи, а все длятого, щоб зробити з брата людину. Братерська любов, добродію... Він хоча й дурний, алеж розумнійший за многих розумних.

Нашу розмову припинив голосний регіт з сусідної каварні, де тепер Павло Фертіґ ходив колесом так, що тільки його босі ноги маяли в повітру...

В ДІВОЧІЙ ШКОЛІ.

Учителька: — прошу сказати мені іменник, що має сполучаюче значінє.

Учениця: — Поцілуй.

У АДВОКАТА.

До офісу входить двох костумерів.

— Чи є містер адвокат?

Ні, нема, зараз прийде, прошу трохи посидіти.

— Не можемо, бо ми власне прийшли того, аби не сидіти.

Судія: — Ви знаєте, що значить присяга?

Злодій: — О, знаю. Я вже за то півтора року відсидів.

Наняв господар цигана до роботи а сам поїхав до міста.

— Ну, дайте, ґаздине поснідати — каже циган.

Поснідав.

— Ну, та дайте за одним разом і пообідати.

Ґаздиня дала пообідати.

— Та щоби вже не "бадрувати ся" більше, дайте вже й повечеряти — каже циган.

Ґаздиня дала і вечеру.

Циган по всім кладе ся спати.

— Гей, а робити коли будеш? — каже ґаздиня.

— Ґаздинонько, люди по вечері йдуть спати а не до роботи — каже циган.

Жінка: — Про мене, можеш нинї пійти собі до клюбу... Але памятай, щобись на 11 годину був в дома.

Муж: — Слухай любенька, а може би так до пів до дванайцятої?

Священик: — Коли умерла ваша жена?

Мужик: — Вчера, отче духовний. Шкода, що не вмерла один день скорше, то малибисьмо похорон в недїлю; була би парада!...

— Чого так рідко буваєте в церкві?
— У мене церков в души.
— Так? А в голові дзвінниця!...

———

Не все золото, що сьвітить ся — приміром: лисина.

Лікар: — Пива, пива, горівки не вільно вам пити! Розумієте!!!

Хорий: — Ов, пан доктор нинї в злім гуморі, я прийду завтра.

МАРК-ТВЕЙН.

Дві Невеличкі Казочки.

Перша казочка: — Чоловік, що мав справу до Начального Директора.

Недавно тому, в другій половині 1900 року, прийшов до мене з відвідинами приятель. Се було в Лондоні. Оба ми були в такім віці, в якім люди звичайно радше говорять про житеві невгодини, про приємности. Слово по слові і мій гість зачав нарікати на Міністерство Війни. Він мав одного знакомого, що винайшов хосенну річ для жовнїрів в Полудневій Африці. Се був легкий, дешевий і тревалий черевик, що не перемакав і не тратив форми у вогкости. Винахідник хотів звернути увагу правительственних кругів, та він був мало звісним чоловягою і нїхто з урядників не звертав на нього найменьшої уваги.

— Бачу, що се був віслюк, як всї прочі з поміж нас — перервав я. — Говори дальше.

— Чому се ти так говориш? Винахідник говорив правду.

— Він брехав. Дальше!

— Докажу, що він...

— Ти не всилї сього доказати. Я є дуже старий і второпний чоловік. Не сперечай ся зі мною; се для мене є понижаюче і оскорбляюче. Говори дальше.

— Гаразд! Побачиш сейчас. Я є більше звісний між офіціяльними кругами, та однак не був в силї подати справи до Начального Директора "Депертаменту для Шкіряних Черевиків".

— Се знов нова брехня. Дальше.

— Та ручу словом чести, що менї не вдало ся.

—О, дїсно. Я знав се. Не треба менї було сього говорити.

— В такім случаю де-ж є брехня?

— Ти говориш, що не був в силї дїстати ся до Начального Директора в справі твойого приятеля-винахідника. А се брехня, бо ти був в силї се зробити.

— Кажу тобі, що не був в силї. Протягом трьох місяців я не доконав свойого дїла.

— Певно, що так. Я знав се і без твойого говореня. А мимото ти міг дістати ся зі своєю справою до нього, коли-б був йшов відповідною дорогою. Таксамо міг зробити і твій приятель- винахідник.

— Я йшов відповідною дорогою.

— Нї!

— Як се ти знаєш? Та-ж ти не є свідоми й моїх обставин!

— Нїчого не шкодить. А мимото ти не йшов відповідною дорогою. Що до сього, то я певний.

— Як же ти можеш се знати, коли я не росказував тобі, яких я уживав метод?

— Знаю з наслїдків. Наслїдок — се точний доказ. Ти йшов невідповідною дорогою. Я старий і втор...

— О, так, я се знаю. Та міг би ти менї сказати, як я собі поступив в сїй справі? Гадаю, що таким чином буде можна переконати ся, чи мої шляхи були відповідні, чи нї.

— Нї, справа вже поладнана. Говори дальше, як бажаєш відкрити всьо. Я дуже старий і второпний...

— Певно, певно. Я сїв і написав чемний лист до Начального Директора "Департаменту для Шкіряних Черевиків" і пояснив...

— Чи ти знав його особисто?

— Нї.

Так маю перший доказ, що ти поступав собі невластиво... Дальше.

— В листї зазначив ся, що сей винахід потягає за собою дуже малі кошта, а мимото є він цїнний. Дальше дав я проєкт...

— Прийти до нього і обговорити? І певно ти се зробив. Маю тут другий доказ. Я дуже старий і...

— Він не дав відповіди три днї.

— Се конечна річ. Говори дальше.

— Вкінци написав мені коротесенький лист, подякував і запропонував...

— Нічого.

— Так дійсно: запропонував — нічого. Я тоді написав до нього ще красший лист і...

— Третий доказ проти тебе...

— ...не дістав відповіди. При кінци тижня написав я до нього знов і попросив о відповідь на мій лист.

— Четвертий доказ... Говори дальше.

— Прийшла відповідь, з якої показало ся, що мій попередний лист не дійшов і тому просить ся мене о копію листу. Через почту я зачав слідити і показало ся, що лист дійшов до рук адресата; та я післав копію і не сказав нічого. Минуло два тижні і відповіди не було. Протягом часу я остуденів і не писав вже більше таких пересадно-чемних листів. Вкінци написав я ще раз і просив о авдієнцію на слідуючий день з додатком, що коли до сього часу відповіди не буду мав, то мовчанку уважати-му за потакуючу відповідь.

— Пятий доказ...

— Точно о дванайцятій годині явив ся я в передпокою. Тут подали мені крісло і казали зачекати. Так чекав я до пів до другої, а потім пішов геть гнівливий і засоромлений. Чекав ще один тиждень, щоби утихомирити нерви. А після сього написав я до нього ще один лист і просив о авдієнцію на слідуючий день в полудне.

— Шестий доказ...

— Прийшла вдоволяюча відповідь. Сейчас поспішив я до передпокою, сів на крісло і грів його аж до пів до другої. Тоді пішов я собі гет і обтріпав порох з моїх черевиків на все з сього клятого місця. Бо простацтво, несьвідомість, брак смислу і байдужність Начального Директора "Департаменту для Шкіряних Черевиків" для справ армії була в моїх очах...

— Досить! Я є дуже старий і второпний і бачив у моїм житю чимало людий, що йшли гладшою і певнійшою дорогою до сповненя таких справ, як твоя справа. Ти не цікавий зовсім для мене, бо особисто знав я мілїони і білїони таких, як ти. Ти стратив непотрібно три місяцї; винахідчик стратив також три місяцї; жовніри стратили також три — се робить разом девять місяців. Тепер-же я прочитаю тобі невеличку історійку, що її написав я минулої ночи. Після сього ти підеш до Начального Директора завтра в полудне і справа буде як найкраще поладнана.

— Знаменито. А чи ти його знаєш?

— Нї! Та ти радше послухай моеї історії.

Друга казочка — Як коміняр дістав ся зі своїм словом до ух цїсарських.

I.

Прийшло горяче лїто і навіть найсильнїйші люди зачали угинати ся під бременем страшної спеки; а богато слабших вмлївали і умирали. Вже цїлі тижні армія терпіла від жолудкової пошести, сеї правдивої пляґи жовнїрів, а помочи не було нї-звідки. Лїкарі попали в одчай, колись їх знане і лїки мали свій успіх; а в сїм случаю се були річи минулих часів і, здавало ся, що такими лишать ся.

Цїсар наказав прикликати перед себе найзнатнїйших лїкарів на нараду, бо він глубоко зажурив ся. Обійшов ся з ними дуже строго і вказав на них, як на причину смерти жовнїрів. Спитав також їх, чи вони знають свій фах, чи нї і чи вони є дійсними лїкарями, чи тільки різунами? Тодї найперший різун, що був також і найстарший лїкар в краю і дуже шановної поверховности, дав таку відповідь: —

— Ми робили, що могли, Ваше Величество, та успіх був невеличкий задля важних причин. Сеї пошести не може вилїчити нї лїкар, нї медицина; сього довершити може тільки природа і кріпкий устрій орґанїзму. Я вже старий і се знаю. Повторяю з емфазою, що сеї пошести не зможе вилїчити нї лїкар, нї медицина. Часом можна дати незначну піддержку природї, дуже незначну піддержку, та

найзвичайнійше се ще погіршує хоробу...

Цісар був пристаркуватий і пристрастний чоловік; він обкидав лїкарів цїлою повіню оскорбляючих і нечемних слів і після сього нагнав їх з перед своїх очий.

На другий день цїсар запав сам на сю страшну недугу. Вість зачала нести ся від уст до уст і викликала велике занепокоєнє по цїлім краю. Говорили нї про що більше, а тільки про сю слабість і загальне було пригноблене, бо була мала надія. Сам цїсар був дуже сумний; він зойкнув і сказав: —

— Нехай буде Божа воля! Приклияте менї різунів, нехай роблять, що зможуть.

Прийшли лїкарі, зміряли скорість бючки, глянули на язик, принесли цїлу аптику і всипали її цїсареви в горло. Самі сїли і терпеливо зачали ожидати, бо вони не були платні за джаб, а тільки мали річну пенсію.

II.

Томко був шіснайцятьлїтний гарний хлопець, та не належав до висших кругів. Його ранґа і занятє було за низьке. В дійсности се занятє було найнизше із всїх занять, бо він помагав свойому батькови у чищеню каналів і поганяв нічною тарадайкою. Найлїпший Томків приятель був коміняр, Дусім невеличкий чотирнайцятьлїтний хлопчина, що був дуже чесний і роботящий, а до того добросердечний, бо удержував стареньку матір своїм небезпечним і неприємним обовязком.

В місяць після сього, як захворів цїсар, оба хлопцї зійшли ся разом о девятій годинї вечером. Томко йшов до свойого нічного занятя і не був убраний в сьвяточне одінє, а тільки в робітниче, то й до того йшли від нього не конче приманчиві запахи. Джін йшов домів після своєї денної працї і був чорнійший від якого-будь иншого предмету; на плечах держав мітли і шнури, а на його лици нїчого не можна було розріжнити, хиба його жваві очі.

Посїдали собі оба на камінні́м хідн́ику поговорити. Очивидно, що їх мова була про загально-народне нещастє: хоробу цїсаря. Джін мав повно рад і аж палав від жадоби відкрити їх. Він промовив: —

— Томку, я можу вилїчити цїсаря. Знаю, як се зробити.

Томко зчудував ся.

— Що? Ти?

— Так, я.

— Таж навіть найлїпші лїкарі не в силї сього доконати!

— Се мене зовсїм не обходить. Я можу його вилїчити за пятнайцять хвиль.

— О, скажи! Скажи!

— Се дійсно!

Поведенє Джіна було таке серіозне, що застановило дуже Томка. Він сказав: —

— Я гадаю, що ти говориш поважно, Джім. Чи ти поважно говориш?

— Як-же ти можеш його вилїчити?

— Нехай тільки цїсар зїсть кусень доспілого гарбуза.

Се слово упало на Томка надто нечайно і він сейчас зачав сердечно реготати ся. Та за хвилю споважнїв, як побачив, що Джім доволї зажалений його сьміхом. Він поплескав приятеля по колїнї і сказав: —

— Цофаю свій сьміх. Я ним не хотїв тебе вразити, Джім, і більше сього не вчиню. Бачиш, се видавало ся для мене дуже сьмішне, бо — бачиш — лїкарі поставили всюди по городах де ростуть гарбузи, знаки з написами, щоби нїхто з хорих людий не ткнув гарбуза.

— Я знаю се! — сказав Джім, а в його голосї дрожав гнїв і плач. — Лїкарі нїчого не знають. Так богато є гарбузів і нї-один з жовнїрів не повинен умерти на жолудкову недугу.

—Джім, що-ж бо се тобі дало таку думку у твою голову?

— Се не думка, тільки се факт. Чи ти знаєш сиво-голового Зулю? Він давно вже лїчив таким способом чимало наших приятелїв і моя мати також лїчила ся таким способом і я. Тільки взяти кілька кусників гарбуза і нема жадної ріжницї, чи хороба нова, чи застаріла, уступить сейчас.

— Се дуже гарно. А коли так, Джім,

так цісар повинен про се знати.

— Дійсно, що так. І моя мати говорила про се людям; надіяла ся, що і звичайні робітники та й не знають, як справу повести.

— Дійсно, вони не знають, тумані вісімнайцяті — промовив Томко гнївливо. — А я донесу про се цісареви.

— Ти?

І Джім хотів вже сердечно зареготати ся. Та Томко говорив дальше поважно.

— Ти хочеш сьміяти ся може. А мимото я таки доконаю сього.

Говорив так поважно і переконуючо, що зробив велике вражінє своїм словом; опісля Джім спитав: —

— Чи ти знаєш цїсаря?

— Чи я його знаю? Що се ти говориш? Я не знаю його.

— То якже занесеш до нього вістку?

— Се зовсїм звичайна й легка річ. Написав би до нього лист. Не думав я про се аж до останньої хвилї. Та я гадаю, що така і твоя думка.

— Далебі, що нї. Скажи менї, яким чином пішлеш сей лист.

— Як-то як? Через почту.

Томко глянув на нього згірдливо і промовив: —

— Чи ти гадаєш, що всї люди в нашій державі не роблять таксамо? Чи ти не подумав про се?

— Нї... — одвітив засоромлений Джім.

— Ти повинен був про се подумати, бо ти ще молодий і недосьвідчений. Джім, як навіть звичайний ґенерал, або поет, або актор, або хто-будь трохи славний тільки попаде в хоробу, то сейчас всякі люди з держави шлють до нього почтою численні листи і запевнюють, що їх спосіб вилїчить їх з хороби. А тепер-же тимбільше таке діеть ся, коли захорує цісар.

— І я так думаю. Диви, Джім! Кождої ночи ми вивозимо шість возів таких листів з подвіря палати цїсарської. Вісїмдесять тисяч листів кождої ночи викидають, а ми вивозимо. Чи гадаєш, що хто-будь їх читав? Нї, нїхто! Така сама доля стрінула-б і твій лист, коли-б ти його написав. Та я гадаю, що ти не будеш писати...

— Нї — зойкнув поконаний Джім.

— Та однак всьо в порядку, Джім, не жури ся. Є ще инші способи дійти до цїли. Я донесу вістку до цїсаря.

— О, коби ти міг се зробити. Томку, я-б тебе любив на віки вічні.

— Кажу тобі, що зроблю. Не жури ся, здай ся з тим дїлом на мене.

— Добре, Томку, ти дуже богато знаєш. Ти не є такий, як инші хлопцї: вони не знають нїчого. Як-же се ти зробиш, Томку?

Томко був дуже вдоволений. Він помовчав хвилину, а опісля зачав говорити: —

— Чи ти знаєш сього бідолаху-чоловіка, що уважає себе за бучера, тому що продає недобре мясо і перегнилі легкі для котів? Ось, бачиш, я се йому скажу, зачну від нього.

Джім не сподївав ся такого слова і сказав: —

— Томку, тобі не сором так говорити? Ти знаєш, що ся справа лежить менї на серцю і сей спосіб не є добрий.

Томко штукнув його і говорив дальше: —

— Не жури ся, Джім. Знаю, що говорю. Сейчас побачиш. Сей "бучер" скаже новинку старій жінцї, що продає на вулици печені каштани; вона є найлїпша його приятелька і я скажу йому їй се сказати. Вона скаже своїй богатій тїтцї, що має штор з овочами о два сквери дальше, а ся знов передасть новинку свойому знакомому, що має кімнату до гри в карти. Сей скаже свойому приятелеви, полїсменови, сей знов капітанови, капітан начальникови полїції, а сей скаже свойому шуринови, судії. Судія повідомить про се шеріфа, шериф лорд-майора, лорд-майор скаже Президентови палати, а сей скаже...

— О, се чудова річ, Томку! Як ти міг...

— .....титулярному адміралови, адмірал скаже віце-адміралови, віце-адмірал Синьому, Синїй Червоному, Червоний Білому, Білий донесе першому Лордови-

Адміралови, перший Лорд скаже Речникови палати, а Речник...

— Дальше, Томку! Вже близько!

— .....Начальникови Собак, Начальник Собак скаже Начальникови Стаєн, сей донесе Першому Лордови "в ожиданю", сей знов Лордови Шамбелянови, Лорд Шамбелян скаже Начальникови Двора, а сей знов шепне малому льокайчукови-хлопчині, що відганяє мухи від хорого цісаря, а льокайчук упаде на вколішки перед ліжком і роскаже всьо цісареви. Таким чином справа поладнаєть ся.

— Мені треба крикнути кілька разів "гурра-а-а", Томку. Се найґеніяльнійша ідея! І яким чином вона повстала у твоїй голові?

— Сідай і слухай, а я научу тебе дечого мудрого. Тільки не забувай того всього, пок житя твого. Хто є твоїм найсердечнійшим приятелем, котрому би ти не хотів і не міг відмовити нічого у сьвіті?

— Се ти, Томку! Ти се знаєш.

— Погадай, що ти мав би яку-то велику просьбу до "бучера від котячого мяса". Ти його не знаєш і він нагнав би тебе до сто чортів, бо його така натура. Та він є найліпший мій приятель по тобі; він зробить всьо для мене, що тільки схочу. А тепер я спитаю тебе: Чи-ж що більше звичайного і малого, як просити його, нехай піде до сеї жінки, що продає печені каштани і роскаже їй про лічене при помочи гарбуза?

— Ти маєш рацію, Томку.

— Се, ...бачиш, ціла фільософія. Каждий чоловік у сьвіті, чи великий чи малий, має свойого специяльного приятеля, що сповнить його кожде бажанє дуже радо. І таким чином ти можеш донести вістку до уха бажаної особи без огляду на се, як низький ти є і як високо є поставлена ся особа, до котрої ти посилаєш своє слово. І се є зовсім звичайна річ. Треба тобі тільки пошукати першого приятеля, то всьо; на сім кінчить ся твій труд у ділї. Він найде собі найліпшого свойого приятеля, той найде свойого і так буде йти приятель за приятелем, мов кільцята у ланцюху. І по сім ланцюху ти можеш йти в гору чи в долину, як тобі тільки подобаєть ся.

— Се прекрасно, Томку.

— Се така легка і звичайна річ, як азбука. А чи ти коли чув, що хтось уживав такого способу? Ні! Бо кождий є дурень. Йде до чужого без жадної протекції, або пише йому лист і дізнає заслуженої невдачі. А тепер-же цісар мене не знає, та се нічого не значить; він мимо-то буде їсти гарбуза завтрішної днини. Побачиш! Гоп-ґоп! Пожди! Пожди! Онтам йде "бучер від котячого мяса". Будь здоров, Джім! Я його дожену.

Дійсно догнав його і промовив: —

— Чи зробиш менї одну просьбу?

— Чи зроблю? А певно! Я твій приятель! Скажи, чого хочеш, а сейчас сповню.

— Іди до жінки, що продає печені каштани і скажи їй, нехай вона скаже свойому найбільшому приятелеви і нехай ся вістка йде так вперед і вперед.

Він росказав, о що ходить і додав: —

— А тепер біжи чим мерщій!

І слово коміняра пішло в рух в напрямі до цісарського уха.

Слїдуючого вечера, близько півночи, лїкарі сидїли зібрані в кімнаті недужого цісаря і тихо шепотїли поміж собою; вони були тяжко зажурені, бо цісареви не поліпшало. Перед самими собою не могли вони сього закрити, що як тільки впакували в цісарське горло нову аптику, то йому стало ще гірше. Тимбільший був їх смуток, бо вони надїяли ся таких наслїдків. Бідний, знеможений цісар лежав без руху із замкненими очима, а невеличкий хлопчина-льокайчук, любимець цісарський, обганяв мухи і ревно плакав. Нечайно почув хлопчина, як зашелестїла шовкова занавіса; він обернув ся і побачив Лорда Начальника Двора, що увійшов до кімнати і дав знак рукою, щоби хлопчина підійшов близше. Хлопчина підступив і почув такі слова: "Тільки переконай, хлопче, цісаря! Не залиши сього! Возьми сей кусень гарбуза, нехай він зїсть і виздоровіє сейчас!"

— На мою голову! — крикнув шопотом льокайчук. — Він се зїсть!

І взяв до руки кілька кусків сьвіжого гарбуза.

Слідуючої днини рознесла ся новина по широкій державі, що цїсар виздоровів і казав вивішати всїх лїкарів. Радість запанувала в краю і всї зачали готовити ся до великої ілюмінації.

Після снїданя сидів цїсар задуманий. Вдячність його була безгранична і він зачав передумувати, яку-б се нагороду дати свойому добродієви. Рішив ся на одну річ і прикликав свого льокайчука-хлопчину; спитав його, чи се він винайшов сей славний лїк. Хлопець відповів, що нї і що він дістав се лїкарство від Лорда-Начальника Двора.

Після відходу хлопчини цїсар зачав знов передумувати. Начальник Двора був шляхтичем. Тому цїсар подумав, що зробить його князем і дасть йому велику земну посїлість, відобрану від одного члена опозиції. Закликав його і спитав, чи се він видумав такий славний лїк. Та Начальник Двора був чесний чоловік і заявив, що се лїкарство дістав від Шамбеляна. Цїсар задумав ся знов. Шамбелян був архикнязь, тому належалоб йому дати ще висшу гідність і велику пенсію. Та Шамбелян відослав цїсаря до Першого Лорда "в ожиданю" і цїсар ще більше задумав ся, бо тепер вже належало ся давати щораз то меншу нагороду. Так йшло дальше і дальше, поки детектив не розслїдив справи... не сказав, що се славне лїкарство гарбузове видумав Джім-коміняр. Тодї цїсар сказав глубоко-зворушений: —

— Гарний хлопчина! Він уратував моє житє! За те дістане гарну нагоду.

І післав цїсар коміняреви-Джімови пару своїх власних черевиків. Та вони були за великі для Джіна, а вигідні для старого сивоголового Зулю, тому справу поладнано так, щоби було всьо гаразд.

Закінчене першої історії.

— Тепер маєш ідею про цїлу справу?

— Дійсно що так, мушу признати. І буде так, як ти сказав. Залагоджу справу завтра. Знаю сердечного приятеля Начального Директора. Він поручить мене і представить мою справу, як дуже важну для держави. Знаю, що на поладжене не буду довго ждати.

І дійсно: — всьо пішло гладко щодо йоти. Правительство приняло справу ново-винайдених черевиків.

Переклав Волод. Держирука.

Сповідь.

В великий піст по вечірни
Дяк псальми читає,
А попиця по закону
Людей сповідає.
Сповідає, душі чистить,
Сего же потреба,
Щоб по смерти лекше було
Дістатись до неба.

І пекло тим обминути,
Ту огнену кару,
Де чортяки смолу топлять
Грішним на поталу.
А найбільше бабнї пхаєсь
Мов у бій салдати,
Щоби неба запопасти,
Гріх попам продати.

Во імя отця, і сина,
Перша з них клякає:
Чим ти Бога образила?
Піп'її питає.
Мій чоловік слабий лежав
А я грішна взяла,
Курку у піст зарізала
Та йому зварила.

Будь проклята з твоїм мужом
Ти чортова мати!
Як ти сьміла так тяженько
Бога ображати?
За покуту сїм днів посту!
Не сьмій страви взяти,
Дальше, маєш за померших
Парастас наймати.

Господоньку, прости менї,

До Бога зітхає...
Во імя отця і сина:
Друга приклякає.
А попиця посьмішкуєсь,
Гріхи відпускає:
Чим ти Бога образила?
Побожно питає.
Ах, отченьку, простіть менї,
Несьміло вклякає,
І від страху ціла трясесь
Тай так вповідає:
Торічний рік свинї ваші
Так нам город зрили,
Що з ярини, прошу отця,
Лиш корінь лишили.
А за се мій муж голодний
Закляв в переднівку,
Щоб шляк трафив ваші свинї,
Вас і вашу жінку.
А я, місто го спинити,
Клени, кажу Яцю,
Щоб ся злодій піп повісив
За ту нашу працю.
Будь проклята з твоїм мужем!
Ти чортова мати.
Як ви сьміли мою сьвятість
Так зпоневажати?
Йдіть прокляті у тьму вічну
Де вогонь пекольний,
Розгрішеня не дістанеш,
Бо се гріх смертельний.
Йдуть баби одна за другов,
Піп нїби ся молить,
Не встиг сесю відправити,
А трета приходить.
Та се прийшла вже покритка,
Рік як косу втяла,
З ким і як те усе сталось.
Людям не сказала.
Зближаючись до попиції
Огнем запалала:
Я від отця сина мала,
Тихо прошептала.
Праведнице! Гіднась неба,
Не дивуй ся сьому,
Гріхи твої відпускаю,
Йди в мирі до дому!...

С. П.

— Ти був вже коли в Швайцарії?
— Нї, тілько заживав швайцарські пігулки.

СЛУЖБОВЕ СЬВІДОЦТВО.

Отсим посвідчаю, що Варвара Черепаха служила у мене цілий рік без чотирох місяців. В протягу того часу дуже пильно і точно вистоювала на стріті з кавалерами; була зручною в обмові, ввічливою для молодих людий; уважною на власну особу, і вірною — о скілько було всьо під ключем.

СОВІСНИЙ.

— Не розумію, пощо ти так торгуєш ся з кравцем. Сяк чи так не виплатиш йому...
— Товаришу, я-ж маю совість. Як вже сей бідака має на менї стратити, то нехай та страта буде як найменша.

— Щось дістав на хрістмес?
— Інфлюенцу!...

— Ви їдете на виставу худоби?
— Цілком певно!
— В такім случаю і мене там побачите...

— Ну, Михасю, кілько різок дістав ти днесь в школї?
— Я не журю ся про се, що діє ся поза моїми плечима.

— Куме, так мя кашель дусить, що не можу вже витримати.
— Кумцю, мене дусить і кашель, і Амбрумко і штайрамт, і якось витримую.

— Що? Ти така, маєш щойно 18 літ і хочеш вязати собі сьвіт з тим старцуном на ціле своє житє?
— Нї, я вяжу ся тілько на ціле його житє!

— Пане доктор, я чую, що мій кінець вже зближає ся. Скажіть менї, як довго пожиє ще моя жінка?
— О, ваша жена є здорова; може прожити найменьше ще 10 літ!
— Слава Тобі Господи! Ще хоч тілько буду мав спокою на тамтім сьвіті...

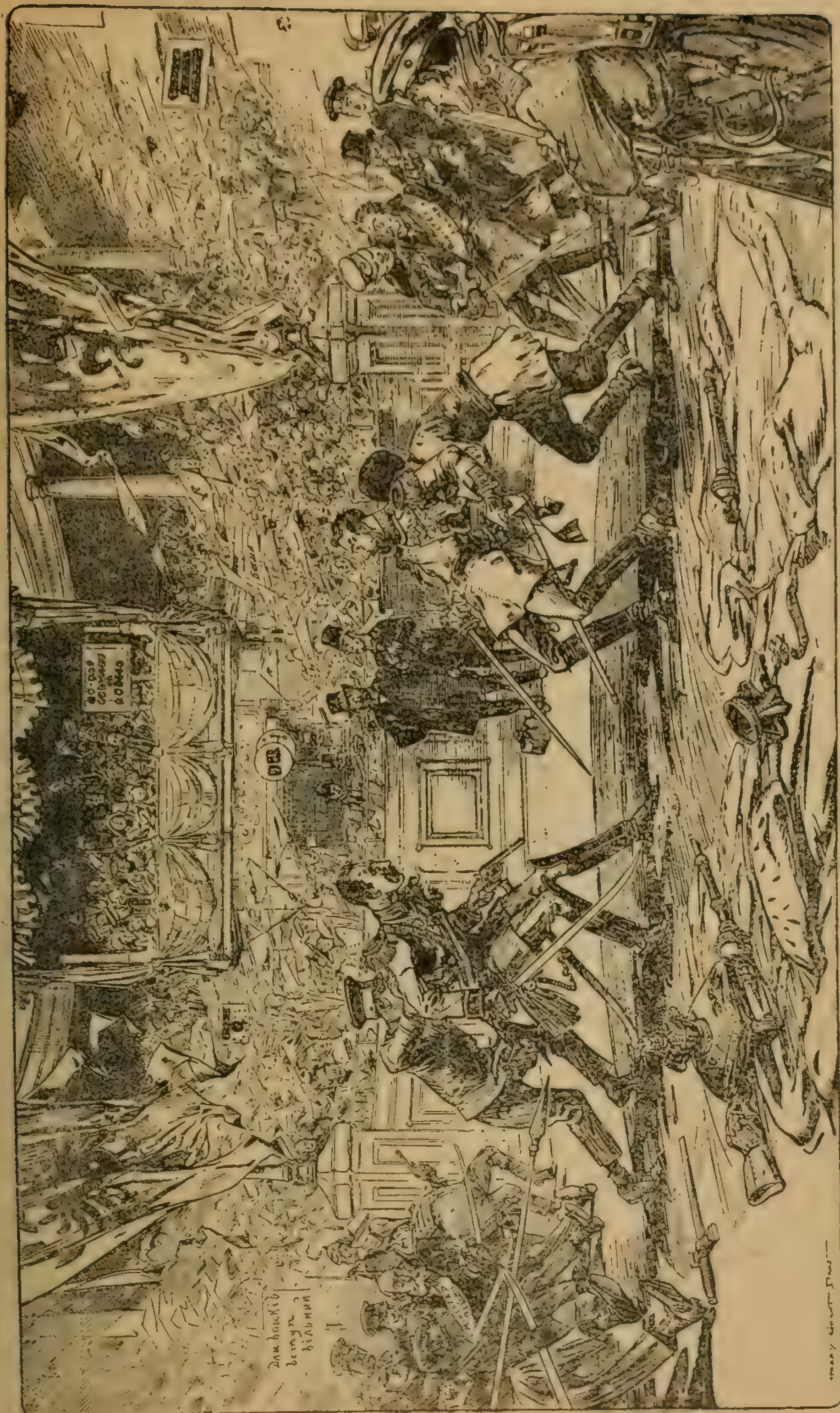

Два ставки.

(Весняна іділя).

Великий кохінхінський когут у панськім курнику злопотів крилами і товстим басом заспівав: — ку-ку-рі-ку! Його сильний голос збудив когута на приходстві і сей заспівав таксамо басом ку-ку-рі-ку! Почув се когут в учителя і відповів обом високим тенором, що й він також не спить. А за сими трома когутами стали відзивати ся ріжними голосами селянські когути в цілім селї, так, що ку-ку-рі-ку тягло ся з пів милї, з одного кінця села аж на другий. А потім знов усе затихло.

Цїле село спало.

Була ясна і тепла ніч на веснї. Місяць стояв саме над панським ставком, приглядав ся собі у водї, як у зеркалї, і від часу до часу заслонював очи хмарками: поганий ставок, повен жаб! аж не мило дивити ся! Він перейшов понад панським огородом і заглянув у громадський ставок: тут очерети і болото і жаб ще більше. Закутавшись у хмару, місяць пійшов далї своєю дорогою і аж над лїсом за селом знову розяснив своє блїде, повне лице.

Річка, що випливала з лїса і, загачена в панськім огородї, творила панський ставок, а загачена вдруге на громадській толоцї, творила громадський ставок, блисла тепер проти місяця сріблом. Небо і повітре стало темно-синє, тільки лїс чорнів оподалїк.

Та у сю місячну, весняну ніч дивні річи заподіяли ся в обох ставках. У панськім ставку жили польські жаби, бо пан був Поляк, а у громадськім ставку жили руські жаби, бо громада була руська.

Спершу громадський ставок дрімав; чи втомили ся руські жаби після денної жарі, бо їх ставок лежав як простерта плахта на сонцї, чи може ждали на що, — тихо було у ставку, тільки троща і шувар шуміли ледви замітно.

Один лише самець, Жабур, не спав і не дрімав; вилїз на листок водяної лїлії, надув ся і думав важку думу. Там у панськім ставку о кількасот кроків діяло ся щось незвичайне. Чути було поодинокі голоси жаб, але цїла польська жабяча громада не верещала, як се було в її звичаю і вдачі. Дивуєть ся руський Табур, що таке стало ся галасливим польським сусїдам; він зіскочив із листка у воду і помаленьки річкою підплив під польський ставок. Вилїз на беріг, роздивив ся і зрозумів у чім дїло: панський ставок у тім місци, куди ще місяць кидав своє проміне на воду і на беріг, аж кишів від жаб, що збігли ся до купи і очевидно приготовляли ся до великого концерту.

На жабуриню був концертовий поміст. На ньому вискочив жваво шляхтич, пан Жабчиньский, і почав промову, звісно, по польськи: —

"Куме і кумове! Сьвяткуємо сеї ночи память нашого поета Адама, що у своїх поезиях ґенїяльним способом описав не тільки людий і инших зьвірів, але й нашу жабячу громаду. Хто з вас не знає чудового уступу з "Пана Тадея", посьвяченого нашим жабячим концертам! Сей уступ додає нам національної гордости; кожда польська жаба повинна знати його на память. Описуючи вечірний концерт, наш перший і найславнїйший у славянськім сьвітї поет призначив найбільше місця нам, польським жабам. Вечірний або нічний концерт на веснї без нашої участи не був би концертом; ми найкрасші на сьвітї співаки, бо не даром наш ґенїй описав нас такими віщими словами: —

Na finał szmerów muszych i ptaszęcej wrzawy
Odezwały się chórem podwójnym dwa stawy;
Jako zaklęte w górach kaukazkich jeziora,
Milczące przez dzień, grające z wieczora.
Jeden staw, co toń jasną i brzeg miał piaszczysty,
Modrą piersią jęk wydał cichy, uroczysty;
Drugi staw, z dnem błotnistem i gardzielem mętnym,
Odpowiedział mu krzykiem żałośnie namiętnym;
W obu stawach piały żab niezliczone hordy,
Oba chóry zgodzone w dwa wielkie akordy.

Ten fortissimo zabrzmiał, tamten nuci z cicha,
Ten zdaje się wyrzekać, tamten tylko wzdycha:
Tak dwa stawy gadały do siebie przez pola,
Jak grające naprzemian dwie arfy Eola.

Мої куми і кумове! Скільки признаня для нас у сих словах безсмертного поета! Чим для покійних Греків був сам бог Еоль зі своїми інструментами, тим для польського народу є ми, польські жаби! Як кавказькі озера, ми мовчимо за дня, розважаємо свою славну минувшину, згадуємо свою вітчину, в котрій жаби могли переплисти з одного моря в друге; зате вечерами і ночами співаємо про свою недолю: і fortissimo і pianissimo, і ридаємо і зітхаємо. А в нашім співі є нечувана, чисто польська гармонїя; наші жабячі ставки складають ся в божеські акорди, показуючи, що одно в нас серце і один ідеал: великий став від моря до моря, себто одно велике море, але без солоної води, в котрім ми гуляли би собі без остраху перед бузьками й иншими ворогами нашої вітчини! І ми собі такий став знову заложимо і будемо в нім горою над усіми иншими жабами: московськими, українськими і німецькими, горді на свій давний шляхотський рід, на нашу гармонїю і орґанїзацію суспільної працї, — годї на те, що наш найбільший поет признав нам першенство у вечірних концертах, як найкрасшим польським співакам, так, що мало що змінивши слова ґенїя, ми можемо покласти на всїх своїх нотах девізу: —

W stawach sobie nucimy, jak arfy Eolskie:
Żadne żaby nie grają tak cudnie jak polskie!

Бесїдник скінчив і по цїлім польськім ставку розлягли ся нараз грімкі рехканя і кваканя. Почав ся концерт польських жаб на честь Міцкевича, зложений з патріотичних деклямацій, співів, гри на сопілках із трощі і з ґімнастики жабячих соколів. Соколи вилазили на стрімкий, високий беріг і скакали стрімголов у воду, не розбиваючи собі притім нїчого. Крик був такий, що аж до села було чути.

Руський Жабур сидїв спершу спокійно на березї, приглядав ся всему і слухав. Але гадка про висшість польських жаб страшенно гризла його і обурювала тим більше, чим довше думав він над нею; вкінци крикнув він з обуреня: "овва"! і не чекаючи на конець польського концерту, скочив у річку та поплив у громадський ставок. Найшов тут у трощі вченого професора, доктора Жабського, збудив його носом і спитав наляканим голосом: —

— Чи Шевченко не писав нїчого про руські жаби?

Др. Жабський думав кілька хвилин. Піднїс очи до неба і почав говорити поважно: — Наш батько Тарас, заки запалив лучницю правди, волї і науки, мусїв перше уродити ся і він справдї уродив ся в часах Наполеона Великого, коли в Европі...

— Я не про се питаю ся, тільки чи він писав що про жаби?

— Почекай, я тобі скажу: то все треба брати історично, ґенестично і критично, треба показати звязь...

— Ет! бузько тебе бери!

І Жабур поплив дальше, до громади меньше вчених жаб. Збудив усїх голосним окликом: "Куми! куми! ех-ех-ех!" Вилїз на листок і ждав.

— Квак! квак! Що таке? — спитала ся його громада.

— Кривда нам! — верещав Жабур. — Ви спите, а там у польськім ставку наші сусїди величають ся, що нема понад них, що вони найкрасші співаки, порівнують себе з богами, а нас не мають і за комарів! Мої куми і кумове! Чиж є що на сьвітї красше, як українсько-руська пісня, як наші руські жабячі концерти! Нехай поети величають нас або й нї, — ми скромні і співаємо не для людий і не для слави, — але наша пісня, наша дума не вмре, не загине! Наші піснї красші нїж польські, наші концерти мають европейську славу! Тільки що ми не вміємо так надувати ся, як польські жаби! Але нехай вони собі й не знати які мрії снують про одно море, ми в се їх море не полїземо, ми не дамось, нас більше тут! Нехай сабі польські поети величають

свої жаби, а ми все таки горою! Наша девіза: —

Польських жаб най поїдають довгі бузьки;

Жадні жаби не співають так гарно, як руські.

— Жадні жаби не співають так гарно, як руські! — за спів ставок. — Славно, куме! Хе-хе-хе!

— Співаймо, братя! Покажім, що ми знаємо!

І руський ставок почав співати. Спершу жалібно, так жалібно, що аж серце краяло ся, на нуту: "А ти поїхав, мене понехав!" Потім виступив мужеський квартет і заспівав: "Реве та стогне Дніпр широкий", пісню дуже відповідну до нічного концерту на ставку. Далї панна Жабківна, вилїзши на трощу, співала чудовим сопраном: "Ой одна я, одна!", збуджуючи загальний смуток у серцях жабячих кавалєрів. Вкінци цїлий ставок заспівав potpourri, зложене по руському звичаю з похоронних і весїльних пісень. Хор був прегарний і разом з ясною весняною ночию впливав на жабячу душу так, що вона розпливала ся по цїлім ставку.

Проспівавши так кільканайцять пісень, руський ставок утомив ся і затих. Коли чує, а в польськім ставку сусїди як почнуть співати: — "Jeszcze Polska nie zginęła", аж луна йде! Гей, як прокинеть ся руський ставок, як загремить: — "Ще не вмерла Україна!" — настав такий вереск, що й розібрати було годї, що співали одні, а що другі.

І не вмовкали вже оба ставки аж до самого досьвітку, коли на край-небі зачервонїло ся сонце. І були би співали привітну пісню самому сонцю, але з села надлетїли три бузьки, стали кружляти понад обома ставками, — всї жаби пірнули у воду і замовкли.

Конюх, що лежав на пасовиску і зовсїм припав росою, підняв ся помалу і закляв: "А грім би вас побив, прокляті жаби! Цїлу ніч спати не дали!"

Осип Маковей.

ХАЙ НЕ ПИТАЄ...

Жена: — За що ти беш хлопця?

Батько: — Він цїлий день надоїдає менї питанями, на котрі я не всилї відповісти.

Так буржуазне правительство поступає з своїм народом...

— Як вам жиє ся на селї?

— Добре!

— Щож робите?

— От сяду в саду, возьму гарну наукову книжку і сплю.

Жебрак: — Бідний темний калїка просить о милостиню!"

Пан: — "Ви темні? Чи то правда?"

Жебрак: — "Цїлком темний, правдиво, як ту стою!"

Пан: — "Но, то маєте ту шустку". (Дає єму крейцар).

Жебрак: — "Но, паноньку, так цїлком я слїпим не є!"

ГОЛОВНА ПРИЧИНА.

Піп (до арештанта): — Чому ти ту сидиш мій сину?

Арештант: — Та так, скажу вам всю правду. Я — розумієть ся — не був-би ту анї мінути. Але стіни такі сильні, що я не можу їх розвалити. І ось приходить ся сидїти...

ПРЕДСТАВИТЕЛЇ МОЛОЧАРСЬКОЇ СПІЛКИ.

— Я сегодня почув важну новину.

— Іменно?

— Коровяче масло можна зробити з правдивого молока.

Пізнай свої недостачі, а будеш знати і свої добрі сторони.

Кождий має одно стале занятє, а то: — бавити ся сплетнями.

Добре бути фільософом, коли хто має повний жолудок.

Пан професор.

Поневолї прийшло ся менї приняти посаду учителя української лїтератури в дівочій школї. Поневолї, як кажу, бо я завсїди був встидливий і неповоротний в товаристві жінок, а розмови з жінками були для мене справжними тортурами. Та жити не було з чого, а трафила ся отся добре платна посада в дївочій школї, тай я без надумувань, хоч із страхом, приняв її.

Моє вчительоване мало зачати ся на слїдуючий день після підписаня умови. В клясї було трийцять молодих дївчат, здаєть ся чи не найгірших збиточниць у сьвітї.

В той день, коли я мав обняти своє нове становище, я зірвав ся раненько, ще перед шестою годиною. Попереднього вечера я приготовляв собі привітну промову, виклад з лїтератури і робив всїлякі потрібні, а може й непотрібні записки. В ночи я був такий зденервований, що годї було на хвильку заснути.

Я виголив ся, умив ся і вичесав ся старанно, натягнув нове одїнє, убрав чистий ковнїрець і гарну краватку, вичистив черевики — і так причепурений ждав на годину девяту, коли то мало зачати ся моє занятє.

Перед відходом з хати я оглянув себе сотний раз в зеркалї, а переконавши ся, що всьо на менї в порядку, із страхом і бючим серцем вирушив до школи. Саме коли я станув на порозї шкільного будинку, годинник дзвонив девяту. Яким страшним відгуком відбивало ся се дзвонене в моїм серци! Здавало ся, що немов я йду на смерть, або на страшні муки. Я вже хотїв вертати ся, але мою присутність завважали, тож не було ради. Вимушеним ходом, неначе пяний, я подав ся до шкільної кімнати.

Я відчував, як вдарила кров менї до голови, як товкло ся в груди серце, як крутила ся голова. І здавало ся менї, що від входових дверий до шкільної кімнати дїлить мене довга-довга просторонь. "На що приймав ся ту тричи кляту посаду?" — находило на мій ум питанє.

Нарештї місце призначеня. Обширна, ясна кімната. Мої учениці сидять в лавках. Проти дверий, на противній сторонї стіл і крісло для учителя.

В кімнатї тихо-тихо...

А в мене серце стукає, товчеть ся мов шалене. Ух, те серце!... Думки в мене біжать з блискавичною скоростию. Як же довгий сей шлях від дверий до стола. Здаєть ся, треба буде віками йти. Та я йду... Йду з такою відвагою, не мов би я йшов під шибеницю.

Та нагло... Ох, як болючо згадувати ту хвилю. Нагло до моїх ущий доходить придушений сьміх. "Ого, се з мене сьміють ся!" — майнуло менї в голові. А голова крутить ся, крутить ся, страх! І здаєть ся менї, що се не шкільна кімната; здаєть ся менї, що се величезна, страшна заклята саля. І здаєть ся менї, що сидить тут не трийцять злобних, язикатих сотворінь, але триста. Але нї, нї — їх більше; їх є вже трийцять тисяч, і ще більше, і ще більше.

І знов здавлений, шиплячий сьміх... "Ух, гадина!" — подумав я собі. Перед моїми очима замигали огники, а голова кругом і кругом, наче колесо.

Боже, як же ще довго менї йти, заки сяду коло стола? Йду і йду і кінця нема. А на мене, здаєть ся, глядить трийцять тисяч пар блискучих очий збиточниць. В тих очах так і видимо грає сьміх, кпини з мене.

"Які жорстокі вовчиці" — думаю собі. Ото попав ся!

І знов сьміх. Але вже голоснїйший і сьмілїйший і більше їдкий. Пече мене сей сьміх в само серце горячим зелїзом. Голова крутить ся, серце бє з усеї сили, а в ухах шум пекольний.

А я йду і йду, а стіл ще так далеко. А сьміх змагаєть ся і коле мене ножами в серце. Хіхочуть і регочуть жорстокі гадюки щораз голоснїйше.

Менї нагло приплила до голови думка,

що я незачесаний, або не маю ковнїрця, або що моє одїнє не в ладї.

І я скоро сягаю рукою за волосє, однак воно зачесане. Хапаю за ковнїрець, за краватку — і переконую ся, що їх не бракує. Гляджу крядьком в діл, чи може, борони Господи, не лишив черевиків в дома. Але черевики на ногах — все в порядку.

А ті чортицї регочуть, мов шалені.

"І коли я дійду вже до того клятого стола?" — шибнуло менї в голові. Треба скорше. Отже йду, з силуваною певностию.

А ось на два кроки передімною лежить на підлозї кавалочок пережваної "чюн-ґам". Я знаю, що наступлю на неї. І я пристаю і думаю, що менї діяти: чи станути на "чюн-ґам", чи перескочити.

А ті погані цокотухи регочуть ся, аж боки рвуть.

"Отже, треба йти дальше" — думаю. Один крок — всї очи, горіючі злобою і збитками, звернені на мене... Сьміх затих і в кімнатї стало нагло тихо, хоч мак сїй. А отся велика збиточна дївчиско, що сидить на краю, впялила в мене величезні, зелені, гадючі очи і я бачу, що вона зараз порскне реготом.

Другий крок... і — ах, боги!.. Моя нога поховзнула ся па "чюн-ґам" і я як довгий лежу на долівцї.

А ученицї регочуть ся аж лягають. Я зриваю ся скоро, лишаю капелюх і книжки і прожогом лечу в двері. Біжу що сили, втїкаю від того страшного пекла, до своеї хати.

Люди стають, зглядають ся на мене, але я не зважаю на се і мов божевільний жену вперед.

Влїтаю в хату і кидаю ся задиханий, змучений, спітнїлий, застрашений на ліжко.

І відтодї я ще більше не свій в жіночім товаристві. Колинебудь переходжу попри дївочу школу, хочеть ся менї перехреститись і втїкати. А як побачу "чюн-ґам", то в моїм серци знимаєть ся страшна буря злости.

Мої друзї жартують і питають, коли моє весїлє; але я знаю, що сего не буде нїколи.

Іван Гундяк.

ЯК ТОЧКА ЗАХОТЇЛА СЛАВНОЮ СТАТИ.

Раз якось хлопчина,
Бідний сиротина,
Задачу писав.
Реченє скінчив,
Точку поставив,
А сам задрімав...
І сон йому снить ся,
Що точка казить ся:
"Чом я не такая
Як буква котрая?"...
І хап хлопця за чуприну,
Давай бити в голу спину.
Дитина злякалась,
Ручка задрожала...
Чорнило в купочцї
Розлялось по точцї.
І точка під пером
Стала чорним зером.

ЖИТЄВІ ВІДНОСИНИ ПОПРАВЛЯЮТЬ СЯ.

Батько (сидить при обідї): — Коли я був хлопцем, то часом я мав ледви кусник сухого хлїба на обід.

Мала донечка: — Не правда, тату, що в нашій фамілїї вам лїпше? Тепер ви вже нїколи не голодуєте.

НАЙПЕВНІЙШЕ ПІДПРИЄМСТВО.

— Мій Янкелю! Порадь менї, що маю діяти: маю трохи готівки і хотів би-м що заложити, але в нинїшних часах бою ся стратити.

— Ну, я панови пораджу легкий інтерес: най пан заложить ногу на ногу — на тім то ще нїхто не стратив.

Конечність не знає законів.

Кождий повинен бути сам собою, працювати власними силами, думати своєю головою і висловлювати свої чувства.

ЗНАНЄ ЖІНОЧОЇ СЛАБОСТИ.

— На що ви примістили таке велике зеркало при дверах?

Різник: — Щоби кухарки не бачили, як важу мясо.

"ПОСТУПОВА" ДИТИНА.

Сімлітний син шевця не дуже то любив свою маму і часто робив їй збитки. Мати, розуміє ся, карала дитину примірно за кождий вибрик. Синок біг сейчас до батька жалувати ся, а батько гласкав його, коли він плакав.

Одного разу прибіг він знова до батька з плачем.

— Що тобі? — питає батько.

— Ваша жінка знова мене вибила! — каже хлопець.

НА ВІДПУСТІ.

Був кум на відпусті і захотіло ся йому "гербати". Перекупка наляла до горнятка гербати, але кум не хотів пити, бо побачив спорий кусок лою.

— А ти хаме якийсь — крикне перекупка — то Ісус Христос пив оцет з жовчию, а тобі троха лою вже завадило?!

Добродушний кум рад не рад, взяв гербату і випив.

— Овва, яка ми то горда. Дреш носа в гору, а моя мама повідає, що пригадує собі, як твоя мама продавала фляки на маркеті.

— А моя мама повідає, що пригадує собі, як твоя мама ніколи не хотіла платити, як набрала на борг.

ЖЕНА ДО МУЖА.

— Як би я умерла, щоби ти зробив?

— Ошалїв-бим!

— Ая, певно оженив-бись ся з другою.

— Ні, дорогенька, до тої степени не ошалїв-бим.

— Ся корова мусить мати вже 2 роки.

— Та по чім пізнаєш?

— Ну, бо має два роги!...

В КОРШМІ.

— Куме, жінка чекає на вас на дворі.

А чи вона сама?

— Ні, має палицю в руках.

Пес вкусив з пекла родом бабу Явдоху, а деякі спречали ся, чи той пес не скажений.

В тім хтось підозвав ся: —

— Не гризіть ся люди! Як він вкусив Явдоху, то хоч би не був скажений, то напевно — сказить ся...

Пан капраль обрехтовують рекрутів на "горі", коло касарні. Зайшли гуси на "гоф" і зачинають "ґеґати". Пан капраль обернули ся гнївно і крикнули: —

— Рекрут Черепаха! Вижени тих "цивілів" з "гофу"!...

— Слухай Касю, перед нашою хатою ходить якийсь вже з годину, там і назад...

— Десь також! Та чому-ж пані вже давно не сказали менї того.

— Що треба робити, щоби зажити 90 літ?

— Не треба в протягу 90 літ умирати.

Природа подобаєть ся людям передівсім своєю ріжнородностию.

Перший між народними є той, котрий має найліпші школи; а коли він мимо сього не є першим, то буде першим завтра.

ВІЛЬНІ ДУМКИ.

Не бій ся сьвіта на котрому живеш.

Людськість є висша над усї доґмати.

Слуга божий, що вчить одну людину ненавидіти другу, є на услугах діявола.

Чому воно є так, що один має мілїони долярів, коли мілїони нїчого не мають?

Вже час, щоб люди зачали дбати не про гроші, а про житє.

Вбогий підтримує богача більше, ніж богач вбогого.

Церква та косцьоли, — се розсадники забобонів.

Правду маєсь шепотїти, але брехня може проповідуватись голосно.

Дім є сьвятійшим над церкву.

Убране на ченцю та черниці не відмінюють їхньої людської натури.

Дитина годована "Житієм Сьвятих" не може бути здоровою підставою нації.

Скажи богатому християнинови, щоб він роздав своє майно убогим і наслїдував Ісуса, а він тобі скаже, що він не є такий дурний, щоб таке зробив.

Се дуже дивне, що як богато ангелів узялось до роботи, а так мало зробили за так довгий час.

Коли людина умре, то се значить, що вже не може що иншого робити.

Варто нам застановитись, як ми живемо перед тим, як думати, як жити.

Оране прерії робить богато більше добра, як молитва.

Зрозумій наперед, чого ти хочеш, а тоді зрозумієш, що ти можеш.

Чоловікови всюди було би добре, колиб йому всюди не докучали.

Дійсну красу вміють оцінити лише знавці; товпа любить прикраси.

Два найбільші добра дано чоловікови: сон і незнане будучности.

МАРК-ТВЕЙН.

ПЯТЬ ДАРУНКІВ ЖИТЯ.

I.

У розцьвіті житя прийшла добра богиня із своїм кошиком і сказала: —

— Оттут є дарунки. Вибери тільки один а прочі лиши. Уважай тільки: вибирай гаразд, о, вибирай гаразд, бо тільки один з дарунків є цїнний.

Дарунки були отсї: — Слава, Любов, Маєток, Роскіш, Смерть.

Молодець промовив сейчас: —

— Нема що довго надумувати ся!

І вибрав Роскіш.

Пішов сейчас у сьвіт і зачав уживати роскоший, що їх міг тільки добути. Та однак кожда роскіш була коротко-тревала; скоро приходило розчароване, порожнеча і суєта. Небавом промовив до себе молодець: —

— Мої лїта є зовсім страчені. О, коли-б менї щераз можна було вибирати! Вибрав би я добре!

II.

Добра богиня появила ся знов і сказала: —

— Лишило ся ще чотири дарунки. Вибирай щераз. Та однак памятай молодче, що час улїтає скоро, а поміж дарунками є тільки один дорогоцїнний.

Молодець думав довго-довго, а вкінци вибрав Любов. А вибираючи, не замітив зовсім рясних слїз, що випливали з очий доброї богинї.

Після многих-многих лїт молодець сидїв біля домовини в осамітненій кімнатї і говорив до себе: —

— Одно за другим померли і покинули мене, а тепер вона, моя любов, лежить в домовинї; вона остання любов і найдорозша. Самота за самотою пролїтала понад мене. За кожду годинку щастя, що його подавала менї зрадлива Любов, платив я тисячою годин смутку і одчаю. Проч отже, Любове, з мойого серця! Будь проклята!

III.

—Вибирай щераз!

Так говорила добра богиня і додала: —

— Літа навчили тебе певне розуму, я певна сього. Лишило ся ще три дарунки. Памятай, що тільки один з них має правдиву вартість. Вибирай отже добре.

Чоловік думав довго-довго і вибрав Славу.

З тяжким зойком відійшла від нього добра богиня.

Після многих літ вона прийшла знов до нього і станула за ним, придивляючи ся уважно. А він сидів самітний серед глубоких думок. Вона-ж знала його думки, бо вони були ось-які: —

"Моє імя лунало широко по сьвіті; кождий язик величав його під небеса і якийсь час видавало ся мені, що всьо гаразд. Та однак як-же коротко се тревало! Прийшла завість, очернене, клевета, ненависть, переслідоване. А нарешті зачали висьмівати мене, а се було початком мойого кінця. Після сього зачали люди показувати зглядом мене милосердія, а се є похорон слави. О, гірка і нещасна моя славо! З початку на тебе кидали болотом, а врешті ти зігнила серед погорди і співчутя".

IV.

— Вибирай щераз!

Се був голос доброї богині.

— Лишило ся ще два дарунки. Не попадай в роспуку. Із самого початку був тільки один дарунок дорогоцінний; він ще таки остав ся.

— Маєток — се сила! — подумав чоловік. — Який-же я був сліпий! Аж тепер буде мати моє житє якусь вартість. Буду роскидати гроші, уживати сьвіта. Всі, що нехтували мною і чернили, будуть вити ся передімною в поросі, а я кормити-му моє голодне серце їх завистю. Мати-му роскоші, всі радости, всі принади духові, увесь чар фізичного вдоволеня. Буду купувати, купувати, купувати! Прийде до мене поважане, честь, обожане! Стратив я чимало часу і вибирав лихо передтим, та нехай пропадають минулі хвилі. Тоді був я незрячий і не розумів справи як слід.

Минуло три роки. Прийшла хвиля, коли наш знакомий сидів опущений і нужденний. Очі глубоко-запалі, тіло покрите лахами; він жвав беззубими яснами окрух черствого хліба і мимрав до себе: —

— Прокляті всі примани сьвіта; вони-бо криють в собі брехню і зраду. Се не дарунки, а тільки тягар. Роскіш, Любов, Слава, Маєток — се тільки дочасна подоба для вічних дійсностий: Болю, Журби, Сорому, Нужди. Добра богиня говорила правду. В її кошику був тільки один дарунок дійсно цінний! Як незначні в порівнаню з тим одним дарунком є всі прочі, що їх я вибирав попередними разами! Сей один був би для мене дійсно дорогий і солодкий, бо він затоплює у вічнім сні всі болї, що тревожать тіло, і всі сороми і роспуку, що рве ум і серце. О, щоби мені дістати сей правдивий дарунок! Я такий перемучений! Бажаю спочинку!

V.

Добра богиня прийшла знов і принесла чотири дарунки у своїм кошику, та між дарунками не було Смерти. Вона сказала: —

— Я дала Смерть для малої дівчинки, що була найсолодшою дитиною для матери. Дівчинка була несьвідома, та однак вона мала до мене дуже велике довіре і просила мене, щоби я вибрала сама для неї один з дарунків. А ти, вибираючи, не просив мене о се.

— О, який-же я тепер нещасний! Що-ж тепер лишаєть ся для мене?

А добра богиня одвітила: —

Лишаєть ся для тебе се, на що ти навіть собі не заслужив, іменно: — упокоряюче марево Старого Віку.

(Переклав Волод. Д—а).

— Як назвати се, коли дитина родить ся в пять місяців по слюбі родичів?

— А, "вибриком природи".

ЦІЛИЙ НАШ КРАЙ ОДИН ЦВИНТАР.

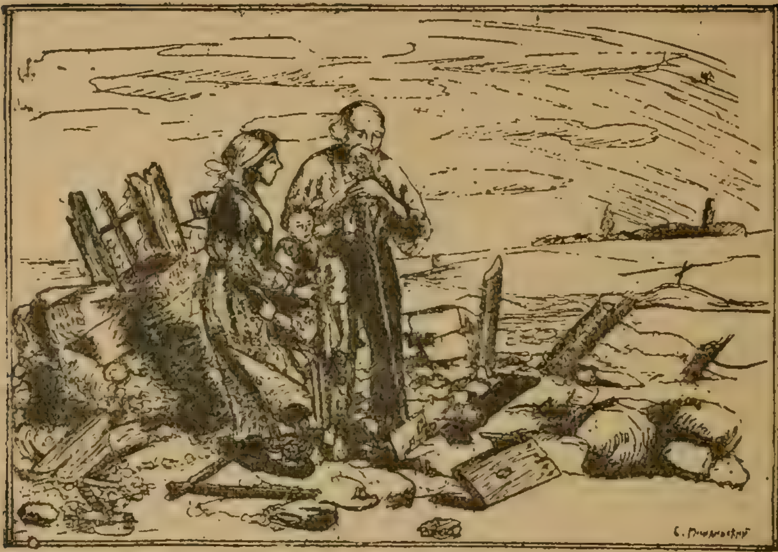

Там, де колись цвили квітки
Біліють ся сухі кістки.
Де діти грали ся в хатах,
Чатує біль, кочує страх.
Де землю краяв срібний плуг,
Там оре смерть по Сян і Буг.
Там оре смерть, страшний ратай,
Їй все одно — зима чи май.
Їй все одно — дитя, старець,
Що ступить крок — то гріб і мрець.
Що ступить крок, що ступить два,
Валить ся дім, горить трава.
Йдуть з димом стоги і хати
Що можеш ти? Що можеш ти?
Цілий наш край один цвинтар
А деж грабар? А деж грабар?

Здалека він до нас ішов
Горнути трупи, лити кров.
Гадав собі, що в одну мить
Житє краю застановить.
Хотів народ наш сей опир
Загладі видати на жир.
Та хоч ширив кровавий страх,
Житє скривалось в попелах.
І на могилї в день весни
Сиротам снились предків сни.
Побачив — ради він не дасть: —
Житє народу — Божа власть.
Даремний труд і — рад не рад
З лопатою вернув назад.

Богдан Лепкий.

НЕТЕРПЕЛИВИЙ.

Один наш Джек, що то вічно робив по "острих ґениках" приїхав нарешті до Вінніпеґу тай хтось затягнув його на представлене одного із наших аматорських кружків. В штуці прийшло місце, де аматор мав висікати ніс, а не маючи хустини, мав питати за нею. Коли він зачав повторяти раз по раз: Хустини! хустинки, дайте! — нашому Джекови спротивило ся се, він встав з поміж публики тай каже: — "А, та на яку холєру тобі фустини? Вішмаркай сє в кулак, обітри руку в холєву тай говори далї"...

НЕ ЗНАТИ, ЗА ЩО ВЛАСТИВО ВМИРАТИ.

Протягом години поясняв капітан своїм жовнїрам обовязки жовнїра. Передівсїм клав він натиск на те, що жовнїр повинен умерти в обороні вітчини. Коли він сподївав ся, що жовнїри вже досить розуміють його, хотів переконати ся, о скільки вони запамятали його науку.

Оглядаючи ся по шкільній кімнатї, він побачив одного рекрута, який пильно дивив ся на нього. Сього рекрута питає він: —

— Рекрут Н., чому то жовнїр має умерти за вітчину?

Рекрут подумав хвилину тай каже: — Добре пан капітан говорять; чому то властиво чоловік має вмирати!

КОЛИ МАЛПА БЄ ЛЬВА.

Бив ся довго лев завзятий,
З поганими звірами,
Із медведем, вовком, лисом,
І зі всїма ворогами...
А застрашена малпа,
На дереві сидїла,
Витріщила очицї,
І на те дивилась.
Ті били льва по голові,
Так, що він аж здеревів,
І лев бідний, як неживий,
На землю ся повалив.
Потім звірі розлетїлись
Малпа з дуба злїзає,
Позирає на льва
І так собі дума:
Пожди, ще і я пімщу ся;
Нераз ти за мною гнав,
Як я дещо в тебе вкрала,
Ох, як ти мене лапав!
І вилїзла вона на льва,
І по нім скакає,
І його болючі рани,
Лабов роздирає.
То що тодї малпі буде,
Як лев знов віджиє,
Махне хвостом і по малпі,
І на смерть її забє.

* * *

І так воно, добрі люде:
Медвідь, то цар-Москаль,
Вовк-Астрія, а лис Нїмець,
Гнобили нас, що аж жаль.
Лев, то рідна Україна,
Наша вітчина буйна,
Малпа, се Лях по ній скаче,
Доки не віджиє вона.

М. Віптонів.

ПОРЦІЇ У ВОЄННІМ ЧАСЇ.

— Мій таріль є вохкий — жалував ся один гість в лондонськім реставрантї.

— Якто? — питає здивована кельнерка — таж то ваша зупа; у воєннім часї не вільно подавати великих порцій.

ХЛОПСЬКИЙ РОЗУМ.

Питали ся селянина, яка є ріжниця між давнїйшими часами а новійшими. "За давнїйших часів — відповів селянин — мали люди ґрунт, а не мали податків; нинї маємо податки, але ґрунту — дасть Біг!"

В ДОМІ ШЕВЦЯ.

(Отець і син челядник).

— Якось нинї не маю гумору, щось менї робить ся маркотно, чогось менї недостає.

— Тато не били ще сьогодня мами.

БІДНИЙ ЖИД.

Жид приходить з рахунком до ґрафа, а сей питає його: — Чи ти ще нїчого не дістав?

Жид: — Дістав-єм два рази в писк від вашого вокоман — нич більше!

"КАЗАННЯ".

Десь там в панському костелї,
Чи то у "плебанї"
Росходив ся польський "пробощ"
По "мші" на казанї: —
— "Чи ви віцє мої дроґі,
Як то пан буґ ствожил,
Цо найлепше єст на свецє
В душе пана вложил.
Светлє, бяле і пахнюнце,
І єще ружове; —
Нєх-же бендзє паньства венце, —
Нєх жийон панове!"
І панове у костелї
Лобами кивають,
А орґани десь на стелї
Дуже гучно грають...
На ту пору десь до лиха
Мужик розгуляв ся;

Чує грають на орґани
Він в костел подав ся.
Прислухатись став поволі
Що "пан пробощ" бреше —
Закусив губу до болю,
Потилицю чеше.
А на решті не стерпівши
Начав промовляти: —
— "Чи не вбридне тобі ляше
Так довше брехати".
Я вже бачу що ти дурень
Та і розбрехав ся,
А того і сам не знаєш,
Звідки пан узяв ся!...
Коли хочеш правду знати,
То вспій замовчати;
А ви слухайте панове,
Що маю казати!
Скаменїли всї присутнї,
Що то з того буде,
А мужик став промовляти: —
— "Ось слухайте люди: —
Як вам відомо, що бог
Після всього ліка,
При кінцї всього створіння,
Створив чоловіка.

Зробив пана і мужика, —
Створив обох разом,
Тай поставив сушити ся
Десь під перелазом.
Мужика створив із глини,
А пана із тїста,
Аж коли де не узялась
Собака, переста.

От підбігла до обох,
Хвостом повиляла,
Та і пана що був з тїста,
В зуби свої взяла!

Дуже їсти бачте хтїла,
Нїчого казати, —
От вхопивши пана з тїста, —
Давай утїкати!

Тут проснув ся сам господь,
Сплячий поглядає,
Аж дивить ся що вже пана
На місцї не має.

Став до ангелів господь
Грізно промовляти, —
Щоб летїли як найшвидше
Десь пана шукати...

Побачила бідна псина,
Що смерть наступає, —
І тїкає з паном далї
Де бачить стрибає.
Через корчі, рови терня,
Через лїси преть ся,
Оглянеть ся, — ангел з буком
За нею женеть ся.
Де стрибне, а де турнеть ся,
Тілько лихо з тістом; —
Аби викришивсь кавалок
Вже й пан на тім місцї.
Як викришивсь коло дуба, —
То став пан "Дембіцькі",
А один коло верби впав —
То явивсь "Вержбіцькі".
Кавал загубив в соснинї, —
Де став пан "Сосновські",
З того, що згубив в калинї —
Став пан "Каліновські".
Як кавалок упав в воду, —
Поплив пан "Водзінські",
Зачепив ся за колоду, —
Став пан "Колодзінські".
З гону того із собаки
Вискочив "Гончевські",
А з відки, де ростуть ноги —
З'явивсь "Падеревські"...
Тепер знаєш вражий ляше
Звідки пан узяв ся?" —
Скінчив мужик свою мову,
Й до дверей подав ся.

А піп вуха опустив,
Шепче під ніс з тиха:
"Єще лепі удал за мнє, —
Мондри єст до ліха!"
За народом,

Любарська Щипавка.

Знаєш, нема то таки як поцїлувати панну, але з шлехоцького роду, кожда така як мотилик.

— О, певно, бо як поцїлуєш, то на твоїх устах лишить ся пів фунта фарби.

Михась: — Гандзю, що значить: "народовець"?

Гандзя: — Зараз... зараз... Но, якто, не знаєш? Преціть виразно — народ овець.

ПІСНЯ ПРО ПЕТЛЮРУ.

(На народний мотив).

Буйний вітер із заходу
Віє, повіває,
А з Варшави на Вкраїну
Хмара наступає.
Ой та хмара — то не хмара,
То польські гармати;
Там Петлюра з Поляками
Йде нас мордувати.
Наступає кат Петлюра,
На Київ прямує;
Ой, як-би то Україну
Вбити? — медитує.
Ой, як-би то Україну
В кайдани скувати,
Ой, як-би то отаманом
Вельможним зістати?...
Підступили польські банди
Аж під самий Київ,
А Петлюра, мов собака
Із радости виє:
— "Ой, дам я їм тепер школи,
Як то бунтуватись,
Як то панів проганяти, —
З Москвою брататись!
Ой, дам я їм тепер школи,
Тим хлопам забитим;
Навчу я їх, як то можна
Большевизм ширити!...
Тай післали польські банди
Літаків горою,
Щоб бомбами люд невинний
Томили в спокою.
Ой, кинули одну бомбу
На мешканців міста,
І упала там-же трупом
Убога невіста.
Ой, кинули другу бомбу
На одну хатину,
Та убили хору матір
І малу дитину.
Ой, кинули третю бомбу,
Наробили злого,
Та щей трупом положили
Дідуся старого.
І тішились препогані,
А з ними й Петлюра,
Та не знали що там люди
Думали, за муром...
Ой, як вискочили хлопці,
Як почали бити,
То аж польські ті опришки
Стались всі казитись!
Куди мога утікали,
Збрую покидали
А за ними й хрунь Петлюра
Також давай драла!...

От так тобі вражий кате!
Ось тобі заплата,
Щоб знав, як то на Вкраїну
Іти рабувати!

Щоб знав як то на Вкраїну,
Бандитів зводити,
Як горячу кров з народу
Невинно точити!

Ось так тобі по заслузі!
Ось тобі Петлюро, —
Так тебе народ витає —
Буржуазний чуро!

Остап.

ГАЛИЦЬКА ТОРГОВЛЯ.

Адвокат приїздить до одного місточка на процес. По розправі шукає реставрацію, де мігби з'їсти обід. Та реставрації нема в цілім місточку. Змучений і голодний приходить на ринок і тут бачить перекупку, яка має ще до проданя два печені пироги.

— Кілько коштує один пиріг?

— Га? Два центи.

— То я возьму оба за чотири центи.

— Оба? Оба то я не можу.

— Якто! Таж плачу готівкою! — кличе адвокат.

— Готівкою? Але я не можу спродати оба.

— Щож се значить? Таж я вам сейчас плачу.

— Я не можу.

— Та чому?

— Ну, а з чим я буду тут сидіти?

ВЕСЕЛИЙ ЗЛОДІЙ.

(Українська придибашка)

Привели злодія в суд. Полагодивши передвступні формальности, говорить йому судія: —

— Отже маєте 55 літ?

— Так, прошу ясного суду — "Старість не радість".

— Що спонукало вас до крадіжи?

— От що: "Без роботи погано рукам!"

— Крадіж чейже не робота!

— Прошу ясного суду: "Хто дбає, той і має".

— Дурниці говорите. Відповідайте на питаня!

— Так: — "За дурною головою і ногам лихо".

— Ви сказали, що раз уже були карані за крадіж.

— Го-го-го! Коли се було, ще як я парубком був, а звісно, що "кождий початок тяжкий".

— Памятайте, що маєте говорити правду.

— Так, так, високий трибунале, щиру правду, знаю, що "правдою сьвіт перейдеш, а неправдою ні до порога", а старі люди кажуть: "шила в мішку не утаїш!"

— Роскажіть же тепер, коли ви закрали ся до сусіда?

— "Хто рано встає, тому Бог дає" — думав я собі, йдучи до сусіда, а Бога ошукати не годить ся.

— Відповідайте коротко на мої питаня.

— Прошу ясного суду! "Біда біду перебуде; одна згине, друга буде".

Нетерпеливий судія перериває та кричить лютий:

— Відповідайте лиш, про що вас питаю, а не говоріть тут непотрібних річий, не забирайте нам часу!

— О, "час скоро минає а не вертає", — знаю, знаю.

— Коли не будете відповідати на мої питаня, кажу вас сейчас замкнути.

— Перепрашаю високий суд, "велика хмара та малий дощ", а "що тобі не мило, не роби другому".

— Чи признаєтесь, що ви украли тому два тижні 25 курий у свого сусіда?

— Прошу ясного трибуналу, воно ось як: "з чужого коня хоч серед болота злізай". Чи їх там було 25, сього добре не памятаю, але я все своє: "не вчи ся розуму до старости, а до смерти"...

— Чи се були старі чи молоді кури?

— Старі, високий трибунале. Я усе так, як моя покійна мати наказувала: "шануй старших", а ми всї чейже будемо старими, але то таки нема, як старі говорять: "хто мовчить, двох навчить" або "мовчи, язичку, кашки дам!"

Судія з другими вибухають голосним сьміхом.

— Прошу ясного суду, перепрашаю, що... але...

— Що хочете сказати? Признаєте ся до крадіжи?

— "Пізнати дурного по сьміху його" — кажуть у нас люди, а "і дурень каші наварить".

— Отже се правда, що ви украли курки?

— Щож робити, високий суде: "хліб їж, а правду ріж", а видно, що "чужою юшкою не поживиш ся".

СКОТИНА.

— Тату, чого ваша твар така запухла?

— Вкусив мене овад.

— А що то є овад?

— Овад... то є видиш синку, така муха, що сїдає лише на скотину...

ЩО СЕ Є ПЕКЛО?

— Що се є пекло? — питає піп на катехизації.

— Пекло се робітнича хата, коли загостить до неї яка хороба і коли чоловік є без роботи, а діти кличуть їсти — відповідає якийсь сьмілий робітник.

— Ов, то ви певно соціялїст! — каже збентежений піп. — А хтож то вам так описував пекло?

— Ніхто не описував, отченьку; у мене в хаті воно якраз є!

КАНАДИЙСЬКА КЕЙДА.

Як я була молоденька,
Лиш бралась ходити,
То вже мала я охоту
В люстро ся дивити.
А як я вже підросла,
Пятнайцять літ мала,
То вже хлопців я до себе,
В гості запрошала.
Котрий нічку пересидів,
Каже не забуде,
Коби прийшли вже мясниці,
Женити ся буде.
А як вийшла я на штріт
Все ся оглядала,
Чи дивлять за мнов Джеки
Я про-то думала.
А вони ся усї дивлять
Вилїзлиб їм очи,
А зі мною нї один
Женитись не хоче.
Приходжу я раз до дому,
В люстро заглядаю,
А тут мое вже личенько,
Мохом присїдае.
Побігла я тоді в місто,
Павдру накупила,
Можеб я якого Джека
Красов одурила.
І то менї не помогло
Щож маю забитись,
Джеки уже не хотять
На красу дивитись.
Джеки кажуть, котра дївка
Павдер уживае,
Хоч у неї личко красне
Тупий розум мае.
Котра хоче мужа мати
Мусить більше в мудрість дбати,
Красу нїхто не зважае,
Тільки мудрість цїну мае.

Іван Чобан.

ПОБОЖНИЙ.

Михась будить батька, котрий заснув в церкві підчас проповіди: — Татусю, татусю, вставайте казане вже скінчилось.

Батько (збудив ся): — Скінчилось... то наляй свіжого.

МІЖ НАШИМИ ПРИЯТЕЛЯМИ.

Соціялїст: — Ану говорім, чому ті, що витворюють все, не мають нїчого, а ті, що не роблять нїчого е богаті і мають все, чого лиш забажають?

"Се неправда", каже статистик.
"Нїчого нового", каже історик.
"Нїчого приемного", каже богачка.
"Нїчого великого", каже філянтроп.
"Нїчого зисковного", каже піп.
"Нїчого для мене", каже полїтикер.

ПРИ ІСПИТІ.

Професор: — Ви не відповіли менї анї на одно питанє. Може бодай скажете, чого властиво ви прийшли сюди?

Кандидат мовчить.

Професор: — О... Перепрашаю, я задав вам питанє, на яке в сїй хвилї я сам не міг би відповісти.

В РЕСТАВРАЦІЇ У ЛЬВОВІ.

— Що ясний пан кажуть собі дати?

— Передовсїм я не шляхтич, щоби мене ясним паном називати.

— То нїчого не шкодить, бо ми тут кождого батяра так титулуемо!

ГОЛОС СОВІСТИ.

Болгарський офіцир, перед війною з Туреччиною дістав посьвячену в церкві митрополитом остру шаблюку, якою, після слів самого архипастира — мав стинати голови невірним Туркам...

— Яку би то напись дати собі вирізати на шаблї? — думав офіцир.

— "За царя і вітчину!" — підшепнув йому молох, якому на імя Мілїтаризм.

— "За хрест сьвятий і віру!" — підшепнула Церква.

— Ти їх не слухай! Вони кров люблять! Ти дай вирізати на своїй посьвяченій церквою шаблюці слова: — "Не убий!" — сказала в глубинї його серця утаена Совість.

КОЛИ ШУКАЄШ РАДИ — СТЕРЕЖИ СЯ ЗРАДИ.

Була неділя. Люди ставали громадками по вулицях та говорили про своє житє-долю.

Зійшли ся разом і два сусіди, Степан та Микола. Говорили про се і про те, нарікали на біду, на нові податки, які наложили пани в Відні, говорили про балканську війну, вкінці зійшли — на сербські безроги, аж Степан опинив ся на своїм підсвинку...

— Бачите, Миколо, — каже Степан, — є у мене гарний підсвинок. Замість гроший дав мені його той богач Підгорбочний за роботу. Жінка підховала його, а тепер, бачите, у мене не великий гаразд. Я продав би його, взяв би який ґрейцар, бо й у хаті треба неодного. Та моя жінка знов каже, щоби підсвинка самому заколоти та мясом своє тіло троха підреперувати, яке не дуже то здорове. Та і я не від того, бо чоловік з причини сеї доріжні мяса її на очи не бачить. Тільки одна біда. Як сусіди довідають ся, що в мене зарізаний підсвинок, то будуть іти процесією, а кождому дай і дай, так що самому мало що лишить ся. Порадьте но, Миколо, що ліпше зробити: продати, чи самому заколоти.

Микола, хитрий з біса, моргнувши раз, другий і десятий, каже: —

— І так добре і так не зле. Але я раджу вам таки не продавати. Не оплатить ся. Підете чи поїдете до міста, стратите час і на дорогу, тепер біда, люди не мають гроший, то і не куплять і вертай назад з безрогою до дому. Таки ліпше заколоти. А коли сусіди довідають ся, що у вас сьвіжа солонинка, то ви кождому кажіть — що вам безрогу хтось в ночи украв.

Подобала ся рада Степанови. Подякував Миколї, запросив його — але тільки його — вже наперед на сьвіжі кишки і розійшли ся домів.

* * *

Забаглось і Миколї попоїсти свинського мяса, а не саму лише кишку. Позавидував Степанови празника.

Рішив спробувати щастя, не зважаючи на сему заповідь.

Зайшов отже Микола нишком в ночи до комори щасливого Степана і — забрав йому вже заколеного підсвинка.

Штука вдалась, буде баль!

Рано, якби нічого, приходить Микола до Степана. Поздоровкавшись, питає: —

— А що, сусідо, закололи?

— Та заколов. Але якась мара украла мені його в ночи. А нещастє би на нього! Такий гарний підсвинок!

— Так, так, сусідо, — каже Микола. — Як тільки заговорить хтось про веприка, то ви кажіть, що вам його вкрали.

— Алеж, Миколо, та мені справді вкрали мою працю.

— Добре, добре, Степане, зараз видно, що ви поступаєте після моєї ради. Говоріть кождому, що вам вкрали, бо як та голота довідалась би, що у вас є заколений підсвинок, то для вас самого нічо не лишилось би.

— Чоловіче, яж не жартую, бігме, що ні. Сеї ночи якийсь злодюга закрав ся до моєї комори і вкрав менї вже справленого підсвинка.

Степан, говорячи се, був страшно лихий і на того, що вкрав йому безрогу і на Миколу, який, своїм притакуванєм, доводив його до ще більшої люти.

— Так, так, сусідо, — каже цілком спокійно Микола. — Бо то люди, вибачайте, як безроги. З хати вам не вступить ся, доки чогось не лизне. Але, що до мене — то я прийшов до вас на сьвіжі кишки, бо ви самі мене ще в неділю запросили. Памятаєте, тоді, коли ви мене радились.

Згадкою про раду і своїм спокоєм так розлютив Микола Степана, що він вхопив палицю та почав пробувати її на його плечах.

А Микола вже за дверми кличе: —

— Та що вам є, Степане! Яж прийшов на сьвіжі кишки!...

На біль голови: Зробити з піску шнурок і обвязати ним сильно голову.

ЛУКАВИЙ ДЯК, АБО КОМЕДІЯ З ПОПОМ.

Один піп занадив ся був до одного готелю, так, що майже що ночи пересиджував на піятиці, танцях і т. п., а до того щей часто до дому приводив собі бувало якусь прекрасну любку.

Його-ж дяк, який мешкав разом з ним, прислухував ся та придивляв ся, які-то чудеса творить його піп. От-же із заздрости, постановив повчити попа, та стримати від такого гулящого життя.

Одного дня, рано зібрав він попа на "службу божу" та наляв до одної карафки води, а до другої — замість вина, наляв оливи із якоюсь домішкою. Піп не завважившн збитків налив тої оливи до чаші та почав правити, а коли вже переміняв оливу на "кров Хр." так потягнув собі з добрим апетитом, аж зубами заскреготав! Тільки поглянув з коса на дяка та удав, що нічо не знає, але коли той хотів ще налятн йому, та він вже не хотів, — навіть не облизував чаші, тільки витер хустинкою та дальше править...

По відправі пішов він до захристії, та скочив до дяка з такими словами: —

— "А ти лукавий чорте, — ти хочеш мене строїти? Так ти наляв до карафки оливи"!...

На те йому дяк: —

— "О, прошу отця духовного, та хоч се була олива, але ви і так зробили з неї "кров Хр." так вона вам нічо не пошкодить, ба навіть, хотяй би вам наляв кобилячого молока, то ви і так зробите з того "кров Христову, — от-же "кров Хр." неповинна вам шкодити"!...

— "А хто тобі казав, що то "кров Хр."? — закричав піп. То ти ще такий дурний, і віриш, що з вина робимо якусь "кров Хр."? Ти хочеш, щоби я тебе назвав бараном?... Та ми мусимо чимось дурити баранів, бо інакше вони не дали би нам грошей і тоді ми мусілиб іти до фабрики робити, а так дармуємо собі та страшимо баранів пеклом і потішаємо небом щоб тільки не бунтували ся... А ти будь мудрий та нічо, нікому не кажи!...

На другий день рано захорував піп, — дістав чудесне розвільнення. Приїхав доктор і записав медицину але нічо не помогає. Якась баба порадила, щоб він наїв ся шкаралуп з яєць дикої качки, але не так то легко дістати таких шкаралуп, бо всі дикі качки тепер помудріли тільки ще є дикі барани, ті що сиплять гроші попам та цілують по руках. От-же знайшов ся один такий дурний баран та пішов десь понад озера і назбирав таких шкаралуп з яєць.

Кухарка попова наробила балабухів, нагодувала його як бузька жабами і хороба на якийсь час застановила ся. Однак надії великої нема, що він вийде, бо уха і карк посиніли, як тії свини що має здихати.

Кухарка говорить, що він має якийсь заскірний "граматизм"... Але "граматизм" може бути всілякого рода. Єсли він дістав такого "граматизму" як "триполіта" Шептицький, — що уже терпить кільканайцять років не всітрох ногах, — то не безпечно , і він мусить куляти на ногах, так як "триполіта" на "всегда і нині трісло і вовіки віком Амінь!"

П. Чабанів.

НЕПОРЯДОК.

Малпа вбрана в жовнірський мундур відсалютувала двом офіцирам, що переходили хідником. Ті не звернули жадної уваги на малпячий салют.

Малпа (обурено): — Що за непорядок. Офіцири втратили військову карність. Зараз іду до оберштa, щоб покликав їх до рапорту.

Баґнет.

ЯК ПІЗНАЄ ПОГОДУ.

Фармер до сусіда: — А як думаєте буде нині дощ?

Сусід: — Ні, бо еґомосць не збирали ще на службу божу.

НЕХАЙ СВОЯ БУДЕ!

(Казка-билиця з недавних времен).

Прийшов циган до попа:
"Що там скажеш, сину?"
— "От, нищістє, паночку,
Вмерла ми дитина!"
"То вже, бачиш, Бог так дав,
Що мало вмирати;
Принесеш минї ягничку,
Бо будем ховати!"
Та чи видів хто коли
В цигана маржину?
Дмухнув циган від попа
Просто в полонину.
Тай таки з піпських ягнят
Піймав, що найтовще,
Приніс його до попа:
— "Хороніть, панотче!"
Здивував ся панотець,
Дарунок любує,
Циганєтю що найкращий
Похорон рихтує.
Але вийшов другий день,
Ватаги питає: —
"Мой, а тото від цигана,
Де воно брикає?"
— "Он-гозьдечки, паночику!
Та чо-с не вакує",
"Подиви-но лиш на знак!" —
Той йому толкує.
Подививсь ватаг на знак:
— "Та се наше!", каже,
Розлютив ся панотець:
"Почекайже, враже!"
Посилає по цигана:
"Гей, чорте кудлатий,
То ти за мою маржинку
Меш діти ховати?"
— "Паночику, не сваріть
Мене за марницу!
Чиж ви менї не казали
Принести ягницу?
Але "чия" має бути,
Того не казали,
За щож тепер ви цигана
Ще й ганьбити стали?
Я ще з нею клопіт мав,
Ходив межи люде,
Але потім погадав:
Ет! Няй своя буде!"

ЯК МОЛЯТЬ СЯ НАШІ СТАРІ ЛЮДИ.

Володимир Яблоновський помістив у "Київській Старинї", за жовтень 1904 року, отсей взір молитви наших старих людий. Наведену низше молитву він записав від 70-лїтного старця в селї Каплівці, хотинського повіту, в північній Бесарабії. Сей старенький дідусь, на імя Антін Козак, так говорив про себе: — "Мій батько чоловік захожалий; прийшов сюди з Німеччини (То є з Галичини, котру Бесарабції називають Німеччиною), як Поляки са збунтували (правдоподібно в 1830 р.). Москалї ходили на усмиренє, а як забирали са, то казали: хто жалає, ідїть з нами! То тодї богато прийшло сюди, бо там біда була; пани сильно мучили людий роботою".

Ось текст молитви, якою сей старець що дня відзивав ся до Бога. Подаємо її так, як він виговорював: —

"За молитву сьвятих Отець наших, Господи, прийдїть до нас, веселїт са в нас, очистїт душу нашу. Прийдимо, поклоним са Цареви нашому Богу, прийдимо поклоним са і припадемо Христу Цареви Богу нашому. Сьватий Боже, Сьватий Кріпкий, Сьватий Безсмертний, помилуй мене. Слава Отцу і Сину і Духу і нинї і присноє віки віком амінь.

"Пресьвятая Тройце, помилуйте мене.

"Отче наш, оже єси в небесах, да сьвятит са імня Твоє, да прийде царство Твоє небесне, да буде воля Твоя, яко на небесах і на земли, хліб наш нашушний дайте нам денес, остави нам довжником нашим і не веди нас оскушеного, ізбави нас облукавого, амінь.

"Матер Божа чеснищою Херувим, родчую сущую Богородичку. Богородичко, Тебе, Діво, величаємо, Тобі са покланяємо.

"Вірую в единого Бога Суса Христа і Сина Божого, Отца рожденого, наглащую пророки одиную і сьватую себорную напостольску церкву. Ісповідую хрещение всїх гріхів моїх. Чаю оскриcение мертвих і жизних, одущую віка віком, амінь. Господи, ослабіт, Господи, простїт мене, согрішение моє невольное

же вольних мощих семия і простіт яко варн Бог чоловіка любец.

“Сьватиї Отче Николаю, скорий помошнику, заступіть мене, бороніть мене від панскої карноти, від людскої ненависти, заступіт мене до кінца житя мого.

“Перший артикул: растворив небо у землю і невидимо добрим людем платит, а злих пеклом караємо. Другий артикул: О, Тройце Сьватая! Третий артикул Бог Отец, Бог Син, при собі їден Бог. Четвертий артикул: і став ся Сус, Син Божий, чоловіком і дав са мучити, на хрести прибити за нас грішних.

“Маємо десятеро Божих приказаний. Перше приказаня: Абись не мав йинчих богів, бо єсть їстин Бог. Второе: Не назнвай Бога недаремне. Трете: Сьваткуй день сьватий і неділю. Четверне: Шануй отца-матір свою. Пяте: Не вбий. Шесте: Не вкрадь. Семе: Не чужой сьвідком пальчивим приблнжимо. Десяте: Не пожадай ні вола, ні осла, ні судниці, ні хрещення єре помазания, трете харисту покута се мажаху”.

ОРЛИ ВИЛІТАЮТЬ...

(На народний мотив).

Ой не встиг ще обізватись
З Відня Винниченко,
Як до Київа прилинув
Меткий Степаненко...
Та не сам прибуває, —
Часника хапає, —
По Київу походжає,
Лад наш вихваляє:
— От Вкраїна, так Вкраїна!
Є де повернутись!
По Хрещатику одному
Любо озирнутись!...
Це не те, що Камянець,
Не Смотрича води,
Звідки кликав я на герць
Майже всї народи!
Тут росте Радянський лад, —
З рівними ми рівні, —
І немає жадних вад,
Лиш не в моді гривні...
Трохи далї, як небудь
“С прошлаго примеры”,
І в радянство проведуть
Щирії ес-ери...
Помалесеньку, оттак
Скличемо нараду
І пройде Часник-козак
В Робітничу Раду...
Сам я вклонюсь кому слід,
Соколом погляну,
Може буть, що через рік
Комісаром стану!...
Так-то творять ся пісні, —
Та не так співають, —
Тільки згинув білий сніг —
Орли вилітають...

Червоний Шершень.

“Большевик”, (Київ).

ПЕРЕКОНАВ ЙОГО.

— Я знаю одного 10-лїтного хлопчика, що дуже гарно грає в скрипку.

А я бачив дївчину, якій було лиш 4 роки, а вже чудно грала в скрипку.

— А я знов чув за хлопчика, що ще був в утробі матери, а вже умів грати.

— Як се?

— Йоан Хреститель! Преціньєнаписано про него: “і взагра ся младенець во утробі єя!”

НЕМОРАЛЬНІСТЬ...

Я маю тут в Канаді свого колишнього краєвого товариша, що називає ся Іван Чуй.

Я дістав від сего краяна лист з Альберти і на тім було написано замість по українськи по анґлїйськи: — Return to John і т. д. Уявіть собі людоньки як низько впав Іван Чуй, називаючи себе по анґлїйськи таким неморальним словом.

У НЕДІЛЮ РАНО.

Іваниха: — Вуйку, а де вуйна пішли, що ще їх нема.

Вуйко: — Та понесла до чорта на парастас і привязало єї там.

“ПЕРЕПЕЛКА”.

В однім селї на Поділю,
Жив Гриць Дувбушенко,
Знав він з пана, чито з жида,
Накпить ся гарненько.
Раз то в поли Довбушенька,
Різачка вхопила,
І так з біди на полекшу,
За корч посадила.
Незгадавши при нас того,
Десь чорт надніс пана,
Який любив полювати,
Перепелки з рана.
Тут як зірвесь Довбушенко,
Щож мені почати?
Як узріє паничисько,
Тре ганьби набратись.
І надумавсь Довбушенко,
Шапчину скидає,
Притулившись до покоса,
Наче щось тримає.
Ось вже зближивсь паничисько
Ти що робиш Грицю?
Що там держиш під шапкою,
Чей не перепелицю?
А я, панцю! А я любцю,
Зловив я її нинї,
Як розсїла ся на яйцях,
В моїй конюшинї!... —
На що тобі, дурний Грицю,
Тую перепилицю?
Заміняй ся ти зі мною,
Дам тобі телицю.
Гаразд, панцю! проміняєм,
Тож і уважайте,
Як піднесу я шапчину,
Так зараз хватайте.
Тут підносить Довбушенко,
Шапчину легенько,
А панисько нащурившись,
Хватає міцненько!...

ЯКА РІЖНИЦЯ.

— Яка ріжниця між Жидом а ковбасою.

— Така, що Жид підперезаний по середині а ковбаса при кінци.

НАГРОБНА НАПИСЬ АМЕРИКАНСЬКОГО “САЛУНІСТИ.”

Хрестїть ся люде, тричі —
Ту лежить наш “готельничий”
Горлицький москаль,
Лишив жінку з діточками,
Цїлий салун із фляшками
І сум і печаль;
Лишив ще три бочки “виски”
Що заливав хруням писки,
Сїм кінських ковбас;
Лишив “бару” укохану,
І фальшиву “ачіщану”,
І покинув нас.
Лишив много “виски”, пива,
Що московська зволоч пила,
Сплювачки лишив;
Навіть попа з бородою,
Не міг взяти зі собою,
Так дуже спішив...
Все покинув сиротина,
Та честь його не загине
До судного дня,
Доки “виска” ме лиш жити,
Вічну память буде мати
Йому піячня.

ПРИЙМИ ВЛАДИКО...

В широкім полї чути сьпів,
Набожную відправу:
О прийми, Господи, прийми
Усопших під мураву!
І тут в гору по тихо йде
Пахучеє кадило
І водицю сьвяченую
Розкроплює кропило.
По тихо дмухає вітрець
І пісня в гору підносить:
Прийми, Владико, сих борців
Так піп побожно просить.
На вічну, память, сим рабам!
Дрожачи дяк читає,
А за поляглими страшний
По поли плач лунає.
Так піп молив ся, за мерців,
Що змасакровані лежали:
Одні без рук й без голови,
Инші знов ніг не мали.

І таблицю на поли тім
Казали написати,
Що ту лежить резерви полк
Полягший від гармати!"
Коли яке сьвято прийде,
То довкола таблиці
Там умлівають від плачу
І сироти й вдовиці...

МОДА.

Мотто: — За думою, дума...

За модою, мода,
Роєм вилїтає,
Одна вадить серце,
Друга розриває.
А жінка все плаче,
І ходить за мною,
"Купуй капелюхи,
Купуй модні строї"...
Лїтаю орлом я,
Від кума до свата,
Пожичити гроший,
Щоб жінку прибрати.
Бо жінка з розпуки,
В дома не ночує,
Тоді аж приходить,
Як вже захорує.
За модою, мода,
Душу випирає,
І грошей не стало,
І жінку кат має!...

Та—кий.

БІДНА ЕВА В РАЮ.

Перша баба: — Знаєте, що кумо, тота бідна Ева мусїла мати нужденне житє.

Друга баба: — А то чому? Я не думаю.

Перша баба: — А ну, не мала сусїдів, з котрими могла би говорити через плїт.

ДОБРІ РАДИ.

На біль зубів: Кавалок печеного леду прикладати що дня через пів року.

На ревматизм: На ніч прикладати замерзлу грань, а опісля компреси зі снїгу.

ЯКИЙ ПОРТРЕТ?

— Чи ви хочете портрет своєї жінки з олїйними фарбами?

— Нї, пане, вона і так досить товста, а на олїю випасеть ся ще більше.

ПЕРЕД ПОДРУЖЕМ.

— За шевця не пійду; я соромилаб ся свого мужа.

— Маєте, пані, рацію... Ви повинні вийти за боднаря, бо сей вставив би вам дешево пару клепок, яких вам рішучо хибує.

ДОБРИЙ МУЖ.

— Алеж чоловіче! І ти не сороминш ся, що тебе така мала жінка бє?

— Мій любий, чому? Мене се не болить, а їй справляє велику приємність.

ПРИМІР З ГОРИ.

— Зосю, що ти виправляєш! Анї на хвильку не замикаєть ся тобі бузя, аж в ухах лящить. От бери собі примір з братчика, як він заховуєть ся і сидить, мов труся.

— Алеж мамусю; він так мусить сидїти, бо ми бавимо ся в татуся і мамусю.

МАЛА ПОТЇХА.

Хлоп: — Як пан "гадукат" думають: чи програю?

Адвокат: — Як мало маєте гроший, то скоро програєте; а як маєте гроший богато, то на програну мусите ждати довго

НЕ ЙДЕ ДАЛЬШЕ.

Йосьо Ґуркенсалт вчить ся їздити на кони в школї. Інструктор саджає Йося на коня і поганяє. Йосьо зсуває ся по хребтї коня щораз дальше в зад, вкінци, коли вже був на хвостї кричить плаксивим голосом: Пане, не йде дальше бо кінь скінчив ся.

Як Пилип Корона зістав фрайтром?

Весела сказка з війскового житя, оповів бувший капраль Никола Стасюк.

Третий уже рік служив Пилип у війску — і до сего часу еще не був "нічим" — на превелику журу свого батька, заможного господаря старого Корони, — що свого часу був при війску "цуґсфірером" і завше дуже радо розказував про свою війскову службу. Скілько разів Пилип прийшов домів на урльоп, зараз око старого батька глядїло на ковнїр Пилипа, чи там не сьвітить ся яка — "штерна"; але ковнїр на жаль старого батька був заєдно "голий". Тодї звичайно старий батько страшне гороїжив ся: —

"Алеж ти мусиш бути доперва "оферма" що до сего часу навіть не зіставєсь "фрайтром"! А подиви Клим Покотило, син бідного халупника, що з тобою разом пійшов до війска, є уже давно капралем — син богатого ґазди, до сего часу не зіставєсь "нічим!" То встид і ганьба! Чи може маєш много кар?"

— Анї одної! — скаржив ся на те Пилип защораз сумнїйше. — Нїколи не зістаю по цапштрику в містї, мій мундур завше чистий але я відай не маю нїякого щастя!

А мати ставала по єго сторонї. — Щож він винен бідачиско, що не має щастя! Є порядним, статочним — і то дуже добре!

— Алеж не має жадної моторности! — кричав на то батько еще гірше і строгійше і грозив єму: — Пилипе, дивись, щобись зістав фрайтром до найблизшого урльопу, бо инакше буде зле з тобою!

Несьміло повертав Пилип з урльопу до касарнї. Властиво батько мав слушність в своїм мнїнію: Добрий Пилип не був поворотний, не міг ся вибити на перед і не звертав нїчиєї уваги на себе; впрочім був взірцем точности, чистоти і послуху — а притім Пилип не був цілком глупим.

Але коли Пилип прийшов домів на послїдний урльоп перед вислуженєм у війску, лице єго яснїло щастєм і яснїло мов сонце і ступав гордо через село, що всї дївчата за ним споглядали через двери і вікна. На поздоровленє відповідав недбало, салютуючи як старий ґенерал. Старий Корона власне стояв під ту хвилю в вікнї і бачив як єго синок ішов собі байдьорно через улицю. — Но, но, подумав собі старий, що то має значити? Нинї він так іде гордо неначе перековтнув яку палицю!

Мати вибігла скоро на двір напротив свого Пилипця, але зараз вернула до комнати, кричучи, якби ся палило: — Старий, старий, Пилипцьо є фрайтром. Видиш, я завше говорила, що він є порядним хлопцем!

На те старий Корона відложив люльку з уст: — Пилипцьо є фрайтром! Но преціньраз... гм, гм!

Тимчасом Пилипцьо зближав ся до дверий з такою міною, з котрої можна було виразно вичитати: — Но, видите, тату, що я тепер уже єсьм чимсь! Тепер можеш бути гордим з свого сина!

І старий Корона був дїйсно гордий з него. Зворушений подав єму обі руки і ущасливлений дивив ся на єго фрайтерскі "штерни". Відтак післав по пиво, на-

Пилипе, дивись, щобись зістав фрайтром до найблизшого урльопу, бо инакше зле буде з тобою!

лив до шклянок, посадив Пилипця при столї і говорить до него:

— Тепер менї розкажи, Пилипцю, як тоє стало ся що ти зістав фрайтром. Я дуже є цїкавий! — Не міг еще вийти з подиву над тою подією.

— Е, то є дуже сьмішна історня — говорить Пилип і підносить шклянку: — "Но, на наше здоровле!"

Напив ся пива і розпочав говорити: — Недавно дїсталисьмо нового фельдвебля рахункового дуже строгого чоловіка. Але він є тілько в службі так строгий, в дома, в его мешканю, комендерує панї фельдвебльова, а він є нїчим. Як виходить з дому, не сьміє ся довше задержати, як она єму позволить — а впрочім найчастїйше сидить в дома. Сли не мусить, не іде до дому з канцелярії, такого має боя перед своєю жінкою. Передількома тижнями було чищенє і тріпанє мундурів в маґазинї і фельдвебель відкомендерував мене знов до того; був він сам природно при нас і дозорував нас, як тріпалисьмо споднї, блюзи і плащі і знов ми їх хорошо складали. Тоє тревало може скілька годин коли нараз говорить до мене: — Слухайте, Корона, пійдете до моєй жінки! Дістанете там щось!... Я подививсь на него здивований, бо за що маю я щось дістати від панї фельдвебльової, подумавем собі? — Але він говорить до мене в друге: — Ідїть но Корона, зараз до моєй жінки!...

І нїм я міг подяковати, замкнула менї двери перед носом.

Пішовем отже і говорю!

— Пан фельдвебель посилає мене, що я маю щось дїстати від панї фельдвебльової?...

Панї фельдвебльова дає менї щось дїйсно, гарно завенене в папір, ковбаски і кромку хлїба з маслом. Відтак сягає до кешенї, виймає гроші, дає менї шустку і говорить: — Но, а ту є еще осібно шустка на пиво. Тілько не згубіт! — І нїм я міг подяковати, замкнула менї двери перед носом. — А то добра панї! подумав я собі. Не понимаю пана фельдвебля, як може нарікати на таку добру жінку!? Така добра панї, що навіть на підвладних людей свого мужа памятає, чейже они єю нічого не обходять, памятає на них і дає їм перекуску!... Дуже добра панї!...

Утїшений дуже іду зараз до кантини... і там собі добрем під'їв і напив ся пива. Колим відтак вернув до маґазину мундурів і хотївем подяковати пану фельдфеблеви, той навіть не дає менї прийти до слова, але зараз кричить на цїле горло: — Где ви були, Корона так довго? — і где є моя перекуска?

Але тепер настав судний день для мене. — Не пригадую собі уже тепер... і не мігбим уже сказати якими словами він мене прозивав і ганьбив.

Я перестрашив ся так дуже, що ледвом міг стояти і говорю зойку-

— Так? А отже дуже добрий жовнїр. Але чомуж він не є еще . . . фрайтром?

На другий день були вправи в поли цїлого нашого баталїону. В часї відпочинку зійшли ся разом всї наші панови офіцири — і стоячи розмавляли з собою і жартовали. Наш пан капітан оповідає власне щось — а мусїло то бути щось дуже веселого, бо всї панови офіцири сьміяли ся, аж за боки брали ся — а найбільше сьміяв ся пан майор. Нараз кличе мене пан капітан: — Корона!

— "Гір!" — відзиваю ся і стаю

ючи ся: — Я...ка...пере...ку...ску...па... не...фелє...бер...

— Чи булисьте у моїй старої, ви дурний тумане?

— Після розказу, бувєм у старої... хотївєм сказати... тумане... перепрашаю дуже... у панї фелєбрової...

— І що? Чи не дала вам перекуски для мене? — Боже великий! думаю собі. — То тая пекуска була для пана фелєбра, але не для мене! А прецїнь пан фелєбер виразно сказав до мене, що я там щось дїстану. Що то для него, того менї не сказав. Але стоячи перед ним, думавєм, що западу ся під землю, що трупом упаду... і нічого не говорю...

— ...Но, до сто соть чортів, чому не говориш ти квадратовий осле! — почав опять фельдвебель кричати. Чи мою перекуску може кіт з'їв?

— Мельдую послушно, пане фелєбер, кіт... не з'їв... перекуски. Я ду... мав... я сам напив ся пива... і з'ївем... ковбаски... і кромку хлїба з маслом...

В кінци розказавєм все... дяковати Богови! Але тепер настав судний день для мене. Не пригадую собі тепер... і не мігбим уже сказати, якими він словами мене прозивав і ганьбив. Думавєм, що згину там на місци. В годину потім про цїлу ту історію знав уже наш цїлий баталїон. Всї сьміяли ся, тільки фельдвебель скакав мов той навіджений кіт.

зараз відтак перед паном капітаном. — Слухаю! — говорю.

Пан майор дивить ся на мене від долини до гори, оглядає мій мундур цїлий і питає відтак нашого капітана: —

— Як довго служить той чоловік?

— Послїдний рік, пане майор.

— Хороший хлопака. Зуховатий. Робить добре вражінє. Чи він є порядний?

— Так є, пане майор.

— Не має він жадної кари?

— Цїлком жадної пане майор.

— І який він впрочім добрий до служби?

— Дуже добрий, точний і совістний, пане майор.

— Так? А отже дуже добрий жовнїр. А чомуж він не є еще... фрайтром?

На тоє пан капітан був нїби трохи збентожений, а пан майор з жичливою міною розказав: Абтретен!

Зараз відтак відбували ся вправи дальше — а в два дни пізнїйше стояло в розказї, що я є фрайтром.

Скінчивши тоє оповіданє, підніс Пилип шклянку, пючи "на здоровле!"

— Гм, — гм — говорить старий Корона — може бути, що пан майор з твого дурного поступленя, був цїкавий видїти тебе, а ти відтак ємусь ся сподобав. — Нехай жіють всї войскові, що носять цїсарський мундур — нехай жиють як найдовше!

ТЯЖКО ЗАПРАЦЬОВАНИЙ ЦЕНТ.

— Що ти скажеш про чоловіка, який женить ся задля гроший?

— Я думаю, що гріш в той спосіб придбаний, то дуже тяжко запрацьований цент.

ІНДІЯНСЬКА ЛЕҐЕНДА ПРО СОТВОРЕНЄ ЧОЛОВІКА.

На початку Великий Дух сотворив дуже красний сьвіт. Лїси були повні дичини й овочів, ріки були набиті рибою, а по левадах гуляли цілі стада оленів і лосів. Та помимо того сьвіт був пустий, самітний. Тоді Великий Дух сказав: — "Сотворю чоловіка, котрий має на сім сьвіті жити і розкошуватись усіми земськими благами".

Коли він укінчив першого чоловіка, показало ся, що сей чоловік є білий. Великий Дух сим зажурив ся. Він побачив, що сотворений ним чоловік був блїдий і немічний. Але він змилосердив ся над білим чоловіком. Він уже не перетворював його; позволив йому жити. Відтак сказав: — "Тепер я попрацюю сильнійше і сотворю чоловіка доскона-лого". Тоді він сотворив чоловіка червоного. Червоний чоловік Великому Духови незвичайно сподобав ся.

Чоловік білий і чоловік червоний стояли на земли, але були убогі, бо їх руки були порожні. Тоді Великий Дух спустив з неба дві скриньки, повні всяких дарунків, і поклав їх перед обома чоловіками. Він мовив: — "Нехай білий чоловік вибирає перший, бо він є блїдий і немічний". Білий чоловік заглянув в обі скриньки і вибрав сю, яка була заповнена книжками, папером, перами, чорнилом і компасами. "А тепер ти, мій червоний сину, возьми ту другу скриньку" — сказав Великий Дух. Червоний чоловік знайшов у другій скринцї повно топорів, сокир, воєнних мачуґ, лапок — і се все його дуже втішило. Великий Дух усьміхнув ся з радости, що його червоний син мав найлїпшу скриньку.

Великий Дух віддав усю землю — лїси і ріки, всю дичину і рибу червоному чоловікови, бо Великий Дух бачив, що його червоний син був сьмілим ловцем і воїном. А видячи, що білий чоловік був захланний, він велїв йому жити геть-геть далеко, у віддаленю многих стрілів, поза великою водою, в убогім краю.

По якімсь часї білий чоловік почув про красну країну та про добрі ловецькі землї червоного чоловіка і він прибув через велику воду, щоби від червоного чоловіка забрати його землю. Червоний чоловік змилосердив ся над своїм немічним братом, помагав йому і давав йому стільки землї, скільки він хотів. Але білий чоловік почав стискати червоного чоловіка, проганяв його, убивав його — бо білий чоловік мав зброю і порох, а червоний чоловік не мав. Білий чоловік заселює тепер поволи усю землю і розганяє геть дичину, так потрібну до житя червоному чоловікови.

ЯКЕ "ДОБРИЙДЕНЬ", ТАКЕ "ДАЙ БОЖЕ ЗДОРОВЛЯ".

Славний польський музик Падеревский є звісний з того, що носить довге волосє. Коли він раз перебував в Бостонї, підійшов до нього хлопець, що чистить черевики і крикнув: — "Може обчистити обуву?" Падеревский подивив ся на замаргане лице хлопця тай відповів: — "Нї, хлопче; але коли ти вмиєш своє лице, то я дам тобі 25 центів.

"Добре", сказав хлопець і побіг сейчас до сусїдного дому; за хвилю вийшов він відтам зовсїм обмитий. Коли прийшов до Падеревского, то сей витягнув кводра і дав його хлопцеви. Але хлопець сейчас віддав гроші і сказав: — "Тепер я даю вам кводра на те, щоби ви дали собі обстригти волосє".

ЛЬОҐІКА ДИТИНИ.

Шістьлїтний Михась починає ся сам вбирати.

— Чому перевертаєш панчоху на другий бік — питаєть ся мама.

— Бо на правій є дїра — відповідає хлопчина.

В ШКОЛЇ.

— Галайкевич! Скажи менї, які то є молочні зуби?

— Молочні зуби то є такі зуби, що ними гризуть дїти молоко.

Лїкарство на спазми.

(Оповіднає д-ра Вичоси).

В однїй з наших столиць жив собі, а може й до нинї жиє, лїкар, котрому рівного далекоб глядати. Високий ростом, широкий обємом, веселий і дотепний жив він собі без жури, рад з великої практики, що йому Бог і його талант посилали, і уживав сьвіта, як його тільки зажиточні лїкарі уживати уміють. На імя йому було.. не тямлю вже як; ба й назвиска не памятаю; а приятелї називали його жартобливо: др. Гектолїтер — так як мене називають доктором Вичосою, а одного з моїх знакомих доктором Скипочкою. І дивна річ! Кождий з нас має окрему катеґорію людий в своїй опіцї. До мене липнуть божевільні, нищі духом і фанатики полїтичні; др. Скипочка мусїв казати вивалити ширший пролом в дверях для зажиточних різників, пивоварників і всякого рода старих сибаритів, що до него вчащають, а др. Гектолїтер є прибіжищем убогих тїлом, надїючих ся, що той, котрий себе так ладно викохав, чей також і їм поможе до здоровля і сили. І др. Гектолїтер охочо помагав своїй численній клїєнтелї; не любив тільки, — ставляючи вигоду надівсе — щоби його в ночи будили до хорого; особливож впадав у гнів, коли показало ся, що не було наглої причини перерsuccessfully ривати йому солодкий сон. Але смерть страшна, дуже страшна, і приходить часто тодї, коли ми її найменьше сподїваємось; тож і пацієнти д-ра Гектолїтра не зважали на його солодкий сон, не зважали на його вигоду і на всї природою заґарантовані права ночи, а посилали по него нерідко хочби й на зорях.

Отож лежить він собі одної ночи в тепленькім ліжку і хропить, що аж вся хата ходить, коли нараз придверний дзвінок і завзятий лай домашного пса перервали йому райський спочинок.

— Що за біс! — крикнув, не встаючи з ліжка.

— То я.. прошу пана дохтора.

— Що за я? Чого товчеш ся по ночи неначе мара та не даєш спати добрим людям?

— Прошу пана дохтора, — обізвав ся за дверима тоненький голос, — наші панї знову занедужали.

— Знову хорі, знову хорі, — виглумлював ся доктор, пізнавши по голосї служницю свого молоденького приятеля. — Скажи-ж твоїй панї, що в ночи пора спати, а не хорувати.

— Змилуйте ся! Вони вмруть, коли не поможете. Вже і посинїли і очи стовпом стали і зуби затяли. Руки і ноги покорчило, а вони самі так вивискують, що люди збігають ся.

— Що-ж там у вас такого?

— А Господь сьвятий знає! У нас гостї до пізна були, а потому щось такого зайшло, що най Бог боронить!

— Най Бог боронить, най Бог боронить..: то нехай же боронить, а мене не займай! — лютував доктор.

— Пане дохтор! Пан так дуже просили... Вони, бачите, ледви що живі. Нїчогісїнько не кажуть, тільки плачуть, що аж серце болить слухати.

— Добре їм так, нехай плачуть!... Що собі сподобали, то й мають.

— Змилуйте ся!

— Що за клопіт з тими бабами! Яке щастє, що я не женив ся!

По сих словах сердитий доктор викарабкав ся з ліжка, зажег сьвітло і почав одягатись, кленучи — як то кажуть — на чім сьвіт стоїть.

Алеж бо то і немала річ була докторови Гектолїтрови одягнути ся, особливо влїзти в чоботи.

Він усїв на кріслї, поставив праву ногу трохи оддалїк, посадив свій, нївроку, животик перед себе, придавив його — яко мога — грудьми, сапнув і йойкнув, потім вхопив обіруч ногу і з розмахом висадив її на ліве колїно.

— Хора, хора — каже, відсапуючи тяжко: — треба їй доктора... А дав би я їй доктора, щоби відхотїлось по ночи вертепіти.

— Дайте, паночку, дайте такого доктора! — обізвалась знову ізза дверий служниця.

— Два фунти глявберської соли! — ворчав лютий син Ескуляпа, убуваючи другу ногу.

— Ходи сюди! Скажи мені щиру правду: що таке з твоєю панею? — крикнув він грізно, впустивши служницю в сьвітлицю.

— Прошу пана дохтора, я би сказала, тільки бою ся, що ви оповісьте пані...

— Не бій ся! говори!

— Вони, вибачте, дуже завидні...

— Як то завидні?

— Їм, бачите, тяжко стерпіти, коли пан до якої панни або пані скажуть ласкаве слово; а наш пан — присяй Богу як мала дитина...

— Тепер же я знаю. Ну, ходи-ж, ходи! — відповів по хвилї доктор, усьміхнувши ся злобно. — Твоя пані недовго буде попасати на сїм сьвітї...

— Матінко божа! що ви кажете? І нема ратунку?

— Нема; хиба, щоби її чоловік серце посолив і дав їй зїсти.

— Во імя Отца і Сина! — крикнула перепуджена служниця, виходячи з лїкарем із хати.

На дворі було пусто і темно, лиш на углї довгої улицї горіла ще однїсїнька лямпа.

Лїкар ішов бистрою ходою і думав над чимсь, спльовуючи що хвилї. Втім, коли опинив ся коло ясної лямпи, окружила його весела громадка знакомих і приняла його веселим криком: — "Доктор, доктор!... Бачите старого грішника? За кару пійдеш з ними на склянку пончу".

— Pójdź precz, szatanie! nie będziesz ku sił... — сказав Гектолїтер по польськи і задзвонив до каменицї, в котрій жив його приятель.

На голос дзвінка вибіг молодий паниско на стрічу доктора, вхопив його з плачем за руку і повів мовчки до хорої жінки. Лїкар увійшов в спальню, а входячи, дав знак приятелеви, щоби лишив ся в гостинній сьвітлицї.

В спальнї находила ся молоденька, нї хороша, нї гидка женщина. Очи в неї були розпалені, заплакані, а лице мало вид нещасливої мученицї.

Лїкар підійшов до ліжка і став розпитувати звичайним способом. Однак чим більше розпитував, тим більше зміняли ся черти лиця недужої і прибирали вид злющої оси. Лїкар нїби не замічав того і то прикладав свою руку до її голови, то своє ухо до її грудий і слїдив з годинником в руцї за ударами живчика маленької, випещеної ручки хорої панї.

В міру того, як женщина — озлоблена за те, що її питають о признаки, не маючі нїякого дїла до її хороби — з погордою і нетерпеливостию хмурила ся і червонїла, мрачило ся і лице доктора. Він то насуплював, то підіймав густі брови, то качав головою і потирав собі рукою високе чоло, а кінцї його уст стягнули ся в долину і долїшна губа видула ся далеко вперед.

Женщина вдивляла ся в него пильно. Вона перед хвилею хотїла порскнути лютим сьміхом і глумом, однак помрачене лице доктора занепокоїло її і вона спитала мимо волї: —

— Що менї?... Чи я дуже хора?

— Нї, нї, — відповів лїкар, загикуючись: — спокою тільки, спокою, а воно перейде... Позвольте, я сейчас запишу лїкарство...

Говорячи се, він схопив ся і вийшов, запираючи за собою двері спальнї.

— Доктор, доктор! Що вам такого? — спитав його приятель. — Скажіть менї правду, щиру правду! Чогож ви так нахмурились? О, Боже мій, Боже, я всьому винен... Вона така делїкатна, така нервова, дразлива, чутлива!

— Не кайте себе безвинно, — промовив лїкар. — Ви тому так винуваті, як торічний снїг.

— І що-ж їй такого? Дуже хора?

— Гм... кріпіть ся! Дожидайте найгіршого.

— Що-ж їй такого?

— Гм... як би вам се сказати... у неї хороба рідка і дуже небезпечна, — ми зовемо її: — morbus imbecilliclda feminea.

— Що се таке? Як її лїчити?

— Бог з вами! На сю хоробу лїків нема, і скоро ваша жінка ще раз зай-

деть ся так, як перед хвилею зайшла ся — умре, без ратунку умре!

— Тихше, доктор, тихше! Не говоріть так голосно! Що-ж мені діяти?

— Нiщо! Ви можете тільки на кілька літ, а може лиш на кілька місяців продовжити її житє. У неї смерть прийде нагло, нечайно.

— І що-ж ви радите? — прошептав блідий, як хуста, чоловік.

— Здобути ся на сильнійшу волю ніж вона її має і не уступати в тім, в чім ви уступати не повинні.

Молоденький панок дивив ся на лікаря, не розуміючи його. Вість нагло зближаючої ся смерти його жінки, з котрою він заледви кілька місяців прожив, заголомшила його. Він упав на софу і душив в собі плач, від якого аж заходив ся.

Лікар приступив до него близше і сказав, оглядаючись на двері спальні: —

— Успокійтесь! Ви з нею — Богом і правдою кажучи — не мали ні одної спокійної хвилі. Вірте мені, що колиб на щастє їй не було суджено умерти, вона би вас замучила тими примхами і спазмами.

— Що я зроблю, що я зроблю, як її не стане! Я вмру... Ратуйте її, доктор!

— Кажу вам, що ратунку нема. Успокійтесь, будьте мущиною. Така жінка то нещастє, то пекло... Я вам вишукаю таку гарну, молоденьку і добрячу, що Господи!...

Втім відчинились двері спальні, а з них вибігла простоволоса, розхрістана пані і вимахуючи зелізним гачком, кинулась на лікаря. Однак той, хоч як грубий і тяжкий, досягнув одним скоком входових дверий, неначе дожидав такого кінця — і вибіг сквапно на улицю...

— І ти гадаєш, — сказала жінка до чоловіка — що я не чула, як ви оба намовлялись? То тобі хочеть ся иншої, красшої?... Отжеж знай, що не вмру і жити буду, тобі на злість і докторови!

І вона додержала слова. Жила і жиє ще до нині, але спазмів вже більше не має...

ДО НЕБА...

Чорти: — Ну сину, на спасавись вже досить людий, аж кишеня твоя повна, а тепер гайда до неба, спасай себе!

Щасливої дороги!...

СЛИМАК.

Слимак, що сидів на зеленій дорозї, дуже лютував на поїзд, котрий що дня з гуком і стуком переходив по рельсах і непокоїв його в його приємних занятях.

— Сього вже довше стерпіти не можу! — говорив слимак до себе і відважно кинув ся поміж рельси, витягаючи ріжки, коли з далека показав ся надходячий поїзд.

— Я його здопчу, знївечу! — викрикував обурений.

Надїхав поїзд і з гуком покотив ся понад своїм ворогом.

Слимак обернув ся і глянув грізними очима на щезаючий поїзд.

— Він не важив ся! — кричав у слїд йому. — От і втїкає передімною отой боягуз!

І лишив на рельсах стільки слюзу, скільки лише міг.

Робітницький рух подибує у свойому походї чимало оттаких слимаків.

Бізнес є бізнес — се звичайне оправдане проституції і несправедливости!

В ОБЛИЧЧІ ВОВКІВ...

Вовки неситі на скалї
Заняли свою лаву,
А під скалою раб-титан
Ладить сильну "булаву".
Він перебити тих вовків
Насильно готовить ся
Він заприсяг собі в души
За волю свою бить ся!...
І що-ж? — Вовки ті навісні,
Із всего свого дуру,
Кричать, що раб той — великан
Давить їхню "культуру"...
Підняли вереск ті вовки,
І світ трудящий лають
Та найпідлїщих з між гурту
На нього посилають!...

А що, як раб той — великан,
Дібравши свої сили,
Звалить ту вовчу метушню,
Мов трупа до могили?!...
А що, як з розмахом він так
Здійснить ту свою пробу,
Та ще і тим, що на скалї,
Він "всипле добре бобу"?!...
А що, як хижих тих вовків,
Він ревним своїм трудом,
Геть повалить, змете з землї, —
Розсудить правним судом?!...

* * *

Біда вовкам! — Кінчить ся пир,
Кінчить ся їх гульня,
А світ обхопить волі мир —
Побіда сили дня!

Остап.

НАШІ ДІТИ.

— Мамо, що то є анархіста?
— То такий чоловік, що сам всїм хоче рядити і кождому всьо відобрати...
— Ага, то так, як мама від тата?
— Дурний ти.

— Чи маєте доброго батька?

— Наш батько, то так, як дзиґар.

— А то чому?

— Бо цїлий день воркоче і що година бє.

ІЛЮСИЧ.

Гей, збирайтесь люде добрі,
Подивіть на новину:
Вже ми більше не підемо
Умирати на війну.
Пощо діти сиротити,
Пощо лити свою кров,
Коли може межи нами
Бути згода і любов?
Як худобу нас ганяли
Короновані царі,
Щоб ми більше їм придбали
Податковців і землї.
Хлоп лягав убитий в полї
На пасовиску вовків,
А богач гонив геть з хати
Його сиріт бідаків.
Захотіли царі крови,
Пре мінїстер до війни —
Гей, тримайтесь, братя, купи,
Не піддайте ся брехнї!
Ми вже знаем нащо войни,
Кому користь від них є, —
Коли хочуть воюватись
Хай цар з цїсарем ся бє.
До театру їх ведімо
І з мінїстрами ураз: —
Бийтесь, братики, до схочу
Ми-ж подивимось на вас.
У царя помлїли руки,
Цїсар шаблю в землю пре,
Від страху пігнулись ноги —
Жаден в бійцї сїй не вмре.
Гей, ти, цїсарю, жвавіще!
За край рідний поборись!
Борони престол і віру,
Як робили ми колись.
Гей, мінїстри, ви відважно
Нас гонили на війну —
Нуте бийтесь і рубайтесь.
Гей, ратуйте вітчину!
У мінїстрів млїють ноги:
Смерть так нагла, так страшна,
Пхають їх за плечі люди —
Нї, не беть ся старшина.
Коли в вас нема охоти
Вмерти за свій рай земний,
То між нами не найдете,
Хто-б пропав за вас дурний.

Капраль.

ЦІЛЬНИЙ СТРІЛЕЦЬ.

Фармер розповідав свої клопоти з птицями. Він говорив: —

"Я мав велику гризоту через тих крилатих злодіїв. Вони робили велике спустошенє в моїм збіжу. Я наставляв сильця, страшив їх млинками то чим, але се не помагало. Тому взяв ся я до стріляня. Шротом вбивав я їх цїлими десятками. Одного ранка прибіг до кімнати задиханий хлопець тай каже: —

"Тату, сотки птиць у нашім збіжу".

"Я вхопив стрільбу, всипав до неї пороху, але десь в поспіху не міг знайти шроту. Під руки попала ся менї коробочка з дрібним гвіздем і я всипав його до рушницї. Коли я прибіг з криком до мого лану, птицї злетїли і осїли на дереві. З пересердя вистрілив я на дерево, і що скажете: я прибив пташенят звіздем до дерева. Вони почали махати крилами, хотячи втечи. Але нїяк не вдало ся їм увільнитись від дерева, противно: по короткім часї вони так сильно розколисали деровом, що вирвали його з корінем із землї і втікли з ним сьвітами".

САМОЛЮБСТВО.

Загреміло, загудїло,
Вітром хмар нанесло,
Свиня дуже рада з сего,
Що посуха щезла.
Дурна свиня! на се собі
Рільник повідає: —
Менї збіже в полю гниє,
Її сьміх збирає.
Ет, що менї твоє збіже,
Свиня відказала: —
Менї дощу, і я будусь
В болотї купала...
От таких то і між людьми
Свиней є немало,
Хай що хоче другим дїесь,
Коби про них стало.

ЩО РОБИТЬ В ШКОЛЇ.

Івасю, що там робиш в школї?

— Нїчо, прошу пана, сиджу і чекаю, аж задзвонять і пустять до дому.

ДО ВСІХ ПРОВОСЛАВНИХ ХРИСТІЯН.

Арч патріярч Макарій арч-папа Спідної Галичини, Західної Галичини, бренч української незалежної републики, Юнія з Київом — після моеї опінії, центро цілого сьвіта.

Я роблю протест в арчі-чорч, арчі-катедрал, на Маґнус аве., 566 реґістер летер. Голи Гевен, Єрусалем, голи сіти Джісус крайц. Голи Ґренд фатер оф ді Гевен. Арчі патріярч Єрузалем, арчі-патріярч константинополь, арчі-патріярч александра, арчі-папа Еджіпт, Святий апостол Андрух, гай бродер, апостол Петро оженив ся. Я хочу, щоби всі попи і кардинали були жонаті, а як ні, то я їх всіх скомунікую. Вони злодії не вірять в біблію. А Петлюра щоби повісив ся на сухій гиляці, бо він зрадник запровадив польських панів на Україну, та запродав їм бидний український народ. І нехай шляк трафить тих всіх петлюрівців, та Денікінців, які торгували бидним українським народом. Щоби їх свята земленька не приймила. Я вже катедру свою пофіксував, дав під нею сім стовпів, а кождий стовп закопав в землю сімдесять футів. Хрещу діти і вінчаю новоженців кождого дня і кождої години. За хрести і за слюби беру як ся вдасть: в бидних за гарбату з цукром, а богачів таки добре луплю. Богачі немало надерли гроший в бидного народа — нехай платять. Гроші в реґістрованих листах шліть до катедри, але добре заліплюйте коверти. Я вже скомунікував всіх царів і королів і покасував всі війни і ніхто немає права робити війни.

Большевики добре бють Поляков — а так їм треба; їм хотіло ся Київа. Я в дечім не годжу ся з большевиками а головно в тім, що вони не вірють в біблію. Я хочу щоби кождий большевик мав з собою в торністрі біблію, бо наколиб йому стрільба вломала ся, або хто вирвав йому її з рук, він би міг вгатити ворога в чоло біблією так, що аж би йому матка боска ченстоховська провиділа ся.

Я, найстарший над всіма королями і царями, арч-патріярч Макарій, фінишую свій маніфест, бо мені чогось дуже в середині загуркотіло і пре мене з двох кінців; мабуть за богато гарбати випив. Амінь.

Ваш аж до гробової дошки,

† †
† **Макарій** †
† †

ПЕС.

Монольоґ через Зиґ. Пшибильського.

Як я паньству оповім одну гісторію, — то зараз заплачете надімною ревними сльозами. Так! Моя гісторія дуже сумна і щира: Єсьм певний що викличе вона тут загальне співчутє. А понеже женські серця є дуже мягенькі і вразливі — для того нині звертаюсь (з уклоном) тільки до пань! Панове можете мене навіть не слухати. (звертає ся до одної з пань). Ох! яке пані маєте мягке серце — уже сягаєте по хусточку до кишені, аби нею обтерти... (поправляє), а перепрашаю, я думав, що ви пані плачете.. (нагло) бо, аби пес, найзвичайнійший песько на чотирох ногах, кундель чорний як смок, зі сліпами невинятка, міг стати ся причиною нещастя чоловіка спокійного, тихого і доброго — як я — то не до увіреня.

Вона називала його "Бійо" (легковажно) "Бійо"! Чулисьте пані щось подібного? Чорний кудлай, як дві краплі пільзненьського пива подібний до медведя — і вона називає його "Бійо" (наслідуючи голос женщини). "Я вам забороняю мого песика кундльом називати — ви не знаєте ся на расі, — уважаю, що мій Бійо не взбуджує у вас симпатії" (своїм голосом). "Противно збуджує — і еще яку! "Бійо" є псятком найделікатнійшої раси — то правдивий пестій — я його дуже люблю".

Коли би то була стара панна з кінчастим носом — то нехай би там її! —

(З захватом). Але вона була гарна... Кібіц — як... як — вязка чотирох кіп найсьвіжійших шпараґів, — око блистяче як найлучше висмажений біфштик англійський, — варґи кармінові, як молоді бурачки, — зубки білї, як найкрасша обібрана калярепа, — говорю паньству — цїлість робила вражінє найделїкатнїйшої піни, убитої з цукру і муки. (Грозячи пальцем одному з панів). Смакун з вас, як бачу. Вам зараз вечеря на думку приходить. Отже вертаючи до біфштику і калярепи (поправляє ся) — о я говорю до "кібіци" очий і варґ — властителька тої реставрації. (Зі злостию). бодайґ вас, — все тепер милю ся! Властителька тих власностий розбудила в менї такий апетит (поправляє ся) такий захват, що хотїв я з нею оженити ся і був би з нею оженив ся, коли би не та потвора "Бійо". Я не маю звичаю обсуджувати своїх ближних, але як собі припімну того пса... то не затаївбим його смертельних гріхів! (Зітхнувши). Хто знає, чи уже нинї не бувбим припровадив уродливої моєї Веронїки, тут сьвіт вказавби на мене пальцем, як на найщасливійшого мужа... А вдівочка мала порядно набиту "кабзу" — хотяй запевняю вас панї, що володїла мною лише чистісїнька любов. Хоть правду скажу, мамоною я би не погордив — але я мрів лише о її серденьку... (З повагою). Під тим зглядом маю уже вироблену репутацію і маю те власне за честь! Приятель мій Стефан говорить до мене: знаєш, що та вдова летить зовсім на тебе... бери ся до неї". І бувбим взяв вдову — і... (оглядає ся на около себе) з "Бійо" — завсїгди здаєсь менї, що я його виджу коло мене... Говорю вам панї, огидний пес, а раси то як найгіршої.

Булисьмо вже навіть разом... з вдовою, а не з псом — так як би то сказати, аби панї добре зрозуміли — так нїби... по серединї... Коли то можна обійти ся без сьвіжих рукавичок... а в найгіршім случаю можна взяти випрані і коли жалує ся кводра на підголенє, але дивлячи ся на люстро (дивить ся на долоню як би на люстро) говорить ся: Е! добре все є — завтра піду до фризиєра. Що кілька днїв біг я межи четвертою а пятою на Бродвей. Дзвоню — дзень, дзень, дзень... служниця отвирає менї двері — і природно першого стрічаю — но, когож би иньшого — як не "Бійо"! Ба! коли би то був пес, котрий би умів лестити ся — погласкав бим псячка пару разів, но і закликав: ходи сюди песику — і не звертав би на него уваги, — але він о той стовп, станув на серединї покою, завсїгди наїжений і пильнував кождого мойого кроку, опісля нога за ногою ішов за мною до крісла — а коли сїв я, він також сїв напроти мене не спускаючи з мене своїх сліпаків. (Наслїдуючи вдову) "Бійо" завсїгди вас занюхає. (Своїм голосом). О... він і так для мене досить ласкавий. Нахиляю ся, хочу мою вдівку пару разів цмокнути в руку — "Бійо" — кидає ся на мене. Ото є наслїдки, як ся пса вивчує "недай песку рушати своєї панї". Вона його так витресувала. На правду, коли котра з пань тут присутних має так витресованого пса як той "Бійо" — но, то желаю! Поправляю ся на кріслї, хочу простягнути ногу, посуваю ся, "Бійо" в тій хвили зриває ся і кладе свою кусмату лапу на колїнї, як би мене хотїв прикути до місця (значучо), а сліпів все з мене не спускає. Досить одним словом сказавши, стаю ся невільником того пса, котрий мене денервує, допроваджує до встеклости... (Жіночим голосом). "Чи знаєте пане, "Бійо" чогось нинї хорий" — говорить раз до мене вдова (складаючи руки). "О, бідний, — чи може ви його панї відвезли до шпиталю, то відвідаю його". — Ледви, що висказав я ті слова... псисько висуває ся з під якоїсь колдри, а що хорий, не сїдає на землю, але пакує ся від разу на канапу, межи мене і вдову, розтягаючи ся як довгий, а я зі страху, аби мене не угриз, усуваю ся йому на сам конець канапи.

Нарештї постановляю собі осьвідчити ся моїй вдівцї. Коли уже буде моєю жѐною... то чекай, я тобі відплачусь і пімщусь за всї мої терпіня. Нехай отже дїєсь Божа воля! Осьвідчусь о неї — і

о того - огидного пса. Іду... по дорозї насуваєсь менї знаменита гадка. (Зарозуміло). А колибим пса перекупив? Такі случаї бувають між людьми... Дам йому лапівку і зєднаю його собі. Браво! - Закликав я сам до себе, знаменита гадка!... Заризикую і куплю псови вудженини... Вступлю до склепику. "Нехай щось панночка дадуть за кводра, ріжнородностий". — Панночка крає шинку на плястри, сальцесон, ковбасу а навіть полядвицю — розуміесь, тільки плястрів, тільки солодких усьміхів, споглядаючи на мене. Я маю щасте до женщин. Забираю пакуночок і дрожачи цілий спішу на Бродвей.

Дзвоню: дзень, дзень, дзень! Отвирають ся двері "Бійо" і вдова... — нї — вдова і "Бійо" витають мене в порозї (голосом вдови). "Ви з чим нинї приходите?" (своїм). "З вуджениною! нї!... хотів я сказати з упоєним серцем, з бажанем в души — з мріями, які менї розсаджують кости в голові... (голосом женським). "Ви днесь поетично настроєнї... і мелянхолїйний" (своїм голосом). Найвідповіднїйша хвиля, аби пса почастувати вуджениною. (Несподївано). Кидаю йому... а сам падаю на колїна і витягаючи до неї руки — кличу: Веронїко... люблю тебе!... (павза).

Вдова перестрашена чорт знає чого відскочила від мене на два кроки... "Бійо" з кавалком полядвицї скаче на мене, починає шарпати за убранє. Починаю кричати: "Ґвавту!... Вона дусить ся від сьміху, вибігає з покою... (Отираючи піт з чола). По хвили відзискавши притомність підношу ся з землї — і виджу як тоїй лотер зїдає решту тої мішанини.

Не знаю, чи йому так моя вудженина смакувала, чи може його рушило сумлїнє — але зївши, присунув ся до мене, полизав мою ногу... махнув хвостом і пійшов.

Щож менї випадало зробити? Кинувши на него зарозуміло своїм зором — взяв я за капелюх і... присягаю паням, що більше порога до сего дому не переступив — і не переступлю, як мене тут живого видите. (Вздихаючи). А однак... коли думаю о тих чотирох копах шпараґах, і о тих бурачках і калярепцї і біфштику — не знаю длячого... але так менї тут (вказуючи на жолудок) не добре робить ся... що піду на вечерю і скажу собі її так спорядити... аби менї у всїм мою Веронїсю пригадала.

Монольоґ жида.

(Жид сидить при столї, погладжує собі бороду і приспівує):

Нераз сяду — тай думаю,
Тай киваюсь ту і там —
І під ніс собі співаю —
Рарі-ра-ді, раді-бам!

Таки а зой! Чому я не маю собі заспівати. Гроші у мене єсть, корчма у мене є і Суре у мене є.

За гроші куплю я розмаїти трунки, Сура сидить у корчма і шинкує — а я собі сяду під своє вікно, відправлю свої борухи, та чешу собі своя борода. Кажете, що руда. Та деж то руда, то ясне бороде — блонд, а они кажуть що руда. Що? смердить? Та чим смердить? Чесник не смердить прецї, цибуля також не смердить. Правда, моя горіфка смердить, але я від неї нічо не пю, то все для ґоя. Що я пю? Ни, що я маю пити? Напю ся часом вода зі соком, часом чиста вода і більше я нічому не хочу. Пиво я не люблю пити, пивом я гандлюю, кава також не пю, бо якось Суре нїколи кави не хоче зварити, а впрочім кава — то такий дурний напиток, що страх. А може то і мудрий напиток, но люде з него роблять якісь такі комедії, що аж сьміх. Палять той кава на огни, щоби було чорне, а потім лїють до него троха з молока, щоби було біле; дають до кава з кусником цикорія, щоби той кава було гірке, а потім кидають цукор, щоби оно було солодке; потім гріють его на поломінь, щоби оно єму було горяче, а потім дують на него, щоби було зимне. Чи то це сьміх з такій напиток?

Коли уже зійшло моє бесіда на сьміх, то я вам єще щось скажу. Я уже не буду сьміяти ся з кава, лиш з той ваш сьмішний руский язик. А не з той язик що то ся називає іначе: бесіда. З та ваша бесіда, то не можно ніяк бути розумним, а то длятого, що ви з одним словом називаєте нераз дві річи, або називаєте якась річ так, що оно нїгде так не єсть. На примір ми жидки їмо нераз така риба, що єму сї називає: сум, а ви кажете, що десь часом в серце маєте така сум, що сє вам плакати хоче. А вось там за моє корчма росте ліс, най му буде і ліс, но коли мій Іцик пішов вчера в війтів сад, а там була великий пес і мого Іцка злапала за цицилес з заду, то сей Танас, що то менї часом корчма замітає, каже до него: А по що ти там лїз? Або кажуть нераз ґої: ой коби то мати гроші, а потім на своя мама каже також мати. Но чи не правду кажу, що та ваша бесіда то така сьмішна, що мене часом і колька коле. Лїзе часом через сад такий щур, що має на хребет самі шпильочки, а часом на ті шпильочки він краде яблока, то дїти кличуть адіть: їж, їж! А коли хто сяде до миска і їсть, то також кажуть їж! Колись, коли я не хотїло дати моїм гостям горіфка, каже один до мене: А ти нас Срулю не дразни... лиш давай... А єсть знов в наше село така дурна голова, що всї собі з него кепкують, а він називає ся також Атанас. Кажу вам, що той ваш бесїда то страх сьмішна. Або єсть якійсь один слово, котрий значить одну річ, а як додати до той слово лиш одну або дві маленька буква, то той слово уже цїлком що друге значить. Я вам скажу примір: Каки, то волосє на панске морда, а собаки, то уже таки сотворінє, що менї за него великий страх. Вода, то буває собі або звичайна, або смердяча, що називає ся горіфке; а як сказати коровода, то уже щось таке, що недає жидкови спати, як оно хоче шкіра дерти, а ґой єсть таке мудре, що моя горіфка не хоче пити. Ну, скажіть, ци тогди не єсть у мене клопіт і коровода?

Гриби, то такі смашні овочі, що росте в лїсї під дерево, но єсть і такі гриби, від котрі можно сї встечи; риби, то уже не росте під дерево, а лїтає по вода і смакує жидкам на шабас. Правда ті два річи, риби і гриби, мають то вспільне зі собою, що як ґой хоче собі одно або друге взяти, то не возьме нї одно нї друге, но злапає собі часом оловяне кулька. Ни, може нї? — Гора то єсть часом у земля такій горб, як у мене, а хора, то може бути хора корова, свиня, або і моя Суре. Імя, то має кажда чоловік, а навіть і звір, а вимя, то має лиш корова. Рот то буває у каждий чоловік, а заворот буває у той піяк, що за много до свій рот виливає моє горіфка. — Борона то собі таке зубате і дїраве плахта, що лїтає через хлопські нива, а борода, то уже цалком що інного; она собі уже висить у жидка і міркує, як би то дістати в свої руки та хлопська нивка... Часом борода буває у русскій мужик, а тогди кажуть, що він москаль. Або сей москаль! Кажуть, що єсть такі люде, що ся називають москалї, а я знов маю у себе в комора цїла бляшанка з маленькі рибка, що ся також називають москалї.

Чи то не сьміх з така бесіда, таже сьміх, ну скажіть сами? Я би вам єще сказало що небудь, але видите, часу нема, ось єще треба борухи відправити, а потім загляну до Сурцї, як там ґешефти стоять. Таки а зой!

(Збираєсь до молитви, приспівуючи собі з тиха ту арію, що сьпівав на початку. Куртина паде).

МУДРИЙ ДУРЕНЬ.

— Отже ви, добродїю, не приймаєте поєдинку? Алеж на се треба бути без чести... дурнем.

— Мій пане! Волїю я бути на пару тижнїв дурнем, нїж на завсїди трупом.

ЗАМАЛО СЬМІШНЕ ДЛЯ ДВОХ.

— З чого ти сьмієш ся, донечко? — питає мати.

— Мамо, менї трафило ся щось дуже сьмішного, але я вам сього не скажу, бо воно замало сьмішне для двох.

ЗБАНКРОТОВАНІ МІЛІОНЕРИ.

В дрантивих капцях,
В брудній одежі,
За містом собі
"Ґуд тайм" шукають,
Хоч разом оба
Й цента не мають.

ЛИХО ВІД ТЮТЮНУ.

Виходить Іван Іванович Нюхин, чоловік своєї жінки, що веде музичну школу та дівочий пансіон.

(Сцена представляє провінціяльний клюб).

Нюхин (з довгими баками, без вусів, у старім подертім убраню, велично входить, кланяєть ся та пораєть ся коло желетки (камізельки). Шановні добродійки і як то кажуть, шановні добродії (росчісує баки). Жінці моїй сказано, щоби я прочитав тут на добродійну ціль якусь популярну лекцію — мені однаковісенько. Я, звичайно, не професор і нема в мене ніяких наукових заслуг, але тимчасом, я от вже трийцять років, без перестанку, навіть можна сказати, не шануючи свого здоровля і таке инше, працюю коло питань самого наукового характеру, міркую собі і навіть пишу иншим разом, щоб ви думали, наукові статі, тоб то, не те, щоб дуже наукові, а так

собі, вибачте на сїм слові, неначеб то наукові. Між иншим, сими днями я написав довжезну статю під заголовком: — “Про шкоду від деяких комашок”. Дочкам моїм дуже сподобалось, особливо про блощиці а я сам перечитав тай подер. Отжеж однаково, пиши що хочеш, а без перського порошку нїчого не вдієш. У нас от навіть у фортепянї є блощиці... За тему моеї сьогоднїшноі лекції я взяв, не вам кажучи, шкоду, яку робить людскости курене тютюну. Я сам курю, але жінка моя звеліла викладати сьогодня про школу від тютюну і, виходить, нїчого не вдієш. Коли про тютюн, то й про тютюн, — менї однаковісенько, а вам, шановні добродії, раджу ставитись до моеї сьогоднїшньоі лекції, як і належить ся — серіозно, щоб часом чого не трапилось. Кого лякає нудна, наукова лекція, кому не до смаку, той нехай не слухає та йде собі з відсіля (пораєть ся коло желетки). Найбільшої уваги прошу я в присутних тут добродіїв лікарів, які можуть почути на моїй лекції богато користного їм, бо тютюн не тільки робить людинї богато лиха, а ще й в медицинї вживаєть ся. От наприклад, коли муху зачинити в пуделку з тютюном, вона здохне, мабуть від нервів. Тютюн се, передівсім, рослина... Як я читаю лекцію, то звичайно, підморгую правим оком, але ви не звертайте на се уваги; се через те, що я денервуюсь. Я дуже нервова людина, взагалї, а підморгувати оком почав 1889 року, 13-го вересня, того самого дня, коли моя жінка, як то кажуть, породила четверту дочку Варвару. В мене всї дочки народились на сьвіт 13-го числа. А тимчасом (поглянув на годинник), не будемо ухилятись у бік від теми моеї лекції, бо нема часу. Ото собі знайте, що жінка моя держить музичну школу та приватний пансіон, то-б то не те, що пансіон, а так неначе пансіон. Між нами кажучи, жінка моя любить жалітись на свою бідність, але в неї дещо наховане, так мабуть — тисяч з сорокпятьдесять, а от я не маю ні копійки за душею, ні шага — та нічого не вдієш! В пансіонї я доглядаю за господарством. Я купую живність, надзираю за слугами, записую розходи, роблю нотатки, бю блощиці, воджу на прохід жінчину собачку, ловлю миші... Вчора вечір менї сказано було видати кухарцї борошно та масло, бо мали пекти млинцї. Ну, та одно слово, сьогодня, коли вже млинцї були напечені, моя жінка прийшла в пекарню та й каже, що три пансіонерки не будуть їсти млинців, бо в них понабухали ґланди. Таким способом вийшло, що ми спекли більше млинців, як потреба. Куди з ними дїтись, скажіть на милість? Спершу жінка загадала віднести їх у льох, а далї подумала, та й каже: “Їдж сї млинці сам, поторочо”. Вона раз-у-раз, як сердита, каже на мене: поторочa, або гаспид, абож сатана. А яка з мене сатана? Вона раз-у-раз сердита. І я не зїв, а проковтнув не розжувавши, бо я завше голодний. От учора, на приклад, вона не дала менї обідати. “Тебе, каже, поторочо, годувати не варто”... Але, не вам кажучи, ми (дивить ся на годинник) забалакались і трошки ухилились від теми. Ну тепер далї: хоч, звичайно ви з більшою охотою послухалиб зараз романсу, або якоїсь такої симфонії, чи арії... (Наспівує). “Ми не моргнем в пилу сраженія глазом... От не памятаю, з відкіля це”... А от ще, я забув сказати вам, що в музичній школї моеї жінки, окрім догляду за хазяйством, менї сказано ще вчити математики, фізики, хемії, ґеоґрафії, історії, лїтератури, то що. За танцї, спів та малюваня моя жінка бере окрему плату, хоч і танцям і співу навчаю я-ж таки. Наша музична школа на пятисобачому переулку, в домі ч. 13. І дочки мої народились на сьвіт 13-го числа, і в хатах у нас 13 вікон... Ну та нічого не вдієш. Щоб умовлятись — мою жінку можна застати дома, коли завгодно, а програма школи, як що маєте охоту купити, продаєть ся у портіера по 30 копійок за примірник (витягає з кишені кілька брошурок). І от я, коли хочете, можу надїлити. За кождий примірник 30 копійок. Хто має охоту? (Павза). Нїхто не хоче? Ну, то по 20 копійок. (Павза). Ото досадно. Еге, дім ч. 13.

ні в чому мені не щастить, постарів ся, подурнішав... От зараз читаю лекцію, з вигляду неначе й веселий, а самому так і кортить закричати у весь голос, абож залетіти кудись на краї сьвіта. І пожалітись нікому, а от навіть плакать хочеть ся... Ви скажете: дочки... Що там дочки? Я кажу до їх, а вони тільки регочуть ся... У моєї жінки семеро дочок... Ні, вибачте, здаєть ся, шестеро... (Швиденько). Семеро. Старшій Ганні 27 років, молодшій 17. Шановні добродії. (Оглядаєть ся). Я нещасний, я на дурня перевів ся, на ледащо, алє-ж не вважаючи на се, перед вами стоїть найщасливійший від усіх батьків. Воно власне кажучи, так і повинно бути, але я не сьмію сказати інакше. Ех, як би ви тільки знали. Я прожив з жінкою 33 роки і, можу сказати, се були найкрасші дні мого житя, не то щоб найкрасші, а так взагалї. Одно слово, пробігли вони, неначе одна щаслива хвиля, не вам кажучи, нехай їм чорт тай годі. (Оглядаєть ся). Але здаєть ся вона ще не прийшла, її нема ще тут і вільно тепер казати все чисто... Я страшенно боюсь... боюсь, коли вона дивить ся на мене. Ну, то от я й кажу: дочок моїх ніхто так довго не бере заміж, мабуть, через те, що вони сором ливі та через те, що мущини їх ніколи не бачать. Балів моя жінка задавати не хоче, на обід нікого не закличе, бо се дуже скупа, сердита, сварлива баба, і через те ніхто до нас не ходить та... можу вам сказати секретно (наближаєть ся до рампи). Дочок моєї жінки можна бачити по великих святах у їх тітки Наталїї Семенівки, тої самої, що слабує на ревматизм та ходить у такій жовтій сукні з чорними крапками, неначе всю її обсипано тарганами. Там дають і закусувати. А коли там нема моєї жінки, тоді можна й сего самого (торкає себе коло коміра). Ото знаєте собі, що я впиваюсь одною чаркою і тоді на души стає так гарно, що й розказати не вмію; чогось тоді спадають на думку молоді літа, і хочеть ся чогось тікати, ох, як би ви знали як хочеть ся. (З запалом). Утікти, покинути все і бігти неоглядаючись... куди? Одинаково куди... аби тільки втікти від сего невірного, буденного, поганенького житя, яке зробило з мене старого ідіота, втікти від сеї дурної, уїдливої, лютої, лютої, лютої скареди, від моєї жінки, яка мучила мене 33 роки, втікти від музики, від пекарнї, від жінчиних гроший, від всїх отсих дурниць та від сеї огиди... і спинитись десь так далеко-далеко серед поля і стояти деревиною, стовбуром, горобиним пугалом, під високим небом, і цілу ніч дивитись як над тобою сьвітить ясний місяць, і забути, забути... О, як я хочу нічого не памятати... Як хочу я зірвати з себе се кляте старе фрачиня, в якому я вінчав ся 30 років тому (зриває з себе убранє) в якому я раз-у-раз читаю лекції на добродійну ціль. На тобі! (топче фрак). На тобі! Старий я, злиденний, мізерний, як отся сама жилетка з її протертою, облїзлою спиною... (Показує спину). Не треба менї нічого. Я красший і чистійний від всього сего, я був колись молодим, розумним, вчив ся в унїверситетї, марив, вважав себе за порядну людину... Тепер менї нічого вже не треба. Нічого не треба тільки спокою... тілько спокою. (Подивив ся в бік і жваво надів фрак). Тимчасом за кулїсами стоїть моя жінка... Прийшла тай жде на мене там... (дивить ся на годинник). Вже час кінчати... Як що вона спитає, будь ласка, скажіть їй, що лекція була... що потороча, то-б то я, поводив ся поважно (дивить ся в бік відкашлюючи). Вона дивить ся сюди (підняв голос). Виходячи з тієї позиції, що тютюн має в собі страшну отруту, про про яку я осе казав, курити ні в якому разї не треба, і я дозволю собі, як то кажуть, надіятись, що ся моя лекція "про лихо від тютюну" буде вам на користь. Я вже все сказав. (Вклоняєть ся й велично відходить).

В перекладі **Л. Пахеревського.**

Монольоґ Жебрака.

На сцену входить старий жебрак підвязаний, зі сивою бородою і вусами, о кули і без руки, з медалями на грудях. — Стає на боці і жебрає: —

Змилосердіть ся люди, хто в Бога вірує, поратуйте старого! (До себе) Іде якийсь офіцер (кланяє ся і просить). Милосердія пане капітане! — Бідний, старий ветеран, в 69-тім бив ся з прусаком і на війні стратив ногу і руку. (Бере ніби то гроші). Бог вам най заплатить! Бодай вас майором незадовго зробили! (Сьміє ся): Дав шустку, бігме! Е, та бо то треба вміти людий брати! — Іде якийсь грубий паниськo! (Кланяє ся) — Милостивий пане! — Бідний, від маленькости каліка, змилосердіть ся надімною бідним стариком! (Оглядає ся злий). Бодай тебе покрутило гірше як мене! — Пішов навіть не подивив ся на бідного! — Е, та бо то панисько! не знає біди! — Пішов череватий як бочка. Бодайсь спух як льняна нитка! Но цікавий я, що пані дасть! (Кланяє ся): Цілую руці панунці! — Поратуйте паннуньцю бідного старого, а Бог вас возьме в свою опіку! — (бере гріш). Бодай Вам Бог благословив! (Обертає ся за нею і сьміє ся): Паннуньцю! — Ха, ха! Таж то стара як сьвіт. Аж покраснїла, як я її паннунцею назвав. (Дивить ся на цент). Бодайсь осліпла, відьмо одна! — Дала менї ґрейцар. Вона не знає яка тепер дорожня! — Чей, як еще коли тебе увиджу, то тебе бабцею назву! — Іде якийсь паниско з малим хлопцем! (кланяє ся): Милосердя над бідним стариком. Вісьмеро дітей дома без кавалка хлїба: — (бере гріш). Бодай паничику виріс на великого чоловіка, і на потїху родичам! (Оглядає ся). Піїшов! — Бодайсь мав еще таких хлопців з двайцять! — Та ніби то хороший батько! Добрий примір дає дитинї! — Нема що казати! — Іде селянин (кляняє ся): Ґосподарю! Змилосердіть ся над бідаком. Тамтого року погорів я, і лишив ся ось в такій нуждї, (бере гріш).. Бодай вам Бог забув гріхи ваші! (дивить ся на гріш). Два ґрейцарі дав на такі тяжкі часи! (Оглядає ся). Нікого не видно. Тяжкі часи нинї. — Де то давнїйше, як казав мій батько, сїв собі чоловік під церквою і 2 ґульдени заробив, а тепер і ґульдена тяжко заробити. Чоловік тепер з голоду може згинути. Де прийду, то місто ґрейцара, дають тобі кавалок хлїба. Так, так! — а давнїйше і хлїб можна було в коршмі на перекуску продати, а тепер жид якось не хоче! — Дето давнїйше видів хто, щоби ходили пани збирати на якісь читальні, на церкви і другі кумедії. — Але ми маєм на се спосіб: Застрейкуєм, і най тодї пани і попи ідуть жебрати. — Будем доти стрейкувати, доки держава не дасть нам стабілїзацію і мундур. Нїхто о нас не дбає, часом тілько полїцай. Ой ті полїцаї! Я такий на них злий, що єслибим мав яке право, то всїх полїцайників виславби я, там де перець росте. Тамтого тижня взяв мене полїцай просто з під церкви. Але то знаєте, якийсь фільозоф той полїцай. Як він пізнав, що у мене ніби обі руки. Та правої руки цїлком у мене не видно. О! во іде якась пані. (Кланяєсь): Бідний калїка, без ноги і руки, подайте ручку бідному! — (Бере гріш). Цїлую рученьки! Такі білї, красні, круглї рученьки! Най Бог позволить вам дожити до глубокої старости! — (дивить ся на гріш): Така файна кубіта і такі красні ручки мала і еще шустку дала! — То розумію! — Видно, що то пані! Може то пані ґрафиня, або яке чудо? Але файна, бо файна! — (Витягає гроші і числить): Може би уже зробити замкнене рахунків за нинішний день! Уже темніє, ніхто не іде! (Сїдає на лавці, витягає мішок і рахує). Пять корон! О, то нині зле менї пішло. То щось так як бідний урядник! Фе! Аж встидаю ся! Та то тепер така біда, що і жебраки нічого не мають. (Оглядає ся).

Аво! бодай тя покрутило еще гірше як мене! — Поліцай іде, треба втікати, щоби не піти на "сьвіже сіно!"

(Кидає кулї, витягає сховану руку, зриває сиву бороду і втікає).

ЗАНАДТО НА ПЕРЕДІ.

— Я все маю клопіт з моїм сином, — каже фармер. Він все випереджує духа часу.

— Що-ж він таке зробив? — питає судїд.

— Та от представте собі: — пійшов до міста шукати якогось занятя. Але в містї був саме страйк і він сейчас прилучив ся до страйку, заки ще почав шукати за роботою.

ЧИ НЕ ТАК?

"Avanti".

Так виглядало-б' примирення робітника з капіталістом.

XXI. Століте.

СТОЛЇТЄ ЕЛЄКТРИЧНОСТИ.

Прикра доля чоловіка:
Хиба слину тепер ликай
Остогид мнї цїлий сьвіт
Що найменше на сто лїт.

Так прошу паньства: чоловік уроджений тепер в XX. столїтю, лиш жалує, чому не побачив сьвіта божого в XXI. столїтю. XX. столїтє, се столїтє винаходів, котрі війдуть в загальне уживанє доперва за сто лїт, для того і я жалую, що якимось чудом прийшов тепер на сьвіт, бо якби я родив ся за сто лїт, а то би була втїха! А тепер що? Чоловік мусить ся вродити, мусить ходити до школи, потому мати суджену, потому мусить ся женити, а потому мусить дістати тещу. А за сто лїт буде цїлком інакше. Чоловік вродить ся елєктрично, виховають го механїчно, бідну його голову капустяну вiобразують фізично, дістане посаг урядовий, а жінку дістане через почту але без тещі.

Будуть се солодкі мрії!...
До них нинї серце млїє!

II.

А за сто лїт буде диво
Де лиш схочеш, їдеш живо,
Елєктрично будеш спати,
Елєктричні будуть хати.

Теперішна комунікація, то цїлком нельоґічна, а за сто лїт на примір приходиш в ночи з представленя, пересипляеш ся, а позаяк тутешне молоко не добре

тобі ділає на очи, всїдаєш в електричну воздушну колїйку і за хвилю знаходиш ся в Альпах. Вишукаєш яку красну корову, кажеш собі електрично надоїти пива, — а бодай то, молока, троха випиваєш, а решту зливаєш до бляшанки і вертаєш до хати. Приходиш під браму і пригадуєш собі, що твій товариш, що недавно мав випадок з касою свого боса є тепер в Токіо і за помочию телефону без дроту доносить тобі, що молокар не поставив йому нинї молока. Береш отже свою бляшанку з молоком і всїдаєш до воздушної колїйки. Леґенький шепіт, щось коло тебе наче колує, а за хвилинку спритно наставлений автоматичний сиґналїзатор ґрамофоновий тебе повідомляє: Токіо!

Буде се рай на сїм сьвітї!
Аж ся схоче людям жити
Будем жити електрично,
Без журби, щасливі вічно!

III.

Мущинам днесь тяжко жити
Бо їм кажуть ся женити,
Але за те за сто лїт
Перевернесь цїлий сьвіт.

Так прошу паньства. За сто лїт всї розкоші житя будуть злишні на сїм сьвіті, а рід красного пола буде цїлком не потрібний. На примір впадаєш до електричного бар-руму електрично зїдаєш добру перекуску, попєш знаменитими напитками і не заплативши електрично вибігаєш другими дверми. Аби переспати ся як Бог приказав, натискаєш ґузик і від суфіти спускає ся електричне ліжко. Сїдаєш, кладеш ногу на спеціяльний апарат, а черевики самі з ніг злазять. Завдяки уліпшеним винаходам, відпинаєш один центральний ґузик і убране твоє вже на долинї. Кладеш ся до ліжка сам, без жінки, без нареченої, без тещі, а ліжко зачинає з тобою угинатись, ох!... Сам один в ліжку (красно наші панї будуть виглядати!).

Будиш ся, сїдаєш на електричне крісло і так електрично можеш умерти!

Так, то жити розумію
О тім тепер лише мрію.

ІЗ-ЗА БРАКУ ВУГЛЯ.

Як нема при хатї вугля,
Він цїлком тим не журить ся;
Обігріє жінку й дїти,
Та ще й добре накурить ся.

СТРАШНИЙ СОН.

Мав я сон страшний на диво,
Бачив я сьвіт доокола,
А на сьвіті якби вимів
З жіночого пола,
Зникли десь жінки сварливі
Стало так приємно, мило,
Земля в рай ся замінила
Що аж жити ся хотїло.
Враз з жінками щезли пльотки
Здрада, флїрт, обмова,
О театрах, балях, модах
Ніхто ані слова.
А найбільше було втїхи
Що згинули тещі
Не один сердега з того
Аж в долонї плеще.
Але в сьвіті всьо змінчиве!
Не оминеш лиха
Мущинам знов всьо обридло

Й нарікають з тиха.
Далї-далї, чим раз гірше
Стали нарікати,
Що нема їм хто зварити,
Анї обіпрати.
Анї хата не метена
Сьміте по колїна.
Хоч пропадь! не даш собі ради,
Нещасна година!
А ще на злість, баби з собов
Годинки забрали
Хлопи пили вже без міри
Бо часу не знали.
В головах, горох з капустов
Змішалось до чиста,
Як пора була йти спати,
Тоді йшли до міста.
Волочились вулицями
Блудили по парках,
Заглядали по всїх дверьох
І всїх закамарках.
Кажу чистий конець сьвіта,
Содома й Гомора,
Так давив їх брак жіноцтва
Наче страшна змора.
Зі мнов було не інакше,
Скажу вам на ухо
Брак жіноцтва не перейшов
І в мене на сухо!
Бо я по тім пробудившись
Зараз в другу днину
З того страху, що в снї бачив
Шукав за дївчинов.
Знайшов зараз; бо як кажуть
Повно того цьвіту,
Де лиш глянеш, всюди знайдеш
По цілому сьвіту.
Я під впливом сну страшного
Сейчас осьвідчив ся,
Два-три слова, тай до ксьондза,
І зараз оженив ся.
З тих мущин, що в снї їх бачив,
Лиш я пеховатий
Бо они всї, так як її були
Лише я жонатий.
Перед лихом не поможе
Нікуди втїкати,
Бо тя знайде, навіть в ліжку
В твоїй власній хатї
Днесь бим не дбав, хотьби той сон
Снивсь менї роками,
Бо жінки мнї так допекли,
Аж лїзуть боками.

О. Ломака.

НА КОНЦЕРТІ.

(Мущина у фраку показуєсь на естрадї, споглядає на публику, кланяєть ся недбало і говорить все з іронїєю і в розгоряченю).

Паньство прийшло на концерт, неправда? (З іронїєю). Се є дуже забавна річ ті концерти! (Зїває). Один виходить на естраду і оповідає дурницї або виспівує аж до охрипленя, або також валить з цілої сили в фортелян, публика сидить в горячці без найменшого руху, якби привязана до крісел... В сьвіті цивілїзованім називаєсь то душевною розривкою... Певно длятого, що в галї панує задуха... (павза, споглядає милосердно на публику, опісля зїває). Ох, бідні ви, моє паньство, бідні, але і я з вами також... (глядить на годинку). Уже пізна година, чоловік сидївби собі дома при теплій печи... випилоб ся гербату, в товаристві жінки і дітий, а опісля до ліжка... Спокійно, по горожанськи, і здорово... Для артисти однак є то овоч заказаний. Коли инші смачно собі сплять, він вистроєний у фрак, мусить оповідати про ріжні смалені дуби... мусить осьвічувати ґуста слухачів... (До одного з публичности). Що? І ви твердите, що то, що я говорив не варта нічого? (павза). Що єсьм нудний? Сьвята рація! Сам знаю о тім... (павза). Однак що маю робити? Монольоґоване належить до прикрих обовязків мойого покликаня... Сторож нічний має ся ще гірше: може йти спати доперва над раном.. Але для чого паньство позбавлюєте себе приємности реґулярного житя, то менї в голові поміститн ся не може. І чи то варта посьвячувати вечір для концерту? Музика, сьпів, то менї велика приємність! Єще розумію ті розривки в дома, при добрій вечері, при гербатї. Хтось помрукає, дехто заспіває, дехто заграє в ферфля... панї забавлять ся в пьоточки, все таки і

то розривка... Але тут... анї порушити ся, анї поговорити, (до одного з між публики), а ва́с концерт не нудить? Що? Можете свобідно розмовляти? Но, о винятках не говорив я. (До публики). Одним словом страта часу, нудьга і видаток. (Зарозуміло). Знаю пань, які в дома ходять рознеґлїжовані, неочесані і не завсїгди омиті... Концерти випроваджують їх з звичайного трибу, бо мусять преці́нь вбрати ся... Чи то потрібна така неволя? Розумівбим се тодї, коли би позволено сходити ся в "шляфроках", і коли би на галї знаходив ся хоть буфет.... (павза). Менї самому признаюсь, хочеть ся їсти, мав зі собою взяти на естраду хлїба з маслом і трохи печенї... Однак і то є заборонене! Панове редактори зараз би то подали до ґазет... Ой, маємо від тих ґазет? Анї фальшиво заспівати, анї зле заграти не вільно. Зараз критика і закиди... (павза). Знаєте що паньство? Ходім всї до дому... Нинї є власне моєї жінки именини, погуляв бим з великою приємністю... (До одної з пань). І ви панї також? Маємо однаковий ґуст, однак тут не випадає... Фортепян є, саля є, товариства не бракне, музики от в тамтїй галї також нудять ся в очікуваню своєї черги.. Всьо є що до гуляня потрібне, тільки нема гуляня, бо то не випадає (з запалом). Але за те випадає робити з ночи день, вистроювати ся і робити знакомости, які з концертових галь провадять до вівтаря (вздихає). І я та́кож нинїшну свою жінку пізнав на концертї... (вздихає до одного з між публики). Для чого вздиха́ю?... Що? Ви думаєте, що я жалую ожененя ся? Отже милите ся хотяй з другої сторони, для чого маю се оивати в бавовну? Панї менї дарують за се порівнанє, однак пословиця говорить, що всї кости є шарі. Немаю, борони Боже, на гадцї когось ображувати, але після мого понятя, богато пань знаходячих ся тут на галї, цїлком інакше представляють ся по цивільному. Не одна труся концертова, така тихенька і занята тільки штукою, в дома гнїває ся на мужа, сердить ся на слуг, проклинає дїти і в загалї затроює житє цїлому окруженю (до пань між публикою). Прошу менї не брати за зле, о жаднїй з пань я того не думав, ходило менї о засаду (павза). З вигляду лиця шановних пань пізнаю образу і гнїв... Га, може я є і в блудї, може збрехав я, твердячи, що много пань наших, інакше представляють ся на концертї а інакше дома. В такім случаю о розсудок тої квестії прошу ласкаво всїх тут присутних панів. (До мущин в кріслах). Зробім голосованє... Хто є напроти мене, зволить встати і піднести обидві руки (павза). Щож то, нїхто з панів не встає? (павза). Всї сидять?... Нїхто не підносить рук?... В виду сего можу з вами всїми попрощати ся і відійти з чистою совістю. (Відходить).

ПЕТЛЮРА І ЙОГО МІНЇСТРИ.

Де від тих толубів голови ся дїли?

Відповідь: — Сї толуби голов нїколи немали.

Фрайтер Кубаса.

(На сцену входить фрайтер від піхоти, з червоними "паролями", тримаючи під пахою кілька повних мішків, кладе все те в куті і рахує):

Айц, цвай, драй, фир, финф! Штимт! Нічого не бракує! Той для мого шляфкамрата Щербатого, той для крікскамрата Федька, той для краяна Беззубного, той для пана фелябра від мене, а той вже для мене! Но! буде що цілий день їсти! Ой фе! Швіц! Треба почекати на поїзд, котрий відїде за дві години. (Дивить ся на публику й сьміє ся). А во! Диви, диви, що тут цивильбранжи! Щоби хоть був один чоловік межи ними, а то ні, всьо цивілї! Но, но, сервус! А ви чого так скупили ся як барани? Де абштанд, де у вас ріхтунґ?! А во, єще сьміє ся один з другим! Ей коби я вас дістав під своє командо, тоби й ріхтунґ був й обштанд! (Ходить хвильку й сьміє ся): Но, но, не бійте ся, я знова не такий гострий як показую... Чекаєте також на потяг? Добре! Не буде нам кучило ся... Ви мене знаєте? Що, вас?! — Не знаєте гер фрайтра Кубаси із найнціґ реґіменту?! (Показує на свої звіздки). Ту! — ту, диви ся один з другим! Ту маєш написано, що я за оден! Но що дивиш ся один з другим як кура в кість?! Єще не видиш, що стоїть перед тобою кайзер й книглї гер фрайтер Микита Кубаас з найнціґ реґіменту? Ой ви уферми!

Шкода що по Божім сьвіті ходите! — Ґер фрайтер! Яке то красне імя! Хотївби я ціле житє називатись гер фрайтер. А чи хоть розумієте що то єсть гер фрайтер? Та де там! Фрайтер то єсть перша шаржа при війську. Насамперед іде прецінь гер фрайтер, потім гер капраль, гер фір й наконець всї офіцири й ґенерали? Що? Як я зістав тим фрайтром питаєтесь? Або я знаю! Гер гауптман все каже до мене: Я мусів бути тоді пяним, як я тебе на фрайтра подав! Но, но, дивіть ся, дивіть ся! То він білачиско аж упив ся з утїхи, що мене фрайтром зробив! Але найтам, най не дальше, може єще колись подасть мене на капраля? Та ба, я знова жовнїр як шляк! Мустер на цїлий найнціґ реґімент! По правдї писати не вмію, але говорити, то говорю кількома язиками. Знаю добре: дайтш шпрехен, поліш, русіш, а навіть знаю по інталїйські говорити! Що не вірите?! Бодай тя корч покрутив один з другим цивілю затраценний. Чекай, ану, чи зрозумієш котрий мене, що я вам скажу: Шав, шав, цивілїст, во іст майн турністр! А що? Чомусьте роздзявили мундштукі? То значить так: Дурний цивіль, як моя танїстра! Що, вас? Кажете що то не правда? Но, а по італїйські. Ефт, ефт, сіньора, дас тріоста фінєті кано, дас тріоста, кобила без хвоста... А що Десь тепер один з другим?! То значить: Сиди тихо, не рипай ся, а диви один з другим ту! (показує на звіздки). Не думай собі що я хто будь! (Ходить хвильку): Булисьте на святах? Я був, й знаєте бачив ся як шляк! Чекайте, я вам розповім від кінця, як то я приїхав до своєї хати. Старі мої нічого не знали, що я фрайтром зістав. Приїхав я на село, приходжу до дверий, відтвираю тай зофорт кричу: — габт ахт! Зірвали ся старий батько, мати й хотїли іти зі мною привитатись, але як узріли ті звіздки, станули й не сьміло дивились на мене... Батько злапав ся за волосє, мама в плач, з великої утїхи, а я стою виштрекуваний й дивлю ся на них з гори. Тримав я їх так з квадранс, але потім менї жаль зробило ся старих, тай кричу: Фатер унд мутер, ком цу мір! Ходїть, ходїть мої дорогії, хоч я аванзував, то правда, але для вас лишив ся який був! Не буду казати о тім як мене питали, як оглядали, але скажу вам, що я зробив велику радість на всїх; на батьку, на мамунї, на сестрі, а навіть наш старий пес гавкав на мене як на жида? Прийшли сусїди, дївчата, але я їм всїм дав скоро аб-

третен! Що иньшого свої, але чужі. О! на то я вже не позволю! (Хвильку ходить). Ей щоби так еще раз гер гауптман упив ся й подав мене на капраля, то я зофорт лишаю ся за "зупу" при війську! Ага! — Чи ви чули, що буде війна?! — Буде, я вам кажу, незадовго! — Будуть битись зі свербами, а ми гавстріякі пійдем на границю дивитись. Ей щоби як найскорше, бо у нас в маґазині цілий стос "сьліпаків!" А ви знаете що то єсть сверби, то єсть сусіди що мають великі безроги й не хотять нам продавати. Але чекайте! Най іно прийде бефель її наш реґімент вісімдевять пійде, то ми їм всї свинї поїмо аж будем облизуватись. (По хвилї): При війську тепер швіц, минаж по правдї добра, але дають всего за мало! Чоловік навганяє ся цїлий день по поли, зївби коня з копитами, а ту маєш, дають тобі, таку маленьку минажку, що аж встид згадувати... Гей, гей, нема то, як було на селї дома! Поставили чоловікови файну миску борщу з бульбами, до того бохонець хлїба, то чоловік знав що наїв ся! На вечер дають куляцію, але дуже тонку. Як жовнїр зїсть таку куляцію й вийде на улицю, то боїть ся, щоби вітер не перевернув його! Так, так кажу вам, булоби добре при війську, але тілько щоби їсти давали більше... Служу я вже третий рік при війську, й кажу вам правду, що через цїлий той час шість разів був я наїджений. А знаєте коли ? — то знаєте тодї коли був я на урльопі в дома на сьвятах! Та бо то й шкандаль, щоби військова дитина голодна ходила... Чи треба, щоби бідний жовнїр чіпав ся якоїсь служащої, а то тільки для того щоби його підкормляла... Ой так, так (показує на пакунок) дивіть ся, який то я футраш везу до касарнї, мої кріскамрати чекають на то як на урльоп. А ту еще так довго треба на поїзд чекати. Ага еще одно мушу вам сказати що було в бефелю, що всї гер фрайтри дістануть менталеві менталї. За що, я еще не знаю, але знаю лише то що дістану й я. Тепер маю один, то буду мати уже три! Колись на старші лїта, буду всїм розказував. Диви один з другим, той менталевий менталь дістав я за війну в роцї 1910, коли то я бив ся на свербській границї з пацюками, той другий на виборах в Венґрах а той третий... а правда та я еще третого немаю.. (Дивить на сторону): А во! — Гей цивіль бранжа, ауф! Потяг прийшов! Ходїть й поможіть менї то все забрати! Не хочете? А бодай вас корч покрутив, ви, ви... цивілї уферми до смерти! Сервус! (Відходить).

ПОСПІШИЛИСЬ.

Як звичайно польська шляхта,
Горяча натура,
Розгулялась раз шалено
"Вальца і мазура".
На бенкеті у Варшаві
Панство позбіралось
Та взяло ся танцювати,
Як понапивалось.

Відбувають гучні танцї,
"Вальцї й краковяки", —
"Єще Польска нє зґінела", —
Співають Поляки.
Попереду сам Пілсудський,
Верховодить балем,
А на решті до маґнатів
Промовляє з жалем: —

"Мої браця! Я пшед вамі
Нє повім новеґо,
Тилько проше вас, ратуйцє
Хоць орла бялеґо!
Юж пшеклєнте большевікі,
Орла обшарпалі;
Нє бендзєцє ґо ратоваць —
Ми вшистци пшепадлі!...

За бялеґо орла й круля,
Ставайцє до бою,
Нам поможе хам Петлюра,
Подлом здрадом свойом.
Я хцем забраць Украінę,
По старом ґраніце; —
Втенчас бендзє єдна Польска,
Без жадней ружніци"...

Закричала польська шляхта,
Аж потрясло мури: —
— "Віват! Віват ясни панє,
Паньство пуйдзє в ґуре.

Се учувши пан Пілсудський,
Вирушив "до бою",
Не забув взяти про запас
Петлюру з собою.
І обидва на Вкраїну
Хитро наступають,
Прямо в саму середину
В Київ поспішають.
Білорусь також заняли,
До Минська доходять,
Над народом трудовитим
Остро верховодять.
Вже Пілсудський аліянтам
Посилає вісти,
Щоб з'їзджали ся у Київ
Смачний обід їсти.
Ну, і справді, — незадовго
Були-би з'їзджались,
Та коли десь, як на щастя,
Большевики взялись.
Як обступлять його з заду,
Петлюру із боку; —
Бачать, діло не до ладу,
Не йде вже нівроку!...
І з Київа у Бердичів
Давай утікати,
А із відти в Житомірі
Притулку шукати.
А ту бо ще на нещастя
Ляхам, та на лихо, —
Українські селяне
Не посидять тихо.
Беруть в руки що попало,
Чинять свою раду,
Та женуть від себе далї
Непрошену "владу".
Зі всїх кутків поля бою,
Пливуть грізні вісти; —
Через те ті вражі сили
Не можуть осїсти.
Покинули уже Полоцк,
Бобруйск і Борисів,
Тай із Вільна утікати
Прийдеть ся до біса.
Бачать, вже кінець приходить,
(Се не в дивовижу),
Давай швидко посилати
Посла до Парижу.
І поїхав "грабя" Патек,
Просити о справу,
Щоб помогли аліянти
Вратувать Варшаву.
"Бо вже — каже "грабя" Патек —
На нашу Варшаву,
Троцький з Ленїном провадять
Велику виправу.
Цїлих пятьдесять дивізій
На нас наступає;
Чи останем ми в Варшаві, —
Господь тільки знає".
А антанта промовляє: —
— "Нїчого не буде,
Нехай ще воюють далї
Ваші польські люде.
І скипів ту пан Пілсудський,
В собачому гніву: —
— "Почекайте, я віддячу
Вам справу лїниву!
Щоб міг битись, — то не буду,
А буду втїкати,
А ви будете усюди
Большевиків мати!
Се сказавши, зітхнув важко: —
— "Боже, ти муй боже!"
Треба далї утїкати,
Нїчо не поможе.
Бо я добре уже бачу, —
Як до бійки стану,
То ще так як і Денїкін,
По карку дістану.
Та щоб гірше ще не було,
(Се речі не нові); —
Щоби часом не дісталось
Так як Колчакові...
А признати ся по правдї,
Я цього не хочу,
Поки можна, то ще трохи
Польщу поморочу.
А там, уже щоб найшвидше
Ще грошей набрати,
Так тодї вже я безпечно
Можу утїкати.
Бо сам бачу що ми дуже
В тому поспішились;
Не забравши України,
Ми в дурні пошились!"

* * *

Так закінчив пан Пілсудський,
Сльозами залляв ся
І до дальшої утечі
Скоренько забрав ся.

Любарська Щипавка.

ПАН ТА КОЗАК.

Зробив козак панови добре діло, от пан і підносить йому доброї настоюваної горілки; той випив та захотілось йому ще випити, а пан і питає: —

— Може ще налити?

— Наливайте пане, — каже козак.

— Тільки в мене такий звичай, — каже пан, — що хоч хвалити будеш горілку, то бити-му, а хоч ганити будеш, також бити-му.

Налив пан другу чарку козакови, тай питає: —

— А що яка? Добра чи погана?

— Не розкоштував, пане.

Налив пан ще одну чарку, та знов питає: —

— Ну, а тепер розкуштував?

— Ні, не розкуштував!

Ще налив пан, а козак пє та усе одної: —

— Не розкуштував!

Бачить пан, що й козак не дурний; бо пан наливав йому, аж поки вже у фляшці осталось тільки на дні. Тоді пан і каже: —

— Що-ж бо ти, все одно тай одно говориш; хоч-би щонебудь друге сказав.

Як налив пан послїдню чарку і вже фляшка була порожна, тоді козак випив тай каже: —

— А тепер вже, перекуштував, пане!

Так пан і не допитав ся від нього яка горілка, а козак подякував за гостину тай пішов собі.

ДОВІДАВ СЯ.

За панованя Франца Йосифа в Австрії, всякий господар, котрий посіяв тютюн то мусів платити великі налоги і щоб не платити налогу за тютюн, котрий самі вживали, то мусіли ховати від жандармів.

Одного разу господар, котрий не курив, а лиш нюхав, приніс до хати тютюну накидав у мисочку і почав бичівном терти тютюн на табаку.

Натер скілько йому було потрібно, взяв батіг і повіз гній в поле. Жандарми занюхали поживу почали шукати в хаті селянина і думали зтягнути податок, але жінка ще перед тим завиділа що вони йдуть до хати, вхопила мичоску сховала під фартух, сіла й почала прясти кужіль. Жандарми обшукали кругом, не знайшли нічого, хотіли виходити, а оден звернув ся до малого хлопяти, що сидів на припічку, й питає: —

— Твій тато курить?

— Ні. —

— А щож, — нюхає?

— Нюхає — каже хлопець.

— А де він табаку бере? — купує?

— Ні. — відповідає хлопець — самі роблять.

— А де-ж та машинка що мелять табаку — питає зрадуваний жандарм.

— Одна в мами під фартухом, а другу тато взяли зі собою і повезли гній в поле — отповідає хлопя...

Ф. К-ко.

Алойс Ульрайх.

БЛАГОРОДНИЙ ЗЛОЧИНЕЦЬ.

Панове судиї при окружнім суді були одного дня в великих клопотах. Саме в хвили, як пан президент сидів коло другого сніданку, прийшов до него перестрашений молодий слідчий судія.

"Пане президент, я мушу з вами поговорити у одній дуже важній справі".

"Що стало ся? Кажіть, тут нам ніхто не буде перешкаджати".

"То неприємна справа. Подумайте, пане президенте! Саме перед хвилею була у мене Кася, служниця з двора, і зробила як слід донесення, що пан ґраф еї знасилував".

"Дійсно, дурна історія. Чи ви не пробували відмовити дївчину від сего?"

"Я старав ся як міг, я все робив, аби еї відмовити, але вона не хоче свого попустити ся. Що менї тепер почати? Я-ж не можу казати ґрафа увязнити?"

"Що ви дурне говорите, — ґрафа увязнити? Він-же буває з гофмайстром, котрий є приятелем князя з молодечих літ — а князь знов жиє за пан-брат з монархом. Крім того має ґраф знако-

них і буває межи всякими знатними особами на цісарськім дворі. Колиб він і поповнив яку дурницю, то не вільно нам ї безусловно порушувати".

"Але припис закона".

"Дурниця! Припис закона! Так геййби тут розходилось о якого першого ліпшого простого чоловіка. Прошу вас, лиш не горячіть ся в тій справі, аби ми собі не напитали ще біди. Ви преці̂нь знаєте, що такого промаху раз-два не забуває ся.

"То я запізву ґрафа".

"Що ви собі гадаєте? І се не може бути. Подумайте лиш, що з того може вийти. Впрочім позвольте, що я возьму ся до тої справи. То тяжка справа, котра вимагає розваги і осторожности, аби не попасти в біду. Ми преці̂нь не можемо зачіпати пана ґрафа, — ну але треба також старати ся, аби не зломити закона. Я піду сам до замку, поговорю з паном ґрафом. Се ясне, що тут зайшло якесь непорозуміне. Дівчини не пускайте, доки я не верну. Тимчасом сервус!"

Президент пішов до замку і казав себе замельдувати ґрафови. Слуга спершу не хотів, бо ґраф лежав хорий. Аж як президент напер, що має поговорити з ґрафом о однїй важній справі — пущено его до ґрафа.

"Ах, то ви, пане президенте" — клик-нув пан ґраф із отамани, де лежав з завязаною головою.

"Вибачайте, пане ґрафе, що вас непокою, але я мушу поговорити з вами о однїй дуже важній справі".

"Мене нинї щось болить голова. Учера при картах випив я трохи за багато і пішов пізно спати. Але я рад знати, що вас до мене привело!"

"Дуже делїкатна справа. Прошу вибачати, пане ґрафе, що буду отверто говорити. Іде о справу, котра — як я пересвідчений — є сильно переборщена. Пане ґрафе, чи служила коли у вас яка Катерина?"

"Катерина? Ая так!"

"Та дївчина була у мене і зробила донесене — пан ґраф вибачають — що ви, пане ґрафе, мали вчера до неї трохи за влїзливо залицяти ся".

"Дурна гуска!"

"Прошу, пане ґрафе, не непокоїти ся. Я повторяю, що тут розходить ся о якесь непорозуміне, або може то навіть який підступ або пімста тої дївки. Що тичить ся самої справи, то ви самі зволили перед хвилею ласкаво сказати, що ви вчера, чи радше нинї в ночи були у добром гуморі".

"Зовсїм слушно, пане президенте! Я був шалено добрім настрою, у такім трошки збиточнім настрою. Я стрітив на ґанку дївчину і хотів еї поцїлувати, — нїчо більше лиш поцїлувати".

"А дївчина боронила ся"?

"Так, вона хотїла утечи".

"А пан ґраф еї затримали?"

"Так, очевидно. Я взяв еї за стан і..."

"...і поцїлували еї, мимо еї опору".

"Так, пане президенте. Я еї трохи розхрістав. Впрочім я не можу собі всего нагадати, що і як було. Дївчата звичайно люблять, коли з ними жартувати".

"Розходить ся отже лиш о авантурку в похмілю. Лиш о жарт".

"А були при тім які сьвідки?

"Нї, ми були самі".

"А чи пан ґраф старали ся успокоїти дївчину, коли вона хотїла кричати?".

"Я хотів еї уста заткати рукою, але та дурна гуска вдарила мене кілька разів сильно по руцї".

"О! се дуже важна точка для цїлої справи. Закон строго картає слугу, котра відважить ся підняти руку на свого пана. Чи хочете може, пане ґрафе, щоби я починив проти дївчини в тій справі урядові кроки?"

"То нї, — е, то не варте слова".

"Пан ґраф дуже ласкаві. Тим більше гідна осуду така безоглядність дївчини. Вона не вагала ся виступити против свого хлїбодавця на судову дорогу без важної причини, без нїякої підстави. Я знав уже з гори, що справа відповідно вияснить ся. Коли я, пане ґрафе, роздумаю над тим, що ви говорите — а говорите без сумнїву щиру правду, — то виджу, що тут розходить ся о невинний жарт, о

веселу пригоду котра досягнула що найвисше до того, що ви в надмірно добрім настрою поцілували дівчину. Без сумніву не мали ви при тім ніякого найменьшого злого заміру, котрий-би спричинив примінене закона?"

"Очевидно, пане президенте. Я подивляю Ваш бистрий ум".

"Позвольте, пане ґрафе, що я вам якнайщирійше подякую за то, що ви — хоть і хорі — були так добрі не жалували труду на сю марну справу. Розуміє ся, що ви сейчас відправите дівчину без виповідженя із служби. Вже ізза людських язиків. Люди зараз роблять із мухи заслуженину а може й дати малу відправу, аби не мала причини жалувати ся, а річи еї прошу ласкаво казати занести до суду".

Добре кажете, пане президенте. Я сейчас заряджу, що треба. До побаченя. Завтра у мене тарок (Тарок — то така гра у карти). Ви також прийдете, правда?

"Ви дуже ласкаві, пане ґрафе, — певно, я не занедбаю скористати з Ваших ласкавих запросин. Моє поважанє!"

"До побаченя!"

Коли президент вернув, казав прикликати перед себе Катерину. З нахмареним, строгим урядовим лицем сказав він до неї: "Ти внесла сегодня жалобу на твого хлїбодавця, на пана ґрафа"...

"Так, він мене вчера..."

"Мовчати! Як будеш менї перериванти, то я скажу тебе сейчас замкнути. То безличність. Твоє донесенє розслїдили ми докладно і показало ся, що воно сильно переборщене. Цїла історія — то не було нїчо иньше, як лиш невинний жарт".

"Але, прецїнь пан ґраф мене..."

"До чорта! Тримай хавку! Я тебе о нїчо не питав. Твоє балаканє не інтересує мене. Тут є протокол! Підпиши его! Нинї вечером будеш відшупасована до свого села".

"Та-ж я не допустила ся нїчо злого".

"Ґраф виповів тобі службу. Він ще настільки благородний, що виплатить тобі то, щось заслужила і дасть тобі ще й відправу".

"Я нїчого не хочу, я хочу..."

"Що ти хочеш, се мене нї трошки не обходить. Ти тепер без місця, не маєш жадного певного занятя, бездомна, — отже на основі постанов закона о волокитах будеш відшупасована до рідного села. Розумієш? Пополудни дістанеш тут свої річи. Слїдство виказало, що ти поважила ся піднести руку на пана ґрафа. Знаєш, що за кара за то? Знаєш? А пан ґарф ще такий добрий, що дарує тобі се і не жадає твого укараня. Подумай отже, що тобі тут не діє ся нїяка кривда. А подумай щоби то був за встид, колиб тебе поставлено перед суд і засуджено на кримінал. Тогди малабись встид на цїле житє".

"Та мене не моглиби..."

"Мовчи! Справа доказана, моглиби тебе засудити".

Катерина глядїла сумно перед себе і не казала вже нї слова.

"Отже, ключник, відпровадьте сю дївчину! А на полїцію дайте знати, що еї нинї вечером треба буде відшупасувати".

Дозорець відпровадив Катерину.

А пан президент сказав до судії слїдчого: — Отже бачили ви, як то осторожно і мудро треба поступати при крутій, тяжкій справі. Без надужитя, що моглоби нам пошкодити, треба дати місце законови. — Ну, доброго апетиту! Нинї було горяче передполудне".

"Желаю рівнож доброго апетиту, пане президенте".

КАПЕЛЮХИ МОДНІ І ВИГІДНІ.

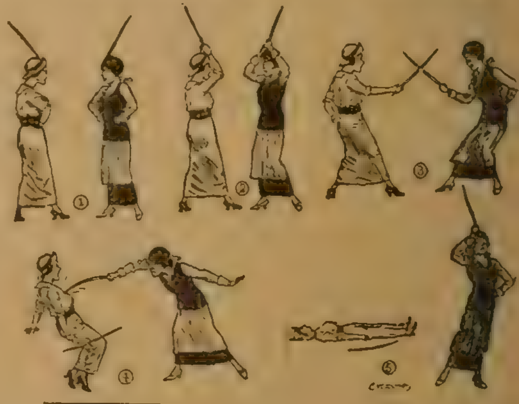

Спірідіон Осташевський.

Пан Староста Каньовський.

Чиж все о чарівницях, о чортах писати?
На якого тут дідька десь чорта шукати,
Як що коли удасть ся навіжений Лях?
От староста Каньовський що робив, то страх!
Хтоби хотів писати о пану старості,
Всї його хвилї і всї його пакості,
То таки би не стало йому і паніру.
А хоть би, як хотів, писав правду щиру,
То не їдному здасть ся брехньою по просту,
Оджеж я вам писати буду за старосту,
За того навіженця, за того гуляку,
І не збрешу вам навет на зерночко маку.

Пан староста Каньовський таку мав натуру,
Що як кого попаде, то зріже му шкуру:
Чи винний, чи невинний, а не до сподобу,
Най ся не попадає, бо дасть йому бобу,
Ляхови, чи попови, старцьови чи жінці,
А потому і сипле за теє червінцї.
А часом найдете свого, хоть такий жостокий,
Що і йому порядно обібє боки.
Слухайте, скажу вам тут правду а не байку,
Як він якогось Ляшка коштував нагайку.

Раз їде пан староста, з ним двірня велика,
На конях козачії двадцять чоловіка.
Тільки, що виїхав на великий шлях,
Аж на буланім конї їде собі Лях.
Сказати, що Лях крепкий, міцний, як дубина.
Як орел бистро дивить, змяв би хрестянина.
Шапка його на бакер і чорнявий вус.
З погляду то вже видко Ляха, що не трус.
На лицї написано: ей! не зачіпай!
Шабля при боці, а в руках нагай.
Під ним коник чепурний, веселе му око,
Несе, як ляльочка яка, головку високо,
Ушками собі стриже, хвіст в гору задер,
Хату би перескочив, як би хто напер.
Як підїхав і стрітив старости коляску,
Трошки порушив шапку, як би робив ласку.

Староста звик, щоб низько йому ся кланяли,
Не міг знести, що шляхтич такий підуфалий.
Для того розбісив ся, як скажений зьвір.
А Лях собі спокійно минав його двір.
Їдного козака спитав за кресило,
Бо ся йому люльки курити захтїло.
Пан староста в колясцї раптом ся підносить,
Креше живо і Ляха взяти вогонь просить.
Лях зсїв з коня, з поклоном вогонь відбирає,
А староста на дворню незначно моргає.
З десяток козаків тут ся підсунули,
Несподївано Ляха на землю звернули.
І гуртом вже козацтво на Ляха насїло.
Далї до нагайок — і зачали бити.
Тут староста Каньовський став му говорити: —
"Коли люльку куриш, то вози кресило".

Схопивсь Лях, як козаки перестали бити,
І можна міркувати, який був сердитий.
Старосту би, як кицьку, в руках своїх змяв,
Але двірнї не зможе. Тай на коня впав.
"О тристаж твою матїр, моспане старосто!
Дістанеш зо три рази, а за кожним по сто.
Вже як попаду в руки скажену гадюку,
Попамятаєш мене і мою науку".
"А довгож того ждати?" — з сьміхом обізве ся.
"Кажу тобі, старосто, що рік не мине ся".
"Село тобі дарую, як додержиш слова."
"Додержу; нехай карта вже буде готова".
Лях сердитий поїхав, староста сьміяв ся,
Бо шляхтич похвалок нї гич не бояв ся.

Кому трафилось бути в Каньові,
Або і люди кому казали,
Чув, що за містом далї к Днїпрові
Стоїть каплиця на верху скали,
Та на вечерницях пан староста був,
Сам тільки пішки вертав до дому.
Аж з поза скали їдної залому

Лях на буланку общес стругнув.
"А де то бувєсь, пане старосто?"
"В каплиці", — каже з великим страхом.
Немило було стрітитись з Ляхом,
Бо Лях мав дати три рази по сто.
"А що то, з каплиці йдеш, як би з танця?
Нї книжки молитись нема, нї рожанця".
Пійняв за чуприну, далї до нагайки.
"Ти думавєсь може, що я казав байки!"
Давайже лїчити — їдного не схибив,
Сам скочив на коня, як вже добре вибив,
Тай припустив чвалом і к чорту утїк.
Староста до замку ледвось доволїк;
Зніс болю немало, а не хтїв сорому,
Для того вернувши не казав нїкому.
Ну — каже — вдало ся! А се Лях проклятий!
Не треба менї його було зачіпати.
Другий раз не вдасть ся, бо не вийду з хати,
Щоб хоть двайцять козаків при собї не мати.

Староста раз впив ся, удав, що заслаб,
І для сьміху казав назводити баб.
Баби роблять, що тільки декотора знає,
Та тихо шепче, друга в голос примавляє.
Їдна баба двірським начала казати: —
"Є тут дїд, що уміє чорта виганяти."
"Давай нам, бабо, дїда; того нам потреба!
Дивіть! чи того дїда Бог прислав нам з неба!
Біжи, бабо, за дїдом, але біжи швидко,
Бо в старості, не хибить, розгостив ся дїдько".
Аж явить ся на ґанку дїд бородатий,
Тай скликавши всю двірню, начав їм казати: —
"Слухайте, що вам скажу: покрийтесь всї люди,
Бо як дїдько старосту покидати буде,
Хто тільки но зачує в ту пору крик,
В того чорт ся сховає, що з пана утїк",
Тогдїж то кождий драла, затикавши уха.
В цїлім замку живого не заглянеш духа.
Безпечно дїд в покої приходить вже з ґанку,
А се не дїд був, але Ляшок на буланку.
Як прийшов, так дїдівську скинув одежину,
Добувши нагая, далї його бити,
А все приказував, щоб перестав пити.

То не жарт — вже два рази сто нагаїв взяв,
Без надії спасеня третой сотнї ждати!
Лях — псявіра пронозий і як цап упертий;
Староста йому щире зичив би вже смерти,
Бо від тих нагаїв зійде марне вік.
А тут ще й хутко кінчить ся той рік!
Добирає до себе вже з своєї двірнї,
Котрі самі праворні, котрі йому вірнї.

Раз з стома козаками їде через ліс,
А тут знов на буланку чорт Ляха надніс.
Аж шкура на старості затерпла зо страху.
"А ту-сь менї попав ся біснуватий Ляху!"
Тай на сто козаків крикнув він сердитий!
Всї за ним, щоб конечно його тут зловити.
Погнали всї за ним, загуділо страх.
Тут з помежи корчів вискочив сам Лях.
Бо козацтво побігло за ним аж за ліс,
Він пропав їм в очах, як би схватив біс:
Стругнув своїм буланком зразу вперед жваво.
А потому звернув межи корчі па право.
"Так, старосто, вмієш ти командувати?
За їдним чоловіком сто людий послати?
Деж то тебе учили ту воєнну штуку?
Я, бачу, мушу тобі вже дати науку,
Щобись, тримавши військо, тримав ся і до ладу".
Тай долїчив старості решту до закладу.
"Тепер годї вже, — каже — старосто з Каньова,
Більше бити не буду... А карта тогова,
Що то менї село обіцявєсь дати?"
Сказав йому староста: "Нема що казати,
Програвем справу, заплатити мушу;
За те варт, щось бив крепко, а не вигнав душу!"

НА ЛЕВАДІ.

Малий Іцуньо стояв зі своїм батьком недалеко стоячого осла.

— Татунї, чи осел женить ся також?

—Тільки осел, Іцунї! — відповів старий.

А. Аверченко.

Жертва Цивілїзації.

Незнаний панок вийшов до нашого склепу і звернув ся до мене.

— Хотів-бим щонебудь купити.

— Тїшить нас, що ваш вибір упав на наш склеп. Ви також повинні тїшитись, бо лучшого і дешевшого матеріялу не знайдете.

— Добре, добре...

Був се уже старший панок, не дуже грубий, але з гори до долу понавішуваний численними пачками, пуделками, скринками і пуделочками. Нї один ґузик не був вільний, а кишенї так набренїли, що кождої хвилї можна було сподїватись грізної небезпеки. Глядячи на нього, можна було його зачислити до сїльських властителїв дрібних дібр.

— Чим можу вам служити?

— Дайте менї, як би се сказати, рукавички.

— Для вас?

— Нї, для мого дїда небіщика. Річ ясна, що для мене.

— Яке число?

— До чорта з тими числами! Дайте менї число... но, нехай буде, двайцять перше.

Я підскочив в гору, остовпів і упав на крісло.

— Се нечувана величина. Будьте ласкаві показати менї свою руку.

Панок розпутав руку з численних пакунків і подав менї її. Рука була звичайної величини.

— Ваше число — сім і чверть, сказав я.

— Так?! Даруйте, але менї усе мотають ся сї прокляті числа в голові. Се число, котре я вам передтим подав, се певно число корсету моеї жінки.

— Двайцять перший?...

— Так! Ви чому витріщили очи?

— Сли ваша жена мае такий стан, то не раджу вам нїколи обіймати її, бо проломите її, неначе сїрничку і жде вас тюрма.

Панок сьміяв ся. — От і сьміхун з вас. Но, але дайте менї еще кілька ковнїриків.

— Яке число?

— Знова те саме? Нехай буде число вісїм.

— Єсли вас будуть вішати, то число мотузка буде два рази більше.

— Що се значить?

— Се значить, що вам треба ковнїриків число 16.

Панок почав сердитись.

— От й здурнїв я зовсїм. Купую кальоші, одно число, купую черевики, знова инше число, окуляри, також жадають числа, купую капелюх і тут за число питають ся. Треба бути професором унїверситету, щоби путь тут вивести.

Я почав оглядати клунки його і задержав ся довше на підозрілій пачцї.

— Чи не трафилось у вас нещасте, — запитав я.

— Або що?

— Бачу, що на вашім ґузику висить завинений пакунок, котрий менї пригадуе розміром дїточу домовину.

— Говоріть на вітер. Се мої кальоші.

— Число?

— Оставте мене в супокою. Мабуть число 42.

— Чи ви їх купували в мінїстерстві війни, чи в компанїї корабельній?

— Нї, в склепі. Ага! Дайте менї мило, тільки числа не памятаю.

— Числа не треба. Ви-ж його на ніс не вложите.

— Як-то? Маете мило без числа? Величаво. Прошу о десять кусників.

Коли я завивав мило, він взяв кусник в руки, а по хвилї кинув його об землю і луснув рукою по столї.

— Глядїть! Понумерував дурак мило! Число 4711! Не хочу сего числа. Прошу менї дати число 378 або 263. Чому маете якраз число 4711?

Менї ледво удалось його утихомирити.

Заплативши рахунок, відозвав ся: —

— Прошу менї віднести справунки до дорожки.

— Нема жадної дорожки.

— Як ви се розумієте?

— Справді нема ніодної.

Панок зловив ся за голову і йойкав.

— От, й халепа. В дорожці був біцикель, дві тони муки і 35 сільських гостинців.

— Може памятаєте число дорожки? — питав я.

— Ідіть до чорта. Ті числа заведуть мене до дому божевільних.

— Не забувайте добродію, промовив я приязно, що навіть в домі божевільних дадуть вам число.

Вимахуючи клунками, вийшов вкінци понок на улицю. По хвилї влетів неначе бомба і спитав мене: —

— Чи не говорив я вам случайно, де я в містї задержав ся?

— Нї. Чи може в гостинници?

— У знакомих. Улицю памятаю... Садова. Число забув.

— Вас мельдували на полїції?

— Мабуть.

— Удайте ся прямо до адресового бюра, улиця Несамовита, число 49, бюра число 79, телефон 84176. Чи затямите се?

Він оглянув на мене широко відчиненими очима. Лице його почервонїло, то знов блїдло. На устах появилась рожева піна, опісля захитав ся, залопотав руками в воздусї, випустив з рук усї клунки, а падаючи на землю, прикрив ся численними пакунками.

Похорон відбув ся при нечисленній участи мимо переходячих міщан. Єще по смерти переслїдували його числа, бо гріб його назначено числом 73583, а в трупарни лежав під 13 числом.

Невеличка.

Пан учитель, Мудрагель задумав женити ся. В око йому вже від давна впала панна Маруся. Та була одна перешкода, яка стримувала його від женячки: Пан Мудрагель брав ще надто маленьку платню і се відстрашувало його від семейного житя... Та панови Мудрагелеви таки дуже захотїлось женити ся і він почав роздумувати над тим, як-би то вимудрувати так, щоби і з малою платнею та можна було взяти собі жінку. От і почав він потїшати себе та міркував так:

— Марусє, — дївчина на зріст невеличка... А така невеличка жінка то лїпша від великої... Куди там — сто разів лїпша!... Ну, от хоч-би на примір взяти таку річ: на кожду сукню для малої жінки піде богато менше матерії, як-би пішло на жінку великого росту; і можна буде з півтора ярда зашпарувати... На гарну сукню то й матерія дорозша; деруть, не шкодують нашого брата прокляті шторники... За добру матерію то й деруть здорово: по два і три доляри за ярд... Та що й говорити, — на малій жінцї всегда можна буде заощадити пару ярдів, купуючи їй сукню. Ну, а за рік, або за два, то таки не мало заощадиш!... Ну, а за цїле житє, то вже й не кажу!... Не треба й згадувати, що кравчинї шиючи малу сукню, певно будуть брати менше як за сукню велику. Бо-ж Маруся, се собі невеличка дївчина, а за сукню дївчинки будуть брати не більше як половину цїни...

Та се ще не все... Ідїм дальше: в малої жінки мусять певно бути й маленькі дїти..., та що в будучности я ще зможу заощадити і на дїтях. Се-ж прецїнь кождому мусить бути добре зрозуміло, що на маленьких дїтий менше буде потрібно всяких товарів як на дїтий великих... Коли-ж дїти підростуть троха і стануть з них паничики та панночки, знов можна буде заощадити, водячи їх в коротеньких спідничках та портяничках. А коли вони вже зовсїм виростуть, то все таки будуть тримати ся невеличкі... — і знов можна буде на них заощадити таксамо як на сукнях для малої жінки...

— Дивую ся — роздумував дальше пан Мудрагель, — хто може бути таким дурним, аби женив ся з великою жінкою, особливо тепер, в часї так великої дорожнечі?! Мясо дороге, масло дороге і всяка всячина не дешева, а тут тягни собі за дружину яку жирафу високу або ступу грубу... Правда, колись давно жін-

ка велика чи мала — не робило ріжниці, але тепер в таку дорожню... найменший карлик-жінка, се буде найідеальнийшою, найвідповіднийшою дружиною...

Згадав наш пан Мудрагель, які то маленькі черевички носить Маруся...

— Ніженька в неї зовсім дитяча — роздумував він з приємностю. — Може колись як чогонебудь розізлить ся тай кине в мене своїм черевичком... (бо-ж звісно, в родинному житю всяко буває...), ну то я також черевичка навіть й не почую... Так буде наче муха пролетіла, та крилом зачепила... і більш нічого... Через те в мене навіть і злости ніколи не буде...

Закутаний своїми думками про всякі користи і вигоди з невеличкою жінкою, пан Мудрагель зібрав ся і почимчикував просто до своєї невеличкої Марусі...

І ось, невдовзї після сього, — в один чудовий весняний вечер пан Мудрагель і Маруся зробились одною парою — були вже чоловік і жінка...

Підчас вінчаня, Мудрагель не відіймав очий та з замилуванем вдивляв ся в свою Марусю.

— Ах, яка-ж вона хороша, а головне — не величка!... Прямо дар Божий...

* * *

В тиждень після слюбу пан Мудрагель збирав ся йти до знакомих, а Маруся сказала: —

— Ти йдеш до Козленкових? Не йди.

— Але-ж я обіцяв, моя пташко.

— Не йди. Ну і як тобі не соромно кривдити мене, коли я така маленька?

Чоловік не пішов. Бо й справді, як жеж можна було не послухати такої пташки. Чи зміг-би хтонебудь з вас скривдити дитину? Чи можете ви підняти руку на безсилу істоту? Отже таки ні!

По трох місяцях пан Мудрагель, переглядаючи рахунок від кравчині, здивовано витріщив очи.

— Зовсім так як велика! Така невеличка, а який великий рахунок?!...

Одного осінного ранку отся маленька жіночка сказала: —

— Слухай, не всьміхай ся, будь ласка, до оттої панни Скульської...

Чоловік здивував ся... — Як то і чому-ж так? Треба-ж поздоровити, вклонитись...

Оттак. Сего я не хочу! Се мої маленькі примхи... Не люблю я її.

— Але-ж Марусю, се зовсїм не такі вже маленькі примхи.

— Але-ж любий, у мене все маленьке... І серце моє маленьке... Чи хочеш ти щоби воно розірвалось на двоє з жалю та заздрости?...

Нічого було робити... Прийшлось панови Мудрагелеви проходити побіч панни Скульської навіть не вклоняючись.

— Куди-ж ти зібрала ся? — Спитав ся він одного разу в Марусї.

— До Петренків іду і на вечер повернусь.

— Ну, то й гаразд. Разом будемо вечеряти.

Але замість на вечеру, Маруся повернула ся в опівночі; чоловік чекав її цілий вечір і не діждавшись, спав неспокійним сном.

— Якже-ж се так Марусю? Казала, що повернеш ся до вечора, а прийшла так пізно?...

— Твоя правда! — відмовила Маруся. — Але в мене така маленька память...

Що-ж і жадати від такої маленької женщини? Коли вона сама така невеличка, то й память в неї мусить бути дуже коротенька... Се цілком зрозуміло...

Як вже було сказано висше, — в родиннім житю не обходить ся без пригод. — Сталась пригода і Маруся шморгнула в чоловіка своїм малим черевичком...

В голові чоловіка заметушились нові думки: — Зовсїм як велика зовсїм така! — шепотали його бліді уста...

Хоч було се дивне, але воно було правдою, що навіть найменшої ріжниці не можна було вишукати між малою і великою навіть під мікроскопічним шклом...

Загалом, в Марусї була дуже не зрозуміла вдача: — се не так і ото не так, а отсе повинно бути ось так; сего не любила, оттого ненавиділа... Ні в чому не можна було її вдоволити.

Після своїх міркован, пан Мудрагель сказав одного разу до Марусї: —

— Я думаю, що ти вправді женщина невеличка, але маєш великі примхи.

Сказавши се, він сподївав ся, що Маруся обидить ся і наробить богато крику, шуму та вереску, але Маруся відповіла байдужим тоном: —

— А хто його знає, може воно й так.

— Як то може й так? — Тиж менї сама казала, що в тебе все таке маленьке...

— Так. В мене все маленьке, окрім примхів, однак про них в нас не було нїякої мови...

Хрін його візьми, вона справдї каже правду: про примхи в них не було нїколи бесїди анї одним словечком.

— Адже-ж і маленька женщина мусить мати щонебудь велике! — сказала Маруся здвигаючи раменами.

По сих словах Мудрагель посоловів та тілько заморгав очима.

Вечером на самотї в своїй кімнатї він сїв біля стола та записав в своїм записнику слїдуюче: —

"Чоловіче смертний! Коли тобі надоїло житя і ти задумав оженити ся, то не дивись яка женщина: чи велика чи мала, а диви ся добре, обома очима — які в неї примхи"...

ЩАСЛИВА ЖІНКА.

Володар Єгипту, Рампсинїт, прочитав урядову часопись і попав у гнів. Розгнїваний велїв прикликати перед себе начального мінїстра, Манету.

— Мането, — крикнув гнївний володар, як той станув перед його престолом, — я щойно прочитав, що в цїлому Египтї нема нїодної замужної жінки, яка чула би ся щасливою. Щож ти думаєш, дурню, що я на те зробив тебе моїм начальним мінїстром, щоби потомки наші говорили, що за мойого володїня не було щасливої жінки? Заки місяць змінить чотири рази своє лице, ти маєш менї донести, що найшов щасливу жінку або —

— — — — — — — — — —

І повів рукою по шиї.

— О боги — зітхнув відходячи Манета і через хвильку чув на шиї холод катівського топора. — Коли не є се найдурнїйша вигадка фараона, нехай зараз дістану ся до пекла.

Дома зачав осторожно випитувати свою жінку, чи щаслива.

— З тобою? відрубала з кпинами.

Більше вже й не питав.

— Котраж жінка має більше нагоди чути ся щасливою, як не королева? — подумав і попросив жінку фараона, щоби зволила вислухати його. Але вона відповіла: — як я можу чути ся щасливою, коли Рампсинїт не дозволяє менї володїти. Я, його товаришка житя, хочу, щоби менї було можна брати участь також у його державних справах. Скажи се йому!

— Хай боги бережуть мене від того — погадав Манета і втік чимскорше.

Коло міської брами побачив невільницю, як в збанї несла воду і весело поспівувала. Приступив до неї і поставив своє питанє. Та відповідь була невесела. — Я щаслива? Чи не молодша я її не краща від королевої? А мимо того вона королева, а я невільниця, хоч була би я прикрасою кождого престола.

— Отсе зарозумілість — подумав згіршений і ішов дальше. Ще кілька разів питав знакомих і незнакомих жінок, але нї від кого не дістав такої відповіди, якої бажав. Одна мала за холодного мужа, муж другої був занадто заздрісний; ся нарікала, що чоловік не розуміє її і обтяжує працею, инша нарікала на нудність серед добробуту.

Тодї Манета зібрав зі смутком свої манатки і зачав подорожувати по цїлім Єгиптї. Але даремні були його стараня! Вкінци прийшов до переконаня, що почавши під королевої аж до послїдної невільницї нема нїодної жінки, яка призна-ла би ся, що щаслива.

А тимчасом минав назначений час із застрашаючою скорістю. Три днї тільки оставало, як нещасному мінїстрови принесли післанцї приказ від фараона, щоби вертав ся.

Дрожачи зі страху станув перед лицем фараона Рампсинїта. Але фараон відозвав ся весело: — Радуй ся, Мането, щасливу жінку знайдено!

— Де сину сонця? — спитав Мапета.

— У твоїм власнім домі, мій любий. Я велів питати твоєї жінки, де ти зник так несподівано, і одержав таку відповідь: — Не знаю того. Але я щаслива, що той старий дурень виїхав.

ПИШІТЬ ЯСНО!

Редактор (до свого помічника): — Ви повинні писати так, щоби й найдурнійший чоловік міг зрозуміти, що ви думаєте!

Помічник: — А в котрім же місці ви не розумієте моеї статї?

ЯК ОЦІНИЛА СТАРА ДІВКА МУЩИНУ.

Міліонер Морґан віддавав в Чікаґо свою молодшу дочку замуж за недалекого свояка президента Вилсона.

На весілю була присутна старша дочка Морґана, дівчина літ бодай сорок, занимаюча становище редакторки в однім жіночім американськім журналї.

Президент Вилсон, балакаючи з нею, спитав її, чому вона, так богато одарена всїми земськими добрами, уникає щастя в супружестві?

Панна Морґан відповіла: —

— Я добре знаю, яке се щасте! Я маю три приятелї, які разом становлять для мене мужа і того менї досить. Є в мене пес, пудель, який, як тільки встає, зачинає воркотїти, доки його не нагодують. Є в мене папугай, який з раня до вечера тільки лаєть ся і кіт, який кождої ночи счезає кудись.

МІЖ АКТОРАМИ.

І-й актор: — Скажи менї мій друже, чи попадуть актори в рай?

II-й актор: — Запевно що попадуть, або що?

І-й актор: — О я думаю що святий Петро не пустить "Чалого Чапліна" туди, бо він робить багацько де-чого поганого, що не тільки бог, але і люди сміють ся з його дурноти.

Т. Л-й.

ЯК СОЛОМОН МОРЕ МІРЯВ.

Премудрий Соломон хотів зміритн море і зробив собі такий човен і казав чотиром ковалям робити чотири роки ланц. Зробили вони йому той ланц, а він учепив його до того човна і привязав до берега моря, тай пустив ся їхати морем. Аж тут надпливає рак, як уймив своїми щипцями за той ланц, як потиснув, тай перекусив. А Соломон на човнї плине тай плине що раз далї. Аж тут надпливає риба тай проковтнула той човен разом з Соломоном. А то було в ночи, коли Соломон спав у човнї. Будить він ся вже в рибі, обзирає ся тай гадає собі: — "Що за диво! На мори все ся видно чи в день чи в ночи, а тут не видно ся, хоть око вийми. Тогди почав мацати довкола себе і пізнав, що він у рибі. Виймив він ножик і почав різати. Як почало тую рибу дуже болїти, то вона з болю вискочила аж на беріг і там загибла. Побачили люди тоту рибу на березї, прийшли та зачали її різати. Як розпороли, дивлять ся, а з риби вилїзає чоловік. Вони його запитали ся: — "А ти де ся тут взяв?" А він каже, що плив по мори, тай його риба з човном пожерла. Приймили його ті люди до себе. Жий кажуть межи нами. Добре жиє він там у селї. А тимчасом старий цїсар, його отець, не знає, що з ним стало ся, розпитує всюди — нема нїякої відомости. Тодї він казав зробити золотий плуг, дав його двом своїм слугам і післав їх у сьвіт, щоби ходити від села до села і щоби питати кілько той плуг варт? Раз вони прийшли до того самого села, де жив Соломон, тай питають у людий, але нїхто не знає, щоби той плуг міг бути варт. А Соломон як то почув, то перебіг їм дорогу тай сїв перед ними. От вони приходять просто нього тай питають його: — "Слухай-

те господару, що той плуг варт?” А він їм каже: — “Як би вересня до нього яремце, а мая дощ, то би щось був варт; а так то він нічого не варт. “Тоді догадали ся, що то мусить бути Соломон і взяли його з собою, але цісар не міг його пізнати. То він скликав велику силу людей на гостину, посадив їх за стіл, казав поставити страву, але ложки подав дуже довгі, ще й казав кождому привязати до руки. То вони сидять з тими ложками тай не їдять. Аж тут приходить Соломон тай каже: А ви для чого не їсьте? А вони кажуть: Бо не можемо, от які ложки довгі. А він їм каже: От то дурні! Оден другого годуйте! — Аж тоді цісар пізнав, що то його син.

ВСЇ “МУДРІ”, АБО ЗУХВАЛІСТЬ ІТАЛЇЙЦЯ.

В одному американському (буржуазному) театрі на сцені появив ся чоловік родом Італїєць. Він хотів представити перед американською публикою, здібність і знане свого народу і почав від себе: —

— “Лейдіс енд Джентелмен! Я тільки що недавно приїхав з Европи і хоч не можу ще добре говорити по вашому та все-ж хотів-бим вам сказати дещо про здібність мого народу. Про те я сам переконав ся по собі, бо тільки три роки в Америці, а вже вмію говорити по вашому. Розумієть ся, що я знаю також що я ще не зі всім добре говорю, — можливо що ви мене і не розумієте... але лутше візьмім за примір мого брата. Коли він не хотів (а радше, не міг) бути форменом в фабриці, — то тоді супредент прнобіцяв йому лутшу роботу, на нічну шифту і тільки за 12 годин і пів, він міг заробити аж два доляри ($2.00) і 5 ц. або щоб ви бачили мою сестру; — вона нікуди не ходить, хиба часом вийде собі десь около 12 год, в ночи і зараз рано повертає назад до дому...

А батько мій! О, він богатий чоловік, а розум в нього то не аби який!... Представте собі тільки, яка подія случилась з ним одного разу; він хотів приїхати сюди до Америки (своїм власним кораблем), тільки задля цікавости і тільки що заплив на середину моря, як хтось зробив йому збитки і пробиваючи в кораблеві діру щоб напустити води та затопити мого батька з кораблем!... І знаєте що мій батько зробив? Як я вже казав — він був такий мудрий, що не стратив притомности і скоро зробив в кораблї діру з другого боку та випустив всю воду... Представте собі, який він був мудрий.

— “Ю беч ю лайф!” — зашуміло між тупоумною публикою — він був дуже мудрий чоловік!

Підслухав **Коваленько.**

ЖІНОЧА НЕДОЛЯ.

Муж: — Чого плачеш? Преціль я не відїзджаю на цілий вік а тільки на місяць.

Жінка (крізь плач): — Знаю я тебе! Говориш на місяць а сам за два тижні вернеш.

РІДКИЙ ВИПАДОК.

— Знаєш, я видав раз метрики двоїм близнятам, які обоє вродили ся иншого дня, иншого місяця й иншого року.

— А се ях?

— Та так! Одно вродило ся 31 грудня 1913 року в 11 годині і 45 мін. до півночи; друге — 1-го січня 1914 року о першій годині по півночи.

МАТЇРНА МОВА.

— Тату, чому називаємо нашу мову матїрною?

— А то, синку, тому, що мами не дають ніколи татам прийти до слова, але говорять вічно самі.

ЗВІДКИ.

“Слухай, — каже Берко до Срулька — мені дуже дивно, що ти вже три роки жонатий, а ще не маєш дітий”.

“Ну” — гадає Срулько — “звідки ми можем мати діти, коли моя жінка ніколи ніде не виходить”.

Гадки про женщин.

Жінка на стілько має розуму, що знає що чим довше яйце варити тим твердше воно буде. Та вона забуває, що її чоловік подібний до яйця.

* * *

Міський хлопець ніколи не повинен казати своїй дівчині скоро збиратись до театру, бо вона в поспіху може піти лише з одною бровою.

* * *

Другою причиною задля якої чоловік не може розуміти жінки є се, що коли він дасть її те, що вона хоче, то вана завжди хоче щось иншого.

* * *

Ріжниця між хлопцем а жонатим чоловіком є та, що хлопець може поцілувати дівчину коли хоче, а чоловік цілує свою жінку тоді коли мусить.

* * *

Наколиб міським жінкам вільно було робити все те, що хотять, то вони малиб нового чоловіка так часто як часто мають новий капелюх.

* * *

Не лише чоловік, але і природа робить помилку. Будучи в великім місті — ми часто бачимо женщин, які повинніб бути мужчинами і мужчин, які повинні бути женщинами.

* * *

Нинішні дівчата в містах є дуже правдомовні. Наколи скаже вам скільки її літ нині то і за десять літ скаже вам тесаме.

* * *

Яким гарним сей сьвіт бувби наколиб цвіти були такі гарні як намальовані в катальогу насінь і — колиб міські дівчата так гарно виглядали оден день по слюбі як перед слюбом...

* * *

Дівчина здорово сміє ся з такого хлопця, який — женячись з нею — не питає її про її минувшість, а говорить про її будучність.

* * *

Наколи дівчина думає, що якийсь хлопець є добрий для неї, то вона є певна, що він є за добрий для якої иншої дівчини.

* * *

Терпеливий риболовець звичайно має найліпший успіх. Дівчата повинні памятати се коли хотять мати успіх в ловленю хлопців.

* * *

Наколи чоловіка одні черевики тиснуть то він купує більші. Колиж жінку черевики тиснуть, то вона купує їх.

* * *

Жінка скоро спостереже чи в дівчини стан високий або низький. Та хлопець не знає в тім ріжниці так довго як він може обняти дівчину рукою за — стан.

Коли жінка тарахкає начинєм підчас митя більше чим звичайно, то се найліпший знак, що вона "перемовилась" з чоловіком коло стола.

* * *

Чоловік клопоче ся лише своїми справами. Та жінка мусить клопотати ся сама собою, її чоловіком, її дітьми, її сусідами, її околицею, її провінцією, її краєм, небом пеклом і всіма чортами.

* * *

Наколи який чоловік думає, що женщини не є відважні то нехай добре пригляне ся в чім вони в місті вбрані в горячий день, а певно змінить свою опінію про женщин.

* * *

Якийсь безголовий чи квадратовий запитує нас котра дівчина найгарнійша в Канаді. Сеж справа кождому добре відома. Найгарнійша дівчина є та, що протягом року — віддає ся 365 разів.

* * *

Жалують ся і нарікають деякі чоловіки на своїх сварливих жінок. Не знають вони, що їх жінки чимало спричиняють ся до збогаченя нашої мови, бо додають до неї незнані нашим предкам — слова...

* * *

Чоловік, яким жінка помітує як помелом, має хоч стілько приємности, що може кождих виборів голосувати на того на кого йому хоче ся.

* * *

Не будучи в дома через два місяці, чоловік їхав до дому з думкою як то його жінка ще у фіртці обійме та обсипле поцілуями. Та коли прибув домів і відчинив двері то вона — побачивши його — крикнула: — "Іване, а чому ти не витер добре своїх черевиків з болота?! Не знаєш того що я нині цілий ранок мила підлогу?!"

* * *

Богато чуємо тепер про розводи, але ще не чулисьмо аби женщина з пятьма або шістьма дітьми хотіла розвести ся зі своїм мужом. Причина в сім є та, що така женщина не має часу думати про річи про які не повинна думати.

Кождий дентист скаже вам се, що женщина потрафить знести біль ліпше чим мужчина. Бо коли порівнаємо біль нагнітки на нозі в дуже тіснім черевику то тягнене зуба є для женщини нічим.

* * *

Кажуть деякі люди, що з ходом часу так чоловік як і жінка старіють ся однаково. Та в місті є найбільше таких жінок, що віддали ся перед двайцять-трийцять літами а потрафили затримати своє лице таким молодим як мали перед відданєм ся.

* * *

Перед ожененєм ся хлопець запізнає ся з дівчиною протягом одного дня. Та по ожененю ся він не може розпізнати єї навіть за десять літ.

* * *

Пересічна дівчина перед відданєм ся думає, що вона вже всьо знає. Та віддавшись — переконює ся, що вона щойно зачинає дещо вчити ся.

* * *

Коли зоручать ся то він хоче єї тому, що вона не така як другі дівчата. А коли поберуть ся, то він хоче позбути ся єї тому що вона не така як другі жінки.

* * *

В місті є богато дураків, до яких треба включити й дівчат, які думають, що то негарно заробляти на себе. Та інакше вони думають коли віддадуть ся, бо тоді мусять заробляти на себе, на чоловіка і дітий...

* * *

Розуміє ся, в місті женщини (спеціяльно дівчата) мало плачуть, бо знають що по кождім плаканю вони мусить нанова мастити і пудрувати своє лице.

* * *

Жінка, якої чоловіка забив автомобіль, жадає аж десять тисяч долярів відшкодованя тому, що за його житя заєдно просила Бога аби його чорти взяли.

* * *

Нехай женщина буде яка хоче вчена то все таки вона мусить від часу до часу сісти і добре виплакати ся аби вдержати свої нерви в порядку.

Є такі женщини, що колиб навіть бачили що на свої власні очи то вони не вірять тому если не хочуть вірити.

* * *

Жінка не може не любити такого чоловіка, що ніколи не забуває её річницю вінчаня та её день уродин.

* * *

Дівчина не любить такого хлопця, який сидить біля неї і заховує ся прилично лише тому що вона йому сказала аби так заховував ся.

Коли жінка гризе ся над маловажною річею то вона злостить ся на свого чоловіка що і він не гризе ся.

* * *

Перед вінчанем він думає, що він завсїгди буде перебувати в дома щоб бути близько своєї любої. По вінчаню він перебуває більше поза домом щоб бути близько спокою.

АФОРИЗМИ.

Більша половина людий не шанує правди, добродійства, а бє поклони радостям і за ними гонить бо в них бачить ціль житя. Инші інстіктивно йдуть за добрим і охотно робили би завсїгди те, колиб не було звязане з жертвами або в крайній мірі не много коштувало. Такими людьми руководить случай або другі люди і вони називають ся — маси. Ще инші стоять висше серцем однак не мають розвиненого понятя. Є се по части молоді, огнисті душі, які служать за знаряд. Найбільша часть самостійно добрих жиє чужими ідеями, не витворює нічого, обертає ся в кружку утертих правд.

* * *

Терпінє се гарна і вивизшена річ, в нім є щось божественного, позаяк збуджує в чоловіці божественне почутє — милосердіє.

* * *

Всї тїла, землю, ростини, животини і тїло людини творить природа; чоловік лише їх перероблює. Природа є отже родителькою а чоловік фабрикантом.

* * *

Закони природи є святі.

* * *

Мудрість людини є латаниною. Кождий має ясні хвилї в котрих мудро говорить і здорово робить. В инших хвилях стає ся дурним і упадає.

Мудрець не шукає за другами, він гордить ними.

* * *

Як працю і рухи фізичні виробляють фізичну теплоту то і праця розумова виробляє теплоту душевну і скріпляє сили душевні.

* * *

Ґеній радить ся другого а рішає сам.

* * *

Як ока свого не вділиш нікому, так і своєї мудрости. Однак вкажеш коротковидячим пропасть! Хто повірить, ратує ся.

* * *

Не лише високі, але і далекі ідеї треба мати. Минувшість бачить будучність. Обі вони сестри. Хто одну видів, узрить і другу.

* * *

Колиб сьвіт був машиною без помилки, чоловік в нім не виробив би ся, був би також недумаючою машиною. Але позаяк є буря, непогода, нема нїчого постійного, то чоловік безперестанно мусить думати.

* * *

Радощі житя завсїди збуджують журби. Радощі душевні недосягають землї, — вони трохи холоднїйші, але лїпші, — свобідні від земської болїзни.

* * *

Дух і душа то неподібні до себе понятя, бо душа терпить, дух творить. Як слово має три замки від гадки, нїм перейде — горло, зуби і уста: так і дух має змисл і розум, тїло і душу, занїм щось до него перетисне ся. Відсутність почутя тїлесного — є знаком мертвоти душі, відсутність почутя душевного — є знаком мертвоти духа.

Те поле мозкове, де так гарні ростуть і цвитуть ідеї, каляти се самовбийство.

* * *

Мови не убивай, в ній є дух народа, а народ то велика річ, велика сума людських мислий.

* * *

Будь спокійний душею, а будеш і тілом. Сьвіт гавкав на Бога, а ти хочеш, щоб тебе не дразнив? Чи ти так слабий, щоб дурниця колола тебе? Запануй над собою, а терне лиши як терне ліса, тиж по нім ходиш і не бачиш його!

* * *

Високо ціню чоловіка, котрий умів позістати вірним своїй ідеї ціле жите і після неї поступав.

* * *

Лекше бути добрим як справедливим.

* * *

Лише тоді маєш право жалувати ся на судьбу, если на ліпшу заслужив.

* * *

Наколиб чоловік ліпше памятав, був би ліпшим.

* * *

В сумнївних случаях іди туди де повинність.

* * *

Які би то люди були щасливі — колиб мали розум...

* * *

Самостійність для думаючого є найліпшою товаришкою житя.

* * *

Науки для мудрости є тим чим букви для наук. Учений може бути дурним і злим; мудрий ні, бо мудрість його кровю і тілом.

* * *

Хитрість находить ся в душах низьких, мудрість житя посідають люди великі.

* * *

Дураки є ґеніяльними в дурачествах. Ні один мудрець не предвидить своїм розумом, що їх глупота видумає.

* * *

Велика душа без відповідного становища є клопотом, тягарем без цїли.

* * *

Всї терплять на сїм сьвіті, дураки внаслїдок особистих помилок, мудрі внаслїдок помилок чужих.

* * *

Дураки родять тїла, мудрі ідеї.

* * *

Люди мають ріжні склонности: — одні повинні мислити, другі неможуть.

* * *

Ідеї є ознакою сили так в суспільстві як і в людині.

* * *

Сильний той, що видержить в терпіню — і неподасть ся, невгнеть ся, незлословить. Слабий той, що зойкне. Розумний, видячий, зносить більше як дурний і сліпий, бо більше видить. Лише цїлий, совершенний розум не вгинає ся, його не зворушить дурнота, марниця.

* * *

Ворони живуть разом, орел сам. Так і ґеній, мудрець.

* * *

Великі уми ставлять своїм працям широкий начерк; малі люблять занимати ся дурницями.

* * *

Щоби міг хтось розвивати ся душевно не повинен бути сціпленим: отже необхідна свобода індивідуальна. А хоча вона родить богато зла, тії фуси осядуть а на верх спливе олій просьвіти і свободи.

* * *

Визший чоловік є на то на сїй земли, аби зменшити зло, котре сїють нужда, злість і дурнота.

* * *

Як в сьвіті фізичнім нїчого не рушить ся без сили, так і в душевнім не доходить ся до ніякої висоти без пожертвованя.

* * *

Гадки вечірні подібні до цьвіту в пустини: вони мучать, взносять ся і улїтають; ранїшні гадки подібні до роси відсьвіжаючої: — вони оживляють, підкріпляють і остають.

* * *

Вивисшеному умови не лицюють дотепи і жарти. Бо проходжуючи ся по огороді, засїянім цьвітами ріжних ідей, повинен лише найкрасші цьвіти зривати для своїх гостей.

АФОРИЗМИ.

Для удержаня цїлости необхідно потрібні контрасти так в сьвітї фізичнім як і душевнім.

* * *

Сотвори цїлий сьвіт гадок а нїхто тобі з дороги не ступить ся, перед мілїонером всякий гне свою спину.

* * *

Для чоловіка наївного, котрий би лише правду говорив, житє булоб незносьним, стараноби ся його всюда позбути ся найскорше.

Розумного пізнає ся по його бесїдї, мудрого по його мовчанцї.

* * *

Лише дїти говорять о собі. Муж стидає ся словами рекомендувати себе. Він має свої дїла, які говорять за него. Вони його оголошують — отже пощо передмови? — Він мовчанкою говорить найбільше.

* * *

За сто лїт історія зміняє ся, отже чоловік нинїшний чоловіку завтрішному тілько кладку зіставляє, але труд переходу повинен понести сам.

ПЕРША - СТАРОКРАЄВА

КЛІНІКА

В КАНАДІ.

Під управою всім добре знаних лі-
карів,

ДР. Ґ. КАЛІЧМАНА
і
ДР. І. ПЕРЛМАНА.

Наша Клініка складатись буде зі слідуючих відділів: —

МЕДИЧНА КЛІНІКА І ЛЯБОРАТОРИЯ: — для лїченя недуг серця, легких, желудка, кишок, печінки і нирок, де буде крім всяких фізичних способів еґзамінованє, і точне еґзамінованє крови, мочі, флеґми, стільця. До еґзамінованя хорого буде ужитий найновійшого типу мікроскоп, і хемічне средство, а хорий отримає раду і вказівку як лїчитись.

ВЕНЕРИЧНА КЛІНІКА: — Для лїченя венеричних і секретних хоріб, міхура мочового і полових орґанів, де кождий обяв у хорого буде точно еґзамінований, а також і член половий буде еґзамінований специяльним апаратом "Уритроскоп„ в роді електричної трубки, щоб дізнатись як раз де лежить жерело хороби.

НЕО САЛВЕРСАН: — одно з найлучших средств до лїченя сифилїсу. Лїченє се ужите буде після найновійшої і випробованої методи. З сим буде скомбіноване лїченє живим сріблом "Ваксіна" (сером) буде даватись в случаях, де треба при помочі встрикуваня під скіру.

КЛІНІККА ЛЇЧЕНЯ СКІРНИХ НЕДУГ: — лїченя пархоти, випаданя волося і других хоріб. До лїченя сих хоріб уживатись буде одиноким у Вінніпеґу в нашій клїнїці специяльним апаратом в роді лямпи який називаємо "Лучі Вайлєтові".

МАШИНА РЕНТҐЕНА: — одна з найновійших і найбільше практичних машин, головно для просвітленя всіх внутрішних орґанів, і знимка фотоґрафії тихже. Машина для лїченя ревматичних і застарілих слабостий.

КРАЄВА АПТИКА: — де містити ся будуть всякого рода лїки на ріжні хороби. Лїки краєві, канадійські і американські. Для потреби публики можете отримати у нас малу аптику. В кождій хаті повинна знаходитись мала аптика, щоб хорий міг ужити для першої медичної помочі. Наші цїни за знимане фотоґрафій і еґзамінованє "ЛУЧАМИ РЕТҐЕНА" дуже уміркowані.

У всяких отже хоробах, чи застарілих, чи зараз в початках, шукайте першої помочі і поради у нас. Постараємо ся по можности помогти Вам. Вдавайтесь письменно чи особисто на адресу: —

Drs. Kalichman & Pearlman Clinic

377 Selkirk Ave. Phone St. John 1772 Vinnipeg, Man.

Музичний Годинник

Домашний годинник з музикою, показує години, а коли хочете послухати гарної музики, то лиш накрутити спружину, а він вам заграє гарні кавалки. До него не потреба жадного докладу і за одним накрученєм грає 10 мінут. Є він ґарантований на довгі літа, є дуже моцний, верхня оброба є з чистого бресу, є позолочений, гарно оздоблений. Важить 6 фунтів. Ціна низька, бо всего $11.95

Замовленя слати на адресу: —

UNION WATCH CO.
748 N. Robey St. Dep. K O.
CHICAGO, ILL.

Старокраєві Книжки.

1. "Син України" з кольоровими образками в гарній твердій оправі $3.00
2. Матиматика, з образками 65ц
3. Фізика, з образками 85ц
4. Ґеоґрафія України, з образками 1.00
5. Історія України, з образками .. 75ц
6. Зоольоґія, з образками 80ц
7. Читанка ч. І. для висших шкіл . 65ц
8. Читанка ч. II. ґімназіяльна 80ц
9. Фавст, страшна траґедія 80ц
10. Казки Вільгельма Гауффа, з 82 образками, 160 сторін 85ц
11. Казки Бехштейна, з многими малюнками ч. І. і ч. II. 1.50
12. Казки Братів Ґрімм в чотирох томах з 15 малюнками 2.25
13. Траґедія Галицької України, як то Ляхи мучили і знущались над українським народом в кождім селї і містї 1.00
14. Про жіночу неволю, дуже цїкаве 30ц
15. Таємниції Америки, дуже важне, 15ц
16. Співомовки, або веселі вірші Степана Руданського 50ц
17. Як осягнути успіх, дуже цїкава 25ц
18. За рідний край, дуже цїкава .. 35ц
20. Чи їхати нам до старого краю? . 15ц
20. Дарвінїзм, дуже важна книжка 80ц
21. Ґеоґрафія Ю. Левицького опр. .80ц
22. Робінзон Крузо, з образками, дуже гарне оповіданє. — Ціна ... 1.00
В оправі 1.75
23. Відродженє, роман в 2-ох част. 1.75
24. Страшні тайни монастир. мурів 75ц
25. Ілюстрована св. Інквізіція, з обр. 50
26. Гіпнотизм і Суґґестія в 2 частях 40ц
27. Лис Микита, з образками 50ц
28. Унїя з Римом, дуже важна 30ц
30. Пан Потоцкий. Істор оповіданє 20ц
31. Річник "Оси" в гарній оправі 3.00
32. Докторська книжка в україн. мові 75
33. Геройська Україна з образками 1.50
34. Народність і держава 1.00

UKRAINSKA KNYHARNIA
748 N. Robey Street. Dept. K. O. Chicago, Ill.

LACOA-FINISH

ДАЄ ЗАПОРУКУ

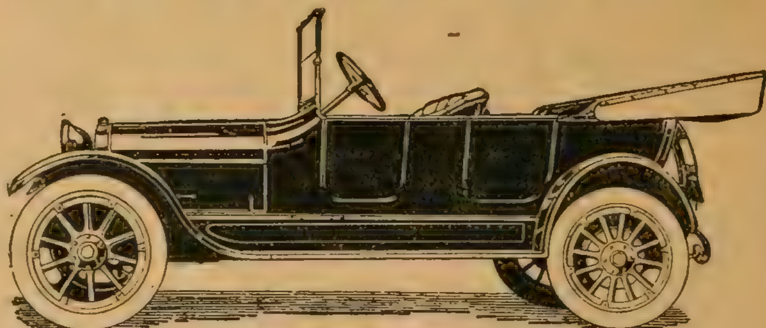

ЩО СПРИЧИНИТЬ, ЩО АВТОМОБІЛЇ БУДУТЬ ВИГЛЯДАТИ ЯК НОВІ.

Lacoa Finish є найлучшем лякером на меблї, фортепяни, підлоги автомобілї і усї мальовані і лякеровані предмети. Не потребуєте нїякої полїтури. Воно не має нїякого запаху, не є трояче, анї не є запальне і за него ґарантує ся, що не ушкодить найгарнїйшого дерева, фарби, або полїтурованого дерева. Воно чистить скоро і докладно скло — та усуває плями з металю.

Коли Ваш продавець не може заосмотрити вас у Lacoa Finish не приймайте підрібок і пишіть впрост на адресу: —

LACOA FINISH CO., OF CANADA

256 KING ST., EAST **HAMILTON, ONTARIO**

До набутя в: — UKRAINIAN BOOKSELLERS & PUBLISHERS LTD., 852 Main St., Winnipeg, Man.
ФІЛЇЇ: — 1708 ROSE STREET, REGINA SASK. — 9753 JASPER AVENUE, EDMONTON, ALTA.

JOHN BULL ПОЛЇТУРИ

John Bull Бронзові Полїтури

Се є давна Анґлїйська Бронзова Полїтура, яка надає чудового, тривалого полиску мідн, бронзови, прикрашеням автомобілїв, обшивкам упряжі і домовим предметам. Уживайте взявши її трошки на мягке сукно, натираючи скоро, а опісля витріть чистим, сухим сукном. Се запевнить бриляятовий полиск.

John Bull Срібна Полїтура

Її передовсім застосовує ся до полїтурованя срібла золотих, срібних начинь, никлю і т. д. і для чищеня зеркал, скляних начинь, вікон і марморних різьб. Її склад є чисто ростинний і не містить нїяких квасів, якіби спричиняли задрасненя або плямили річи. Се є одинока полїтура, якої ви можете безпечно уживати на найгарнїйші ваші предмети. Коли Ваш доставець не може заосмотрити вас у неї, пишіть впрост на адресу:

John Bull Mfg., Co.

HAMILTON, CANADA.

До набутя в: — UKRAINIAN BOOKSELLERS & PUBLISHERS LTD., 852 Main St., Winnipeg, Man.
ФІЛЇЇ: — 1708 ROSE STREET, REGINA SASK. — 9753 JASPER AVENUE, EDMONTON, ALTA.

Тілько в міру нашого успіху поступає судьба з нами.

* * *

Чоловік не витворює нічого; він лише надає хід річам.

* * *

Самолюбом не той, що збирає ягоди і не дасть тому, котрий лежить і збирати не хоче. Самолюбом той, що споживає дари Божі, природи, суспільства, а сам нічого не робить.

* * *

Наколи є що таке, що мішає Вашим гадкам, то се треба оминати, бо гадки то житє души. Нащо її розривати.

Тілько тодї чоловік є чоловіком, коли робить тоє, що узнав добрим; коли його воля є його волею.

* * *

Треба бути дуже мудрим аби уміти жити з дураками.

* * *

Житє є одиницею. Загал індівідуалізує ся.

* * *

Родичі потрібні дітям, правительства масам, щоб їх виховати.

* * *

Хто читає легкі книжки, той стає ся легким і ненавидить правд природи.

"Тепер, Дорога Будеш Мати Руки Мягкі і Білі"

LAUN-DRY-ETTE

WASHES AND DRIES WITHOUT A WRINGER

Декан Всїх!

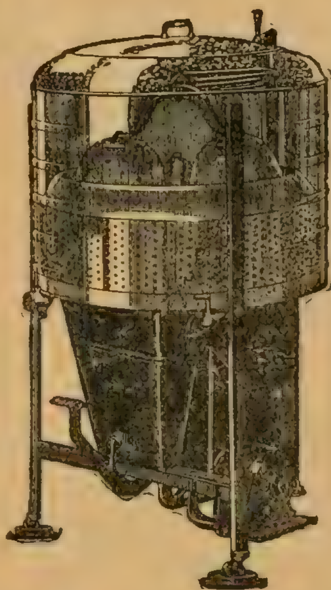

The Laun-Dry-Ette

полоче, засинює і сушить шматє без витискача.

Прийдїть і подивіть ся на демонстрацію сего прирядy.

Се знаменита вістка про яку можна донести мужови, і се значить богато, єсли він купить Laun-Dry-Ette. За домову роботу уважає ся у тих днях з певностию пранє, яке має місце тим разом або коли инде. Прачка може не прийти, хоч щиро обіцяла прийти.

Laun-Dry-Ette запевнює независимість, і достарчує средств для випраня шматя, хотяй прачка не прийде.

Воно промовляє до розумної притягаючої жінки, яка пишає ся своїм білєм і одежию. Воно предкладає вдоволяючу розвязку, позаяк вона може виконати усе мите біля при його помочі, не замачавши цілком своєї руки у воді.

Більше можете довідати ся про Laun-Dry-Ette, коли зателефонуєте N.6451 або напишете до:

ОДИНОКИХ РОЗСИЛАЧІВ

THE ELECTRIC SHOP

Електричні контрактори і інжініри. — Приряди і предмети — Направки — Заосмотреня Будови.

Schumacher-Gray Co., Ltd.

187 Portage Ave.

В сусїдстві Домінїон Театру.

До набутя в: — UKRAINIAN BOOKSELLERS & PUBLISHERS LTD., 852 Main St., Winnipeg, Man.
ФІЛЇЇ: — 1708 ROSE STREET, REGINA SASK. — 9753 JASPER AVENUE, EDMONTON, ALTA.

ЩО ЗРОБИЛИ І. К. Ш.?

Шість місяців по записі першого студента до Інтернаціональної Кореспонденційної Школи в Скрентон Па. тисячу людий студіювало майнерський курс почтою. Опісля від часу до часу додавано нові предмети аж днесь ті школи ведуть образованє в понад 200 Стандард курсах і у необчисленім числї Спеціяльних і Получених Курсів, що обнимають многі галузи технїчного образованя і тузини инших предметів, почавши від науки оголошень і продаваня аж до науки хову дробу і рільництва. Щоби вести свою роботу потреба на се голови і рук понад 3500 робітників у самій Америцї і сотоқ у инших краях світа.

У них було записано більше як 2,250,000 осіб, що репрезентують кожде занятє на поли промислу і у кождім краю на земній кули. Близько 100,000 нових студентів записує ся кождого року. У 29 лїтах шість разів більше студентів записало ся як унїверситет в Гарвард мав записаних в трьох столїтях; десять разів так богато як в унїверситетї в Ейл училось відколи його отворено у 1701 роцї; пять разів так богато як днесь учащає до усїх каледжів, унїверситетів і технїчних шкіл у Злучених Державах.

Сей незвичайний зріст спричинила та обставина, що систему ученя у І. К. Ш. цїлковито признано для спеціяльної галузи, якою ті школи занимають ся. І. К. Ш. підручники становлять основу того рода системи. Щоби учити успішно при помочі кореспонденції треба цїлковито відмінного рода підручників, як уживає ся при науцї у публичних школах. Книжки, яких потребує учитель для виясненя і оброблення лекцій для них, мають невелику вартість для студента, що мусить учити ся дома, або при своїм варстатї або при блискаючій нерівним світлом майнерській лямпцї.

В той спосіб треба було писати нові підручники для І. К. Ш.

У них нїчого нема виясненого, з винятком що має ся нагоду до читаня по анґлїйськи. У них розпочинає ся усе від початків і поступає ся звільна вперед, через що веде ся ученика вперед, послугуючи ся натуральними і старанно поклясованими степенями. На виготовленє тих підручників видано більше гроша, як се видано коли на які инші підручники. Їх писали практичні люди а видали їх наші власні кореспонденційні експерти. Кождий предмет представлено в спосіб, який легко бувби зрозумілий для студентів, що учать ся дома. Підручників І. К. Ш. уживає ся для пояснень і науки у многих каледжах і унїверситетах, правительственних школах, технольоґічних школах і музичних школах в Америцї; також Департаментї Воєнної Маринарки і у її Мореплавських Школах Вправ і многими найбільшими промисловими корпораціями у їх клясах вправ для учеників і занятих также.

Значінє І. К. Ш. курсів вповнї виказали десятки тисяч одушевлених листів, що находять ся перехованї у Скрентонї, а у яких говорить ся про поступ від недосвідченої тяжкої роботи простого робітника до добре платних становищ, вимагаючих довіря і відвічальности. Один розслїд доходів певного числа студентів І. К. Ш. виказує, що доходи одних виносили $50,000 на рік, инші заробляють 25 тисяч дол. на рік, а єще инші 10 тисяч річно або лучше, а сотки 5 тисяч дол. річно або більше. Инший розслїд знова виказує, що 1000 пересїчних студентів І. К. Ш. що в часї запису мали досить велику платню то тепер, як вислїд образованя у нас, вони заробляють близько чотири рази тілько, що передше.

ВЖЕ ВИЙШЛА ВЕЛИКА ІЛЮСТРОВАНА КНИЖКА

"ГЕРОЙСЬКА УКРАЇНА"

В якій знайдете дуже гарні фотографічні образи, і описи: —

Українського війська, Січових Стрільців, Українських повстанців, Галицької (укр.) армії, Українських Провідників, отаманів, полковників, офіцирів, діячів, як Вітовський, Петлюра, Петрушевич, Винниченко, Грушевський, Мазепа, Мартос, і богато других українських діячів, які брали живу участь в українській борбі за свою державу і народ.

Під зглядом артистичного виконаня і красоти "Геройської України", запевняємо що се найкрасший і найбільший ілюстрований альбом українських героїв з нашої воєнної доби за роки: 1914—1920.

Кожда українська родина, кожде українське товариство, кождий грамотний Українець в Канаді і Америці повинен мати сю велику ілюстровану книжку у себе. Крім образків автор книжки д. Осип Мегас подає в ній короткі записки і спомини зі свого побуту на Україні.

ЦІНА КНИЖКИ $1.50.

Д. ДОЛИНСЬКИЙ.

Борба Українського Народу за Волю і Незалежність.

(Огляд подій за рр. 1918, 1919 і 1920 р.) — Ціна $1.50

СИН УКРАЇНИ. — З глибин національного життя, з національними на европейську міру ілюстраціями. — Ціна $2.50

UKRAINSKA KNYHARNIA

748 N. Robey Street. Chicago, Ill.

Той сам чоловік має в тім самім ділї в ріжних часах ріжні гадки і почутя. Щож дивного, що кождий думає инакше?!

* * *

Природа сама управляє чоловіком. Вона завсїгди витворює для него потреби і побуджає духа до нової діяльности.

* * *

Розум людський подібний до мраки: предмети вияснюють ся або в гадках або в мрацї мови помішані.

* * *

Люди то дїти, проте обходи ся з ними як з дїтьми.

* * *

Чоловік думаючий подібний до орла: — видить з висоти і обнимає гадкою предмети, котрих по земли ходячі не видять. Але на тій висотї всегда вдержати ся не може; а коли знизить ся то видить стілько скілько й другі.

* * *

Люди і народи не довго терплять, бо скоро проминають. Кождий носить часть вини Адама. Кождий трошки претерпить і умирає, засипляє. Хто догляне справедливість внїшного сьвіта?

* * *

Щоби бути чоловіком, треба мати до сего средства.

* * *

Молодість має тіло кріпке, сильне, яке оживляє чоловіка. Старість повинна мати душу кріпку, сильну, животворячу і оживляти тіло, огнем надії гріти його.

* * *

Люди є більше дурні, як злобні.

* * *

Вихованє продовжує ся через ціле житє. Розум скріпляє ся з лїтами.

* * *

Чому дураки так кричать? Бо вони видять щонебудь, але не знають що. Страхає їх не знана їм велика поломінь ідеї. Кричать бо не вміють представити, висловити її, бо не видять цїлости. Хотїлиби з каплї зробити море.

* * *

Не говори всьо що знаєш, не вір всему що чуєш, не роби всього що можеш.

ДАРМО для ТЕРПЛЯЧИХ на ПРІРВУ

500 ТЕРПЛЯЧИХ ДІСТАНЕ ПЛЯПАО БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПРОБИ.
НЕ ТРЕБА ОБТЯЖУВАТИ СВОГО ЖИТЯ ДОКУЧАЮЧИМ ПАСКОМ НА ПРІРВУ.

Сю великодушну оферту предложив сам винахідник, сеї чудової методи, працюючоЇ день і ніч для скріпленя ослаблених мускулів, щоби вкінци позбути ся цілковито мучачого пояса і то без небезпечної операції.

Не платить ся нічого.

5000 таким котрі напишуть пішле пан Стуарт достаточну скількість Пляпао бе коштів щоби міг їх цілковито випробувати. За сю прібку не платить ся нічого анї тепер, анї пізнїйше.

Перестань носити пояс.

Так перестаньте носити пояс, позаяк відомим Вам є з власного досвіду, що пояс для прірви є тільки чимсь хвилевим, або фальшивою підпорою перед валячим ся муром, позаяк пояс повздержує циркуляцію крови, підкопує здоровлє терплячого. Длячого тому дальше носити пояс на пропуклину? Се є добре средство, котре можете спробувати для власного вдоволеня і то цілком дармо.

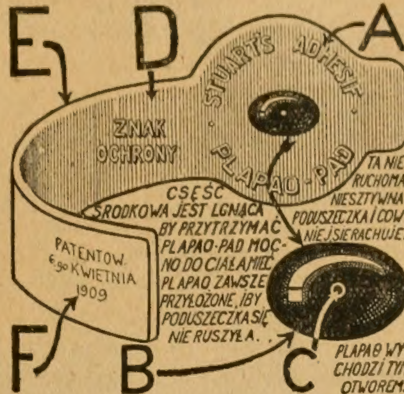

Уживає ся у подвійнім намірі.

Напеçред: Першою і найголовнїйшою цїлию Пляпао-Падс є, що раз прикладані всегда прилягають до ослаблених мускулів і придержують медицину так звану Пляпао, яка посїдає прикмети стягаючі і котра в полученю з медичними складниками чіпаючої ся маси дїлає для прискореня обороту крови, відживляючи в той спосіб мускули і приводить їх до нормального стану сили і гнучкости. Тодї допера, а не скорше можна сподївати ся зникненя прірви. **По друге:** Будучи самопритягаючим, в цїли перешкодженя зсуваню ся човенця ,Пляпао - Падс показали ся важним чинником в удержаню прірви котрої пояс не може піддержати. Сотки старих і молодих людий прийшли до урядника до відбираня присяг, присягаючи, що Пляпао - Падс вилїчили їх прірву цїлковито — декотрі з тих прірв були у дуже грізнім станї і дуже застарілі.

Безнастанно дїяльні в день і ночи.

Важною прикметою Пляпао-Падс є, що зглядно триває лише коротко для осягненя наслїдків. А то із сеї причини, що дїяльність є безнастанною через 24 годин на добу, а проте через день і ніч.

Нема невигоди, нїякої невигоди і нїякого болю, Кождої хвилї, коли средство невидимо вливає у мускули нове житє і сили, котрі то сили є тим живетним мускулам потрібні, щоби могли удержати внутренности в серединї живота, без штучної зовнїшної підпори.

Обяснене Пляпао - Падс.

Основи, на котрих Пляпао-Падс працюють, можна легко зрозуміти, коли споглянемо на повисшу ілюстрацію і коли перечитає ся слїдуючі пояснення:

Пляпао - Падс є зроблене з сильного, гнучкого матеріялу "В", котрого прикметою є пристосоване ся до рухів тїла і цїлковита вигода при ношеню. Внутрішна його сторона є липка подібно як плястер хотяй ріжнить ся від плястра, що запобігає, щоби човенце "В" зсувало ся з свого місця.

"А" є се той побільшений конець, котрий прилягає до ослаблених мускулів і котрий запобігає усуваню ся Пляпао-Пад.

"В" є човенце уформоване в сей спосіб, щоби замикало отвір прірви, недопускаючи до висуваня ся внутренностий з живота. В човенци находить ся збірник наповнений медициною майже чудотворною, що має прикмети стягаючі. У хвилї, як ся медицина розігріє ся теплом тїла, стає ся вона плинною і витїкає тоді з отвору, означеного буквою "С" і входить через пороваті отвори в тіло, в цїли скріпленя мускулів і ізамкненя прірвового отвору.

"F" є се той довгий конець Пляпао - Пад, котрий приліплює ся до бедрової кости, позаяк згадана кість будучи твердою частию чоловіка, додає Пляпао-Пад-ови знамениту точку опертя.

Пробуйте сего на мій кошт. Не посилайте гроший Хочу вас переконати своїм власним коштом, що можете побороти прірву.

Коли мускули відзискають свою силу і гнучкість; коли ся болюча і небезпечна протрузія зникне; Коли почуте стяганя на долину проминє цїлком безворотно, коли відзискаєш свою силу, живучість ,енерґію і мужескість; а тоді твій вигляд поправить ся під кождим взглядом так, що Твої приятелї звернуть на се увагу.

Тодї будеш знати, що Твоя прірва поборена — і будеш менї сердечно вдячним за те, що я Тебе намовив до принятя тепер сеї чудової даремної прібки.

Пишіть сейчас днесь за сею безплатною прібкою.

Переконайте ся особисто про його вартість. Не посилайте нїяких гроший, позаяк проба не коштує Вас нїчого а може Вам принести лучше здоровлє, котре важить більше, як щире золото. Прийміть сю даремну "пробу" днесь, а через цїле житє будете вдоволені, що скористалисьте з сеї оферти. Напишіть кореспондентку, або виповніть сей купон днесь, а поворотною почтою одержите безплатну прібку Пляпао, з книжочкою пана Стюарта, говорячого про прірву, як дарунок. Ся книжочка пояснює, яким способом ся метода одержала диплєм і була нагороджена золотим медалем в Римі і першою нагородою в Парижі, і кождий терплячий на сю страшну недугу повинен мати у себе сю книжочку.

5000 читачів може одержати се безплатне лїченє. Попит без сумнїву буде великий тому, щоби не завести ся, пишіть сейчас.

Пішлїть днесь купон до

PLAPAO LABORATORIES, INC.,

Block 3489 St. Louis, Mo.

По безплатну пробу Пляпао і книжочку про прірву.

Назвиско ....

Адреса ....

Поворотна почта принесе Вам Безплатну пробу Пляпао.